

Rumantsch è ina lingua naziunala, ma ina lingua parzialmain uffiziala da la Confederaziun, numnadamain en la correspundenza cun persunas da lingua rumantscha. La translaziun d'in decret federal serva a l'infurmaziun, n'ha dentant nagina validitad legala.

Cudesch civil svizzer

dals 10 da december 1907 (versiun dal 1. da schaner 2018)

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra, sa basond sin l'art. 64 da la Constituziun federala^{1,2} s'enter avair gi invista d'ina missiva dal Cussegl federal dals 28 da matg 1904³, concluda:

Introducziun

Art. 1

A. Applicaziun dal dretg

¹ La lescha vegn applitgada per tut las dumondas giuridicas, a las qualas il text u l'interpretaziun d'ina da sias disposiziuns po sa referir.

² Sche la lescha na cuntogna betg ina disposiziun legala, duai il der-schader⁴ decider tenor il dretg da disa e – nua che er in tal manca – tenor la regla ch'el fixass sco legislatur.

³ El suonda en quest connex la scienza giuridica e la giurisprudenza approvada.

Art. 2

B. Cuntegn dal dretg civil
I. Agir en buna fai

¹ Mintgin sto agir en buna fai faschond valair ses dretgs ed ademplant sias obligaziuns.

² L'abus evident d'in dretg na vegn betg protegi da la lescha.

AS 24 233, 27 207 e BS 2 3

¹ [BS 1 3]. Questa disposiziun corresponda a l'art. 122 da la Cst. dals 18 d'avr. 1999 (SR 101).

² Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

³ BBI 1904 IV 1, 1907 VI 367

⁴ Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.

Art. 3

II. Buna fai

¹ Sche la lescha fa dependent l'effect giuridic da la buna fai d'ina persuna, vegn quella presumada.

² Tgi che n'avess betg pudì agir en buna fai, sch'el fìss stà attent en la dimensiun che las circumstanzas permettevan, n'ha betg il dretg da sa referir a la buna fai.

Art. 4III. Apprezziar dal derschader⁵

Il derschader sto decider tenor dretg e giustia, sche la lescha al permetta da giuditgar tenor ses apprezzar u al prescriba da tegnair quint da las circumstanzas u da motivs relevants.

Art. 5C. Dretg federal e dretg chantunal
I. Dretg civil chantunal ed isanza locala

¹ Ils chantuns èn autorisads da decretar u d'abolir disposiziuns dal dretg civil, uschenavant ch'il dretg federal resalva quai al dretg chantunal.

² Nua che la lescha renviescha a la pratica u a l'isanza locala, vala il dretg chantunal vertent sco expressiun da quellas, uschè ditg ch'ina pratica divergenta n'è betg cumprovada.

Art. 6

II. Dretg public dals chantuns

¹ Il dretg civil federal na limitescha betg las cumpetenzas dals chantuns concernent lur dretg public.

² Entaifer ils limits da lur suveranità pon ils chantuns restrenscher u scumandar il traffic cun tschertas spezias da chaussas u declerar nunvalaivels ils acts giuridics che sa refereschan a talas chaussas.

Art. 7

D. Disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns

Las disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns⁶ davart la conclusiun, davart l'adempliment e davart l'aboliziun da contracts vegnan er applitgadas per autras relaziuns da dretg civil.

Art. 8E. Cumprova
I. Chargia da cumprova

Nua che la lescha na dispona betg autramain, sto mintgin che vul deducir ses dretgs d'in fatg pretendì, cumprovar l'existenza da quel.

⁵ Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.

⁶ SR 220

Art. 9

II. Cumprova
cun documents
publics

¹ Registers e documents publics cumprovan cumplainamain ils fatgs ch'els attestan, uschè ditg che l'incorrectadad da lur cuntegn n'è betg cumprovada.

² Questa cumprova n'è betg liada vi d'ina furma speziala.

Art. 10⁷**Emprima part: Il dretg da persunas****Emprim titel: Las persunas natiralas****Emprim chapitel: Il dretg da la personalitad****Art. 11**

A. Personalitad
en general

¹ Mintgin è capabel da giudair dretgs.

I. Giudiment dals
dretgs civils

² Per consequenza han tut ils umans – entaifer ils limits fixads da la lescha – la medema abilitad d'avair dretgs ed obligaziuns.

Art. 12

II. Abilitad
d'agir

Tgi ch'è abel d'agir, po acquistar dretgs ed obligaziuns tras l'agen agir.

1. Cuntegn

Art. 13⁸

2. Premissas
a. En general

Tut las persunas maiorennas ch'èn ablas da giuditgar han l'abilitad d'agir.

Art. 14⁹

b. Maiorennitad

Tgi che ha cumpleni 18 onns è maioren.

Art. 15¹⁰

c.

⁷ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

¹⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, cun effect dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBI 1993 II 1169).

Art. 16¹¹d. Abilitad
da giuditgar

Abel da giuditgar en il senn da questa lescha è mintga persuna che n'è betg privada da l'abilitad d'agir raschunaivlamain, perquai ch'ella è anc fitg giuvna u perquai ch'ella ha in impediment spiertal, in disturbi psichic u sa chatta en in stadi d'aivradad u en stadis sumegliants.

Art. 17¹²III. Inabilitad
d'agir
1. En general

Inablas d'agir èn persunas inablas da giuditgar, persunas minorennas e persunas sut curatella cumplexsiva.

Art. 182. Mancanza
da l'abilitad
da giuditgar

Tgi che n'è betg abel da giuditgar na po betg – cun resalva da las excepziuns legalas – chaschunar in effect giuridic tras l'agen agir.

Art. 193. Persunas ablas
da giuditgar, ma
inablas d'agir
a. Princip¹³

¹ Persunas ablas da giuditgar, ma inablas d'agir pon surpigliar obligaziuns u renunziar a dretgs mo cun il consentiment da lur represchentant legal.¹⁴

² Senza quest consentiment pon ellas cuntanscher avantatgs gratuits sco er reglar affars pitschens da la vita da mintgadi.¹⁵

³ Ellas èn responsablas per donns che resultan tras acts illegals.

Art. 19a¹⁶b. Consentiment
dal represchen-
tant legal

¹ Sche la lescha na dispona betg autramain, po il represchentant legal dar gia ordavant ses consentiment expressiv u taciturn u approvar posteruramain l'affar.

¹¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

¹⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBì **2006** 7001).

² L’altra partida vegn deliberada da sia obligaziun, sche l’approvaziun na vegn betg fatga entaifer in termin adequat ch’ella fixescha sezza u ch’ella lascha fixar dal derschader.

Art. 19b¹⁷

c. Mancanza dal consentiment

¹ Sch’il represchentant legal n’approvescha betg l’affar, po mintga partida pretender enavos las prestaziuns furnidas. La persuna inabla d’agir sto dentant star buna mo per quella part da la prestaziun, da la quala ella ha gi in profit, da la quala ella è anc enritgida cur che la restituziun vegn pretendida u da la quala ella è s’alienada cun malart.

² Sche la persuna inabla d’agir ha dà da crair a l’altra partida ch’ella saja abla d’agir, è ella responsabla per il donn ch’ella ha chaschunà a la partida manada en errur.

Art. 19c¹⁸

4. Dretgs persunals inalienabels

¹ Persunas ablas da giuditgar, ma inablas d’agir exerciteschan en moda autonoma lur dretgs persunals inalienabels; resalvads restan cas, nua che la lescha prevesa il consentiment dal represchentant legal.

² En num da las persunas inablas da giuditgar agescha il represchentant legal, nun ch’in dretg saja collià uschè stretgamain cun la persunalitad che mintga represchentanza è esclusa.

Art. 19d¹⁹

IIIbis. Restricziun da l’abilitad d’agir

L’abilitad d’agir po vegnir restrenscheda tras ina mesira da la protecziun da creschids.

Art. 20

IV.²⁰ Parentella e quinanza
1. Parentella

¹ Il grad da la parentella²¹ vegn fixà tenor il dumber da las generaziuns.

17 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

18 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

19 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

20 Versiun da la marginala tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d’avr. 1973 (AS 1972 2819, 1973 92; BBI 1971 I 1200).

21 Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d’avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

² Duas personas èn parentadas en lingia directa, sch'ina descenda da l'otra, ed en lingia laterala, sch'ellas descendan d'in genitur cuminai-vel, dentant betg l'ina da l'otra.

Art. 21²²

2. Quinanza ¹ Tgi ch'è parentà cun ina persuna, stat en la medema lingia ed en il medem grad da quinanza cun il consort da quella u cun il partenari registrà da quella.

² La quinanza na finescha betg cun la schliaziun da la lètg u dal partenadi registrà ch'è la basa da la quinanza.

Art. 22

V. Lieu d'origin e domicil ¹ Il dretg da burgais determinescha il lieu d'origin d'ina persuna.

1. Lieu d'origin ² Il dretg public determinescha il dretg da burgais.

³ Sch'ina persuna ha il dretg da burgais en plirs lieus, è ses lieu d'origin il lieu, nua ch'ella ha actualmain ses domicil u nua ch'ella ha gi ses ultim domicil; manca in tal domicil è quai il lieu, nua ch'ella u ses perdavants han acquistà lur ultim dretg da burgais.

Art. 23

2. Domicil a. Noziun ¹ Il domicil d'ina persuna sa chatta là, nua ch'ella sa strategna cun l'intenziun da restar permanentamain; la dimora per intents da scolaziun u il piazzament d'ina persuna en in institut d'educaziun u da tgira, en in ospital u en ina praschun na constituescha en sasez betg in domicil.²³

² Nagin na po avair ses domicil a medem temp a plirs lieus.

³ Questa disposiziun na vala betg per il domicil da fatschenta.

Art. 24

b. Midada da domicil u da dimora ¹ Mintga persuna mantegna ses domicil uschè ditg ch'ella n'ha betg acquistà in auter.

² Il lieu da dimora d'ina persuna vala sco ses domicil, sch'i n'è betg pussaivel da cumprovar l'existenza d'in anteriur domicil u sch'ella ha bandunà ses domicil a l'exteriur senza fundar in nov domicil en Svizra.

²² Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBl 2003 1288).

²³ Versiun tenor la cifra 1 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

- Art. 25²⁴**
- c. Domicil da persunas minorennas²⁵
- 1 Sco domicil da l'uffant sut tgira geniturala²⁶ vala il domicil dals geniturs u, sch' ils geniturs n'han betg in domicil cuminaivel, il domicil dal genitur che ha la tgira geniturala; en ils ulteriurs cas vala il lieu da dimora da l'uffant sco ses domicil.
- 2 Uffants sut avugà han lur domicil a la sedia da l'autorità per la protecziun d'uffants.²⁷
- Art. 26²⁸**
- d. Domicil da persunas maiorennas sut curatella cumplexsiva
- Persunas maiorennas sut curatella cumplexsiva han lur domicil a la sedia da l'autorità per la protecziun da creschids.
- Art. 27**
- B. Protecziun da la personalità
- I. Cunter obligaziuns excessivas²⁹
- 1 Nagin na po renunziar ni dal tuttafatg ni parzialmain a ses dretgs civils ed a sia abilitad d'agir.
- 2 Nagin na po alienar sia libertad u sa restrenscher en il diever da quella en in grad che violescha il dretg u la morala.
- Art. 28³⁰**
- II. Cunter violaziuns
1. Princip
- 1 Tgi che vegn violà illegalmain en sia personalità, po – per sa proteger – appellar al derschader cunter mintgin che sa participescha a la violaziun.
- 2 Ina violaziun è illegala, sch'ella n'è betg giustifitgada tras il consentiment da la persuna violada, tras in interess privat u public predominant u tenor la lescha.
- 24 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).
- 25 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).
- 26 Noziun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1). Questa midada è resguardada en l'entir decret.
- 27 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).
- 28 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).
- 29 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).
- 30 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

Art. 28a³¹

2. Plant
a. En general³²

¹ L'accusader po dumandar il derschader:

1. da scumandar ina violaziun smanatschanta;
2. d'eliminar ina violaziun existenta;
3. da constatar ch'ina violaziun è vegnida fatga illegalmain, sche quella disturba vinavant.

² En spezial po el pretender che la rectificaziun u che la sentenza vegnian communitgadas a terzas persunas u publicadas.

³ Resalvads restan ils plants per pretender ina indemnisaziun dal donn ed ina bunificaziun sco er per pajar ora in gudogn tenor las disposiziuns davart la gestiun senza mandat.

Art. 28b³³

b. Violenza, smanatschas u persecuziuns

¹ Per la protecziun cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns po la persuna che porta plant dumandar il derschader da scumandar a la persuna che violescha, en spezial:

1. da s'approximar u da sa trategnair en in tschert conturn da sia abitaziun;
2. da sa trategnair en tscherts lieus, en spezial en tschertas vias, sin tschertas plazzas u en tscherts quartiers;
3. da la contactar, en spezial per telefon, en scrit u sin via electronica, ubain da la mulestar en in'otra moda e maniera.

² Sche la persuna che porta plant viva en in'abitaziun ensemen cun la persuna che violescha, po ella ultra da quai dumandar il derschader da metter per in tschert temp davant porta la persuna che violescha. Per motivs relevants po quest termin vegnir prolungà ina giada.

³ Il derschader po, uschenavant che quai para giustifitgabel tenor las circumstanzas:

1. adossar a la persuna che violescha ina indemnisaziun adeguata a favur da la persuna che porta plant per l'utilisaziun esclusiva da l'abitaziun; u

³¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

³² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (Protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

³³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636), versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (Protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

2. transferir ils dretgs e las obligaziuns che resultan dal contract da locaziun cun il consentiment dal locatur mo a la persuna che porta plant.

⁴ Ils chantuns determineschan – en cas da crisa – in post che po disponer immediatamain che la persuna che violescha vegnia messa davant porta da l'abitaziun cuminaivla e reglan la procedura.

Art. 28c–28f³⁴

3. ...

Art. 28g³⁵

4. Dretg da replica
a. Princip³⁶

¹ Tgi che vegn pertutgà directamain en sia personalitad tras preschentaziuns dals fatgs en meds da comunicaziun che cumparan periodiscamain, en spezial en la pressa, al radio u en la televisiun, ha il dretg da far ina replica.

² Nagin dretg da far ina replica exista, sch'igl è vegni rapportà tenor la vardad davart tractativas publicas d'ina autoritad e sche la persuna pertutgada ha fatg part da las tractativas.

Art. 28h³⁷

b. Furma e cuntegn

¹ La replica duai esser concisa e sa restrenscher sin l'object da la preschentaziun contestada.

² La replica po vegnir refusada, sch'ella è evidentamain incorrecta u sch'ella violescha il dretg u la morala.

Art. 28i³⁸

c. Procedura

¹ La persuna pertutgada sto trametter la replica a l'interpresa responsabla dal med da comunicaziun entaifer 20 dis suenter avair preni enconuschientscha da la preschentaziun dals fatgs contestada, dentant fin il pli tard 3 mais suenter la derasaziun da questa preschentaziun.

³⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636). Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

³⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (Protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

³⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

³⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

² L'interpresa communitgescha immediatamain a la persuna pertutgada, cur ch'ella publitgescha la replica u per tge motivs ch'ella refusa quella.

Art. 28³⁹

d. Publicaziun

¹ La replica sto vegnir communitgada uschè baud sco pussaivel e però uschia ch'ella cuntanscha il medem circul da personas sco la preschentaziun dals fatgs contestada.

² La replica sto vegnir segnada sco tala; l'interpresa dal med da communicaziun responsabla dastga mo agiuntar la decleraziun, nua ch'ella inditgescha ch'ella mantegna sia versiun dals fatgs u sin tge funtaunas ch'ella sa basia.

³ La publicaziun da la replica vegn fatga gratuitamain.

Art. 28⁴⁰

e. Appellaziun al derschader

¹ Sche l'interpresa dal med da communicaziun responsabla impede-scha l'execuziun dal dretg da far ina replica, sch'ella refusa da publitgar la replica u sch'ella na publitgescha betg en moda correcta la replica, po la persuna pertutgada appellar al derschader.

² ...⁴¹

³ e ⁴ ...⁴²

Art. 29

III. Dretg dal num
1. Protecziun dal num

¹ Sch'i vegn contestà ad ina persuna da purtar ses num, po ella purtar plant per laschar fixar ses dretg.

² Sch'ina persuna vegn pregiuditgada tras quai ch'ina outra persuna usurpescha ses num, po ella purtar plant per tralaschar quai sco er – en cas da culpa – per survegnir ina indemnisaziun e – sch'il gener da la prejudicaziun giustifitgescha quai – per survegnir ina summa da daners sco satisfacziun.

³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 16 da dec. 1983, en vigur dapi il 1. da fan. 1985 (AS 1984 778; BBl 1982 II 636).

⁴¹ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenz en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

⁴² Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Art. 30

2. Midada
dal num
a. En general⁴³

¹ La regenza dal chantun da domicil po permetter ad ina persuna da midar il num, sch'i existan motivs respectabels.⁴⁴

2 ...⁴⁵

³ Tgi che vegn violà tras ina midada dal num po – entaifer l onn suenter avair premdi enconuschientscha da tala – contestar quella davant il derschader.

Art. 30a⁴⁶

b. En cas da mort
d'in consort

Sch'in consort mora, po l'auter consort, che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia, declerar da tut temp al funcziunari da stadi civil ch'el veglia puspè purtar ses num da nubil.

Art. 31

C. Cumenzament
e fin da la persunalitad

I. Naschientscha
e mort

¹ La personalitad cumenza cun la naschientscha accumulada da l'uffant vivent e finescha cun la mort.

² Avant la naschientscha è l'uffant capabel da giudair dretgs cun la resalva ch'el naschia viv.

Art. 32

II. Cumprova
1. Chargia
da cumprova

¹ Tgi che pretenda – per far diever d'in dretg – ch'ina persuna vivia u ch'ella saja morta ubain ch'ella era en vita in tschert mument u ch'ella haja survivi in'otra persuna, sto cumprovar quai.

² Sche pliras personas èn mortas, senza ch'ins po cumprovar ch'ina persuna haja survivi l'otra, vegni presumà ch'ellas sajan mortas il medem mument.

Art. 33

2. Meds da
cumprova
a. En general

¹ La cumprova per la naschientscha u per la mort d'ina persuna vegn prestada cun ils documents dal stadi civil.

² Sch'i mancan tals u sche quels ch'èn avant maun n'èn betg corrects, po la cumprova vegnir prestada en in'otra moda e maniera.

⁴³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

⁴⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

⁴⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), cun effect dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

⁴⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

Art. 34

b. Indizis
da mort

La mort d'ina persuna po – er sche nagin n'ha vis la bara – vegnir resguardada sco cumprovada, sch'ina persuna è sparida sut circumstanzas che laschan parair sia mort sco segira.

Art. 35

III. Decleraziun
da spariziun
1. En general

¹ Sch'ina persuna è probablmain morta, essend sparida en grond privel da mort u essend absenta daditg senza messadi, po il derschader – sin dumonda da quellas persunas che fan valair dretgs da la mort da la persuna sparida – declerar la persuna sco sparida.

² ...⁴⁷

Art. 36

2. Procedura

¹ La dumonda po vegnir fatga sunter la scadenza d'almain 1 onn dapi che la persuna è sparida en privel da mort u da 5 onns sunter l'ultim messadi.

² Cun in appel uffizial ed adequat envida il derschader tuts che pon far indicaziuns davart la persuna sparida u absenta da s'annunziar entaifer in tschert termin fixà.

³ Quest termin sto vegnir fixà ad almain 1 onn dapi l'emprima publicaziun.

Art. 37

3. Scadenza
da la dumonda

La dumonda scada, sche la persuna ch'era sparida u absenta s'annunzia entaifer il termin, sch'i vegnan fatgas indicaziuns davart ella ubain sch'i vegn cumprovada la data da sia mort.

Art. 38

4. Effect

¹ Sch'i n'entran naginas annunzias entaifer il termin fixà, vegn la persuna ch'era sparida u absenta declerada sco sparida ed i pon vegnir fatgs valair ils dretgs che vegnan deducids da sia mort, sco sche la mort fiss cumprovada.

² L'effect da la decleraziun da spariziun cumenza il mument che la persuna è sparida en privel da mort u il mument da l'ultim messadi.

³ Cun la decleraziun da spariziun vegn schliada la lètg.⁴⁸

⁴⁷ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chausas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

⁴⁸ Integrà tras la cifra 1 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 1 1).

Segund chapitel:⁴⁹ La documentaziun dal stadi civil d'ina persuna

Art. 39

A. Register
I. En general

¹ Per documentar il stadi civil d'ina persuna vegnan manads registers electronics.⁵⁰

² Tar il stadi civil d'ina persuna tutgan oravant tut:

1. ils fatgs da stadi civil che pertutgan directamain ina persuna, sco la naschienscha, la maridaglia, la mort;
- 2.⁵¹ la situaziun giuridica persunala e famigliara d'ina persuna, sco la maiorenitad, la derivanza, la lètg;
3. ils nums;
4. ils dretgs da burgais chantunals e communal;
5. la naziunalitad.

Art. 40

II. Obligaziun
d'annunzia⁵²

¹ Il Cussegl federal fixescha las personas e las autoritads ch'èn obligadas d'annunziar las infurmaziuns necessarias per documentar il stadi civil d'ina persuna.

² El po prevair che cuntravenziuns cunter l'obligaziun d'annunzia vegnan chastiads cun ina multa.

³ ...⁵³

Art. 41

III. Cumprova
d'indicaziuns
nundispitaivlas

¹ Sch'i ston vegnir cumprovadas indicaziuns davart il stadi civil tras documents, po l'autorità chantunala da surveglianza autorisar la cumprova tras la consegna d'ina decleraziun dal funcziunari da stadi civil, uschenavant ch'igl è – suenter stentas suffizientas – nunpussaivel u insupportabel da procurar per ils documents ed uschenavant che las indicaziuns n'èn betg dispitaivlas.

⁴⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁵⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

⁵¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁵² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

⁵³ Aboli tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), cun effect dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

² Il funcziunari da stadi civil renda attenta la persuna che dat la decleraziun a sia obligaziun da dir la vardad ed a las consequenzas penalas d'ina decleraziun faussa.

Art. 42

IV. Repassada
1. Tras il
derschader

¹ Tgi che cumprova in interess persunal ch'è degn da vegnir protegi, po dumandar il derschader da registrar indicaziuns dispitaivlas davart il stadi civil, da curreger u d'annullar ina registraziun. Il derschader taidla las autoritads chantunals da surveglianza pertutgadas e las trametta la sentenza.

² Las autoritads chantunals da surveglianza han er il dretg da purtar plant.

Art. 43

2. Tras las
autoritads da
stadi civil

Las autoritads da stadi civil rectificgeschan d'uffizi sbagls che sa basan evidentamain sin ina svista u sin in'error.

Art. 43a⁵⁴

V. Protecziun da
datas e commu-
nicaziun da datas

¹ En il sector da la documentaziun publica dal stadi civil procura il Cussegl federal per la protecziun da la persunalitad e dals dretgs fundamentals da quellas persunas, da las qualas vegnan elavuradas las datas.

² El regla la comunicaziun da las datas a persunas privatas che pon cumprovar in interess direct ch'è degn da vegnir protegi.

³ El numna las autoritads ordaifer il sector dal stadi civil, a las qualas vegnan communitgadas regularmain u sin dumonda las datas ch'èn necessarias per ademplir lur incumbensas legalas. Resalvadas restan las prescripziuns davart la comunicaziun tenor ina lescha chantunala.

^{3bis} Las autoritads da stadi civil èn obligadas da denunziar a l'autoridad competenta tut ils malfatgs ch'ellas constateschan tar lur activitad uffiziala.⁵⁵

⁴ A las datas ch'èn necessarias per controllar l'identitad d'ina persuna han – en la procedura d'invista – access:

1. las autoritads emettentas tenor la Lescha federala dals 22 da zercladur 2001⁵⁶ davart ils documents d'identitad dals burgais svizzers;

⁵⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigor dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

⁵⁵ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigor dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

⁵⁶ SR 143.1

- 2.⁵⁷ il post federal ch'è competent per l'administraziun dal sistem informatisà da retschertga da la polizia tenor l'artitgel 15 da la Lescha federala dals 13 da zercladur 2008⁵⁸ davart ils systems d'infurmaziun da polizia federala ed ils posts da filtrar dals corps chantunals e municipals da polizia ch'èn affliads al sistem da retschertga;
3. il post federal ch'è competent per l'administraziun dal register penal informatisà tenor l'artitgel 359⁵⁹ dal Cudesch penal svizzer;
4. il post federal⁶⁰ ch'è competent per far retschertgas da persunas sparidas;
- 5.⁶¹ il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun per scuvrir a temp e per impedir smanatschas per la segirezza interna u externa tenor l'artitgel 6 alinea 1 litera a da la Lescha federala dals 25 da settember 2015⁶² davart il servetsch d'infurmaziun.

Art. 44

B. Organisaziun
I. Autoritads
da stadi civil
1. Funcziunariss
da stadi civil

1 Ils funcziunariss da stadi civil adempleschan en spezial las suandantas incumbensas:

1. manar ils registers;
2. scriver las communicaziuns ed emetter ils extracts;
3. realisar la procedura da preparaziun per la maridaglia e celebrar la maridaglia;
4. retschaiver decleraziuns davart il stadi civil.

2 Il Cussegl federal po excepziunalmain incaricar in represchentant da la Svizra a l'exteriur cun incumbensas da stadi civil.

Art. 45

2. Autoritads da
surveglianza

1 Mintga chantun nominescha l'autorità da surveglianza.

2 Questa autorità ha spezialmain las suandantas incumbensas:

1. survegliar ils uffizis da stadi civil;
2. sustegnair e cussegljar ils uffizis da stadi civil;

⁵⁷ Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta 1 da la LF dals 13 da zer. 2008 davart ils systems d'infurmaziun da polizia da la Confederaziun, en vigur dapi ils 5 da dec. 2008 (AS **2008** 4989; BBl **2006** 5061).

⁵⁸ SR **361**

⁵⁹ Ussa: art. 365.

⁶⁰ Actualmain l'Uffizi federal da polizia.

⁶¹ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 25 da sett. 2015 davart il servetsch d'infurmaziun, en vigur dapi il 1. da sett. 2017 (AS **2017** 4095; BBl **2014** 2105).

⁶² SR **121**

3. collavurar tar la gestiun dals registers e tar la procedura da preparaziun per la maridaglia;
4. decretar disposiziuns davart la renconuschientscha e davart l'inscripziun da fatgs da stadi civil che han gi lieu a l'exteriur sco er da decisiuns a l'exteriur che pertutgan il stadi civil;
5. procurar per la scolaziun e per la furnaziun supplementara da persunas che lavuran en il sector dal stadi civil.

³ La Confederaziun ha la surveglianza suprema. Ella po inoltrar meds legals chantunals cunter disposiziuns dals funcziunaris da stadi civil sco er cunter quellas da las autoritads da surveglianza.⁶³

Art. 45⁶⁴

Ia. Banca centrala da datas

- ¹ La Confederaziun maina ina banca centrala da datas per ils chantuns.
- ² La banca da datas vegn finanziada dals chantuns. Ils custs vegnan dividids tenor il dumber d'abitants.
- ³ Il Cussegl federal regla en il rom da la lescha ed en cooperaziun cun ils chantuns:
 1. la procedura da la collavuraziun;
 2. ils dretgs d'access da las autoritads da stadi civil;
 3. las mesiras organisatoricas e tecnicas ch'èn necessarias per garantir la protecciun da las datas e la segirezza da las datas;
 4. l'archivaziun.

Art. 46

II. Responsabladad

- ¹ Tgi che vegn violà illegalmain tras las persunas che lavuran en il sector dal stadi civil e che exequeschan lur activitad uffiziala, ha il dretg da survegnir ina indemnizaziun dal donn ed – en cas che la grevizza da la violaziun giustifitgescha quai – ina bunificaziun
- ² Star bun sto il chantun; el po prender regress sin las persunas che han chaschunà la violaziun intenziunadamain u per greva negligentscha.
- ³ Per las persunas che vegnan engaschadas da la Confederaziun vegn applitgada la Lescha da responsabladad dals 14 da mars 1958⁶⁵.

⁶³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

⁶⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBI 2001 1639).

⁶⁵ SR 170.32

Art. 47

III. Mesiras
disciplinaras

¹ Las personas che lavuran tar ils uffizis da stadi civil e che violeschan sapientivamain u per negligentscha l'obligaziun d'uffizi, vegnan chastadas da l'autorità da surveglianza cun mesiras disciplinaras.

² La mesira disciplinara cumpiglia ina reprimanda, ina multa fin 1 000 francs u – en cas grevs – ina destituziun da l'uffizi.

³ La persecuziun penala resta resalvada.

Art. 48

C. Disposiziuns
executivas
I. Dretg federal

¹ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas.

² El regla cunzunt:

1. ils registers che ston vegnir manads e las indicaziuns che ston vegnir inscrites;
2. il diever dal numer d'assicuranta tenor l'artitgel 50c da la Lescha federala dals 20 da december 1946⁶⁶ davart l'assicuranta per vegls e survivents per barattar en furma electronica las datas tranter ils registers uffizials da personas;
3. l'administraziun dal register;
4. la surveglianza.⁶⁷

³ Per garantir in'execuziun fidada e professiunala po il Cussegl federal decretar pretensiuns minimalas a la scolaziun ed a la furnaziun supplementara da las personas che lavuran en il sectur dal stadi civil sco er al grad d'occupaziun dals funcziunaris da stadi civil.

⁴ El fixescha las taxas che ston vegnir incassadas en il sectur dal stadi civil.

⁵ El determinescha las premissas, tenor las qualas igl è admess, sin via electronica, da:

1. annunziar cas da stadi civil;
2. far decleraziuns davart il stadi civil;
3. trametter comunicaziuns ed extracts dal register.⁶⁸

Art. 49

II. Dretg
chantunal

¹ Ils chantuns fixeschan ils circuls da stadi civil.

² Els decreteschan las disposiziuns executivas necessarias en il rom dal dretg federal.

⁶⁶ SR **831.10**

⁶⁷ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 23 da zer. 2006 davart l'armonisaziun dals registers, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2006** 4165; BBI **2006** 427).

⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS **2004** 2911; BBI **2001** 1639).

³ Las prescripziuns chantunalas – cun excepziun da quellas davart la salarisaziun da las persunas che lavuran en il sector dal stadi civil – ston vegnir approvadas da la Confederaziun per esser valaivlas.

Art. 50 e 51

Aboli

Segund titel: Las persunas giuridicas

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

Art. 52

A. Personalitad

¹ Las cuminanzeas da persunas ch'èn organisadas corporativamain sco er ils instituts che han in intent spezial ed ils instituts autonomis acquistan la personalitad giuridica tras l'inscripziun en il register da commerzi.

² Dispensads da l'inscripziun èn las corporaziuns ed ils instituts da dretg public sco er las uniuns che n'han betg finamiras economicas.⁶⁹

³ Cuminanzas da persunas ed instituts cun intents immorals u illegals na pon betg acquistar la personalitad giuridica.

Art. 53

B. Giudiment
dals dretgs civils

Las persunas giuridicas èn ablas da giudair tut ils dretgs e d'ademplier tut las obligaziuns che na dependan betg obligatoricamain da las qualitads natiralas da l'uman, sco la schlattaina, la vegliadetgna u la parentella.

Art. 54

C. Abilitad
d'agir
I. Premissa

Las persunas giuridicas èn ablas d'agir, uschepert ch'i èn vegnids nominads ils organs che la lescha u ch'ils statuts pretendan per quest intent.

Art. 55

II. Moda

¹ Ils organs han l'incumbensa d'exprimer la voluntad da la persuna giuridica.

² Els obligheschan la persuna giuridica tant tras la conclusiun d'acts giuridics sco er tras lur ulteriur cumportament.

⁶⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 12 da dec. 2014 davart la realisaziun da las recumandaziuns dal "Groupe d'action financière", revedidas l'onn 2012, en vigor dapi il 1. da schan. 2016 (AS 2015 1389; BBl 2014 605).

³ Las personas che ageschan èn ultra da quai responsablas personalmain per lur falliments.

Art. 56⁷⁰

D. Sedia La sedia da la persuna giuridica sa chatta al lieu da sia administraziun, nun ch'ils statuts fixeschian insatge auter.

Art. 57

E. Dissoluziun
I. Utilisaziun
da la facultad ¹ Sch'ina persuna giuridica vegn dissolvida, croda sia facultad a la communitad (Confederaziun, chantun, vischnanca), a la quala ella ha appartegnì tenor ses intent, nun che la lescha, ils statuts, il document da fundaziun u ils organs cumpetents hajan fixà insatge auter.

² La facultad sto vegnir utilisada uschenavant sco pussaivel tenor l'intent da fin ussa.

³ Sch'ina persuna giuridica vegn dissolvida, perquai ch'ella ha finamiras immoralas u illegalas, croda sia facultad a la communitad, er sch'igl è vegnì fixà insatge auter.⁷¹

Art. 58

II. Liquidaziun La facultad da las personas giuridicas vegn liquidada tenor las prescripziuns che valan per las associaziuns.

Art. 59

F. Resalva dal
dretg public
sco er dal dretg
da societads e
d'associaziuns ¹ Per las corporaziuns e per ils instituts da dretg public e da caracter ecclesiastic resta resalvà il dretg public da la Confederaziun e dals chantuns.

² Cuminanzas da personas che han ina finamira economica èn suttamessas a las disposiziuns davart las societads e davart las associaziuns.

³ Associaziuns da pastgira cuminaivla e corporaziuns sumegliantas restan suttamessas a las disposiziuns dal dretg chantunal.

⁷⁰ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

Segund chapitel: Las uniuns

Art. 60

A. Fundaziun
I. Organisaziun
corporativa

¹ Uniuns che sa deditgeschan ad ina incumbensa politica, religiosa, scientifica, artistica, da beneficenza u da divertiment ubain ad in'otra incumbensa betg economica acquistan la persunalitad, uschespert che la voluntad d'exister sco corporaziun resulta da lur statuts.

² Ils statuts ston esser redigids en scrit e cuntegnair las disposiziuns necessarias davart l'intent, davart ils meds finanzials e davart l'organisaziun da l'uniun.

Art. 61

II. Inscrizziun
en il register
da commerzi⁷²

¹ Cur ch'ils statuts èn approvads e cur che la suprastanza è nominada, è l'uniun autorisada da sa laschar inscriver en il register da commerzi.

² L'inscripziun è obligatorica, sche l'uniun:

1. maina in manaschi en moda commerciala per cuntanscher ses intent;
2. è suttamesa a l'obligaziun da laschar reveder ils quints.⁷³

³ A l'annunzia da l'inscripziun ston vegnir agiuntads ils statuts e la glista dals commembers da la suprastanza.

Art. 62

III. Uniuns senza
persunalitad

Las uniuns che na pon betg acquistar u che n'han betg anc acquistà la persunalitad vegnan tractadas sco las societads simplas.

Art. 63

IV. Relaziun
tranter statuts
e lescha

¹ Sch'ils statuts na cuntengnan naginas prescripziuns davart l'organisaziun e davart la relaziun da l'uniun tar ses commembers, vegnan applicadas las disposiziuns qua sutvart.

² Ils statuts na pon betg midar disposiziuns che ston vegnir applitgadas tenor la lescha.

⁷² Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁷³ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

Art. 64

- B. Organisaziun
I. Radunanza
generala
1. Impurtanza
e convocaziun
- 1 La radunanza generala è l'organ suprem da l'unium.
 - 2 Ella vegn convocada da la suprastanza.
 - 3 La convocaziun vegn fatga tenor las prescripziuns dals statuts ed ultra da quai tenor la lescha, sch'in tschintgavel dals commembers pretenda quai.

Art. 65

2. Competenza
- 1 La radunanza generala decida davart la recepziun e davart l'exclusiun da commembers, elegia la suprastanza e concluda tut las chaussas che n'èn betg vegnidas surdadas ad auters organs da l'unium.
 - 2 Ella surveglia l'activitad dals organs ed als po revocar da tut temp, senza pregiuditgar lur dretgs che sa basan sin contracts existents.
 - 3 Il dretg da revocaziun exista tenor la lescha, sch'in motiv relevant giustifitgescha la revocaziun.

Art. 66

3. Conclus
da l'unium
a. Furma
- 1 Ils conclus da l'unium vegnan prendids da la radunanza generala.
 - 2 Sche tut ils commembers dattan lur consentiment en scrit ad ina proposta, ha quai la medema vigur sco in conclus da la radunanza generala.

Art. 67

- b. Dretg da votar
e maioritad
- 1 En la radunanza generala han tut ils commembers il medem dretg da votar.
 - 2 Ils conclus da l'unium vegnan prendids cun la maioritad da las vuschs dals commembers preschents.
 - 3 Davart chaussas che n'èn betg vegnidas annunziadas ordavant tenor l'urden dastgi vegnir concludi mo, sch'ils statuts permettan expressivamain quai.

Art. 68

- c. Exclusiun dal
dretg da votar
- Mintga commember è exclus dal dretg da votar tenor la lescha, sche l'unium concluda davart in act giuridic u davart ina dispita giuridica tranter el, ses consort u in parent en lingia directa d'ina vart e l'unium da l'autra vart.

Art. 69

II. Suprastanza
1. Dretgs ed obligaziuns en general⁷⁴

La suprastanza ha il dretg e l'obligaziun da manar ils affars da l'unioni e da la represchentar tenor las cumpetenzas concedidas tras ils statuts.

Art. 69a⁷⁵

2. Contabilitad

La suprastanza maina ils cudeschs da fatschenta da l'unioni. Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁷⁶ davart la contabilitad commerciala e davart il rendaquint valan tenor il senn.

Art. 69b⁷⁷

III. Post da revisiun

¹ L'unioni sto laschar far in post da revisiun ina controlla ordinaria da sia contabilitad, sche duas da las suandantas grondezzas vegnan surpassadas durant 2 onns da gestiun consecutivs:

1. summa da bilantscha da 10 milliuns francs;
2. retgav da la svieuta da 20 milliuns francs;
3. 50 plazzas a temp cumplain en la media annuala.

² L'unioni sto laschar far in post da revisiun ina controlla limitada da sia contabilitad, sche quai vegn pretendi d'in commember da l'unioni ch'è sutamess ad ina responsabladad persunala u ch'è obligà da far pajaments supplementars.

³ Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁷⁸ davart il post da revisiun da societads anonimas èn applitgablhas correspudentamain.

⁴ En ils ulteriurs cas èn ils statuts e la radunanza generala⁷⁹ libers da reglar la revisiun.

⁷⁴ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziuns, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁷⁵ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziuns, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas; AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (dretg da rendaquint), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 6679; BBl 2008 1589).

⁷⁶ SR 220

⁷⁷ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziuns, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

⁷⁸ SR 220

⁷⁹ Rectifitgà da la Cumissiun da redacziun da l'Assamblea federala (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10).

Art. 69^{c80}IV. Mancanzas
en l'organisaziun

1 Sch'ina uniuin n'ha betg tut ils organs prescrits, po in commember u in creditur dumandar il derschader da prender las mesiras necessarias.

2 Il derschader po en spezial fixar a l'uniuin in termin per restabilar il stadi legal e – sche necessari – nominar in curatur.

3 L'uniuin surpiglia ils custs da questas mesiras. Il derschader po obligar l'uniuin da pajar ina provisiun a las persunas nominadas.

4 En cas da motivs relevants po l'uniuin pretender dal derschader ch'el revocheschia persunas ch'el ha nominà.

Art. 70C. Commem-
branza

1 Novs commembers pon entrar da tut temp en l'uniuin.

I. Entrada
ed extrada

2 L'extrada è admissibla tenor la lescha, sch'ella vegn annunziata 6 mais avant la fin da l'onn chalendar u – sch'igl è previsa ina perioda administrativa – 6 mais avant la fin da quella.

3 La commemoranza na po betg vegnir alienada u ertada.

Art. 71⁸¹

II. Contribuziuns

Contribuziuns pon vegnir pretendidas dals commembers, sch'ils statuts prevesan quai.

Art. 72

III. Exclusiun

1 Ils statuts pon fixar ils motivs per excluder in commember; els pon permetter l'exclusiun er senza inditgar ils motivs.

2 En quests cas na po l'exclusiun betg vegnir contestada davant il derschader pervia dals motivs d'exclusiun.

3 Sch'ils statuts na cuntengan naginas disposiziuns en quest regard, dastga in commember vegnir exclus mo tras in conclus da l'uniuin e per motivs relevants.

Art. 73IV. Effects
da l'extrada
e da l'exclusiun

1 Commembers ch'extreschan u che vegnan exclus n'han nagin dretg da la facultad da l'uniuin.

80 Integrà tras la cifra 1 da l'agiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969).

81 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da dec. 2004 (Fixaziun da las contribuziuns dals commembers d'uniuns), en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 2117; BBI 2004 4835 4843).

² Els ston pajar lur contribuziun per il temp ch'els èn stads commembers.

Art. 74

V. Protecziun
da l'intent
da l'unium

Nagin commember na po vegnir sfurzà d'acceptar ina midada da l'intent da l'unium.

Art. 75

VI. Protecziun
dals dretgs dals
commembers

Mintga commember che n'ha betg approvà conclus che violeschan la lescha u ils statuts po – tenor la lescha ed entaifer 1 mais suenter ch'el ha survegnì enconuschientscha da tals – contestar quels davant il derschader.

Art. 75a⁸²

Cbis. Respon-
sablidad

Per las obligaziuns da l'unium stat buna la facultad da l'unium. Ella stat buna exclusivamain, nun ch'ils statuts fixeschian insatge auter.

Art. 76

D. Dissoluziun
I. Modas
1. Conclus
da l'unium

L'unium po concluder da tut temp da sa dissolver.

Art. 77

2. Tenor
la lescha

L'unium vegn dissolvida tenor la lescha, sch'ella è insolventa u sche la suprastanza na po betg pli vegnir nominada tenor ils statuts.

Art. 78

3. Tras sentenza

L'unium vegn dissolvida tras il derschader sin basa d'in plant da l'autoritàd competenta u d'ina persuna participada, sche l'intent da l'unium è immoral u illegal.

Art. 79

II. Extincziun
da l'inscripziun
en il register

Sche l'unium è inscrista en il register da commerzi, ha la suprastanza u il derschader da communitgar la dissoluziun al manader dal register, per che quel extingua l'inscripziun.

⁸² Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da dec. 2004 (Fixaziun da las contribuziuns dals commembers d'uniums), en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 2117; BBl 2004 4835 4843).

Terz chapitel: Las fundaziuns

Art. 80

- A. Constituziun
I. En general Per constituir ina fundaziun sto ina facultad vegnir deditgada ad in intent spezial.

Art. 81

- II. Furma
¹ La fundaziun vegn constituida tras in document public u tras ina disposiziun per causa da mort.⁸³
² L'inscripziun en il register da commerzi ha lieu sin basa dal document da fundaziun ed – en cas da basegn – sin ordinaziun da l'autoritat da surveglianza, inditgond ils commembers da l'administraziun.
³ L'autoritat che avra la disposiziun per causa da mort, communitgescha a l'administratur dal register da commerzi la constituziun da la fundaziun.⁸⁴

Art. 82

- III. Contestaziun Ina fundaziun po vegnir contestada dals ertavels u dals crediturs dal fundatur da medema maniera sco ina donaziun.

Art. 83⁸⁵

- B. Organisaziun
I. En general Ils organs da la fundaziun e la moda da l'administraziun vegnan determinads tras il document da fundaziun.

Art. 83a⁸⁶

- II. Contabilitad L'organ suprem da la fundaziun maina ils cudeschs da fatschenta da la fundaziun. Las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁸⁷ davart la contabilitad commerciala e davart il rendaquint valan tenor il senn.

⁸³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁸⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁸⁵ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

⁸⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns; AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191). Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 23 da dec. 2011 (dretg da rendaquint), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2012** 6679; BBl **2008** 1589).

⁸⁷ SR **220**

Art. 83b⁸⁸

III. Post
da revisiun

1. Obligaziun
da revisiun e
dretg applitgabel

¹ L'organ suprem da la fundaziun designescha in post da revisiun.

² L'autorità da surveglianza po deliberar ina fundaziun da l'obligaziun da designar in post da revisiun. Il Cussegl federal fixescha las premissas per la deliberaziun.

³ Sch'i n'existan naginas prescripziuns spezialas per las fundaziuns, èn applitgablas correspondentamain las prescripziuns dal Dretg d'obligaziuns⁸⁹ davart il post da revisiun da societads anonimas.

⁴ Sche la fundaziun è obligada da far ina revisiun limitada, po ella pretender da l'autorità da surveglianza ina revisiun ordinaria, sche quai è necessari per giuditgar en moda fidada la situaziun da facultad e da rendita da la fundaziun.

Art. 83c⁹⁰

2. Relaziun tar
l'autorità da
surveglianza

Il post da revisiun trasmetta a l'autorità da surveglianza ina copia dal rapport da revisiun sco er da tut las comunicaziuns relevantas ch'èn vegnidas adressadas a la fundaziun.

Art. 83d⁹¹

IV. Mancanzas
en l'organisaziun

¹ Sche l'organisaziun previsa n'è betg suffizienta, sche la fundaziun n'ha betg tut ils organs prescrits u sche la cumposiziun d'in da quests organs na correspunda betg a las prescripziuns, sto l'autorità da surveglianza prender las mesiras necessarias. En spezial po ella:

1. fixar a la fundaziun in termin per restabir il stadi legal; u
2. nominar l'organ mancant u in curatur.

² Sche la fundaziun na po betg vegnir organisada tenor ses intent, sto l'autorità da surveglianza attribuir la facultad ad in'autra fundaziun che ha in intent uschè sumegliant sco pussaivel.

⁸⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns; AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

⁸⁹ SR **220**

⁹⁰ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

⁹¹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

³ La fundaziun surpiglia ils custs da questas mesiras. L'autorità da surveglianza po obligar la fundaziun da pajar ina provisiun a las persunas nominadas.

⁴ En cas da motivs relevants po la fundaziun pretender da l'autorità da surveglianza ch'ella revocheschia persunas ch'ella ha nominà.

Art. 84

C. Surveglianza ¹ Las fundaziuns èn suttamessas a la surveglianza da quella communitad (Confederaziun, chantun, vischnanca), a la quala ellas appartegnan tenor lur intent.

^{1bis} Ils chantuns pon suttametter las fundaziuns, per las qualas lur vischnancas èn cumpetentas, a l'autorità da surveglianza chantunala.⁹²

² L'autorità da surveglianza ha da procurar che la facultad da la fundaziun vegnia duvrada tenor ses intents.

Art. 84a⁹³

C^{bis}. Mesiras en cas da surdebitaziun e d'insolvenza

¹ Sch'igl exista ina tema fundada che la fundaziun saja surdebitada u na possa betg pli ademplir sias obligaziuns a lunga vista, fa l'organ suprem da la fundaziun ina bilantscha intermediara sin basa da las valurs d'alienaziun e la suttametta a la controlla dal post da revisiun. Sche la fundaziun n'ha betg in post da revisiun, suttametta l'organ suprem da la fundaziun la bilantscha intermediara a l'autorità da surveglianza.

² Sch'il post da revisiun constatescha che la fundaziun è surdebitada u na po betg ademplir sias obligaziuns a lunga vista, suttametta el la bilantscha intermediara a l'autorità da surveglianza.

³ L'autorità da surveglianza cumonda a l'organ suprem da la fundaziun da prender las mesiras necessarias. Sche quel na fa nagut, prenda l'autorità da surveglianza las mesiras necessarias.

⁴ En cas da basegn dumonda l'autorità da surveglianza mesiras d'execuziun sfurzada; las disposiziuns dal dretg d'acczas davart la decleraziun u davart la suspensiun dal concurs èn applitgables tenor il senn.

⁹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

⁹³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

Art. 84b⁹⁴**Art. 85⁹⁵**

D. Trans-
farmaziun
I. Midada da
l'organisaziun

Sin dumonda da l'autorità da surveglianza e suenter avair tadlà l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità federala u chantunala competenta midar l'organisaziun da la fundaziun, sche quai è urgentamain necessari per conservar la facultad u per mantegnair l'intent da la fundaziun.

Art. 86

II. Midada
da l'intent
1. Sin dumonda
da l'autorità
da surveglianza
u da l'organ
suprem da la
fundaziun⁹⁶

¹ Sin dumonda da l'autorità da surveglianza u da l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità federala u chantunala competenta midar l'intent da la fundaziun, sche ses intent oriund ha survegni in caracter u in effect tut different, uschia che la fundaziun na correspunda apparentamain betg pli a la voluntad dal fundatur.⁹⁷

² Sut las medemas premissas pon vegnir abolidas u midadas grevezzas u cundiziuns, sche quellas restrenschan l'intent da la fundaziun.

Art. 86a⁹⁸

2. Sin dumonda
dal fundatur u
sin basa da sia
disposiziun per
causa da mort

¹ L'autorità federala u chantunala competenta mida l'intent d'ina fundaziun sin dumonda dal fundatur u sin basa da sia disposiziun per causa da mort, sch'ina midada d'intent è resalvada en il document da fundaziun e sch'i è passads almain 10 onns dapi che la fundaziun è vegnida constituida u dapi ch'il fundatur ha dumandà l'ultima midada.

² Sche la fundaziun ha in intent public u d'utilità publica tenor l'artitgel 56 litera g da la Lescha federala dals 14 da december 1990⁹⁹ davart la taglia federala directa, sto il nov intent medemamain esser public u d'utilità publica.

³ Il dretg da midar l'intent da la fundaziun na po betg vegnir ertà u transferi. Sch'il fundatur è ina persuna giuridica, extingua quest dretg il pli tard 20 onns suenter che la fundaziun è vegnida constituida.

⁹⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns; AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191). Aboli tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), cun effect dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBl **2002** 3148, **2004** 3969).

⁹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁹⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁹⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBl **2003** 8153 8191).

⁹⁹ SR **642.11**

⁴ Sche pliras personas han constitui la fundaziun, pon ellas dumandar mo cuminaivlamain da midar l'intent da la fundaziun.

⁵ L'autorità che avra la disposiziun per causa da mort, communitgescha a l'autorità da surveglianza cumpetenta l'ordinaziun da midar l'intent da la fundaziun.

Art. 86^{b100}

III. Midadas minimalas dal document da fundaziun

Suenter avair tadlà l'organ suprem da la fundaziun po l'autorità da surveglianza far midadas minimalas vi dal document da fundaziun, sche quai para dad esser inditgà per motivs objectivamain giustifitgads e sch'i na vegnan violads nagins dretgs da terzas personas.

Art. 87

E. Fundaziuns da famiglia e fundaziuns ecclesiasticas

¹ Cun resalva dal dretg public n'èn las fundaziuns da famiglia e las fundaziuns ecclesiasticas betg suttamessas a l'autorità da surveglianza.

^{1bis} Ellas èn deliberadas da l'obligaziun da designar in post da revisiun.¹⁰¹

² Davart dispitas da dretg privat decida il derschader.

Art. 88¹⁰²

F. Dissoluziun ed extineziun en il register

I. Dissoluziun tras l'autorità cumpetenta

¹ L'autorità federala u chantunala cumpetenta dissolva la fundaziun sin dumonda u d'uffizi, sche:

1. l'intent da la fundaziun è daventà nuncuntanschibel e la fundaziun na po betg vegnir mantegnida tras ina midada dal document da fundaziun; u
2. l'intent da la fundaziun è daventà illegal u immoral.

² Fundaziuns da famiglia e fundaziuns ecclesiasticas vegnan dissolvidas dal derschader.

¹⁰⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigor dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

¹⁰¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigor dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

¹⁰² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigor dapi il 1. da schan. 2006 (AS 2005 4545; BBl 2003 8153 8191).

Art. 89¹⁰³

II. Dretg da far propostas da purtar plant, extincziun en il register

¹ Il dretg da proponer u da purtar plant sin dissoluziun da la fundaziun ha mintga persuna che ha in interess.

² La dissoluziun sto vegnir annunziada al manader dal register, per che quel extingua l'inscripziun.

Art. 89a¹⁰⁴

G. Fundaziuns per il provediment dal personal¹⁰⁵

¹ Per instituziuns da prevenziun per il personal, ch'èn vegnidas constituidas en furma da fundaziuns tenor l'artitgel 331 dal Dretg d'obligaziuns¹⁰⁶, valan ultra da quai las suandantas disposiziuns.¹⁰⁷

² Ils organs da la fundaziun han da dar als beneficiaris las infurmasziuns necessarias davart l'organisaziun, davart l'activitad e davart la situaziun finanziaria da la fundaziun.

³ Sch'ils lavurants pajan contribuziuns a la fundaziun, ston els pudair sa participar a l'administraziun almain en la dimensiun da questas contribuziuns; sche pussaivel han ils lavurants d'eleger lur represchentananza or dal ravugl dal personal dal patrun.¹⁰⁸

⁴ ...¹⁰⁹

⁵ Ils beneficiaris pon pretender davant il derschader da survegnir las prestaziuns da la fundaziun, sch'els han pajà contribuziuns a la fundaziun u sch'els han il dretg da survegnir prestaziuns tenor las disposiziuns da la fundaziun.

⁶ Per fundaziuns per il provediment dal personal, ch'èn activas sin il champ da la prevenziun per vegls, survivents ed invaliditad e ch'èn suttamessas a la Lescha dals 17 da december 1993¹¹⁰ davart la libra circulaziun (LFLP), valan ultra da quai las suandantas disposiziuns da

¹⁰³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 8 d'oct. 2004 (Dretg da fundaziuns), en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 4545; BBI **2003** 8153 8191).

¹⁰⁴ Integrà tras la cifra II da la LF dals 21 da mars 1958, en vigur dapi il 1. da fan. 1958 (AS **1958** 379; BBI **1956** II 825). Fin a l'entrada en vigur da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants) il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725): art. 89bis.

¹⁰⁵ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS **1971** 1465; BBI **1967** II 241).

¹⁰⁶ SR **220**

¹⁰⁷ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS **1971** 1465; BBI **1967** II 241).

¹⁰⁸ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS **1971** 1465; BBI **1967** II 241).

¹⁰⁹ Aboli tras la cifra III da la LF dals 21 da zer. 1996, cun effect dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1996** 3067; BBI **1996** I 564 580).

¹¹⁰ SR **831.42**

la Lescha federala dals 25 da zercladur 1982¹¹¹ davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad (LPP) davart:¹¹²

- 1.¹¹³ la definiziun ed ils princips da la prevenziun professiunala sco er dal salari assicurabel u da las entradas assicurablas (art. 1. 33a e 33b),
- 2.¹¹⁴ l'attribuziun da las personas a la AVS (art. 5 al. 1);
3. ils beneficiaris da prestaziuns per survivents (art. 20a),
- 3a.¹¹⁵ l'adattaziun da la renta d'invaliditad suenter la cumpensaziun da la prevenziun professiunala (art. 24 al. 5),
- 3b.¹¹⁶ la continuaziun provisorica da l'assicuranza ed il mantegniement dal dretg da prestaziuns en cas che la renta da l'assicuranza d'invaliditad vegn reducida u abolida (art. 26a),
- 4a.¹¹⁷ il consentiment en cas d'ina cumpensaziun en chapital (art. 37a),
- 4.¹¹⁸ l'adattaziun da las prestaziuns reglamentaras al svilup dals pretschs (art. 36 al. 2–4),
5. la surannaziun da dretgs e la conservaziun da documents da prevenziun (art. 41),
- 5a.¹¹⁹ l'utilisaziun, l'elavuraziun e la comunicaziun dal numer da l'assicuranza per vegls e survivents (art. 48 al. 4, art. 85a lit. f ed art. 86a al. 2 lit. b^{bis}),
6. la responsabladad (art. 52),

¹¹¹ SR 831.40

¹¹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (Fundaziuns per il provediment dal personal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBI 2014 6143 6649).

¹¹³ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (mesiras per facilitar a lavurants pli vegls la participaziun al martgà da lavur), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 4427; BBI 2007 5669).

¹¹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (Fundaziuns per il provediment dal personal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBI 2014 6143 6649).

¹¹⁵ Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2011 (6. revisiun da la AI, emprim pachet da mesiras) (AS 2011 5659; BBI 2010 1817). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹¹⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹¹⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹¹⁸ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 4635; BBI 2003 6399).

¹¹⁹ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 23 da zer. 2006 (Nov numer da l'AVS), en vigur dapi il 1. da dec. 2007 (AS 2007 5259; BBI 2006 501).

- 7.¹²⁰ l'admissiun e las incumbensas dals organs da controlla (art. 52a–52e),
- 8.¹²¹ l'integritad e la loialtad da las personas responsablas, ils acts giuridics cun personas da confidenza ed ils conflicts d'interess (art. 51b, 51c e 53a),
9. la liquidaziun parziala u totala (art. 53b–53d),
- 10.¹²² l'annullaziun da contracts (art. 53e e 53f),
11. il fond da garanzia (art. 56 al. 1 lit. c ed al. 2–5, art. 56a, 57 e 59),
- 12.¹²³ la surveglianza e la surveglianza suprema (art. 61–62a e 64–64c),
- 13.¹²⁴ ...
- 14.¹²⁵ la segirezza finanziaria (art. 65 al. 1, 3 e 4, art. 66 al. 4, art. 67 ed art. 72a–72g),
15. la trasparenza (art. 65a),
16. las reservas (art. 65b),
17. ils contracts d'assicuranza tranter las instituziuns da prevenziun e las instituziuns d'assicuranza (art. 68 al. 3 e 4),
18. l'administraziun da la facultad (art. 71),
19. la giurisdicziun (art. 73 e 74),
20. las disposiziuns penalas (art. 75–79),
21. il sa cumprar en (art. 79b),
22. il salari assicurabel e las entradas assicurablas (art. 79c),
23. l'infurmaziun da las personas assicuradas (art. 86b).¹²⁶

¹²⁰ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (Refurma structurala da la LPP), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBI **2007** 5669).

¹²¹ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (Refurma structurala da la LPP), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBI **2007** 5669).

¹²² Versiun tenor la cifra II da la LF dals 20 da dec. 2006 (Midada da l'instituziun da prevenziun), en vigor dapi il 1. da matg 2007 (AS **2007** 1803; BBI **2005** 5941 5953).

¹²³ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (Refurma structurala da la LPP), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBI **2007** 5669).

¹²⁴ Aboli tras la cifra II 1 da la LF dals 19 da mars 2010 (Refurma structurala da la LPP), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3393; BBI **2007** 5669).

¹²⁵ Versiun tenor la cifra II 1 da la LF dals 17 da dec. 2010 (finanziaziun da las instituziuns da prevenziun da corporaziuns da dretg public), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 3385; BBI **2008** 8411).

¹²⁶ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 25 da zer. 1982 davart la prevenziun professiunala per vegls, survivents ed invaliditad (AS **1983** 797; BBI **1976** I 149). Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 3 d'oct. 2003 (1. revisiun da la LPP), cifras 6, 7, 10–12, 14 (cun excepziun da l'art. 66 al. 4), 15, 17–20 e 23 en vigor dapi il 1. d'avr. 2004, cifras 3–5, 8, 9, 13, 14 (art. 66 al. 4) e 16 en vigor dapi il 1. da schan. 2005, cifras 1, 21 e 22 en vigor dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2004** 1677; BBI **2000** 2637).

⁷ Per fundaziuns per il provediment dal personal, ch'èn activas sin il champ da la prevenziun per vegls, survivents ed invaliditad, ma che n'èn betg suttamessas a la LFLP, sco ils uschenumnads fonds da provediment da patruns cun prestaziuns a discreziun u las fundaziuns da finanziaziun, valan mo las suandantas disposiziuns da la LPP:

1. l'attribuziun da las personas a la AVS (art. 5 al. 1);
2. l'utilisaziun, l'elavuraziun e la comunicaziun dal numer da la AVS (art. 48 al. 4, art. 85a lit. f ed art. 86a al. 2 lit. b^{bis});
3. la responsabladad (art. 52);
4. l'admissiun e las incumbensas dal post da revisiun (art. 52a, 52b e 52c al. 1 lit. a–d e g, 2 e 3);
5. l'integritad e la loialitad da las personas responsablas, ils acts giuridics cun personas da confidenza ed ils conflicts d'interess (art. 51b, 51c e 53a);
6. la liquidaziun totala (art. 53c);
7. la surveglianza e la surveglianza suprema (art. 61–62a e 64–64b);
8. la giurisdicziun (art 73 e 74);
9. las disposiziuns penalas (art. 75–79);
10. il tractament fiscal (art. 80, 81 al. 1 ed 83).¹²⁷

⁸ Per las fundaziuns per il provediment dal personal tenor l'alinea 7 valan plinavant las suandantas disposiziuns:

1. ellas administreschan lur facultad en ina moda che garantescha per segirezza, per in retgav suffizient sin las investiziuns e per ils meds liquids necessaris per ademplir lur incumbensas;
2. davart la liquidaziun parziala da fonds da provediment da patruns cun prestaziuns a discreziun dispona l'autoritad da surveglianza sin dumonda dal cussegl da fundaziun;
3. ellas tegnan quint, tenor il senn, dals princips dal tractament equal e da l'adequatezza.¹²⁸

¹²⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (Fundaziuns per il provediment dal personal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBl 2014 6143 6649).

¹²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2015 (Fundaziuns per il provediment dal personal), en vigur dapi il 1. d'avr. 2016 (AS 2016 935; BBl 2014 6143 6649).

Segund titel^{bis}:^{129 130} Las facultads collectadas

Art. 89b

A. Administra-
ziun mancanta

¹ Sch'i n'è betg vegni procurà per l'administraziun u per utilisaziun da la facultad collectada tar ina collecta publica per intents d'utilitad publica, ordinescha l'autoritàd cumpetenta las mesiras necessarias.

² Ella po nominar in curatur per la facultad collectada u attribuir la facultad ad in'uniun u ad ina fundaziun che ha in intent uschè sumegliant sco pussaivel.

³ Per il curatur èn applitgables tenor il senn las prescripziuns davart las curatellas en la protecziun da creschids.

Art. 89c

B. Cumpetenzza

¹ Cumpetent è il chantun, en il qual la gronda part da la facultad collectada è vegnida administrada.

² Sch'il chantun na dispona betg autramain, è cumpetenta l'autoritàd che surveglia las fundaziuns.

Segunda part: Il dretg da famiglia

Emprima partiziun: Il dretg matrimonial

Terz titel:¹³¹ La maridaglia

Emprim chapitel: Il spusalizi

Art. 90

A. Empermis-
schun da lètg

¹ Il spusalizi vegn fundà cun l'empermischun da lètg.

² Persunas minorennas na pon betg s'obligar cun l'empermischun da lètg senza che lur represchentanza legala dettia il consentiment.¹³²

³ Il spusalizi na dat betg il dretg da purtar plant vers in spus che na vul betg maridar.

¹²⁹ Rectifitgà da la Cumissium da redacziun da l'Assamblea federala (art. 58 al. 1 LParl; SR 171.10)

¹³⁰ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

¹³¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BB1 1996 I 1).

¹³² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

Art. 91

B. Schliaziun
dal spusalizi
I. Regals

¹ En cas ch'ìl spusalizi vegn schlià pon ils spus pretender ch'ìls regals, ch'els han fatg in a l'auter, vegnian restituids cun excepziun dals regals occasionals normals, nun ch'ìl spusalizi vegnia schlià tras la mort.

² Sch'ìls regals n'èn betg pli avant maun, sa drizza la restituziun tenor las disposiziuns davart l'enritgiment nungiuistifgà.

Art. 92

II. Contribuziuns

Sch'in dals spus ha fatg spesas en buna fai en vista a la maridaglia, po el – en cas ch'ìl spusalizi vegn schlià – pretender da l'auter spus ina indemnizaziun adequata, sche quai na para betg dad esser malgist en vista a tut las circumstanzas.

Art. 93

III. Surannaziun

Las pretensiuns che resultan dal spusalizi suranneschan 1 onn suenter la schliaziun.

Segund chapitel: Las premissas per la lètg**Art. 94**

A. Abilitad
da maridar

¹ Per pudair maridar ston ils spus avair cumplenì il 18avel onn da vegliadetgna ed esser abels da giuditgar.

² ...¹³³

Art. 95

B. Impediments
per la lètg
I. Parentella¹³⁴

¹ La maridaglia tranter parents en lingia directa sco er tranter fragliuns u mezs fragliuns è scumandada, e quai independentamain dal fatg sch'els èn parents in cun l'auter tras derivanza u tras adopziun.¹³⁵

² L'adopziun n'annulescha betg l'impediment per la lètg da la parentella tranter l'uffant adoptà e sia descendenza d'ina vart e tranter sia famiglia natirala da l'autra vart.

¹³³ Aboli tras la cifra 1 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), cun effect dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

¹³⁴ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

¹³⁵ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

Art. 96

II. Lètg
precedenta

Tgi che vul maridar danovamain sto cumprovar che sia lètg precedent-
ta saja vegnida declerada sco nunvalaivla u saja vegnida schliada.

Terz chapitel: Publicaziun e celebraziun da la maridaglia**Art. 97**

A. Principi

¹ La lètg vegn concludida davant il funcziunari da stadi civil sunter la
procedura da preparaziun.

² Ils spus pon maridar en il circul da stadi civil da lur tscherna.

³ Ina maridaglia religiosa na dastga betg vegnir fatga avant la marida-
glia civila.

Art. 97a¹³⁶

A^{bis}. Guntgida
dal dretg da
persunas estras

¹ Il funcziunari da stadi civil n'entra betg en la dumonda, sch'ils spus
na vulan evidentamain betg fundar ina communad da vita, mabain
vulan guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da
persunas estras.

² Il funcziunari da stadi civil taidla ils spus e po procurar per infurma-
ziuns tar autras autoritads u tar terzas persunas.

Art. 98

B. Procedura
da preparaziun
I. Dumonda

¹ Ils spus fan la dumonda per manar tras la procedura da preparaziun
tar l'uffizi da stadi civil dal lieu da domicil da la spusa u dal spus.

² Els ston cumparair persunalmain. Sch'els cumprovan che quai na po
evidentamain betg vegnir pretendi dad els, vegni permess da realisar la
procedura da preparaziun en scrit.

³ Els ston cumprovar lur persunalias cun documents e ston declerar
persunalmain tar l'uffizi da stadi civil ch'els adempleschian las pre-
missas per la lètg; els preschantan ils consentiments necessaris.

⁴ Spus che n'èn betg burgais svizzers ston cumprovar durant la proce-
dura da preparaziun che lur dimora en Svizra saja legala.¹³⁷

¹³⁶ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas
estras, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5437; BBl 2002 3709).

¹³⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 12 da zer. 2009 (Impedir lètgs en cas da dimora
illegala), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3057; BBl 2008 2467 2481).

Art. 99

II. Realisaziun
e terminaziun
da la procedura
da preparaziun

¹ L'uffizi da stadi civil examinescha, sche:

1. la dumonda è vegnida inoltrada tenor l'urden;
2. l'identitad dals spus constat;
- 3.¹³⁸ las premissas per la lètg èn ademplidas, en spezial sch'i n'existan naginas circumstanças, tenor las qualas la dumonda na correspunda evidentamain betg a la libra voluntad dals spus.

² Sche questas pretensiuns èn ademplidas, communitgescha el als spus la terminaziun da la procedura da preparaziun sco er ils termins legals per la maridaglia.

³ En enclegientscha cun ils spus fixescha el il termin da la maridaglia en il rom da las prescripziuns chantunalas u emetta sin dumonda in'authorisaziun per maridar en in auter circul da stadi civil.

⁴ L'uffizi da stadi civil communitgescha a l'autoritad cumpetenta l'identitad da spus che n'han betg cumprovà che lur dimora en Svizra saja legala.¹³⁹

Art. 100

III. Termins

¹ La maridaglia po avair lieu il pli baud 10 dis ed il pli tard 3 mais suenter che la terminaziun da la procedura da preparaziun è vegnida communitgada.

² Sch'in dals spus è en privel da mort e sch'ins sto temair che la maridaglia na possa betg pli vegnir celebrada observond il termin da 10 dis, po il funcziunari da stadi civil scursanir il termin sin conferma dal medi u celebrar immediatamain la maridaglia.

Art. 101

C. Maridaglia
I. Lieu

¹ La maridaglia vegn celebrada en il local da maridaglia dal circul da stadi civil ch'ils spus han tschernì.

² Sche la procedura da preparaziun è vegnida fatga en in auter circul da stadi civil, ston ils spus preschentar in'authorisaziun da maridaglia.

³ Sch'ils spus cumprovan ch'i na po evidentamain betg vegnir pretendì dad els da sa render en il local da maridaglia, po la maridaglia vegnir celebrada en in auter lieu.

¹³⁸ Versiun tenor la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

¹³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 12 da zer. 2009 (Impedir lètgs en cas da dimora illegala), en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 3057; BBI 2008 2467 2481).

Art. 102

- II. Furma
- ¹ La maridaglia vegn celebrada publicamain ed en preschientscha da duas perditgas maiorennas ed ablas da giuditgar.¹⁴⁰
- ² Il funcziunari da stadi civil dumonda separadamain la spusa ed il spus, sch'els veglian s'unir tras il liom da la lètg.
- ³ Sch'ils spus dattan ina resposta affirmativa, declera il funcziunari da stadi civil che la lètg saja concludida en virtid dal consentiment vicendaivel.

Art. 103

- D. Disposiziuns executivas
- Il Cussegl federal ed – en il rom da lur cumpetenzas – ils chantuns decreteschan las disposiziuns executivas necessarias.

Quart chapitel: La nunvalaivladad da la lètg**Art. 104**

- A. Princip
- La lètg ch'è vegnida concludida davant il funcziunari da stadi civil po mo vegnir declarada sco nunvalaivla per in dals motivs ch'èn numnads en quest chapitel.

Art. 105

- B. Nunvalaivladad illimitada
- I. Motivs
- In motiv da nunvalaivladad è avant maun, sche:
1. in dals consorts¹⁴¹ è gia maridà il mument da la celebraziun da la maridaglia e la lètg da pli baud n'è betg vegnida schliada tras divorzi u tras la mort dal partenari;
 2. in dals consorts n'è betg abel da giuditgar il mument da la celebraziun da la maridaglia ed el n'ha dapi lura betg pli recuperà l'abilitad da giuditgar;
 - 3.¹⁴² la maridaglia è scumandada pervia da parentella tranter consorts;
 - 4.¹⁴³ in dals consorts na vul betg fundar ina communitad da vita, mabain vul guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da persunas estras.

¹⁴⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBl **2006** 7001).

¹⁴¹ I sa tracta d'ina noziun giuridica fixa che cumpiglia persunas da tuttas duas schlattainas (cuntrari a noziuns sco «um» e «dunna»).

¹⁴² Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2006 (AS **2005** 5685; BBl **2003** 1288).

¹⁴³ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas estras, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 5437; BBl **2002** 3709).

5.¹⁴⁴ in dals consorts n'ha betg concludì la lètgh da libra voluntad;

6.¹⁴⁵ in dals consorts è minoren, nun che la cuntinuaziun da la lètgh correspundia als interess predominants da quest consort.

Art. 106

II. Plant

¹ Il plant sto vegnir purtà d'uffizi da l'autorità chantunala cumpetenta al lieu da domicil dals consorts; ultra da quai po mintgin purtar plant che ha in interess londervi. Uschenavant che quai è cumpatibel cun lur incumbensas, annunzian las autoritads federalas e chantunalas a l'autorità ch'è cumpetenta per il plant, sch'ellas han motivs da supponer ch'igl existia in motiv da nunvalaivladad.¹⁴⁶

² Sunter la schliaziun da la lètgh na vegn sia nunvalaivladad betg pli persequitada d'uffizi; dentant po mintgin che ha in interess londervi pretender la decleraziun da nunvalaivladad.

³ Quest plant po vegnir inoltrà da tut temp.

Art. 107

C. Nunvalaivladad limitada I. Motivs

In consort po pretender che la lètgh vegnia declerada sco nunvalaivla, sch'el:

1. n'è betg stà abel da giuditgar il mument da la celebraziun da la maridaglia per in motiv temporar;
2. ha consentì per sbagl a la maridaglia, saja quai ch'el n'ha insumma betg vulì la lètgh sco tala u ch'el n'ha betg vulì la maridaglia cun la persuna respectiva;
3. ha concludì la lètgh, perquai ch'el è vegnì engianà intenziunadamain davart qualitads personalas essenzialas da l'autra persuna;
- 4.¹⁴⁷ ...

Art. 108

II. Plant

¹ Il plant da nunvalaivladad sto vegnir inoltrà entaifer 6 mais dapi ch'il motiv da nunvalaivladad è vegnì enconuschent u dapi che l'influenza da la smanatscha è crudada davent, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la celebraziun da la maridaglia.

¹⁴⁴ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

¹⁴⁵ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

¹⁴⁶ Integrà l'ultima frasa tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, en vigur dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

¹⁴⁷ Aboli tras la cifra I 3 da la LF dals 15 da zer. 2012 davart mesiras cunter maridaglias sfurzadas, cun effect dapi il 1. da fan. 2013 (AS 2013 1035; BBI 2011 2185).

² Il dretg da purtar plant na vegn betg transferi als ertavels; in ertavel po dentant cuntinuar cun il plant ch'è gia vegni inoltrà.

Art. 109

D. Consequenzas da la sentenza

¹ Ina lètg daventa nunvalaivla pir sunter ch'il derschader ha pronunzià la decleraziun da nunvalaivladad; fin che questa sentenza n'è betg pronunziada, ha la lètg – cun excepziun da las pretensiuns dal dretg d'ierta ch'il consort survivent perda en mintga cas – tut ils effects d'ina lètg valaivla.

² Per las consequenzas da la decleraziun da nunvalaivladad giudiziala per ils consorts e per ils uffants valan tenor il senn las disposiziuns davart il divorzi.

³ La presumziun da paternitad dal consort scada, sche la lètg è vegnida declerada sco nunvalaivla, perquai ch'ella era vegnida serrada per guntgir las disposiziuns davart l'admissiun e davart la dimora da persunas estras.¹⁴⁸

Art. 110¹⁴⁹

Quart titel:¹⁵⁰ Il divorzi e la separaziun da la lètg Emprim chapitel: Las premissas per il divorzi

Art. 111¹⁵¹

A. Divorzi sin dumonda cuminaivla
I. Cunvegna cumpletta

¹ Sch'ils consorts dumondan cuminaivlamain il divorzi e sch'els inolteschan ina cunvegna cumpletta davart las consequenzas dal divorzi, inclusiv ils mussaments necessaris e lur propostas cuminaivlas concernent ils uffants, als taidla il derschader separadamain ed ensemen. L'audiziun po cumpigliar piras sesidas.

² Sch'il derschader è sa persvadi ch'els hajan inoltrà la dumonda da divorzi e fatg ina cunvegna da libra voluntad e sunter madira reflexiun e che la cunvegna cun lur propostas concernent ils uffants possia vegnir approvada, pronunzia il derschader il divorzi.

¹⁴⁸ Integrà tras la cifra II 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 davart las persunas estras, en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 5437; BBI 2002 3709).

¹⁴⁹ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

¹⁵⁰ Versiun tenor la cifra I 3 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

¹⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 25 da sett. 2009 (temp da reflexiun en la procedura da divorzi sin dumonda cuminaivla), en vigur dapi il 1. da favr. 2010 (AS 2010 281; BBI 2008 1959 1975).

Art. 112II. Cunvegna
parziala

¹ Ils consorts pon dumandar cuminaivlamain il divorzi e declerar ch'els laschian giuditgar il derschader las consequenzas dal divorzi, tar las qualas els n'èn betg perina.

² Il derschader als taidla – sco tar la cunvegna cumpletta – davart la dumonda da divorzi, davart las consequenzas dal divorzi, tar las qualas els èn perina, sco er davart la decleraziun da laschar giuditgar il derschader las ulteriuras consequenzas.

³ ...¹⁵²

Art. 113¹⁵³**Art. 114**¹⁵⁴B. Divorzi sin
basa d'in plant
d'in consort
I. Suenter avair
vivi separada-
main

In consort po dumandar il divorzi, sch'ìls consorts han vivi – al cumenzament da la litispendenza dal plant u tar la midada al divorzi sin basa d'in plant – dapi almain 2 onns separadamain.

Art. 115¹⁵⁵II. Insupporta-
bladad

Avant la scadenza dal termin da 2 onns po in consort dumandar il divorzi, sche la cuntinuaziun da la lètg è insupportabla per el per motivs gravants che na pon betg vegnir attribuids ad el.

Art. 116¹⁵⁶**Segund chapitel: La separaziun da la lètg****Art. 117**A. Premissas
e procedura

¹ Ils consorts pon dumandar la separaziun sut las medemas premissas sco il divorzi.

¹⁵² Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221).

¹⁵³ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221).

¹⁵⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (Termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigor dapi il 1. da zer. 2004 (AS **2004** 2161; BBl **2003** 3927 5825).

¹⁵⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (Termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigor dapi il 1. da zer. 2004 (AS **2004** 2161; BBl **2003** 3927 5825).

¹⁵⁶ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221).

2 ...¹⁵⁷

³ Il dretg da dumandar il divorzi na vegn betg tangà tras la sentenza da separaziun.

Art. 118

B. Consequenzas da la separaziun

¹ Tras la separaziun cumenza tenor la lescha la separaziun dals bains.

² Dal rest vegnan applitgadas tenor il senn las disposiziuns davart la protecziun da la cuminanza conjugala.

Terz chapitel: Las consequenzas dal divorzi

Art. 119¹⁵⁸

A. Num

Il consort che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia salva quest num suenter il divorzi; el po dentant declerar da tut temp al funcziunari da stadi civil ch'el veglia puspè putar ses num da nubil.

Art. 120

B. Dretg dals bains matrimonials e dretg d'ierta

¹ Per la liquidaziun dals bains matrimonials valan las disposiziuns davart il dretg dals bains matrimonials.

² Ils consorts divorziads n'han nagin dretg d'ierta legal in visavi l'auter e na pon far valair nagins dretgs tras disposiziuns per causa da mort ch'els han constituì avant la litispendenza da la procedura da divorzi.

Art. 121

C. Abitaziun da la famiglia

¹ Sch'in consort è dependent da l'abitaziun da la famiglia pervia dals uffants u per auters motivs relevants, po il derschader attribuir ad el sulet ils dretgs e las obligaziuns che resultan tras il contract da locaziun, sche quai po vegnir pretendi raschunaivlamain da l'auter consort.

² Il consort che n'è betg pli locatari stat bun solidaricamain per il tschains da locaziun, fin il mument che la relaziun da locaziun fine-scha u po vegnir terminada tenor contract u tenor lescha, maximalmain dentant durant 2 onns; sch'el vegn cità davant il derschader per pajar il tschains da locaziun, po el scuntrar l'import pajà cun las contribuziuns da mantegniment ch'el debitescha a l'auter consort, e quai en ratas en l'autezza dal tschains da locaziun mensil.

¹⁵⁷ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

¹⁵⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

³ Sche l'abitaziun da la famiglia appartegna ad in consort, po il der-schader conceder a l'auter consort – sut las medemas cundiziuns – in dretg d'abitar per ina durada limitada e cunter ina indemnisaziun adequata u tegnend quint da las contribuziuns da mantegniment. Sche novs fatgs relevants pretendan quai, sto il dretg d'abitar vegnir restrenschì u aboli.

Art. 122¹⁵⁹

D. Prevenziun
professionala
I. Princip

Las pretensiuns da la prevenziun professionala ch'èn vegnidas acquistadas durant la lètg fin al mument da l'introducziun da la procedura da divorzi, vegnan cumpensadas tar il divorzi.

Art. 123¹⁶⁰

II. Cumpensa-
ziun en cas da
prestaziuns
d'extrada

¹ Las prestaziuns d'extrada acquistadas, inclusiv ils dabuns da libra circulaziun e las retratgas anticipadas per proprietad d'abitar, vegnan partidas mez a mez.

² L'alinea 1 n'è betg applitgabel per pajaments unics da bains propriis tenor lescha.

³ Las prestaziuns d'extrada ch'èn da parter vegnan calculadas tenor ils artitgels 15–17 e 22a u 22b da la Lescha dals 17 da december 1993¹⁶¹ davart la libra circulaziun.

Art. 124¹⁶²

III. Cumpensa-
ziun en cas da
rentas d'invali-
ditad avant la
vegliadetgna
reglamentarica
da renta

¹ Sch'in consort retira il mument da l'introducziun da la procedura da divorzi ina renta d'invaliditad avant la vegliadetgna regulamentarica da renta, vala la summa ch'el survegniss tenor l'artitgel 2 alinea 1ter da la Lescha dals 17 da december 1993¹⁶³ davart la libra circulaziun suenter l'aboliziun da la renta d'invaliditad, sco prestaziun d'extrada.

² Las disposiziuns davart la cumpensaziun en cas da prestaziuns d'extrada valan tenor il senn.

³ Il Cussegl federal regla en tge cas che la summa tenor l'alinea 1 na po betg vegnir utilisada per la cumpensaziun pervia d'ina reducziun da la renta d'invaliditad causa surindemnisaziun.

¹⁵⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professionala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹⁶⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professionala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹⁶¹ SR 831.42

¹⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professionala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBI 2013 4887).

¹⁶³ SR 831.42

Art. 124a¹⁶⁴

IV. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad sunter la vegliadetgna reglamentarica da renta ed en cas da rentas da vegliadetgna

¹ Sch'in consort retira il mument da l'introducziun da la procedura da divorzi ina renta d'invaliditad sunter la vegliadetgna reglamentarica da renta u ina renta da vegliadetgna, decida il derschader tenor apprezziar davart la partiziun da la renta. En quest connex resguarda el en spezial la durada da la lètg ed ils basegns da prevenziun da tuts dus consorts.

² La part da la renta che vegn attribuida al consort creditur vegn convertida en ina renta per vita duranta. Quella al vegn pajada da l'instituziun da prevenziun dal consort debitor u transferida en sia prevenziun.

³ Il Cussegl federal regla:

1. la conversiun tecnica d'assicuranza da la part da la renta en ina renta per vita duranta;
2. il proceder en cas nua che la prestaziun da vegliadetgna è suspendida u nua che la renta d'invaliditad è reducida causa surindemnisaziun.

Art. 124b¹⁶⁵

V. Excepziuns

¹ En ina cunvegna davart las consequenzas dal divorzi pon ils consorts divergiar da la partiziun mez a mez u desister da la cumpensaziun da la prevenziun professiunala, sch'ina prevenziun adequata da vegliadetgna e d'invaliditad resta garantida.

² Il derschader conceda al consort creditur main che la mesadad da la prestaziun d'extrada u refusa dal tuttafatg la partiziun, sch'i èn avant maun motivs relevants. In motiv relevant è en spezial avant maun, sche la partiziun mez a mez fiss malgista:

1. pervia da la liquidaziun dals bains matrimonials u pervia da las relaziuns economicas sunter il divorzi;
2. pervia dals basegns da prevenziun, en spezial resguardond la differenza da vegliadetgna tranter ils consorts.

³ Il derschader po conceder al consort creditur dapli che la mesadad da la prestaziun d'extrada, sche quel ha quità dals uffants cuminaivels sunter il divorzi e sch'il consort debitor dispona er vinavant d'ina prevenziun adequata da vegliadetgna e d'invaliditad.

¹⁶⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBl 2013 4887).

¹⁶⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBl 2013 4887).

Art. 124c¹⁶⁶

VI. Scuntrada da pretensiuns reciprocas

1 Pretensiuns reciprocas dals consorts sin prestaziuns d'extrada u sin parts da rentas vegnan scuntradas. Las pretensiuns sin rentas vegnan scuntradas avant che la part da la renta concedida al consort creditur vegn convertida en ina renta per vita duranta.

2 Las prestaziuns d'extrada pon vegnir scuntradas cun parts da rentas mo, sch'ils consorts e las instituziuns da prevenziun professiunala dattan lur consentiment.

Art. 124d¹⁶⁷

VII. Insupportabladad

Sch'ina consideraziun dals basegns da prevenziun da tuts dus consorts mussa ch'ina cumpensaziun or dals meds da la prevenziun professiunala n'è betg supportabla, debitescha il consort debitor al consort creditur ina cumpensaziun en chapital.

Art. 124e¹⁶⁸

VIII. Nunpussaivladad

1 Sch'ina cumpensaziun or dals meds da la prevenziun professiunala n'è betg pussaivla, debitescha il consort debitor al consort creditur ina indemnizaziun adequata en furma d'ina cumpensaziun en chapital u d'ina renta.

2 Ina sentenza svizra po vegnir midada sin dumonda dal consort debitor, sche pretensiuns da prevenziun existentas a l'exteriur vegnan cumpensadas tras ina indemnizaziun adequata tenor l'alinea 1 e sche questas pretensiuns da prevenziun vegnan lura partidas tras ina decisiun estra lianta per il debitor ester da la prevenziun.

Art. 125

E. Mantegniment suenter il divorzi
I. Premissas

1 Sch'i na po betg vegnir pretendì d'in consort ch'el surpiglia sez l'agen mantegniment dui, inclusiv ina prevenziun adequata per la vegliadetgna, al sto l'auter consort pajar ina contribuziun adequata.

2 Per decider, sch'ina contribuziun sto vegnir pajada, e – sche quai è il cas – per fixar l'import e la durada, ston vegnir resguardads en spezial ils suandants puncts:

1. la repartiziun da las incumbensas durant la lètg;

¹⁶⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

¹⁶⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

¹⁶⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

2. la durada da la lètq;
3. il nivel da vita dals consorts durant la lètq;
4. la vegliadetgna e la sanadad dals consorts;
5. las entradas e la facultad dals consorts;
6. la dimensiun e la durada da la tgira che sto anc vegnir purschida als uffants;
7. la scolaziun professiunala e las perspectivas da gudogn dals consorts sco er ils custs probabels per l'integraziun professiunala da la persuna sustegnida;
8. las aspectativas da l'assicuranza federala per vegls e survivents e da la prevenziun professiunala u d'ina outra prevenziun privata u statale, inclusiv ils resultats previsibels da la partiziun da las prestaziuns d'extrada.

³ Excepciunalmain po ina contribuziun vegnir refusada u reducida, sch'ella fiss evidentamain malgista, en spezial perquai che la persuna sustegnida:

1. ha violà grevamain sia obligaziun da contribuir al mantegniment da la famiglia;
2. ha chaschunà da levsenn sia basegnusadad;
3. ha commess in act chastiabel grev cunter il debitor u cunter ina persuna che stat datiers a quel;

Art. 126

II. Modalitads da la contribuziun da mantegniment

¹ Il derschader determinescha la contribuziun da mantegniment en furma d'ina renta e fixescha il termin, a partir dal qual la contribuziun sto vegnir pajada.

² Sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai, po vegnir fixada er ina indemnizaziun empè d'ina renta.

³ Il derschader po colliar tschertas cundiziuns cun la contribuziun da mantegniment.

Art. 127

III. Renta
1. Disposiziuns spezialas

En la cunvegna pon ils consorts disponer che la renta fixada là na possa betg vegnir midada u possa vegnir midada mo per part.

Art. 128

2. Adattaziun a la chareschia

Il derschader po ordinar che la contribuziun da mantegniment s'augmentia u sa reduceschia automaticamain en cas da tschertas midadas dals custs da viver.

Art. 1293. Midada
tras sentenza

¹ Sche las relaziuns sa midan considerablmain u permanentmain, po la renta vegnir reducida, abolida u suspendida per in tschert temp; ina meglieraziun da las relaziuns da la persuna sustegnida sto vegnir resguardada mo, sch'ina renta che cuvra il mantegniment dui ha pudì vegnir fixada en la sentenza da divorzi.

² La persuna sustegnida po pretender per l'avegnir che la renta vegnia adattada a la chareschia, sche las entradas dal debitor èn creschidas en moda imprevisa suenter il divorzi.

³ Entaifer 5 onns dapi il divorzi po la persuna sustegnida pretender ch'i vegnia fixada ina renta u che quella vegnia auzada, sch'igl è vegni menziunà en la sentenza ch'i na saja betg stà pussaivel da fixar ina renta che basta per cuvri il mantegniment dui, ma sche la situaziun economica dal debitor è sa meglierada en il fratemp.

Art. 1304. Extincziun
tras lescha

¹ L'obligaziun da mantegniment extingua tras la mort da la persuna sustegnida u dal debitor.

² Cun resalva d'ina autra convegna extingua ella er, sche la persuna sustegnida marida puspè.

Art. 131¹⁶⁹IV. Execuziun
1. Agid
d'incasso

¹ Sch'il debitor n'ademplescha betg l'obligaziun da mantegniment, gida in post spezialisà designà dal dretg chantunal adequatmain e per regla gratuitamain il debitor, che dumonda quai, tar l'execuziun da la contribuziun da mantegniment.

² Il Cussegl federal fixescha las prestaziuns da l'agid d'incasso.

Art. 131a¹⁷⁰2. Pajaments
anticipads

¹ Al dretg public resti resalvà da reglar il pajament d'anticipaziuns, sch'il debitor n'ademplescha betg sia obligaziun da mantegniment.

² Sche la cuminanza publica procura per il mantegniment da la persuna sustegnida, van las contribuziuns da mantegniment cun tut ils dretgs a la cuminanza publica.

¹⁶⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

¹⁷⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

Art. 132

3. Avis als
debiturs e
garanzia¹⁷¹

¹ Sch'el debitur tralasca d'ademplier l'obligaziun da mantegniment, po il derschader avisar ses debiturs da prestar ils pajaments dal tuttafatg u per part a la persuna sustegnida.

² Sch'el debitur tralasca persistentamain d'ademplier sia obligaziun da mantegniment u sch'i po vegnir supponi ch'el prendia mesiras per fugir u ch'el sfarlattia u laschia svanir sia facultad, al po il derschader obligar da prestar ina garanzia adequata per las contribuziuns da mantegniment futuras.

Art. 133¹⁷²

F. Uffants
I. Dretgs ed
obligaziuns
dals geniturs

¹ Il derschader regla ils dretgs e las obligaziuns dals geniturs tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza. En spezial regla el:

1. la tgira geniturala;
2. la surveglianza da l'uffant;
3. las relaziuns persunalas (art. 273) u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant; e
4. la contribuziun da mantegniment.

² Il derschader tegna quint da tut las circumstanzas ch'èn relevantas per il bainstar da l'uffant. El resguarda ina proposta cuminaivla dals geniturs ed uschenavant sco pussaivel l'opiniun da l'uffant.

³ El po fixar la contribuziun da mantegniment uschia, ch'ella sto vegnir pajada er suenter che l'uffant ha cuntanschi la maiorenitad.

Art. 134

II. Midada da
las relaziuns

¹ Sin giavisch d'in genitur, da l'uffant u da l'autorità per la protecziun d'uffants sto la repartiziun da la tgira geniturala vegnir reglada da nov, sche midadas essenzialas da las relaziuns pretendan quai per il bainstar da l'uffant.

² Las premissas per midar ils ulteriurs dretgs e las ulteriuras obligaziuns dals geniturs sa drizzan tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.¹⁷³

³ Sch'ils geniturs èn d'accord, è l'autorità per la protecziun d'uffants cumpetenta per reglar da nov la tgira geniturala e la surveglianza da l'uffant sco er per approvar in contract da mantegniment. En ils ulte-

¹⁷¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

¹⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

¹⁷³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

riurs cas decida il derschader ch'è cumpetent per midar la sentenza da divorzi.¹⁷⁴

⁴ Sch'il derschader ha da decider davart la midada da la tgira genituriala, da la surveglianza da l'uffant u da la contribuziun da mantegniment per l'uffant minore, regla el sche necessari er da nov las relaziuns persunalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant; en ils auters cas decida l'autorità per la protecziun d'uffants davart la midada da las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant.¹⁷⁵

Art. 135–149¹⁷⁶

Art. 150–158

Aboli

Tschintgavel titel:¹⁷⁷ Ils effects generals da la lètg

Art. 159

A. Cuminanza conjugala; dretgs ed obligaziuns dals consorts

¹ La celebraziun da la maridaglia fundescha la cuminanza conjugala.

² Ils consorts s'obligheschan da cooperar en armonia al bainstar da la cuminanza e d'avair quità cuminaivlamain dals uffants.

³ Els duain esser fidaivels ed assister in a l'auter.

Art. 160¹⁷⁸

B. Num

¹ Mintga consort salva ses num.

² Ils spus pon dentant declerar al funcziunari da stadi civil ch'els veglian purtar il num da nubil da la spusa u dal spus sco num da famiglia cuminaivel.

³ Sch'ils spus salvan lur num, fixeschan els, tgenin da lur nums da nubil ch'ils uffants duain purtar. En cas motivads po il funcziunari da stadi civil liberar ils spus da questa obligaziun.

¹⁷⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

¹⁷⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

¹⁷⁶ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

¹⁷⁷ Versiun dal tschintgavel titel tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191). Vesair er ils art. 8–8b dal titel final qua sutvart.

¹⁷⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

Art. 161¹⁷⁹C. Dretg
da burgais

Mintga consort salva ses dretg da burgais chantunal e communal.

Art. 162D. Abitaziun
conjugala

Ils consorts fixeschan cuminaivlamain l'abitaziun conjugala.

Art. 163E. Mantegniment
da la famiglia
I. En general¹ Ils consorts procuran cuminaivlamain, mintgin tenor sias forzas, per il mantegniment adequat da la famiglia.² Els sa convegnan davart la contribuziun che mintgin duai prestar, numnadamain tras pajaments en daners, cun far il tegnairchasa, cun tgirar ils uffants u tras l'agid en la professiun u en l'interpresa da l'auter.³ Faschond quai resguardan els ils basegns da la cuminanza conjugala e lur circumstanzas personalas.**Art. 164**II. Import a libra
disposiziun¹ Il consort che fa il tegnairchasa, che tgira ils uffants ubain che gida l'auter en la professiun u en l'interpresa ha il dretg da survegnir da l'auter in import regular ed adequat a libra disposiziun.² Tar la fixaziun da quest import ston vegnir resguardadas las atgnas entradas dal consort che ha il dretg da survegnir quest import ed ina prevenziun plain responsabladad per la famiglia, per la professiun u per l'interpresa.**Art. 165**III. Contribu-
ziuns extra-
ordinarias
d'in consort¹ Sch'in consort ha collavurà en la professiun u en l'interpresa da l'auter considerablamain daplì che quai che sia contribuziun al mantegniment da la famiglia pretenda, ha el persuerter il dretg da survegnir ina indemnizaziun adequata.² Quai vala er, sch'in consort ha prestà or da sias entradas u or da sia facultad vi dal mantegniment da la famiglia considerablamain daplì che quai ch'el era obligà da far.³ In consort na po dentant betg pretender ina indemnizaziun, sch'el ha prestà sia contribuziun extraordinaria sin basa d'in contract da lavur, d'in contract d'emprest u d'in contract da societad ubain d'ina altra relaziun giuridica.¹⁷⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

Art. 166

F. Represchen-
tanza da la
cuminanza
conjugala

¹ Durant la vita cuminaivla represchenta mintga consort la cuminanza conjugala per ils basegns currents da la famiglia.

² Per ils auters basegns da la famiglia po in consort represchentar la cuminanza conjugala mo:

1. sch'el è vegni autorisà latiers da l'auter consort u dal derschader;
2. sche l'interess da la cuminanza conjugala na tolerescha nagina suspensiu da l'affar e l'auter consort na po betg dar ses consentiment pervia da malsogna, pervia d'absenza u per motivs sumegliants.

³ Mintga consort s'oblighescha persunalmain tras ses acts ed el oblighescha solidaricamain er l'auter consort, uschenavant che ses acts na surpassan betg l'autorisaziun da represchentanza en moda vesai vla per terzas personas.

Art. 167

G. Professiu
ed interpres
dals consorts

Tar la tschern e tar l'execuziun da sia professiu u da sia interpres prenda mintga consort resguard da l'auter e dal bainstar da la cuminanza conjugala.

Art. 168

H. Acts giuridics
dals consorts
I. En general

Mintga consort po concluder acts giuridics cun l'auter u cun terzas personas, sche la lescha na dispoza betg autramain.

Art. 169

II. Abitaziun
da la famiglia

¹ Senza il consentiment expressiv da l'auter consort na po in consort ni desdir in contract da locaziun ni vender la chasa u l'abitaziun da la famiglia ni restrenscher ils dretgs vi da quella tras auters acts giuridics.

² Sch'il consort na po betg cuntanscher quest consentiment u sche quel al vegn refusà senza in motiv plausibel, po el appellar al derschader.

Art. 170

J. Obligaziun da
dar infurmaziuns

¹ Mintga consort po pretender da l'auter infurmaziuns davart sias entradas, davart sia facultad e davart ses debits.

² Sin dumonda po il derschader obligar l'auter consort u terzas personas da dar las infurmaziuns necessarias e da preschentar ils documents necessaris.

³ Resalvà resta il secret professional dals advocats, dals notars, dals medis, dals spirituals e da lur personas auxiliaras.

Art. 171

K. Protecziun
da la cuminanza
conjugala
I. Posts da
cussegliaziun

Ils chantuns procuran ch'ils consorts possian sa drizzar cuminaivlamain u individualmain ad in post da cussegliaziun per dumondas da lètg e da famiglia en cas da difficultads en la lètg.

Art. 172

II. Mesiras
giudizialas
1. En general

¹ Sch'in consort n'ademplescha betg sias obligaziuns vers la famiglia u sch'ils consorts n'èn betg perina en ina chaussa ch'è relevanta per la cuminanza conjugala, pon els appellar cuminaivlamain u individualmain al derschader per ina intermediaziun.

² Il derschader admonescha ils consorts d'ademplier lur obligaziuns ed emprova d'als reconciliar; cun lur consentiment po el consultar experts u recumandar als consorts da sa drizzar ad in post da cussegliaziun per dumondas da lètg e da famiglia.

³ Sin giavisch d'in consort prenda il derschader las mesiras ch'èn previsas da la lescha, sche quai è necessari. La disposiziun davart la protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns è applitgabla tenor il senn.¹⁸⁰

Art. 173

2. Durant la vita
cuminaivla
a. Prestaziuns
en daners

¹ Sin dumonda d'in consort fixescha il derschader las prestaziuns en daners per il mantegniment da la famiglia.

² Medemamain sin dumonda d'in consort fixescha el l'import per quel consort che fa il tegnairchasa, che tgira ils uffants ubain che gida l'auto-ter en la professiun u en l'interpresa.

³ Questas contribuziuns pon vegnir pretendidas per il futur e per l'onn avant l'inoltraziun da la dumonda.

Art. 174

b. Retratga da
l'autorisaziun da
represchentanza

¹ Sch'in consort surpassa sia autorisaziun per la represchentanza da la cuminanza conjugala u sch'el sa mussa dad esser inabel da l'exequir, po il derschader – sin dumonda da l'auto-ter consort – retrair ad el dal tuttafatg u per part l'autorisaziun da represchentanza.

² Il consort che fa la dumonda dastga communitgar la retratga a terzas persunas mo cun in avis persunal.

³ Vers terzas persunas da buna fai vala la retratga mo, sche quella è vegnida publitgada sin ordinaziun dal derschader.

¹⁸⁰ Integrà la segunda frasa tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 2006 (Protecziun da la personalitad cunter violenza, cunter smanatschas u cunter persecuziuns), en vigur dapi il 1. da fan. 2007 (AS 2007 137; BBl 2005 6871 6897).

Art. 175

3. Schliaziun
da la chasada
cuminaivla
a. Motivs

In consort ha il dretg da schliar la chasada cuminaivla per uschè ditg che sia persunalitad, sia segirezza economica u il bainstar da la famiglia è periclità seriusamain tras la convivenza.

Art. 176

b. Regulaziun da
la vita separada

¹ Sche la schliaziun da la chasada cuminaivla è giustifitgada, sto il derschader sin dumonda d'in consort:

- 1.¹⁸¹ fixar las contribuziuns da mantegniment als uffants e la contribuziun da mantegniment al consort;
2. reglar l'utilisaziun da l'abitaziun e da la rauba da chasa;
3. ordinar la separaziun dals bains, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

² Questa dumonda po in consort er far, sche la convivenza è nunpusaivla, en spezial perquai che l'auter la refusa senza motivs.

³ Sch'ils consorts han uffants minorens, prenda il derschader las mesiras necessarias tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.¹⁸²

Art. 176a¹⁸³

4. Execuziun
a. Agid d'incasso
e pajaments
anticipads

Las disposiziuns davart l'agid d'incasso e davart ils pajaments anticipads en cas da divorzi ed en cas dals effects da la relaziun da figlialanza èn applitgblas.

Art. 177

b. Avis als
debiturs¹⁸⁴

Sch'in consort n'ademplescha betg sia obligaziun da mantegniment vers la famiglia, po il derschader ordinar a ses debiturs da prestar dal tuttafatg u per part lur pajaments a l'auter consort.

Art. 178

5. Restricziuns
da l'autorisaziun
da disponer

¹ Uschenavant ch'igl è necessari per segirar la basa economica da la famiglia u per ademplir in'obligaziun da facultad or da la cuminanza conjugala, po il derschader – sin dumonda d'in consort – far depender

¹⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

¹⁸² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

¹⁸³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

¹⁸⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

dal consentiment da quest consort l'autorisaziun da disponer da tscher-tas valurs da facultad.

² Il derschader prenda las mesiras segirantas adattadas.

³ Sch'el scumonda ad in consort da disponer d'in bain immobigliar, lascha el inscriver quai d'uffizi en il register funsil.

Art. 179¹⁸⁵

6. Midada da las relaziuns¹⁸⁶

¹ Sin dumonda d'in consort adatta il derschader las mesiras, sche las relaziuns sa midan, u abolescha las mesiras, sche lur motivs èn crudads davent. Las disposiziuns davart la midada da las relaziuns en cas da divorzi valan tenor il senn.¹⁸⁷

² Sch'ils consorts cumenzan danovamain a viver ensemen, crodan davent las mesiras ch'èn vegnidas ordinadas per la vita separada, cun excepziun da la separaziun dals bains e da las mesiras per la protecziun dals uffants.

Art. 180¹⁸⁸

Sisavel titel:¹⁸⁹

Il dretg dals bains matrimonials dals consorts

Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

Art. 181

A. Urden ordinari dals bains

Ils consorts èn suttaless a las prescripziuns davart la participaziun als acquisti, sch'els na fixeschan betg insatge auter cun in contract matrimonial u nun ch'els sajan suttaless a l'urden extraordinari dals bains.

Art. 182

B. Contract matrimonial
I. Cuntegn dal contract

¹ In contract matrimonial po vegnir fatg avant u sunter la maridaglia.

² Ils spus u ils consorts pon tscherner, annullar u midar lur urden dals bains mo entaifer ils limits da la lescha.

¹⁸⁵ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigor dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

¹⁸⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

¹⁸⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

¹⁸⁸ Aboli tras la cifra 2 da l'agiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

¹⁸⁹ Versiun dal sisavel titel tenor la cifra I 1 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigor dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191). Vesair er ils art. 9–11a dal titel final qua sutvart.

- Art. 183**
- II. Abilitad da far in contract
- ¹ Tgi che vul far in contract matrimonial, sto esser abel da giuditgar.
- ² Persunas minorennas sco er persunas maiorennas sut ina curatella che cumpiglia la conclusiun d'in contract matrimonial, dovran il consentiment da lur represchentant legal.¹⁹⁰

- Art. 184**
- III. Furma dal contract
- Il contract matrimonial sto vegnir documentà publicamain e vegnir sutscrit da las persunas contrahentas sco er eventualmain da la represchentanza legala.

- Art. 185**
- C. Urden extraordinari dals bains
- I. Sin dumonda d'in consort
- I. Ordinaziun
- ¹ La separaziun dals bains vegn ordinada dal derschader sin dumonda d'in consort, sch'in motiv relevant è avant maun.
- ² In motiv relevant è avant maun en spezial:
1. sche l'auter consort è surdebità u sche sia part dals bains cuminaivels vegn impegnada;
 2. sche l'auter consort periclitescha ils interess dal petent u da la cuminanza;
 3. sche l'auter consort refusa en moda nungjustifigada l'approvaziun necessaria per ina disposiziun davart ils bains cuminaivels;
 4. sche l'auter consort refusa da dar al petent infurmaziuns davart sias entradas, davart sia facultad e davart ses debits u davart ils bains cuminaivels.
 5. sche l'auter consort n'è permanentamain betg abel da giuditgar.
- ³ Sch'in consort n'è permanentamain betg abel da giuditgar, po ses represchentant legal pretender er per quest motiv d'ordinar la separaziun dals bains.

- Art. 186**¹⁹¹

2. ...

¹⁹⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

¹⁹¹ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS **2000** 2355; BBI **1999** 2829).

Art. 187

3. Aboliziun

¹ Cun in contract matrimonial pon ils consorts decider da tut temp da reprender l'anteriur urden dals bains u da fixar in auter.

² Sch'il motiv per la separaziun dals bains è crudà davent, po il derschader ordinar – sin dumonda d'in consort – che l'anteriur urden dals bains vegnia restabili.

Art. 188

II. En cas da concurs e da sequestraziun

1. Concurs

Consorts che han ina cuminanza dals bains vegnan suttamess tenor la lescha a la separaziun dals bains, sch'i vegn declerà il concurs dad in dad els.

Art. 1892. Sequestraziun
a. Ordinaziun

Sch'in consort che viva en cuminanza dals bains è vegnì stumà pervia d'ina agen debit e sche sia part dals bains cuminaivels è vegnida impegnada, po l'autorità da surveglianza en fatgs da scussium pretender dal derschader d'ordinar la separaziun dals bains.

Art. 190b. Dumonda¹⁹²

¹ La dumonda sa drizza cunter tuts dus consorts.

² ...¹⁹³

Art. 191

3. Aboliziun

¹ Sch'ils crediturs èn cuntentads, po il derschader ordinar – sin dumonda d'in consort – che l'anteriur stadi dals bains vegnia restabili.

² Cun in contract matrimonial pon ils consorts fixar la participaziun als acquisti.

Art. 192

III. Liquidaziun dals bains matrimonials

En cas d'ina separaziun dals bains valan per la liquidaziun dals bains matrimonials las disposiziuns da l'urden vertent dals bains, sche la lescha na dispona betg autramain.

¹⁹² Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigor dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

¹⁹³ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829).

Art. 193D. Protecziun
dals crediturs

¹ Cun stabilir e cun midar l'urden dals bains u cun liquidar ils bains matrimonials tranter ils consorts na dastgan ils crediturs d'in consort u da la cuminanza conjugala betg vegnir restrenschids en lur dretg da vegnir indemnisads or da la facultad dal consort u da la cuminanza conjugala.

² Sch'ina tala facultad è passada en proprietad d'in consort, ha quel da pajar ils debits. El po però sa deliberar da questa obligaziun, sch'el cumprova che la facultad obtegnida na basta betg per pajar quests debits.

Art. 194¹⁹⁴

E. ...

Art. 195F. Administra-
ziun da la facultad
d'in consort
tras l'auter

¹ Sch'in consort ha confidà expressivamain u taciturnamain l'administraziun da sia facultad a l'auter, valan las disposiziuns davart il mandat, uschenavant ch'els n'han fixà insatge auter.

² Las disposiziuns davart il pajament dals debits tranter consorts restan resalvadas.

Art. 195a

G. Inventari

¹ Mintga consort po pretender da tut temp da l'auter ch'el cooperechia ad inventarisar tras in document public lur valurs da facultad.

² In tal inventari vegn considerà sco correct, sch'el è vegni fatg entaifer 1 onn suenter che las valurs da facultad èn vegnidas appurtadas en la lètg.

Segund chapitel: L'urden ordinari dals bains da la participaziun als acquists

Art. 196A. Relaziuns
da proprietad
I. Cumposiziun

L'urden dals bains da la participaziun als acquists cumpiglia l'acquist ed ils bains propriis da mintga consort.

Art. 197

II. Acquists

¹ Acquists èn valurs da facultad ch'in consort acquista cunter pajament durant la durada da l'urden dals bains.

¹⁹⁴ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

² L'acquist d'in consort cumpiglia en spezial:

1. il gudogn tras sia lavur;
2. las prestaziuns d'instituziuns da prevenziun per il personal, d'assicuranzas socialas e d'instituziuns dal provediment social;
3. las indemnisaziuns pervia da l'incapacitad da lavurar;
4. ils retgavs da ses bains propriis;
5. ils bains acquistads en substituziun dals acquists.

Art. 198

III. Bains propriis
1. Tenor lescha

Bains propriis en tenor la lescha:

1. ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever personal;
2. las valurs da facultad che appartegnan ad in consort al cumenzament da l'urden dals bains u ch'el survegn pli tard tras ierta u en in'otra moda gratuita;
3. pretensiuns da satisfacziun morala;
4. ils bains acquistads en substituziun da bains propriis.

Art. 199

2. Tenor contract matrimonial

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts declerar sco bains propriis valurs da facultad acquistadas ch'èn destinadas per exequir ina professiun u per manar ina interpresa.

² Tras contract matrimonial pon ils consorts ultra da quai fixar ch'ils retgavs dals bains propriis na furman betg ina part da l'acquist.

Art. 200

IV. Cumprova

¹ Tgi che pretenda ch'ina tscherta valur da facultad saja la proprietad d'in u da l'auter consort, sto cumprovar quai.

² Sche quai na po betg vegnir cumprovà, vegn presumà che la valur da facultad saja en cumproprietad da tuts dus consorts.

³ Tut la facultad d'in consort vala sco acquist fin ch'igl è cumprovà il cuntrari.

Art. 201

B. Administraziun, giudida e disposiziun

¹ Mintga consort administrescha e giuda ses acquist e ses bains propriis e dispona da quels entaifer ils limits da la lescha.

² Sch'ina valor da facultad è proprietad da tuts dus consorts, na po in consort betg disponer da sia part senza il consentiment da l'auter, nun ch'els sajan sa cunvegnids autramain.

Art. 202

C. Responsabladad vers terzas persunas

Mintga consort stat bun per ses debits cun sia entira facultad.

Art. 203

D. Debits tranter consorts

¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.

² Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads che pericliteschan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 204

E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun
I. Mument da la schliaziun

¹ L'urden dals bains vegn schlià cun la mort d'in dals consorts u cun la cunvegna d'in auter urden dals bains.

² En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètg u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains cumenza la schliaziun dals bains retroactivamain il di che la dumonda è vegnida inoltrada.

Art. 205

II. Prender enavos valurs da facultad e regulaziun dals debits
1. En general

¹ Mintga consort prenda enavos sias valurs da facultad che sa chattan en possess da l'auter consort.

² Sch'ina valor da facultad sa chatta en cumproprietad e sch'in consort cumprova in interess predominant, po el pretender ultra da las autras mesiras legalas, che questa valor da facultad vegnia attribuida cumplainamain ad el cunter indemniziun da l'auter consort.

³ Ils consorts reglan lur debits vicendaivels.

Art. 206

2. Part da la plivalur dal consort

¹ Sch'in consort ha gidà ad acquistiar, a meglierar u a mantegnair objects da facultad da l'auter senza cuntraprestaziun correspondent e sch'igl exista ina plivalur il mument da la liquidaziun, correspunda sia pretensiun a la part da sia contribuziun ed ella vegn calculada tenor la valor actuala dals objects da facultad; sch'i resulta percenter ina valor reducida, correspunda la pretensiun a la contribuziun prestada.

² Sch'in da quests objects da facultad è vegnì vendì avant, vegn la pretenziun calculada tenor il retgav ch'è vegnì cuntanschi tar la vendita ed ella sto vegnir pajada immediatamain.

³ Cun ina cunvegna en scrit pon ils consorts excluder u midar la part da la plivalur.

Art. 207

III. Calculaziun da l'avanzament da mintga consort

1. Liquidaziun da l'acquist e dals bains propriis

¹ L'acquist ed ils bains propriis da mintga consort vegnan liquidads tenor lur stadi il mument che l'urden dals bains vegn schlià.

² La prestaziun da chapital ch'in consort ha survegnì d'ina instituziun da prevenziun u pervia d'incapacitad da lavurar, vegn attribuida als bains propriis e quai per l'import da la valur chapitalisada da la renta che tutgass al consort tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 208

2. Attribuziun als acquists

¹ Als acquists vegnan attribuidas:

1. las donaziuns gratuitas ch'in consort ha fatg durant ils ultims 5 onns avant la schliaziun da l'urden dals bains senza il consentiment da l'auter consort, cun excepziun dals regals occasionals usitads;
2. alienaziuns da facultad ch'in consort ha fatg durant la durada da l'urden dals bains per sminuir la part da l'auter consort.

² ...¹⁹⁵

Art. 209

3. Cumpensaziuns tranter acquist e bains propriis

¹ Sch'i èn vegnids pajads debits da l'acquist or dals bains propriis u debits dals bains propriis or da l'acquist d'in consort, exista ina pretenziun d'indemnisaziun en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials.

² In debit engrevgescha la massa da facultad, cun la quala el stat en in connex real, en cas da dubi engrevgescha el però l'acquist.

³ Sche meds finanziaals dad ina massa da facultad han gidà ad acquistar, a megliar u a mantegnair objects da facultad da l'autra e sch'i resulta da quai ina plivalur u ina valur reducida, correspunda la pretenziun d'indemnisaziun a la part da la contribuziun ed ella vegn calculada tenor la valur dals objects da facultad il mument da la liquidaziun u da l'alienaziun.

¹⁹⁵ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

Art. 210

4. Avanzament 1 L'avanzament è quai che resta da la valor totala da l'acquist, inclusiv las valurs da facultad e las compensaziuns quintadas latiers, suenter la deducziun dals debits che engrevgeschan l'acquist.
- 2 In deficit na vegn betg resguardà.

Art. 211

- IV. Taxaziun
1. Valur
commerziala
- En cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials ston ils objects da facultad vegnir taxads per lur valor commerciala.

Art. 212

2. Valur
da rendita
a. En general
- 1 In manaschi agricul ch'in consort administrescha persunalmain vinvant sco proprietari u per il qual il consort survivent u in descendent pretenda motivadamain ch'el vegnia attribui dal tuttafatg ad el, sto vegnir taxà per la valor da rendita tar la calculaziun da la part da la plivalur e da la pretensiu da participaziun.
- 2 Il proprietari dal manaschi agricul u ses ertavels pon far valair envers l'auter consort sco part da la plivalur u sco pretensiu da participaziun mo l'import ch'els han survegni, cur ch'il manaschi agricul è vegni mess a quint per la valor commerciala.
- 3 Las disposiziuns dal dretg d'ierta davart la valitaziun e davart la part dals cunertavels vi dal gudogn valan tenor il senn.

Art. 213

- b. Circumstanzas
spezialas
- 1 La valor imputabla po vegnir augmentada adequatamain, sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai.
- 2 Sco circumstanzas spezialas valan en spezial ils basegns da manteniment dal consort survivent, il pretsch da cumpra dal manaschi agricul inclusiv las investiziuns u las relaziuns da facultad dal consort che posseda il manaschi agricul.

Art. 214

3. Mument
decisiv
- 1 Il mument da la liquidaziun è il mument decisiv per la valor da l'acquist avant maun tar la schliaziun da l'urden dals bains.
- 2 Per valurs da facultad che vegnan attribuidas a l'acquist è decisiv il mument ch'ellas èn vegnidadas alienadas.

Art. 215

V. Participaziun
a l'avanzament
1. Tenor lescha

¹ Mintga consort u ses ertavels han il dretg da survegnir la mesadad da l'avanzament da l'auter.

² Las pretensiuns vegnan scuntradas.

Art. 216

2. Tenor contract
a. En general

¹ Tras contract matrimonial po vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament.

² Talas cunvegns na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatorica dals uffants na cuminaivels e da lur descendents.

Art. 217

b. En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lèt u d'ina separaziun giudiziala dals bains

En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lèt u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains valan cunvegns davart la midada da la participaziun legala a l'avanzament mo, sch'il contract matrimonial prevesa quai expressivamain.

Art. 218

VI. Pajament
da la pretensiun
da participaziun
e da la part da la plivalur

1. Suspensiun
dal pajament

¹ Sch'il consort debitor vegn en grondas difficultads da stuair pajar immediatamain la pretensiun da participaziun e da la part da la plivalur, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament.

² Las pretensiuns da participaziun e la part da la plivalur ston vegnir tschainsidas a partir da la finiziun da la liquidaziun, nun che las partidas fixeschan insatge auter, ed ellas ston esser garantidas, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

Art. 219

2. Abitaziun e
rauba da chasa

¹ Per ch'il consort survivent possia mantegnair sia moda da viver da fin ussa, al vegn concedi sin sia dumonda in dretg da giudida u in dretg d'abitar vi da la chasa u vi da l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivì e che appartegneva al consort mort, e quai cun l'imputaziun sin sia pretensiun da participaziun; resalvada resta in'otra cunvegna en il contract matrimonial.

² Sut las medemas premissas po el pretender che la rauba da chasa al vegnia attribuida sco proprietad.

³ Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la proprietad da la chasa u da l'abitaziun empè da la giudida u dal dretg d'abitar.

⁴ Il consort survivent na po betg far valair ses dretgs vi da localitads, nua ch'il defunct ha exequi ina professiun u nua ch'el ha manà ina interpresa e ch'in da ses descendents dovra per cuntinuar cun la professiun u cun l'interpresa dal defunct; las prescripziuns dal dretg d'ierta puril restan resalvadas.

Art. 220

3. Plant cunter
terzas persunas

¹ Sche la facultad dal consort debitor u sche sia ierta na cuvra betg la pretensiun da participaziun en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials, pon il consort creditor u ses ertavels pretender da terzas persunas favurizadas da restituir las donaziuns imputablas a l'acquist, e quai fin a l'autezza da l'import mancant.

² Il dretg da purtar plant scada 1 onn sunter ch'il consort u ses ertavels han survegni enconuschientscha da la violaziun da lur dretgs, en mintga cas dentant 10 onns sunter la schliaziun da l'urden dals bains.

³ Dal rest valan las disposiziuns davart il plant da reducziun dal dretg d'ierta tenor il senn.¹⁹⁶

Terz chapitel: La cuminanza dals bains

Art. 221

A. Relaziuns
da proprietad
I. Cumposiziun

L'urden dals bains da la cuminanza dals bains cumpiglia ils bains cuminaivels ed ils bains propriis da mintga consort.

Art. 222

II. Bains
cuminaiVELS
1. Cuminanza
generala

¹ La cuminanza dals bains generala reunescha la facultad e las entradas dals consorts ad ina suletta facultad, cun excepziun dals objects che appartegnan tenor la lescha als bains propriis.

² Ils bains cuminaivels appartegnan nundivididamain a tuts dus consorts.

³ Nagin dals consorts na po disponer da sia part dals bains cuminaivels.

Art. 223

2. Cuminanza
limitada dals
bains
a. Cuminanza
d'acquist

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts limitar la cuminanza sin l'acquist.

² Ils retgavs dals bains propriis vegnan assegnads als bains cuminaivels.

¹⁹⁶ Versiun tenor la cifra 2 da l'agiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chassas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

b. Autras
cuminanzas
dals bains

Art. 224

¹ Tras contract matrimonial pon ils consorts excluder da la cuminanza tschertas valurs da facultad u tscherts geners da valurs da facultad, sco bains immobigliars, l'acquist tras la lavur d'in consort u valurs da facultad, cun las qualas quel pratitgescha ina professiun u maina ina interpresa.

² Ils retgavs da questas valurs da facultad na vegnan betg assignads als bains cuminaivels, sch'i n'è betg fixà insatge auter.

Art. 225

III. Bains propriis

¹ Bains propriis sa constitueschan tras contract matrimonial, tras donaziuns da terzas personas u tenor la lescha.

² Tenor la lescha cumpiglian ils bains propriis da mintga consort ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever personal, sco er las pretensiuns da satisfaziun morala.

³ Quai ch'in consort po pretender sco part obligatorica d'ierta na pon ses parents betg al consegnar sco bains propriis, sch'il contract matrimonial prevesa che questas valurs da facultad sajan bains cuminaivels.

Art. 226

IV. Cumprova

Tut las valurs da facultad valan sco bains cuminaivels, uschè ditg ch'i n'è betg cumprovà ch'els èn bains propriis d'in consort.

Art. 227

B. Administra-
ziun e disposi-
ziun

I. Bains
cuminavels

1. Administra-
ziun ordinaria

¹ Ils consorts administreschan ils bains cuminaivels en l'interess da la cuminanza conjugala.

² En ils limits da l'administraziun ordinaria po mintga consort obligar la cuminanza e disponer dals bains cuminaivels.

Art. 228

2. Administra-
ziun extra-
ordinaria

¹ Cun excepziun da l'administraziun ordinaria pon ils consorts obligar la cuminanza e disponer dals bains cuminaivels mo cuminaivlamain u l'in mo cun il consentiment da l'auter.

² Terzas personas dastgan premetter quest consentiment, uschenavant ch'ellas na san betg u na duain betg savair ch'el manca.

³ Las disposiziuns davart la represchentanza da la cuminanza conjugala restan resalvadas.

Art. 229

3. Professiun
u interpresa da
la cuminanza

Sch'in dals consorts pratitgescha sulet ina professiun u maina sulet ina interpresa cun il consentiment da l'auter e cun meds finanzials dals bains cuminaivels, po el ademplir tut ils acts giuridics ch'en colliads cun questas activitads.

Art. 230

4. Refusa
ed acceptaziun
dad iertas

¹ Senza il consentiment da l'auter na po in consort ni refusar ina ierta che vegniss assegnada als bains cuminaivels ni acceptar ina ierta surchargiada cun debits.

² Sch'il consort na po betg cuntanscher quest consentiment u sche quel al vegn refusà senza in motiv plausibel, po el appellar al derschader.¹⁹⁷

Art. 231

5. Responsabla-
dad e custs
administrativs

¹ Per acziuns che pertutgan ils bains cuminaivels è mintga consort responsabel tar la schliaziun da l'urden dals bains a medema moda sco in mandatari.

² Ils custs da l'administraziun van a quint dals bains cuminaivels.

Art. 232

II. Bains propriis

¹ Mintga consort administrescha ses bains propriis e dispona da quels entaifer ils limits da la lescha.

² Sch'ils retgavs vegnan assignads als bains propriis, han quels da surpigliar ils custs da l'administraziun.

Art. 233

C. Responsabla-
dad vers terzas
persunas

I. Debits
integrals

Mintga consort stat bun cun ses bains propriis e cun ils bains cuminaivels:

1. per debits ch'el ha fatg exequind sia cumpetenzza da represchentar la cuminanza conjugala u d'administrar ils bains cuminaivels;
2. per debits ch'el ha fatg exequind ina professiun u ina interpresa, uschenavant che meds finanzials dals bains cuminaivels vegnan duvrads per quai u sch'ils retgavs da quest engaschi vegnan assignads als bains cuminaivels;
3. per debits, per ils quals er l'auter consort ha da star bun persunalmain;

¹⁹⁷ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

4. per debits, tar ils quals ils consorts han concludì cun la terza persuna ch'ìl debitor stettia bun ultra cun ses bains propriis er cun ils bains cuminaivels.

Art. 234

- II. Agens debits ¹ Per tut ils auters debits stat in consort mo bun cun ses bains propriis e cun la mesadad da la valur dals bains cuminaivels.
- ² Resalvadas restan las pretensiuns pervia d'enritgiment da la cuminanza.

Art. 235

- D. Debits tranter consorts ¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.
- ² Sch'ìl pajament da debits en daners u sche la restituziun da chassas debitadas chaschuna al consort debitor grondas difficultads che periclitescan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 236

- E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun
I. Mument da la schliaziun
- ¹ L'urden dals bains vegn schlià cun la mort d'in dals consorts, cun la curvegna d'in auter urden dals bains u cun la decleraziun dal concurs d'in dals consorts.
- ² En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la létg u d'ina ordinaziun giudiziala da la separaziun dals bains cumenza la schliaziun dals bains retroactivamain il di che la dumonda è vegnida inoltrada.
- ³ Per la cumposiziun dals bains cuminaivels e dals bains propriis è decisiv il mument da la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 237

- II. Attribuziun als bains propriis
- La prestaziun da chapital ch'in consort ha survegni d'ina instituziun da prevenziun u pervia d'incapitad da lavurar e ch'è daventada bain cuminaivel, vegn attribuida als bains propriis e quai per l'import da la valur chapitalisada da la renta che tutgass al consort tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 238

- III. Cumpensaziuns tranter bains cuminaivels e bains propriis
- ¹ En cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials existan tranter ils bains cuminaivels ed ils bains propriis da mintga consort pretensiuns da cumpensaziun, sche debits ch'engrevgeschan la massa da facultad èn vegnids pajads cun meds finanziaus da l'autra facultad.

² In debit engrevgescha la massa da facultad, cun la quala el stat en connex, en cas da dubi engrevgescha el però ils bains cuminaivels.

Art. 239

IV. Part da la plivalur

Sch'ils bains propriis d'in consort u sch'ils bains cuminaivels han gidà ad acquistar, a meglierar u a mantegnair in object da facultad d'ina outra massa da facultad, valan tenor il senn las disposiziuns davart la part da la plivalur tar la participaziun als acquists.

Art. 240

V. Determinaziun da la valur

Il mument da la liquidaziun è il mument decisiv per la valur dals bains cuminaivels avant maun tar la schliaziun da l'urden dals bains.

Art. 241

VI. Partiziun

1. En cas da mort u en cas da cunvegna d'in auter urden dals bains

¹ Sche la cuminanza dals bains vegn schliada tras la mort d'in dals consorts u tras la cunvegna d'in auter urden dals bains, han mintga consort u ses ertavels il dretg da survegnir la mesadad dals bains cuminaivels.

² Tras contract matrimonial po vegnir fixada in'otra partiziun.

³ Talas cunvegns na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatorica dals descendents.

Art. 242

2. En ils auters cas

¹ En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètg u per cas che la separaziun legala u giudiziala dals bains va en vigur, prenda mintga consort enavos dals bains cuminaivels quai che fiss stà ses bains propriis en l'urden dals bains da la participaziun als acquists.

² Il rest dal bains cuminaivels survegnan ils consorts mintgamai per la mesadad.

³ Cunvegns concernent la midada da la partiziun legala valan mo, sch'il contract matrimonial prevesa quai expressivamain.

Art. 243

VII. Realisaziun da la partiziun
1. Bains propriis

Sche la cuminanza dals bains vegn schliada tras la mort d'in consort, po il consort survivent pretender ch'ils bains, che fissan stads ses bains propriis en l'urden dals bains da la participaziun als acquists, al vegnian attribuids cun als quintar tar sia part.

Art. 244

2. Abitaziun e rauba da chasa

¹ Sche la chasa u sche l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivi, u sche objects da la rauba da chasa appartegnan als bains cuminaivels, po il consort survivent pretender che quests bains al vegnian attribuids cun als quintar tar sia part.

² Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la giudida u il dretg d'abitar empè da la proprietad.

³ Sche la cuminanza dals bains na vegn betg schliada tras la mort, po mintga consort far questas dumondas, sch'el cumprova d'avair in interess predominant.

Art. 245

3. Autras valurs da facultad

Sch'in consort cumprova d'avair in interess predominant, po el pretender che er autras valurs da facultad al vegnian attribuidas cun las quintar tar sia part.

Art. 246

4. Autras prescripziuns da partiziun

Dal rest valan las disposiziuns davart la partiziun da cumproprietad e la realisaziun da la partiziun d'ierta tenor il senn.

Quart chapitel: La separaziun dals bains**Art. 247**

A. Administraziun, giudida e disposiziun
I. En general

Mintga consort administrescha e giauda sia facultad e dispona da quella entaifer ils limits da la lescha.

Art. 248

II. Cumprova

¹ Tgi che pretenda ch'ina tscherta valor da facultad saja la proprietad d'in u da l'auter consort, sto cumprovar quai.

² Sche quai na po betg vegnir cumprovà, vegn presumà che la valor da facultad saja en cumproprietad da tuts dus consorts.

Art. 249

B. Responsabladad vers terzas persunas

Mintga consort stat bun per ses debits cun sia entira facultad.

Art. 250

C. Debits tranter consorts

¹ L'urden dals bains n'ha nagina influenza sin il termin da pajament dals debits tranter consorts.

² Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitur grondas difficultads che pericliteschan la cuminanza conjugala, po el pretender ch'i al vegnian concedids termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.

Art. 251

D. Attribuziun en cas da cumpropietad

Sch'ina valur da facultad sa chatta en cumpropietad e sch'in consort cumprova in interess predominant, po el pretender – en cas da la schliaziun da l'urden dals bains – ultra da las autras mesiras legalas, che questa valur da facultad al vegnia attribuida cumplainamain cunter indemnissaziun da l'auter consort.

Segunda partiziun: La parentella

Settavel titel: Davart il stabilir la relaziun da figlialanza¹⁹⁸

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas¹⁹⁹

Art. 252²⁰⁰

A. Cumenzament da la relaziun da figlialanza en general

¹ La relaziun da figlialanza tranter la mamma e l'uffant vegn stabilida cun la naschiantscha.

² Tranter l'uffant ed il bab vegn ella fundada sin fundament da la lètg da la mamma u tras reconuschientscha ubain constatada tras il der-schader.

³ Ultra da quai vegn la relaziun da figlialanza stabilida tras l'adopziun.

Art. 253²⁰¹

B. ...

Art. 254²⁰²

¹⁹⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

¹⁹⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²⁰⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²⁰¹ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

²⁰² Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

Segund chapitel: La paternitad dal consort²⁰³

Art. 255²⁰⁴

A. Presumziun

¹ Sch'in uffant è naschì durant la lètg, vala il consort sco bab da l'uffant.

² Sch'il consort mora, vala el sco bab da l'uffant, sche l'uffant nascha entaifer 300 dis suenter sia mort u – en cas ch'el nascha pli tard – sch'el è vegnì schendrà cumprovadamain avant la mort dal consort.

³ Sch'il consort vegn declerà sco spari, vala el sco bab, sche l'uffant è naschì entaifer 300 dis suenter il termin dal privel da mort u da l'ultima novitad.

Art. 256²⁰⁵

B. Contestaziun
I. Dretg da purtar plant

¹ La presumziun da paternitad po vegnir contestada davant il derschaider:

1. dal consort;

2.²⁰⁶ da l'uffant, sche la chasada cuminaivla dals consorts ha chalà d'exister durant il temp da sia minorennitad.

² Il plant dal consort sa drizza cunter l'uffant e cunter la mamma, il plant da l'uffant cunter il consort e cunter la mamma.

³ Il consort na po betg purtar plant, sch'el ha consentì a la schendrada tras in terz. Per il dretg da contestar da l'uffant resta resalvada la Lescha dals 18 da december 1998²⁰⁷ davart la medischina da reproducziun.²⁰⁸

Art. 256a²⁰⁹

II. Motiv dal plant
1. Schendrada durant la lètg

¹ Sch'in uffant è vegnì schendrà durant la lètg, ha l'accusader da cumprovar ch'il consort n'è betg il bab.

²⁰³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁰⁴ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

²⁰⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁰⁶ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁰⁷ SR 810.11

²⁰⁸ Versiun tenor la cifra 39 da la LF dals 18 da dec. 1998 davart la medischina da reproducziun, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 3055; BBl 1996 III 205).

²⁰⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

² Sche l'uffant è naschi il pli baud 180 dis suenter la maridaglia ed il pli tard 300 dis suenter la schliaziun da la lètg tras mort, vegni presumà ch'el saja vegni schendrà durant la lètg.²¹⁰

Art. 256b²¹¹

2. Schendrada avant la lètg u durant la schliaziun da la chasada cuminaivla

¹ Sch'in uffant è vegni schendrà avant la maridaglia u sch'el è vegni schendrà durant in temp che la chasada cuminaivla era schliada, na sto la contestaziun betg vegnir motivada pli lunsch.

² La paternitad dal consort vegn dentant er presumada en quest cas, sch'i vegn fatg valair vardaivlamain ch'el haja gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

Art. 256c²¹²

III. Termin per purtar plant

¹ Il consort sto inoltrar il plant entaifer 1 onn dapi ch'el ha survegni enconuschientscha da la naschientscha e dal fatg, ch'el n'è betg il bab u ch'in terz ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la naschientscha.

² Il plant da l'uffant sto vegnir inoltrà il pli tard 1 onn suenter ch'el ha cuntanschi la maiorenitad.²¹³

³ Sche quest termin è scadi, vegn admissa ina contestaziun, sch'i pon vegnir fatgs valair motivs relevants per il retard.

Art. 257²¹⁴

C. Coincidenza da duas presumziuns

¹ Sch'in uffant è naschi avant ch'i è passads 300 dis dapi la schliaziun da la lètg tras mort e sche la mamma ha entant maridà da nov, vala il segund consort sco bab da l'uffant.²¹⁵

² Sche questa presumziun vegn eliminada, vala l'emprim consort sco bab da l'uffant.

²¹⁰ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

²¹¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²¹² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²¹³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

²¹⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²¹⁵ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

Art. 258²¹⁶D. Plant
dals geniturs

¹ Sch' il consort è mort u sch' el è daventà inabel da giuditgar avant la scadenza dal termin per purtar plant, po il plant da contestaziun vegnir inoltrà da ses bab u da sia mamma.

² Las disposiziuns davart la contestaziun tras il consort vegnan applitgadas correspudentamain.

³ Il termin per purtar plant dad 1 onn cumenza il pli baud cun l'enco-nuschientscha da la mort u da l'inabilitad da giuditgar dal consort.

Art. 259²¹⁷E. Maridaglia
dals geniturs

¹ Sch' ils geniturs maridan in l'auter, vegnan las disposiziuns davart l'uffant ch'è naschi durant la lètg applitgadas correspudentamain per l'uffant ch'è naschi avant la lètg, uschespert che la paternitad dal consort è constatada tras ina renconuschientscha u tras ina sentenza.

² La renconuschientscha po vegnir contestada:

1. da la mamma;

2.²¹⁸ da l'uffant, u suenter sia mort dals descendents, sche la chasada cuminaivla dals consorts ha chalà d'exister durant il temp da sia minorennitad u sche la renconuschientscha è vegnida pronunziada pir suenter ch'el ha cumpleni ses 12avel onn da vegliadetgna;

3. da la vischnanca d'origin u da domicil dal consort;

4. dal consort.

³ Las prescripziuns davart la contestaziun da la renconuschientscha vegnan applitgadas correspudentamain.

²¹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²¹⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²¹⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Terz chapitel: Renconuschientscha e sentenza da paternitad²¹⁹

Art. 260²²⁰

A. Renconuschientscha
I. Cundiziuns
e furma

¹ Sche la relaziun da figlialanza exista mo cun la mamma, po il bab reconuscher l'uffant.

² Sch'il reconuschider è minore, sch'el stat sut curatella complessiva u sche l'autoritad per la protecziun da creschids ha pronunzia in'ordinaziun correspudenta, sto ses represchentant legal dar il consentiment.²²¹

³ La reconuschientscha vegn fatga tras ina decleraziun davant il funcziunari da stadi civil u tras testament u, sch'igl è pendent in plant per constatar la paternitad, davant il derschader.

Art. 260a²²²

II. Contestaziun
1. Dretg da
purtar plant

¹ Mintgin che ha in interess po contestar la reconuschientscha tar il derschader, en spezial la mamma, l'uffant e sunter sia mort ses descendents sco er la vischnanca d'origin u da domicil dal reconuschider.

² Il reconuschider po purtar quest plant mo, sch'el ha reconuschi l'uffant sut influenza d'ina smanatscha d'in privel grond ed imminent per la vita, per la sanadad, per l'onur u per la facultad da sasez u d'ina persuna che stat datiers ad el u sch'el era en errur concernent sia paternitad.

³ Il plant sa drizza cunter il reconuschider e cunter l'uffant, usche navant che quels na portan betg sezs il plant.

Art. 260b²²³

2. Motiv
dal plant

¹ L'accusader ha da cumprovar ch'il reconuschider n'è betg il bab da l'uffant.

² La mamma e l'uffant han da prestar questa cumprova mo, sch'il reconuschider fa valair vardaivlamain ch'el haja gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

²¹⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²²¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

²²² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²²³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

Art. 260c²²⁴

3. Termin per
purtar plant

¹ Il plant sto vegnir inoltrà entaifer 1 onn dapi che l'accusader ha survegni onconuschientscha da la renconuschientscha e dal fatg ch'il renconuschider n'è betg il bab u ch'in terz ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun u dapi ch'el ha scuvri l'error u dapi che la smanatscha è crudada davent, en mintga cas dentant avant la scadenza da 5 onns dapi la renconuschientscha.

² Il plant da l'uffant po vegnir inoltrà en mintga cas fin ch'igl è passà 1 onn suenter che l'uffant ha cuntanschi la maiorenmitad.²²⁵

³ Sche quest termin è scadi, vegn admissa ina contestaziun, sch'i pon vegnir fatgs valair motivs relevants per il retard.

Art. 261²²⁶

B. Plant da
paternitad
I. Dretg da
purtar plant

¹ Tant la mamma sco er l'uffant pon purtar plant per laschar constatar la relaziun da figlialanza tranter l'uffant ed il bab.

² Il plant sa drizza cunter il bab u, sche quel è mort – en questa successiun – cunter ses descendents, cunter ses geniturs u cunter ses fragliuns u, sche tals mancan, cunter l'autorità cumpetenta da ses ultim domicil.

³ Sch'il bab è mort, communitgescha il derschader a sia consorta ch'il plant saja vegnì inoltrà, per ch'ella possia defender ses interess.

Art. 262²²⁷

II. Presumziun

¹ Sche l'accusà ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant tranter il 300avel ed il 180avel di avant la naschientscha da l'uffant, vegn presumada sia paternitad.

² Questa presumziun vala er, sche l'uffant è vegnì schendra avant il 300avel u suenter il 180avel di avant la naschientscha e sche l'accusà ha gi relaziuns sexualas cun la mamma da l'uffant il temp da la concepziun.

³ La presumziun croda davent, sche l'accusà cumprova che sia paternitad saja esclusa u main probabla che quella d'in terz.

²²⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²²⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²²⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²²⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 263²²⁸

III. Termin per purtar plant

¹ Il plant po vegnir purtà avant u suenter la naschienscha da l'uffant, dentant il pli tard:

1. da la mamma entaifer 1 onn dapi la naschienscha;
- 2.²²⁹ da l'uffant entaifer 1 onn suenter ch'el ha cuntanschi la maiorenitad.

² Sch'igl exista gia ina relaziun da figlialanza cun in auter um, po il plant vegnir purtà en mintga cas entaifer 1 onn dapi il di che questa relaziun è vegnida schliada.

³ Cur che quest termin è scadi, vegn admess in plant, sch'i pon vegnir fats valair motivs relevants per il retard.

Quart chapitel²³⁰: **L'adopziun****Art. 264**²³¹

A. Adopziun da persunas minorennas
I. Premissas generalas

¹ In uffant minorenn dastga vegnir adoptà, sche las persunas che vulan adoptar l'uffant han procurà durant almain 1 onn per la tgira e per l'educaziun da quest uffant e sch'igl è da spetgar tenor tuttas circumstanzas che la stabilisaziun d'ina relaziun da figlialanza servia al bainstar da l'uffant, senza pregiuditgar en moda nunraschunavla ils interess d'auters uffants da questas persunas.

² In'adopziun è mo pussaivla, sche las persunas che vulan adoptar l'uffant pon – sin fundament da lur vegliadetgna e da lur relaziuns persunalas – previsiblmain procurar per l'uffant fin a sia maiorenitad.

Art. 264a²³²

II. Adopziun cuminaivla

¹ Consorts dastgan adoptar cuminaivlmain in uffant, sch'els mainan dapi almain 3 onns ina chasada cuminaivla e sch'els han tuts dus almain 28 onns.

- ²²⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).
- ²²⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).
- ²³⁰ Oriundamain terz chapitel.
- ²³¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).
- ²³² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

² Divergenzas da la vegliadetgna minimala èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. Ils consorts ston motivar la divergenza.

Art. 264b²³³

III. Adopziun
tras ina persuna
suletta

¹ Ina persuna che n'è betg maridada e che na viva betg en in partenadi registrà dastga adoptar suletta in uffant, sch'ella ha almain 28 onns.

² Ina persuna maridada che ha almain 28 onns dastga adoptar suletta in uffant, sch'il consort è permanentamain inabel da giuditgar u sch'el è absent dapi passa 2 onns cun dimora nunenconuschenta u sche la lètg è separada giudizialmain dapi passa 3 onns.

³ Ina persuna che viva en in partenadi registrà e che ha almain 28 onns dastga adoptar suletta in uffant, sche ses partenari registrà è permanentamain inabel da giuditgar u sch'el è absent dapi passa 2 onns cun dimora nunenconuschenta.

⁴ Divergenzas da la vegliadetgna minimala èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. La persuna che vul adoptar in uffant sto motivar la divergenza.

Art. 264c²³⁴

IV. Adopziun
dal figliaster

¹ Ina persuna dastga adoptar l'uffant:

1. dal consort;
2. dal partenari registrà;
3. da la persuna, cun la quala ella maina facticamain ina communidad da vita.

² Il pèr sto manar dapi almain 3 onns ina chasada cuminaivla.

³ Personas che mainan facticamain ina communidad da vita ina cun l'autra na dastgan betg esser maridadas e betg esser liadas tras in partenadi registrà.

Art. 264d²³⁵

V. Differenza
da vegliadetgna

¹ La differenza da vegliadetgna tranter l'uffant e las personas che vulan adoptar l'uffant na dastga betg esser pli pitschna che 16 onns e betg pli gronda che 45 onns.

²³³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il

²³⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

²³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

² Divergenzas da questas vegliadetgnas èn pussaivlas, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant. Las personas che vulan adoptar l'uffant ston motivar la divergenza.

Art. 265²³⁶

VI. Consentiment da l'uffant e da l'autorità per la protezzion d'uffants

¹ Sche l'uffant è abel da giuditgar, dovra l'adopziun ses consentiment.

² Sch'el è sut avugà u sut curatella, è l'adopziun mo pussaivla cun il consentiment da l'autorità per la protezzion d'uffants, e quai er, sche l'uffant è abel da giuditgar.

Art. 265a²³⁷

VII. Consentiment dals geniturs²³⁸

1. Furma

¹ L'adopziun dovra il consentiment dal bab e da la mamma da l'uffant.

² Il consentiment sto vegnir dà a bucca u en scrit a l'autorità per la protezzion d'uffants al lieu da domicil u da dimora dals geniturs u da l'uffant e sto vegnir remartgà en il protocol.

³ Il consentiment è valaivel, er sche las personas che vulan adoptar l'uffant n'èn betg numnadas u betg anc fixadas.²³⁹

Art. 265b²⁴⁰

2. Termin

¹ Il consentiment na dastga betg vegnir dà avant ch'i èn passadas 6 emnas dapi la naschientscha da l'uffant.

² El po vegnir revocà entaifer 6 emnas dapi ch'el è vegni pronunzià.

³ Sch'il consentiment vegn renovà suenter ina revocaziun, è el definitiv.

Art. 265c²⁴¹

3. Desister dal consentiment
a. Premissas

Dal consentiment d'in genitur poi vegnir desisti, sch'el è nunenconuschent, sch'el è absent pli ditg cun dimora nunenconuschenta u sch'el è permanentamain inabel da giuditgar.

²³⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²³⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²³⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²³⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁴¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

Art. 265^{d242}

b. Decisiun

¹ Sche l'uffant vegn confidà – en vista ad in'adopziun posteriura – a persunas che vulan adoptar l'uffant e sch'il consentiment d'in genitur manca, decida l'autorità per la protecziun d'uffants al lieu da domicil da l'uffant, sin dumonda da la persuna incaricada cun l'avugadia u cun la curatella, d'in post d'intermediaziun u da las persunas che vulan adoptar l'uffant, e per regla avant che l'uffant vegn confidà, sch'i po vegnir desistì da quest consentiment.²⁴³

² En ils auters cas stoi vegnir decidi en chausa a chaschun da l'adopziun.

³ ...²⁴⁴

Art. 266²⁴⁵

B. Adopziun da persunas maiorennas

¹ Ina persuna maiorena dastga vegnir adoptada:

1. sch'ella ha permanentamain basegn d'agid per motivs corporals, spiertsals u psichics e las persunas che la vulan adoptar l'han tgirada durant almain 1 onn;
2. sche las persunas che la vulan adoptar l'han tgirada ed educada durant sia minorennità durant almain 1 onn; u
3. sch'i existan auters motivs relevants e sch'ella ha vivì durant almain 1 onn en ina chasada ensemen cun las persunas che la vulan adoptar.

² Dal rest èn applitgables las disposiziuns davart l'adopziun da persunas maiorennas tenor il senn, cun excepziun da la disposiziun davart il consentiment dals geniturs.

Art. 267²⁴⁶C. Effect
I. En general

¹ L'uffant adoptiv survegn la posiziun giuridica d'in uffant da las persunas adoptantas.

² La relaziun da figlialanza vertenta s'extingua.

³ La relaziun da figlialanza na s'extingua betg tar il genitur che:

²⁴² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁴³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁴ Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

1. è maridà cun la persuna adoptanta;
2. viva en in partenadi registrà cun la persuna adoptanta;
3. che maina facticamain ina communitad da vita cun la persuna adoptanta.

Art. 267a²⁴⁷

II. Num

¹ Tar l'adopziun cuminaivla e tar l'adopziun tras ina persuna suletta poi vegnir dà in nov prenum a l'uffant minore, sch'i existan motivs respectabels. Avant vegn l'uffant dadlà persunalmain en moda adattada da l'autoritàd cumpetenta u d'ina terza persuna incumbensada, premiss che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai. Sche l'uffant ha almain 12 onns, dovra la midada ses consentiment.

² Il num da l'uffant sa drizza tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza. Quels valan tenor il senn, sche l'uffant vegn adoptà da la partenaria registrada da sia mamma u dal partenari registrà da ses bab.

³ Sch'ina persuna maiorenna vegn adoptada, po l'autoritàd cumpetenta la permetter da salvar vinavant ses num vertent, sch'i existan motivs respectabels.

⁴ La midada dal num d'ina persuna maiorenna che vegn adoptada n'ha nagins effects sin il num da persunas, il qual deriva dal num vertent da la persuna che vegn adoptada, nun ch'ellas dettian lur consentiment explicit ad ina midada dal num.

Art. 267b²⁴⁸III. Dretg
da burgais

Il dretg da burgais da l'uffant minore sa drizza tenor las disposiziuns davart ils effects da la relaziun da figlialanza.

Art. 268²⁴⁹D. Procedura
I. En general

¹ L'adopziun vegn pronunziada da l'autoritàd chantunala cumpetenta al lieu da domicil dals geniturs adoptivs.

² Las premissas da l'adopziun ston esser ademplidas gia il mument che la dumonda vegn inoltrada.²⁵⁰

²⁴⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁴⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁵⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

³ Cur che la dumonda d'adopziun è inoltrada, na vegn l'adopziun betg impedida tras la mort u tras l'inabilitad da giuditgar da la persunas adoptantas, uschenavant che las autras premissas èn vinavant ademplitas.²⁵¹

⁴ Sche l'uffant vegn maioren suenter che la dumonda è vegnida inoltrada, restan applitgabras las disposiziuns davart l'adopziun da persunas minorennas, sche las premissas correspondentas eran ademplitas avant.²⁵²

⁵ La decisiun d'adopziun cuntegna tut las indicaziuns necessarias per inscriver il prenum, il num ed il dretg da burgais da la persuna adoptada en il register da stadi civil.²⁵³

Art. 268a²⁵⁴

II. Examinaziun

¹ L'adopziun dastga vegnir pronunziada pir suenter che tuttas circumstanzas essenzialas èn vegnidas examinadas cumplettamain, sche necessari suenter la consultaziun d'experts.

² L'examinaziun sto sclerir en spezial la personalitad e la sanadad da las persunas che vulan adoptar l'uffant e da l'uffant, lur relaziun vicendaivla, la qualificaziun per l'educaziun, la situaziun economica, ils motivs e las relaziuns famigliaras da las persunas che vulan adoptar l'uffant sco er il svilup da la relaziun da tgira.²⁵⁵

³ ...²⁵⁶

Art. 268a^{bis 257}

III. Audiziun da l'uffant

¹ L'uffant vegn tadlà personalmain en moda adattada da l'autoritad chantunala competenta per la procedura d'adopziun u d'ina terza persuna incumbensada, premiss che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai.

² L'audiziun sto vegnir protocollada.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la refusa da l'audiziun.

²⁵¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁵² Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁵³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁵⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

²⁵⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁵⁶ Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

²⁵⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

Art. 268a^{ter 258}IV. Represchen-
tanza da l'uffant

¹ L'autorità chantunala cumpetenta per la procedura d'adopziun ordinescha sche necessari la represchentanza da l'uffant e designescha sco represchentanza ina persuna che ha experientscha en dumondas da provediment e da dretg.

² Sche l'uffant ch'è abel da giuditgar fa la dumonda d'ina represchentanza, sto quella vegnir ordinada.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la nunordinaziun da la represchentanza.

Art. 268a^{quater 259}V. Considera-
ziun da l'opiniun
da confamigliars

¹ Sche las persunas che vulan adoptar in uffant han descendents, sto vegnir considerata lur opiniun davart l'adopziun.

² Avant l'adopziun d'ina persuna maiorena sto vegnir considerata supplementarmain l'opiniun:

1. dal consort u dal partenari registrà da la persuna che vegn adoptada;
2. dals geniturs biologics da la persuna che vegn adoptada; e
3. dals descendents da la persuna che vegn adoptada, premess che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai.

³ La decisiun d'adopziun sto sche pussaivel vegnir communitgada a questas persunas.

Art. 268b²⁶⁰Dbis. Secret
d'adopziun

¹ L'uffant adoptiv ed ils geniturs adoptivs han il dretg sin l'observaziun dal secret d'adopziun.

² Infurmaziuns che permettan d'identifitgar l'uffant minoreu u ses geniturs adoptivs dastgan vegnir communitgadas als geniturs biologics mo, sche l'uffant è abel da giuditgar e sch'ils geniturs adoptivs sco er l'uffant han dà lur consentiment a questa comunicaziun.

³ Infurmaziuns che permettan d'identifitgar l'uffant maioren dastgan vegnir communitgadas als geniturs biologics sco er a lur descendents directs, sche l'uffant ha dà ses consentiment a questa comunicaziun.

258 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

259 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

260 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

Art. 268c²⁶¹

D^{ter}. Infurmaziun davart l'adopziun, davart ils geniturs biologics e davart lur descendents

¹ Ils geniturs adoptivs ston infurmar l'uffant davart il fatg ch'el è vegnì adoptà, tegnend quint da sia vegliadetgna e da sia madirezza.

² L'uffant minore ha il dretg da vegnir infurmà davart ses geniturs biologics, uschenavant che las infurmaziuns na permettian betg da trair conclusiuns a lur identitad. Infurmaziuns che permettian d'identifitgar ils geniturs survegn el mo, sch'el po cumprovar in interess degn da vegnir protegi.

³ L'uffant maioren po pretender da tut temp che las persunalas da ses geniturs biologics ed ulteriuras infurmaziuns davart tals al vegnian communitgadas. Ultra da quai po el pretender infurmaziuns davart descendents directs da ses geniturs biologics, sch'ils descendents èn maiorens ed han dà lur consentiment a questa comunicaziun.

Art. 268d²⁶²

D^{quater}. Post d'infurmaziun chantunala e servetschs da retschertga

¹ Las infurmaziuns davart ils geniturs biologics, davart lur descendents directs sco er davart l'uffant vegnan communitgadas da l'autorità chantunala competenta per la procedura d'adopziun.

² L'autorità infurmescha la persuna pertutgada ch'ella haja survegni ina dumonda d'infurmaziun e dumonda – en cas da basegn – sch'ella è d'accord d'avair contact cun la persuna petenta. Ella po delegar questas incumbensas ad in servetsch da retschertga spezialisà.

³ Sche la persuna che ha survegni la dumonda d'infurmaziun refusa il contact persunal, infurmescha l'autorità u il servetsch da retschertga incaricà la persuna petenta en chausa e la renda attent als dretgs persunals da la persuna che ha survegni la dumonda d'infurmaziun.

⁴ Ils chantuns designeschan in post che cusseglia sin giavisch ils geniturs biologics, lur descendents directs sco er l'uffant.

Art. 268e²⁶³

D^{quinques}. Relaziuns persunalas cun ils geniturs biologics

¹ Ils geniturs adoptivs ed ils geniturs biologics pon concluder ch'i vegnia concedi als geniturs biologics in dretg da mantegnair relaziuns persunalas adequatas cun l'uffant minore. Questa cunvegna sco er sia midada ston vegnir sutmessas a l'approvaziun da l'autorità per la protecciun d'uffants al domicili da l'uffant. Avant la decisiun vegn

261 Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per protegger l'uffant en adopziuns internaziunalas (AS 2002 3988; BBl 1999 5795). Versiun tenor la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

262 Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

263 Integrà tras la cifra 1 da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).

l'uffant tadlà persunalmain en moda adattada da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'ina terza persuna incumbensada, premess che sia vegliadetgna u auters motivs impurtants na s'opponian betg a quai. Sche l'uffant è abel da giuditgar, dovra la cunvegna ses consentiment.

² Sch'il bainstar da l'uffant è periclità u sch'i dat differenzas areguard la realisaziun da la cunvegna, decida l'autorità per la protecziun d'uffants.

³ L'uffant po refusar da tut temp il contact cun ils geniturs biologics. Cunter sia voluntad na dastgan ils geniturs adoptivs er furnir naginas infurmaziuns als geniturs biologics.

Art. 269²⁶⁴

E. Contestaziun
I. Motivs
1. Mancanza dal
consentiment

¹ Sch'il consentiment n'è betg vegnì dumandà senza motivs legals, pon las persunas ch'èn autorisadas da dar il consentiment contestar l'adopziun tar il derschader, uschenavant ch'il bainstar da l'uffant na vegn betg pregiuditgà seriusamain tras quai.

² Ils geniturs n'han dentant betg il dretg da purtar quest plant, sch'els pon recurrer cunter la decisiun tar il Tribunal federal.

Art. 269a²⁶⁵

2. Autras
mancanzas

¹ Sch'i sa mussan autras mancanzas gravantas concernent l'adopziun, po minting che ha in interess contestar l'adopziun, en spezial er la vischnanca d'origin u da domicil.

² La contestaziun è dentant esclusa, sche la mancanza è vegnida eliminada en il fratemp u sch'ella pertutga exclusivamain prescripziuns da procedura.

Art. 269b²⁶⁶

II. Termin per
portar plant

Il plant sto vegnir purtà entaifer 6 mais dapi ch'il motiv da contestaziun è vegnì scuvert ed en mintga cas entaifer 2 onns dapi l'adopziun.

²⁶⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

²⁶⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

²⁶⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

Art. 269c²⁶⁷

F. Intermedia-
ziun d'uffants
adoptivs

¹ La Confederaziun surveglia l'intermediaziun d'uffants adoptivs.

² Tgi che exequescha questa intermediaziun professunalmain u en connex cun sia professiun, dovra ina permissiun; l'intermediaziun tras l'autorità per la protecziun d'uffants resta resalvada.²⁶⁸

³ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas e regla – en connex cun il scleriment concernent las premissas per la permissiun ed en connex cun la surveglianza – la cooperaziun da las autoritads chantunalas ch'èn cumpetentas per plazzar uffants cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

⁴ ...²⁶⁹

Otgavel titel: Ils effects da la relaziun da figlialanza²⁷⁰**Emprim chapitel:****La cuminanza dals geniturs e dals uffants**²⁷¹**Art. 270**²⁷²

A. Num
I. Uffant
da geniturs
maridads

¹ Sch'ils geniturs èn maridads in cun l'auter e portan differents num, survegn l'uffant quel da lur num da nubil, ch'els han fixà a chascun da la maridaglia sco num da lur uffants cuminaivels.

² Entaifer 1 onn dapi la naschientscha da l'emprim uffant pon ils geniturs pretender che l'uffant portia il num da nubil da l'auter genitur.

³ Sch'ils geniturs portan in num da famiglia cuminaivel, survegn l'uffant quest num.

²⁶⁷ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas, en vigur dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3988; BBl 1999 5795).

²⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁶⁹ Aboli tras la cifra 15 da l'aggiunta da la LF dals 17 da zer. 2005 davart il TAF, cun effect dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2006 2197; BBl 2001 4202).

²⁷⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁷¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

Art. 270a²⁷³

II. Uffant da
geniturs betg
maridads

1 Sch'in genitur ha la tgira geniturala, survegn l'uffant il num da nubil da quest genitur. Sch'ils geniturs han cuminaivlamain la tgira geniturala, decidan els, tgenin da lur nums da nubil che lur uffants duain purtar.

2 Sche la tgira geniturala cuminaivla vegn instituida suenter la naschientscha da l'emprim uffant, pon ils geniturs declerar envers il funcziunari da stadi civil entaifer l onn dapi questa instituziun, che l'uffant portia il num da nubil da l'auter genitur. Questa decleraziun vala per tut ils uffants cuminaivels, independentamain da l'attribuziun da la tgira geniturala.

3 Sche ni in ni l'auter genitur n'ha la tgira geniturala, survegn l'uffant il num da nubil da la mamma.

4 Midadas tar l'attribuziun da la tgira geniturala n'han naginas consequenzas sin il num. Resalvadas restan las disposiziuns davart la mida da dal num.

Art. 270b²⁷⁴

III. Consenti-
ment da l'uffant

Sche l'uffant ha cumpleni 12 onns, po ses num vegnir midà mo cun ses consentiment.

Art. 271²⁷⁵

B. Dretg
da burgais

1 L'uffant survegn il dretg da burgais chantunal e communal da quel genitur, dal qual el porta il num.

2 Sche l'uffant acquista durant sia minorennitad il num da l'auter genitur, survegn el il dretg da burgais chantunal e communal da quest genitur e perda ses dretg da burgais vertent.

Art. 272²⁷⁶

C. Obligaziuns
vicendaivlas

Ils geniturs ed ils uffants debiteschan vicendaivlamain tut agid, tut re-guard e tut respect ch'è necessari per il bainstar da la cuminanza.

273 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais; AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

274 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

275 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBI 2009 7573 7581).

276 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

Art. 273²⁷⁷

D. Relaziuns
persunalas
I. Geniturs
ed uffants
1. Princip

¹ Ils geniturs che n'han betg la pussanza u la tgira genituriala, e l'uffant minorens han vicendaivlamain il dretg da mantegnair ina relaziun persunala adequata.²⁷⁸

² L'autorità per la protecziun d'uffants po admonir ils geniturs, ils geniturs da tgira u l'uffant e dar instrucziuns ad els, sch'il pratitgar u il nunpratitgar la relaziun persunala ha consequenzas negativas per l'uffant ubain sch'ina admoniziun u ina instrucziun s'impona per auters motivs.

³ Il bab u la mamma pon pretender ch'il dretg da mantegnair ina relaziun persunala vegnia reglà.

Art. 274²⁷⁹

2. Limits

¹ Il bab e la mamma han da tralaschar tut quai che donnegescha la relaziun da l'uffant cun l'auter genitur u che renda pli difficila l'incumbensa da l'educatur.²⁸⁰

² Sch'il bainstar da l'uffant vegn donnegià tras la relaziun persunala, sch'ils geniturs pratitgeschan quella relaziun violond lur obligaziuns, sch'els n'èn betg s'occupads seriusamain da l'uffant u sche auters motivs relevants èn avant maun, als po il dretg da mantegnair ina relaziun persunala vegnir refusà u retratg.

³ Sch'ils geniturs han consentì a l'adopziun u sch'i po vegnir desisti da lur consentiment, extingua lur dretg da mantegnair ina relaziun persunala, uschespert che l'uffant è plazzà cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

Art. 274a²⁸¹

II. Terzas
persunas

¹ Sche circumstanzas extraordinarias èn avant maun, po il dretg da mantegnair ina relaziun persunala er vegnir concedì ad autras persunas, en spezial a parents, uschenavant che quai serva al bainstar da l'uffant.

² Ils limits dal dretg da visita, fixads per ils geniturs, valan tenor il senn.

²⁷⁷ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

²⁷⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

²⁷⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁸⁰ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

²⁸¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 275²⁸²

III. Cumpetenzza 1 L'autorità per la protecziun d'uffants dal lieu da domicil da l'uffant è cumpetenta per ordinar mesiras concernent las relaziuns persunalas; la medema cumpetenzza ha l'autorità per la protecziun d'uffants dal lieu da dimora da l'uffant, sche l'emprima autorità ha prendì u prenda mesiras per la protecziun da l'uffant.

2 Sch'il derschader regla la tgira geniturala, la surveglianza dals uffants u la contribuziun da mantegniment tenor las disposiziuns davart il divorzi e davart la protecziun da la cuminanza conjugala, regla el er las relaziuns persunalas.²⁸³

3 Sch'i n'existan anc naginas ordinaziuns davart il dretg dal bab u da la mamma concernent il mantegniment d'ina relaziun persunala, na po quella betg vegnir pratigada cunter la voluntad da la persuna che ha il dretg da la pussanza u da la tgira geniturala.

Art. 275a²⁸⁴

E. Infurmaziun
e scleriment

1 Geniturs che n'han betg la tgira geniturala duain vegnir infurmads davart eveniments spezials en la vita da l'uffant e duain vegnir tadlads avant decisiuns ch'èn relevantas per il svilup da l'uffant.

2 Da medema maniera sco il titular da la tgira geniturala pon els dumandar infurmaziuns davart il stadi e davart il svilup da l'uffant tar terzas persunas che contribueschan lur part vi da la tgira da l'uffant sco en spezial persunas d'instrucziun e medis.

3 Las disposiziuns davart ils limits da las relaziuns persunalas e davart la cumpetenzza valan tenor il senn.

²⁸² Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

²⁸³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

²⁸⁴ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

Segund chapitel: L'obligaziun da mantegniment dals geniturs²⁸⁵

Art. 276²⁸⁶

A. En general
I. Object e
dimensiun²⁸⁷

¹ Il mantegniment consista da tgira, d'educaziun e da pajament en daners.²⁸⁸

² Ils geniturs procuran cuminaivlamain, mintga genitur tenor sias forzas, per in mantegniment dui da l'uffant e surpiglian en spezial ils custs da la tgira, da l'educaziun, da la scolaziun e da las mesiras da protecziun da l'uffant.²⁸⁹

³ Ils geniturs èn deliberads da l'obligaziun da mantegniment, uschena- vant ch'ins po pretender da l'uffant ch'el paja ses mantegniment ord l'acquist tras sia lavur u cun auters meds finansials.

Art. 276a²⁹⁰

II. Precedenza
da l'obligaziun
da mantegniment
envers in uffant
minoren

¹ L'obligaziun da mantegniment envers l'uffant minoren ha la pre- cedenza envers las autras obligaziuns da mantegniment dal dretg da famiglia.

² En cas motivads po il derschader divergiar da questa regla, en spe- zial per evitar in dischavantatg per l'uffant maioren che ha il dretg da mantegniment.

Art. 277²⁹¹

B. Durada

¹ L'obligaziun da mantegniment dals geniturs dura fin a la maiorenni- tad da l'uffant.²⁹²

²⁸⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁸⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁸⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

²⁸⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

²⁸⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

²⁹⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

²⁹¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

²⁹² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

² Sch'el n'ha alura betg anc ina scolaziun adequata, han ils geniturs, uschenavant che quai po vegnir pretendi dad els tenor tuttas circumstanzas, da procurar er vinavant per ses mantegniment, fin ch'ina tala scolaziun po vegnir concludida en moda regulara.²⁹³

Art. 278²⁹⁴

C. Geniturs
maridads

¹ Durant la lètg portan ils geniturs ils custs dal mantegniment tenor las disposiziuns dal dretg matrimonial.

² Mintga consort è obligà da sustegnair l'auter en moda adequata tar l'adempliment da las obligaziuns da mantegniment vers uffants ch'èn naschids avant la maridaglia.

Art. 279²⁹⁵

D. Plant
I. Dretg da
purtar plant²⁹⁶

¹ L'uffant po purtar plant cunter il bab u cunter la mamma ubain cunter tuts dus per pretender dad els il mantegniment per il futur e per l'onn che preceda l'inoltraziun dal plant.

²⁻³ ...²⁹⁷

Art. 280–284²⁹⁸

II. e III. ...

Art. 285²⁹⁹

IV. Fixaziun da
la contribuziun
da mantegniment
I. Contribuziun
dals geniturs

¹ La contribuziun da mantegniment duai correspunder als basegns da l'uffant sco er a la situaziun sociala ed a la capacitat finanziaria dals geniturs; en quest connex ston vegnir resguardadas la facultad e las entradas da l'uffant.

² La contribuziun da mantegniment serva er a garantir la tgira da l'uffant tras ils geniturs u tras terzas personas.

³ Ella sto vegnir pajada ordavant. Il derschader fixescha ils termins da pajament.

²⁹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBI 1993 I 1169).

²⁹⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²⁹⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

²⁹⁶ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

²⁹⁷ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

²⁹⁸ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

²⁹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

Art. 285a³⁰⁰

2. Autras prestaziuns destinadas al mantegniment da l'uffant

¹ Supplements da famiglia che vegnan pajads al genitur che ha l'obligaziun da mantegniment, ston vegnir pajads supplementarmain a la contribuziun da mantegniment.

² Rentas d'assicuranza sociala e prestaziuns sumegliantas destinadas al mantegniment da l'uffant, che tutgan al genitur che ha l'obligaziun da mantegniment, ston vegnir pajadas supplementarmain a la contribuziun da mantegniment, nun ch'il derschader decidia autramain.

³ Sch'il genitur che ha l'obligaziun da mantegniment survegn pli tard – pervia da vegliadetgna u pervia d'invaliditad – rentas d'assicuranza sociala u prestaziuns sumegliantas destinadas al mantegniment da l'uffant, che remplazzan las entradas da gudogn, ha el da pajar quests imports a l'uffant; la contribuziun da mantegniment vertenta vegn reducida tenor lescha en la dimensiun da questas novas prestaziuns.

Art. 286³⁰¹

V. Midada da las relaziuns
1. En general³⁰²

¹ Il derschader po ordinar che la contribuziun da mantegniment vegnia senz'auter augmentada u reducida en cas da tschertas midadas dals basegns da l'uffant u da la capacitad finanziaala dals geniturs u dals custs da viver.

² En cas che las relaziuns sa midan considerablmain fixescha il derschader danovamain ina contribuziun da mantegniment sin proposta d'in genitur u da l'uffant ubain annullescha quella.

³ En cas da basegns speziels imprevis da l'uffant po il derschader obligar ils geniturs da pajar ina contribuziun speziala.³⁰³

Art. 286a³⁰⁴

2. Cas da mancanza

¹ Sch'igl è vegnì constatà en in contract da mantegniment approvà u en ina decisiun ch'i n'è betg stà pussaivel da fixar ina contribuziun da mantegniment che avess permess da covrir il mantegniment adequat da l'uffant e sche las relaziuns dal genitur che ha l'obligaziun da mantegniment èn sa meglieradas extraordinariamain dapi lura, ha l'uffant il dretg da far pajar quest genitur ils imports che mancavan per covrir il mantegniment dui durant ils ultims 5 onns che la contribuziun da mantegniment vegniva debitada.

³⁰⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁰¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁰² Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³⁰³ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigor dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³⁰⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

² La pretensiun sto vegnir fatga valair entaifer 1 onn dapi l'enconuschientscha da la meglieraziun extraordinaria.

³ Questa pretensiun va cun tut ses dretgs sin l'auter genitur u sin la communitad, uschenavant che quest genitur u la communitad ha surpiglià la part mancanta dal mantegniment dui.

Art. 287³⁰⁵

E. Contracts davart l'obligaziun da mantegniment
I. Prestaziuns periodicas

¹ Contracts da mantegniment daventan obligants per l'uffant pir cun l'approvaziun tras l'autoritat per la protecziun d'uffants.

² Contribuziuns da mantegniment fixadas tras contract pon vegnir midadas, uschenavant che quai n'è betg vegnì exclus cun l'approvaziun tras l'autoritat per la protecziun d'uffants.

³ Sch'il contract vegn fatg en ina procedura giudiziala, è il derschader competent per l'approvaziun.

Art. 287a³⁰⁶

II. Cuntegn dal contract da mantegniment

Sch'i vegnan fixadas contribuziuns da mantegniment en il contract da mantegniment, stoi vegnir inditgà:

- a. tge entradas e tge facultad da mintga genitur che vegnan resguardadas per la calculaziun;
- b. tge import ch'è destinà a mintga uffant;
- c. tge import che manca per cuvrir il mantegniment dui da mintga uffant;
- d. sche ed en tge dimensiun che las contribuziuns da mantegniment vegnan adattadas a las midadas dals custs da viver.

Art. 288³⁰⁷

III. Indemnizaziun en daners³⁰⁸

¹ Sche l'interess da l'uffant giustifitgescha quai, po vegnir fixada ina indemnizaziun en daners per il mantegniment da l'uffant.

² La cunvegna daventa pir obliganta per l'uffant:

1. sch'ella è vegnida approvada da l'autoritat per la protecziun d'uffants u – en cas ch'ella è vegnida concludida en ina procedura giudiziala – dal derschader, e

³⁰⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁰⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³⁰⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁰⁸ Oriundamain cifra II.

2. sche l'indemnisaziun en daners è vegnida pajada a l'uffizi designà.

Art. 289³⁰⁹

F. Adempliment
I. Creditur

1 Il dretg sin contribuziuns da mantegniment tutga a l'uffant e vegn adempli – uscheditg che l'uffant è minorenn – cun il pajament al represchentant legal da l'uffant u al titular da la tgira genitoriala, nun ch'ìl derschader decidia autramain.³¹⁰

2 Sche la cuminanza publica procura però per il mantegniment da l'uffant, van las contribuziuns da mantegniment cun tuts dretgs a la cuminanza publica.

Art. 290³¹¹

II. Execuziun
1. Agid
d'incasso

1 Sch'ìl bab u la mamma n'ademplescha betg l'obligaziun da mantegniment, gida in post spezialisà designà dal dretg chantunal adequatamain e gratuitamain l'uffant, che dumonda quai, tar l'execuziun da la pretensiun da mantegniment.

2 Il Cussegl federal fixescha las prestaziuns da l'agid d'incasso.

Art. 291³¹²

2. Avis als
debiturs

Sch'ìls geniturs tralascian il quità per l'uffant, po il derschader avisar lur debiturs da prestar ils pajaments dal tutfatg u per part al represchentant legal da l'uffant.

Art. 292³¹³

III. Garanzia

Sch'ìls geniturs tralascian persistentamain d'ademplir lur obligaziun da mantegniment u sch'ì po vegnir supponi ch'els prendian mesiras per fugir u ch'els sfarlattian u laschian svanir lur facultad, als po il derschader obligar da prestar ina garanzia adequata per las contribuziuns da mantegniment futuras.

³⁰⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

³¹² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 293³¹⁴

G. Dretg public ¹ Il dretg public fixescha, cun resalva da l'obligaziun da sustegn dals parents, tgi che ha da purtar ils custs dal mantegniment, sche ni ils geniturs ni l'uffant n'èn en cas da surpigliar quels.

² Il dretg public regla ultra da quai il pajament anticipà per il mantegniment da l'uffant, sch'ils geniturs n'adempleschan betg lur obligaziun da mantegniment.

Art. 294³¹⁵

H. Geniturs da tgira ¹ Ils geniturs da tgira han il dretg da survegnir ina indemnizaziun adequata sco daners da tgira, uschenavant ch'i n'è betg vegnì fixà insatge auter u sche quai na resulta betg cleramain tras las circumstanzas.

² Ina tgira gratuita po vegnir supponida, sch'i sa tracta d'uffants da proxims parents u d'uffants ch'èn vegnids plazzads cun l'intent d'ina adopziun posteriura.

Art. 295³¹⁶

J. Dretgs da la mamma betg maridada ¹ La mamma po purtar plant cunter il bab u cunter ses ertavels fin il pli tard 1 onn suenter la naschientscha sin indemnizaziun:³¹⁷

1. dals custs da la pagliola;
2. dals custs da mantegniment per almain 4 emnas avant ed almain 8 emnas suenter la naschientscha;
3. d'autras expensas ch'èn daventadas necessarias pervia da la gravidanza u pervia da la pagliola, inclus l'emprima dotaziun da l'uffant.

² Er sche la gravidanza va a fin prematuramain, po il derschader – per motivs da giustia – decider che questas indemnizaziuns vegnian restituidas per part u dal tuttafatg.

³ Prestaziuns da terzas persunas, sin las qualas la mamma ha il dretg tenor lescha u tenor contract, ston vegnir messas a quint, uschenavant che las circumstanzas giustifitgeschan quai.

³¹⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³¹⁷ Versiun tenor la cifra II 3 da l'agiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

Terz chapitel: La tgira geniturala³¹⁸

Art. 296³¹⁹

A. Principis

¹ La tgira geniturala serva al bainstar da l'uffant.

² Uschè ditg ch'ìls uffants èn minorens, èn els suttamess a la tgira geniturala cuminaivla dal bab e da la mamma.

³ Geniturs minorens sco er geniturs sut curatella cumplessiva n'han nagina tgira geniturala. Cur ch'ìls geniturs daventan maiorens, survegnan els la tgira geniturala. Sche la curatella cumplessiva vegn abolida, decida l'autorità per la proteccziun d'uffants davart l'attribuziun da la tgira geniturala resguardond il bainstar da l'uffant.

Art. 297³²⁰

A^{bis}. Mort
d'in genitur

¹ Sch'ìls geniturs han cuminaivlamain la tgira geniturala e sch'in genitur mora, ha il genitur survivent la tgira geniturala.

² Sch'il genitur che aveva la tgira geniturala exclusiva mora, attribuescha l'autorità per la proteccziun d'uffants la tgira geniturala al genitur survivent u nominescha in avugà per l'uffant, tut tenor quai ch'è adattà meglier per mantegnair il bainstar da l'uffant.

Art. 298³²¹

A^{ter}. Divorzi
ed autras
proceduras
matrimonialas

¹ En ina procedura da divorzi u en ina procedura per la proteccziun da la lètg attribuescha il derschader la tgira geniturala exclusiva ad in genitur, sche quai è necessari per mantegnair il bainstar da l'uffant.

² El po er sa restrenscher a reglar la surveglianza da l'uffant, las relaziuns persunalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant, sch'i na dat naginas schanzas ch'ìls geniturs chattian ina cunvegna en quest regard.

^{2bis} Per la decisiun davart la surveglianza da l'uffant, davart las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira resguarda el il dretg da l'uffant d'avair relaziuns persunalas regularas cun tuts dus geniturs.³²²

³¹⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1). Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³¹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³²⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³²¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³²² Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

^{2ter} En cas d'ina tgira genituriala cuminaivla examinescha el la pussaivladad d'ina tgira alternanta en il senn dal bainstar da l'uffant, sch'in genitur u l'uffant pretenda quai.³²³

³ El supplitgescha l'autoridad per la protecziun d'uffants da nominar in avugà per l'uffant, sche ni la mamma ni il bab na vegn en dumonda per surpigliar la tgira genituriala.

Art. 298a³²⁴

Aquater. Renconuschientscha e sentenza da paternitad
I. Decleraziun cuminaivla dals geniturs

¹ Sch'ils geniturs n'èn betg maridads in cun l'auter ed il bab reconuscha l'uffant u sche la relaziun da figlialanza vegn constatada tras ina sentenza e la tgira genituriala cuminaivla na vegn betg gia disponida il mument da la sentenza, vegn la tgira genituriala cuminaivla instituida sin basa d'ina decleraziun cuminaivla.

² En la decleraziun conferman ils geniturs:

1. ch'els sajan pronts da surpigliar cuminaivlamain la responsabladad per l'uffant; e
2. ch'els hajan chattà ina curvegna davart la surveglianza da l'uffant e davart las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant sco er davart la contribuziun da mantegniment per l'uffant.

³ Ensemen cun la decisiun davart la tgira genituriala regla l'autoridad per la protecziun d'uffants ils ulteriurs puncts dispitaivels.

⁴ Sch'ils geniturs fan la decleraziun ensemen cun la reconuschientscha, surdattan els quella a l'uffizi da stadi civil. Ina decleraziun posteriura ston els inoltrar a l'autoridad per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.

⁵ Fin che la decleraziun è avant maun, ha la mamma la tgira genituriala esclusiva.

Art. 298b³²⁵

II. Decisiun da l'autoridad per la protecziun d'uffants

¹ Sch'in genitur refusa da far la decleraziun davart la tgira genituriala cuminaivla, po l'auter genitur appellar a l'autoridad per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.

² L'autoridad per la protecziun d'uffants dispona la tgira genituriala cuminaivla, nun ch'il bainstar da l'uffant pretendia che la mamma haja

³²³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³²⁴ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³²⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

vinavant la tgira geniturala exclusiva u che la tgira geniturala exclusiva vegnia attribuïda al bab.

³ Ensemen cun la decisiun davart la tgira geniturala regla l'autorità per la protecziun d'uffants ils ulteriurs puncts dispitaivels. Resalvà resta il plant sin prestaziun dal mantegniment davant il derschader cumpetent; en quest cas decida il derschader er davart la tgira geniturala sco er davart las ulteriuras dumondas concernent ils uffants.³²⁶

^{3bis} Per la decisiun davart la surveglianza da l'uffant, davart las relaziuns persunalas u davart la participaziun da mintga genitur a la tgira resguarda l'autorità per la protecziun d'uffants il dretg da l'uffant d'avair relaziuns persunalas regularas cun tuts dus geniturs.³²⁷

^{3ter} En cas d'ina tgira geniturala cuminaivla examinescha ella la pussaivladad d'ina tgira alternanta en il senn dal bainstar da l'uffant, sch'in genitur u l'uffant pretenda quai.³²⁸

⁴ Sche la mamma è minorena u sch'ella stat sut curatella cumplessiva, attribuescha l'autorità per la protecziun d'uffants la tgira geniturala al bab u numna in avugà per l'uffant, tut tenor quai ch'è adattà meglier per mantegnair il bainstar da l'uffant.

Art. 298c³²⁹

III. Plant da paternità

Sch'il derschader approvescha in plant da paternità, dispona el la tgira geniturala cuminaivla, nun ch'il bainstar da l'uffant pretendia che la mamma haja vinavant la tgira geniturala exclusiva u che la tgira geniturala exclusiva vegnia attribuïda al bab.

Art. 298d³³⁰

IV. Midada da las relaziuns

¹ Sin giavisch d'in genitur u da l'uffant u d'uffizi regla l'autorità per la protecziun d'uffants da nov l'attribuziun da la tgira geniturala, sche quai è necessari pervia da midadas essenzialas da las relaziuns per mantegnair il bainstar da l'uffant.

² Ella po sa restrenscher a reglar la surveglianza da l'uffant, las relaziuns persunalas u la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant.

³²⁶ Versiun da la segunda frasa tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³²⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³²⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

³²⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³³⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³ Resalvà resta il plant sin midada da la contribuziun da mantegniment davant il derschader cumpetent; en quest cas regla il derschader en cas da basegn da nov la tgira genituralia sco er las ulteriuras dumondas concernent ils uffants.³³¹

Art. 298^{e332}

Aquinques.
Midada da las
relaziuns suenter
l'adopziun da
figliasters en
communitads da
vita facticas

Sch'ina persuna ha adoptà l'uffant da la persuna, cun la quala ella maina facticamain ina communitad da vita, e sch'i resulta ina midada essenziala da las relaziuns, è applitgabla tenor il senn la disposiziun davart la midada da las relaziuns en cas da renconuschientscha e da sentenza da paternitad.

Art. 299³³³

Asexies. Mad-
rastra
u padraster³³⁴

Mintga consort ha da gidar e da represchentar l'auter en moda adequata tar l'execuziun da la tgira genituralia vers ils uffants da l'auter, sche las circumstanzas pretendan quai.

Art. 300³³⁵

Asepties. Geniturs
da tgira³³⁶

¹ Sch'in uffant vegn confidà a terzas persunas per la tgira, represchentan ellas, cun resalva d'ordinaziuns divergentas, ils geniturs concernent l'execuziun da la tgira genituralia, uschenavant che quai è inditgà per ademplir correctamain lur incumbensa.

² Ils geniturs da tgira duain vegnir consultads avant che prender decisions relevantas.

Art. 301³³⁷

B. Cuntegn
I. En general

¹ Ils geniturs èn responsabels per la tgira e per l'educaziun en vista al bainstar da l'uffant e prendan las decisions necessarias cun resalva da l'abiltad d'agir da l'uffant sez.

331 Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

332 Integrà tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

333 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

334 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBI 2015 877).

335 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

336 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

337 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

lbis Il genitur che assista l'uffant po decider sulet, sche:

1. i sa tracta d'affars quotidiani u urgents;
2. l'auter genitur n'è betg cuntanschibel cun meds raschunai-vels.³³⁸

² L'uffant sto obedir als geniturs; ils geniturs concedan a l'uffant tenor sia madrezza la libertad correspundenta per furmar sia vita, ed en fatgs relevants resguardan els sia opiniun tant sco pussaivel.

³ L'uffant na dastga betg bandunar la cuminanza famigliara senza il consentiment dals geniturs; l'uffant na dastga er betg vegnir premdi davent als geniturs senza in motiv legitim.

⁴ Ils geniturs dattan il prenum a l'uffant.

Art. 301a³³⁹

II. Determinaziun dal lieu da dimora

¹ La tgira geniturala includa il dretg da determinar il lieu da dimora da l'uffant.

² Sch'ils geniturs han cuminaivlamain la tgira geniturala e sch'in genitur vul midar il lieu da dimora da l'uffant, dovra quai il consentiment da l'auter genitur ubain ina decisiun dal derschader u da l'autorità per la protecciun d'uffants, sche:

- a. il nov lieu da dimora è a l'exteriur; u
- b. la midada dal lieu da dimora ha consequenzas considerablas sin l'execuziun da la tgira geniturala tras l'auter genitur e sin las relaziuns persunalas.

³ Sch'in genitur ha la tgira geniturala esclusiva e vul midar il lieu da dimora da l'uffant, sto el infurmar a temp l'auter genitur.

⁴ La medema obligaziun d'infurmaziun ha il genitur che vul midar ses agen domicil.

⁵ Sche necessari e mantegnend il bainstar da l'uffant sa cunvegnan ils geniturs davart in'adattaziun da la regulaziun da la tgira geniturala, da la surveglianza da l'uffant, da las relaziuns persunalas e da la participaziun da mintga genitur a la tgira da l'uffant. Sch'els na chattan nagina cunvegna, decida il derschader u l'autorità per la protecciun d'uffants.

³³⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³³⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira geniturala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

Art. 302³⁴⁰

III. Educaziun³⁴¹ 1 Ils geniturs han d'educar l'uffant tenor lur relaziuns sco er da promover e da proteger ses svilup corporal, spiartal e moral.

2 Els han da procurar per l'uffant, particularmain er per l'uffant cun impediments corporals u spiartals, ina scolaziun generala e professiunala adequata, che correspunda uschenavant sco pussaivel a sias abilitads ed a sias preferenzas.

3 Per quest intent duain els collavurar en moda adattada cun la scola e – nua che las circumstanzas pretendan quai – cun las instituziuns publicas e d'utilitad publica da l'agid per la giuventetgna.

Art. 303³⁴²

IV. Educaziun religiosa³⁴³ 1 Ils geniturs decidan davart l'educaziun religiosa da l'uffant.

2 In contract che limitescha questa cumpetenzza è nunvalaivel.

3 L'uffant che ha cumpleni il 16avel onn da vegliadetgna ha il dretg da decider sez davart sia confessiun.

Art. 304³⁴⁴

V. Represchentanza
1. Vers terzas persunas
a. En general³⁴⁵ 1 Tenor la lescha represchentan ils geniturs l'uffant vers terzas persunas entaifer ils limits da lur tgira genituriala.³⁴⁶

2 Sche tuts dus geniturs èn titulars da la tgira genituriala, dastgan terzas persunas da buna fai premetter che mintga genitur ageschia en encliegentscha cun l'auter.³⁴⁷

3 Represchentond l'uffant na dastgan ils geniturs surpigliar naginas cauziuns, constituir naginas fundaziuns e far naginas donaziuns, cun excepziun dals regals occasionalis usitads.³⁴⁸

³⁴⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁴¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁴³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁴⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBI 2011 9077).

³⁴⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁴⁷ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁴⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

Art. 305³⁴⁹

b. Posiziun
giuridica
da l'uffants³⁵⁰

¹ L'uffant ch'è abel da giuditgar e ch'è suttamess a la tgira genitoriala po surpigliar dretgs ed obligaziuns ed exercitar dretgs persunals inalienabels tras agets acts en il rom dal dretg da persunas.³⁵¹

² La facultad da l'uffants stat buna per sias obligaziuns, senza resguardar ils dretgs dals geniturs sin questa facultad.

Art. 306³⁵²

2. Entaifer
la cuminanza
famigliara

¹ Sch'els èn abels da giuditgar, pon uffants sut tgira genitoriala agir – cun il consentiment dals geniturs – per la cuminanza famigliara; en quest cas n'obligheschan els betg sasezs, mabain ils geniturs.³⁵³

² Sch'ils geniturs èn impedids d'agir u sch'els han en in affar interess che s'opponan a quels da l'uffant, nominescha l'autorità per la protecziun d'uffants in procuratur u regla sezza quest affar.³⁵⁴

³ En cas d'ina collisiun d'interess croda la cumpetenzza dals geniturs en l'affar correspondent tenor la lescha.³⁵⁵

Art. 307³⁵⁶

C. Protecziun
dals uffants
I. Mesiras
adattadas

¹ Sch'il bainstar da l'uffant è periclità e sch'ils geniturs na procuran betg sezs per remedura u sch'els n'èn betg en cas da far quai, prenda l'autorità per la protecziun d'uffants las mesiras necessarias per la protecziun da l'uffant.

² L'autorità per la protecziun d'uffants è obligada da far quai er per uffants ch'èn confidads a geniturs da tgira u che vivan uschiglio insauna ordaifer la cuminanza famigliara dals geniturs.

³⁴⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁵⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁵¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁵² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁵³ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

³⁵⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁵⁵ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁵⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³ Ella po admonir en spezial ils geniturs, ils geniturs da tgira u l'uffant ed als dar tschertas instrucziuns per la tgira, per l'educaziun u per la scolaziun e designar ina persuna u in post adattà che ha il dretg da prender invista e da survegnir infurmaziuns.

Art. 308³⁵⁷

II. Curatella³⁵⁸

¹ Sche las relaziuns pretendan quai, numna l'autorità per la protecziun d'uffants in procuratur per l'uffant che sustegna ils geniturs cun pled e fatg en lur tgira per l'uffant.

² Ella po surdar al procuratur cumpetenzas spezialas, cunzunt da represchentar l'uffant per laschar constatar la paternità, per far valair ses dretgs da mantegniment ed auters dretgs e da survegliar las relaziuns personalas.³⁵⁹

³ La tgira genituriala po vegnir limitada correspudentamain.

Art. 309³⁶⁰

Art. 310³⁶¹

III. Aboliziun dal dretg da decider davart il lieu da dimora³⁶²

¹ Sche la periclitaziun da l'uffant na po betg vegnir evitada autramain, sto l'autorità per la protecziun d'uffants prender davent l'uffant dals geniturs u da terzas persunas, sch'el sa chatta tar talas, e plazzar l'uffant en moda adequata.

² Las medemas mesiras prenda l'autorità per la protecziun d'uffants sin dumonda dals geniturs u da l'uffant, sche la relaziun è disturbada talmain, che la convivenza en la chasada cuminaivla na po betg pli vegnir pretendida da l'uffant e sch'i n'è tenor las circumstanzas betg pussaivel da gidar en outra moda.

³ Sch'in uffant ha vivi in temp pli lung tar geniturs da tgira, po l'autorità per la protecziun d'uffants scumandar als geniturs da prender enavos l'uffant, sch'igl exista ina smanatscha che pudess periclitare seriusamain il svilup da l'uffant.

³⁵⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁵⁸ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁵⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁶⁰ Aboli tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), cun effect dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁶¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁶² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituriala), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

Art. 311³⁶³

IV. Retratga
da la tgira
genituralia
1. D'uffizi³⁶⁴

¹ Sche autras mesiras per la protecziun dals uffants n'han gi nagin success u sch'ellas paran dad esser insuffizientas da bel principi, retira l'autoritat per la protecziun d'uffants la tgira genituralia:³⁶⁵

1.³⁶⁶ sch'ils geniturs n'èn betg en cas d'exequir la tgira genituralia pervia da mancanza d'experientscha, pervia da malsogna, pervia da mendas, pervia d'absenza, pervia da violenza u pervia da motivs sumegliants;

2. sch'ils geniturs n'èn betg s'occupads seriusamain da l'uffant u han violà malamain lur obligaziuns vers l'uffant.

² Sche tuts dus geniturs vegnan privads da la tgira genituralia, survegnan ils uffants in avugà.

³ Cun resalva da disposiziuns expressivamain cuntrarias vala la retratga da la tgira genituralia per tut ils uffants, er per quels ch'èn naschids suenter la retratga.

Art. 312³⁶⁷

2. Cun il
consentiment
dals geniturs³⁶⁸

L'autoritat per la protecziun d'uffants retira la tgira genituralia:³⁶⁹

1. sch'ils geniturs dumondan quai per motivs relevant;

2. sch'els han dà lur consentiment per l'adopziun futura da l'uffant tras terzas personas anonimas.

Art. 313³⁷⁰

V. Midada da
las relaziuns

¹ Sche las relaziuns sa midan, ston las mesiras per la protecziun dals uffants vegnir adattadas a la nova situaziun.

³⁶³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁶⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁶⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁶⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituralia), en vigor dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

³⁶⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁶⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁷⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

² La tgira genituriala na dastga en nagin cas vegnir restabilida avant ch'i'igl è passà l onn dapi sia retratga.

Art. 314³⁷¹

VI. Procedura
1. En general

¹ Las disposiziuns davart la procedura davant l'autorità per la protecziun da creschids èn applitgables tenor il senn.

² En cas adattads po il derschader intimar ils geniturs d'empruvar ina mediaziun extragiudiziala.

³ Sche l'autorità per la protecziun d'uffants installescha ina curatella, fixescha ella en il dispositiv da la decisiun las incumbensas dal procuratur ed eventualas restricziuns da la tgira genituriala.

Art. 314a³⁷²

2. Audiziun
da l'uffant

¹ L'uffant vegn tadlà persunalmain en moda adattada da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'ina terza persuna incumbensada, nun che sia vegliadetgna u auters motifs relevants s'opponian a quai.

² En il protocol da l'audiziun vegnan menziunads mo ils resultats ch'èn essenzials per la decisiun. Ils geniturs vegnan infurmads davart quests resultats.

³ L'uffant ch'è abel da giuditgar po far recurs cunter la refusa da l'audiziun.

Art. 314a^{bis 373}

3. Represchen-
tanza da l'uffant

¹ L'autorità per la protecziun d'uffants ordinescha sche necessari la represchentanza da l'uffant e designescha sco procuratur ina persuna che ha experientscha en dumondas da provediment e da dretg.

² L'autorità per la protecziun d'uffants examinescha, sch'ella duai ordinar la represchentanza, en spezial:

1. sch'il piazzament da l'uffant è object da la procedura;
2. sche las personas participadas fan differentas propostas areguard la regulaziun da la tgira genituriala u areguard dumondas relevantas da la relaziun persunala cun l'uffant.

³ Il procuratur da l'uffant po far propostas ed applitgar meds legals.

³⁷¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

³⁷² Integrà tras la cifra II da la LF dals 6 d'oct. 1978 (AS **1980** 31; BBI **1977** III 1). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

³⁷³ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da personas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

Art. 314b³⁷⁴

4. Plazzament en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica

¹ Sche l'uffant sto vegnir plazzà en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica, èn applitgablaz las disposiziuns da la protecziun da creschids davart il plazzament per motivs da provediment tenor il senn.

² Sche l'uffant è abel da giuditgar, po el appellar sez al derschader.

Art. 315³⁷⁵

VII. Cumpetenzza
1. En general³⁷⁶

¹ Las mesiras per la protecziun dals uffants vegnan ordinadas da l'autorità per la protecziun d'uffants al domicil da l'uffant.³⁷⁷

² Sche l'uffant viva tar geniturs da tgira u uschiglio ordaifer la cuminanza famigliara dals geniturs u sch'i nascha in privel dal retard, èn cumpetentas er las autoritads dal lieu, nua che l'uffant sa trategna.

³ Sche l'autorità al lieu da dimora da l'uffant prenda ina mesira per la protecziun da l'uffant, infurmescha ella l'autorità dal lieu da domicil da l'uffant.

Art. 315a³⁷⁸

2. En proceduras da dretg matrimonial
a. Cumpetenzza dal derschader

¹ Sch'il derschader, ch'è cumpetent per il divorzi u per la protecziun da la cuminanza conjugala, sto concepir las relaziuns dals geniturs cun ils uffants, prenda el er las mesiras necessarias per la protecziun dals uffants ed incumbensescha l'autorità per la protecziun d'uffants cun l'execuziun.³⁷⁹

² Mesiras existentas per la protecziun dals uffants po er il derschader adattar a las novas relaziuns.

³ L'autorità per la protecziun d'uffants salva dentant il dretg.³⁸⁰

³⁷⁴ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

³⁷⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BB1 1974 II 1).

³⁷⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BB1 1996 I 1).

³⁷⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

³⁷⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976 (AS 1977 237; BB1 1974 II 1). Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BB1 1996 I 1).

³⁷⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

³⁸⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001).

1. da cuntinuar cun ina procedura per la protecziun dals uffants ch'è vegnida iniziada avant la procedura giudiziala;
2. d'ordinar las mesiras ch'èn immediatamain necessarias per la protecziun dals uffants, sch'il derschader n'è eventualmain betg en cas da las prender ad ura.

Art. 315b³⁸¹

b. Midadas
d'ordinaziuns
giudizialas

¹ Per midar ordinaziuns giudizialas davart l'attribuziun dals uffants e davart la protecziun dals uffants è cumpetent il derschader:

1. durant la procedura da divorzi;
2. en la procedura per midar la sentenza da divorzi tenor las prescripziuns davart il divorzi;
3. en la procedura per midar las mesiras per proteger la lètg; las prescripziuns davart il divorzi èn applitgablhas tenor il senn.

² En ils auters cas è cumpetenta l'autorità per la protecziun d'uffants.³⁸²

Art. 316³⁸³

VIII. Surve-
glianza dals
uffants confidads

¹ Tgi che prenda si uffants confidads, basegna ina permissiun da l'autorità per la protecziun d'uffants u d'in auter post designà dal dretg chantunal dal lieu da domicil e suttastat a sia surveglianza.

^{1bis} Sch'in uffant confidà vegn recepi cun l'intent d'ina adopziun posteriura, è cumpetenta in'unica autorità chantunala.³⁸⁴

² Il Cussegl federal decretescha las prescripziuns executivas.

Art. 317³⁸⁵

IX. Collavura-
ziun en la pro-
tecziun da la
giuventetgna

Cun prescripziuns adattadas garanteschon ils chantuns la collavuraziun correspondent da las autoritads e dals posts en il sector da la protecziun dals uffants tenor il dretg civil, dal dretg penal per giuvenils e da l'ulteriura protecziun da la giuventetgna.

³⁸¹ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigor dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

³⁸² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigor dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

³⁸³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁸⁴ Integrà tras la cifra 2 da l'agiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas, en vigor dapi il 1. da schan. 2003 (AS 2002 3988; BBI 1999 5795).

³⁸⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigor dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

Quart chapitel: La facultad da l'uffant³⁸⁶

Art. 318³⁸⁷

A. Admini-
straziun

¹ Ils geniturs han il dretg e l'obligaziun d'administrar la facultad da l'uffant uschè ditg ch'els disponan da la tgira genituriala.

² Sch'in genitur mora, sto il genitur survivent inoltrar a l'autorità per la protecziun d'uffants in inventari davart la facultad da l'uffant.³⁸⁸

³ Sche l'autorità per la protecziun d'uffants è da l'avis che quai saja inditgà tenor il gener e tenor la grondezza da la facultad da l'uffant sco er tenor las relaziuns personalas dals geniturs, ordinescha ella l'inventarisaziun u la preschentaziun periodica d'in rendaquint e d'in rapport.³⁸⁹

Art. 319³⁹⁰

B. Utilisaziun
dals retgavs

¹ Ils geniturs dastgan duvrar ils retgavs da la facultad da l'uffant per il mantegniment, per l'educaziun e per la scolaziun da l'uffant ed – uschenavant che quai è giustifitgà – er per ils basegns da la chasada.

² In surpli va a la facultad da l'uffant.

Art. 320³⁹¹

C. Consumaziun
parziala da la
facultad da
l'uffant

¹ Indemisaziuns en daners, indemnisaziuns da donns e prestaziuns sumegliantas dastgan vegnir duvradas en ratas per il mantegniment da l'uffant tenor ils basegns currents.

² Sche quai è necessari per cuvrir ils custs dal mantegniment, da l'educaziun u da la scolaziun da l'uffant, po l'autorità per la protecziun d'uffants er permetter als geniturs da duvrar imports determinads da l'ulteriura facultad da l'uffant.

³⁸⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁸⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁸⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁸⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁹¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 321³⁹²

D. Facultad libra
da l'uffant
I. Donaziuns

¹ Ils geniturs na dastgan betg duvrar retgavs da la facultad da l'uffant, sch'i sa tracta da donaziuns fatgas als uffants cun questa cundiziun expressiva u cun la cundiziun ch'ils daners stoppian vegnir plazzads uschia ch'els portan tschains en lur favur u sco daners da respargn.

² L'administraziun tras ils geniturs è esclusa mo, sche quai è vegni fixà expressivamain tar la donaziun.

Art. 322³⁹³

II. Part
obligatorica

¹ Tras ina disposiziun per causa da mort po la part obligatorica da l'uffant er vegnir esclusa da l'administraziun tras ils geniturs.

² Sch'il testader surdat l'administraziun ad ina terza persuna, po l'autorità per la protecziun d'uffants obligar quella da preschentar periodicamain in rendaquint ed in rapport.

Art. 323³⁹⁴

III. Acquist tras
la lavur, facultad
commerziala

¹ Ils uffants administreschan e gïaudan quai ch'els gudognan cun lur atgna lavur e quai ch'els obtegnan da lur geniturs da lur facultad per exequir ina professiun u in agen mastergn.

² Sch'ils uffants vivan en cuminanza famigliara cun lur geniturs, pon ils geniturs pretender ch'els prestian ina contribuziun adequata per lur mantegniment.

Art. 324³⁹⁵

E. Protecziun
da la facultad
da l'uffant
I. Mesiras
adattadas

¹ Sche l'administraziun conscienziusa n'è betg garantida sufficientamain, prenda l'autorità per la protecziun d'uffants las mesiras adattadas per proteger la facultad da l'uffant.

² En spezial po ella dar directivas per l'administraziun e, sche la preschentaziun periodica dal rendaquint e dal rapport na basta betg, ordinar in deposit u la prestaziun da garanzias.

³ Las disposiziuns davart la protecziun dals uffants vegnan applitgadas correspondentamain per la procedura e per la cumpetenzia.

³⁹² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁹³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁹⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

³⁹⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

Art. 325³⁹⁶

II. Retratga da
l'administraziun

¹ Sch'i na dat betg in'otra pussaivladad d'impedir che la facultad da l'uffant vegnia messa in privel, surdat l'autorità per la protecziun d'uffants l'administraziun ad in procuratur.

² L'autorità per la protecziun d'uffants prenda la medema mesura, sche la facultad da l'uffant, che na vegn betg administrada dals geniturs, è periclitada.

³ Sch'ins sto temair ch'ils retgavs u ch'ils imports da la facultad da l'uffant ch'èn vegnids dads libers u ch'èn destinads al consum na vegnian betg duvrads tenor l'intent, po l'autorità per la protecziun d'uffants surdar er l'administraziun da quels ad in procuratur.

Art. 326³⁹⁷

F. Fin da
l'administraziun
I. Restituziun

Cur che la tgira geniturala u l'administraziun dals geniturs va a fin, han els da surdar la facultad da l'uffant sin fundament d'in rendaquint als uffants maiorens ubain a lur represchentant legal.

Art. 327³⁹⁸

II. Respon-
sablada

¹ Ils geniturs èn responsabels per la restituziun, sco sch'els fissan mandataris.

² Da quai ch'els han alienà da buna fai han els da restituir il retgav.

³ Els n'han betg d'indemnizar ils imports ch'els han duvrà entaifer ils limits da lur dretg per ils uffants u per la chasada.

Tschintgavel chapitel:³⁹⁹ **Persunas minorennas sut avugadia****Art. 327a**

A. Princip

Per in uffant che n'è betg sut tgira geniturala nominescha l'autorità per la protecziun d'uffants in avugà.

³⁹⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁹⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

³⁹⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

³⁹⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

Art. 327b

B. Posiziun
giuridica
I. Da l'uffant

L'uffant sut avugà ha la medema posiziun giuridica sco l'uffant sut tgira geniturala.

Art. 327c

II. Da l'avugà

¹ L'avugà ha ils medems dretg sco ils geniturs.

² Las disposiziuns da la protecziun da creschids, en spezial quellas davart la nominaziun dal procuratur, davart l'execuziun da la curatella e davart la cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids, èn applitgablus tenor il senn.

³ Sche l'uffant sto vegnir piazzà en in institut serrà u en ina clinica psichiatica, èn applitgablus las disposiziuns da la protecziun da creschids davart il piazzament per motivs da provediment per motivs da provediment tenor il senn.

Novavel titel: Davart la famiglia**Emprim chapitel: L'obligaziun da sustegn****Art. 328⁴⁰⁰**

A. Persunas che
han in'obliga-
ziun da sustegn

¹ Tgi che viva en relaziuns finanzialas favuraivlas è obligà da sustegnair parents en lingia ascendenta e descendenta che vegnissan en miseria senza quest sustegn.

² L'obligaziun da mantegniment dals geniturs, dal consort u dal partenari registrà resta resalvada.⁴⁰¹

Art. 329

B. Dimensiun
e far valair il
sustegn⁴⁰²

¹ Il dretg da survegnir sustegn sto vegnir fatg valair vers las persunas obligadas tenor lur successiun en il dretg d'ierta; a la persuna basegnusa sto vegnir prestà quai ch'è necessari per ses mantegniment e che correspunda a las relaziuns da las persunas ch'èn obligadas a quest sustegn.

^{1bis} In dretg da survegnir sustegn na po betg vegnir fatg valair, sche la situaziun d'urgenza è resultada pervia d'ina reducziun da l'actività da gudogn per tgirar ils agens uffants.⁴⁰³

⁴⁰⁰ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

⁴⁰¹ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBI 2003 1288).

⁴⁰² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

⁴⁰³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBI 2014 529).

² Sch'i para – per circumstanzas particularas – dad esser malgist da pretender prestaziuns d'ina persuna ch'è obligada a quest sustegn, po il derschader reducir u abolir l'obligaziun da sustegn.⁴⁰⁴

³ Las disposiziuns concernent il plant da mantegniment da l'uffant e concernent il transferiment da ses dretg da mantegniment sin la cuminanza publica vegnan applitgadas correspudentamain.⁴⁰⁵

Art. 330

C. Mantegniment d'uffants chattads

¹ Uffants chattads vegnan mantegnids da la vischnanca, en la quala els han survegni il dretg da burgais.

² Sche la derivanza d'in uffant chattà vegn constatada, po questa vischnanca obligar ils parents ch'èn obligads d'al sustegnair ed en ultima lingia la cuminanza publica ch'è obligada d'al sustegnair da cumpensar las expensas ch'il mantegniment da l'uffant ha chaschunà.

Segund chapitel: L'autoridad da chasa

Art. 331

A. Premissa

¹ Sche persunas che vivan en ina chasada cuminaivla han tenor las prescripziuns da la lescha u tenor convegnientscha ubain tenor isanza in chau da la famiglia, ha quel l'autoridad da chasa.

² L'autoridad da chasa s'extenda sin tuttas persunas che vivan en la chasada cuminaivla sco parents⁴⁰⁶ e quinads u sin fundament d'in contract sco lavurant u en ina posiziun sumeglianta.⁴⁰⁷

Art. 332

B. Effect
I. Urden da chasa e provvedimento

¹ L'urden, al qual ils cussedents èn suttamess, ha da prender adequatamain resguard dals interess da tut ils participads.

² Als cussedents duai en spezial vegnir concedida la libertad ch'è necessaria per lur scolaziun, per lur lavur professiunala e per ils basegns religios.

³ Il chau da la famiglia ha da tegnair en salv las chaussas appurtadas dals cussedents e las ha da segirar cunter donns cun il medem quità sco sias atgnas.

⁴⁰⁴ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

⁴⁰⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

⁴⁰⁶ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBI 1971 I 1200).

⁴⁰⁷ Versiun tenor la cifra II art. 2 cifra 2 da la LF dals 25 da zer. 1971, en vigur dapi il 1. da schan. 1972 (AS 1971 1465; BBI 1967 II 241).

Art. 333II. Respon-
sablada

¹ Sch'in cussedent ch'è minore u che ha in impediment spiertal, che stat sut curatella cumplexsiva u che patescha d'in disturbi psichic chaschuna in donn, è il chau da la famiglia responsabel per quai, nun ch'el possa cumprovar d'avair exequi la surveglianza en moda usitada e cun l'attenziun che vegn pretendida tenor las circumstanzas.⁴⁰⁸

² Il chau da la famiglia è obligà da procurar ch'in cussedent che ha in impediment spiertal u che patescha d'in disturbi psichic na chaschunia betg in privel u in donn per el sez u per auters.⁴⁰⁹

³ En cas da basegn duai el sa drizzar a l'autorità cumpetenta, per che las mesiras necessarias possian vegnir prendidas.

Art. 334⁴¹⁰III. Pretensiu
dals uffants e
dals biadis
1. Premissas

¹ Uffants u biadis maiorens che vivan en la medema chasada cun lur geniturs u cun lur tattas e cun lur tats e che han sustegni la cuminanza cun lur lavur u cun lur entradas, pon pretender per quai ina indemnizaziun adequata.⁴¹¹

² En cas da disputa decida il derschader davart l'autezza da l'indemnizaziun, davart sia garanzia e davart la moda e maniera dal pajament.

Art. 334^{bis 412}2. Far valair
il dretg

¹ L'indemnizaziun che tutga als uffants u als biadis po vegnir fatga valair cun la mort dal debitor.

² Ella po vegnir fatga valair gia dal temp da vita dal debitor, sch'ina sequestraziun u sch'in concurs vegn declerà cunter el, sche la chasada cuminaivla vegn schliada u sch'il manaschi va en auters mauns.

³ Ella n'è betg suttamesa ad ina surannaziun; ella sto dentant vegnir fatga valair il pli tard tar la partiziun da l'ierta dal debitor.

⁴⁰⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

⁴⁰⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

⁴¹⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS **1973** 93; BBI **1970** I 805, **1971** II 737).

⁴¹¹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Proteccziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001).

⁴¹² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS **1973** 93; BBI **1970** I 805, **1971** I 737).

Terz chapitel: La facultad da famiglia

Art. 335

A. Fundaziuns
da famiglia

¹ Ina facultad po vegnir deditgada als interess d'ina famiglia tras quai ch'i vegn installada ina fundaziun da famiglia tenor las reglas dal dretg da persunas u dal dretg d'ierta; l'intent da questa fundaziun da famiglia è quel da cuvrir ils custs d'educaziun, da dotaziun u da susteniment dals confamigliars u d'autras finamiras sumegliantas.

² L'installaziun da novs fideicommiss da famiglia n'è betg pli permissa.

Art. 336

B. Indivisiuns
I. Constituziun
1. Cundiziuns

Ina facultad po vegnir deditgada als interess d'ina famiglia tras quai che parents creschan ina indivisiun cun l'intent da laschar ina ierta nundivida, e quai dal tuttafatg u parzialmain, u tras quai ch'els furman ina indivisiun or d'ina outra facultad.

Art. 337

2. Furma

Per esser valaivel basegna il contract davart la constituziun d'ina indivisiun ina documentaziun publica ch'è sottascritta da tut ils commembers u da tut lur represchentants.

Art. 338

II. Durada

¹ L'indivisiun po vegnir concludida per in temp limità u per in temp illimità.

² Sch'ella è vegnida concludida per in temp illimità, po mintga commember desdir ella, observond in termin da desditga da 6 mais.

³ Sch'i sa tracta d'in manaschi agricul, è ina desditga mo admissa sin ils termins da primavaira u d'atun tenor l'isanza locala.

Art. 339

III. Effect
1. Spezia
d'indivisiun

¹ L'indivisiun oblighescha ses commembers ad in'actividad economica cuminaivla.

² Tut ils commembers han ils medems dretgs vi da l'indivisiun, nun ch'i saja vegni fixà insatge auter.

³ Uschè ditg che l'indivisiun exista, na pon els ni pretender ina partiziun da la facultad ni disponer da lur atgna part.

Art. 340

2. Direcziun e
represchentanza
a. En general

¹ Ils affars da l'indivisiun vegnan administrads cuminaivlamain da tut ils commembers.

² Mintgin dad els po far acts administrativs ordinaris senza la coope-
raziun dals auters.

Art. 341

b. Competenza
dal parsura

¹ Ils commembers pon designar in dad els sco parsura da l'indivisiun.

² Quel represchenta l'indivisiun en tut ils fatgs che la pertutgan e
dirigia sia activitad economica.

³ Vers terzas personas da buna fai valan dentant ils auters commem-
bers mo sco exclus da la represchentanza, sch'il represchentant è in-
scrit sco tal en il register da commerzi.

Art. 342

3. Bains
cuminaivels
e facultad
persunala

¹ Las valurs da facultad cumpigliadas da l'indivisiun èn la proprietad
cuminaivla da tut ils commembers.

² Per ils debits stattan els buns solidaricamain.

³ Sch'i n'è fixà nagut auter, appartegna a la facultad persunala da min-
tga commember tut quai ch'el posseda ordaifer ils bains cuminaivels u
s'acquista gratuitamain per sasez durant l'indivisiun, saja quai tras
ierta u en in'otra moda.

Art. 343

IV. Dissoluziun
1. Motivs

L'indivisiun vegn dissolvida:

1. tenor convegna u tenor desditga;
2. cur ch'il temp, per il qual ina indivisiun è vegnida constituida,
è scadi, uschenavant ch'ella na vegn betg continuada tacitur-
namain;
3. sche la part impegnada d'in commember è vegnida realisada;
4. sch'in commember ha fatg concurs;
5. sch'in commember pretenda quai per motivs relevants.

Art. 344

2. Desditga,
insolvenza,
maridaglia

¹ Sche l'indivisiun vegn desditga d'in commember u sch'in tal ha fatg
concurs u sche la part impegnada d'in dad els vegn realisada, pon ils
auters commembers cuntinuar ensemen cun l'indivisiun cun indemni-
sar l'extrant u ses crediturs.

² Sch'in commember marida, po el pretender da vegnir indemnissà, e quai senza desditga precedenta.

Art. 345

3. Mort d'in commember

¹ Sch'in commember mora, pon ses ertavels che na fan betg part da l'indivisiun, mo pretender l'indemnisaziun en daners.

² Sch'el ha descendents cun dretg d'ierta, pon quels – cun il consentiment dals auters commembers – entrar en l'indivisiun empè dal defunct.

Art. 346

4. Moda da parter

¹ La partiziun dals bains cuminaivels u l'indemnisaziun en daners d'in commember extrant ha lieu tenor la situaziun finanziaria ch'era avant maun il mument ch'il motiv da la dissoluziun da l'indivisiun è sa presentà.

² Sia execuziun na dastga betg vegnir pretendida d'in temp nunadattà.

Art. 347

V. Indivisiun cun participaziun al gudogn
1. Cuntegn

¹ Ils commembers pon surdar ad in sulet dad els l'administraziun dals bains cuminaivels e la represchentanza da l'indivisiun, cun la cundiziun che quel haja da sbursar annualmain als auters ina part dal gudogn net.

² Sch'i n'è fixà nagut auter, vegn questa part fixada en moda adeguata, uschia ch'ella tegna quint da las prestaziuns dal surpigliader e correspunda a la rendita ch'il bain cuminaivel ha gì en media durant ina perioda adeguata pli lunga.

Art. 348

2. Motivs spezialts da dissoluziun

¹ Sch'il surpigliader n'administrescha betg en urden ils bains cuminaivels u sch'el n'ademplescha betg sias obligaziuns vers ils auters commembers, pon quels pretender che l'indivisiun vegnia dissolvida.

² Per motivs relevants e resguardond las prescripziuns davart la partiziun tenor il dretg d'ierta po il derschader ordinar sin dumonda d'in commember che quel possia sa participar a l'administraziun da l'indivisiun.

³ Dal rest è l'indivisiun cun participaziun al gudogn suttamessa a las reglas che valan per l'indivisiun cun in'administraziun cuminaivla.

Art. 349–358⁴¹³

⁴¹³ Aboli tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, cun effect dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

Art. 359⁴¹⁴**Terza partiziun:**⁴¹⁵ **La protecziun da creschids****Dieschavel titel:****L'atgna prevenziun e mesiras tenor la lescha****Emprim chapitel: L'atgna prevenziun****Emprim sutchapitel: Il mandat preventiv****Art. 360**

A. Princip

¹ Ina persuna abla d'agir (mandant) po incumbensar ina persuna nati-
rala u giuridica (mandatari) da surpigliar la tgira da sia persuna u da
sia facultad u da la represchentar en la correspundenza giuridica, en
cas ch'ella daventa inabla da giuditgar.

² Il mandant sto definir las incumbensas ch'el vul attribuir al manda-
tari e po dar directivas per l'adempliment da las incumbensas.

³ En cas ch'il mandatari n'è betg adattà per las incumbensas, n'accepta
betg l'incarica u desdi tala, po il mandant prender disposiziuns substi-
tutivas.

Art. 361B. Constituziun
e revocaziun
I. Constituziun

¹ Il mandat preventiv sto vegnir constitui a maun en scrit u sto vegnir
documentà publicamain.

² Il mandat preventiv constitui a maun sto vegnir scrit dal mandant dal
cumenzament fin a la fin a maun, ed il mandant sto datar e sutscriver
quest mandat.

³ Sin dumonda dal mandant inscriva l'uffizi da stadi civil la consti-
tuziun dal mandat preventiv ed il lieu da deposit en la banca da datas
centrala. Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns necessarias,
en spezial davart l'access a las datas.

Art. 362

II. Revocaziun

¹ Il mandant po revocar da tut temp ses mandat preventiv en ina da las
furmas prescrittas per la constituziun.

² Il mandant po er revocar ses mandat preventiv cun destruir il docu-
ment.

⁴¹⁴ Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets
chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS **1991** 362;
BBI **1988** II 1333).

⁴¹⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg
da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725;
BBI **2006** 7001).

³ Sch'il mandant constituescha in nov mandat preventiv senza abolir explicitamain in mandat anteriur, remplazza il nov mandat il mandat anteriur, nun che quel saja senza dubi mo ina cumplettaziun.

Art. 363

C. Constataziun da la valaivladad ed acceptaziun

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids vegn a savair ch'ina persuna è daventada inabla da giuditgar e sch'ella na sa betg, sch'igl exista in mandat preventiv, s'infurmescha ella tar l'uffizi da stadi civil.

² Sch'igl exista in mandat preventiv, controllescha l'autorità per la protecziun da creschids:

1. sche quel è vegnì constitùì valaivlamain;
2. sche las premissas per sia valaivladad èn ademplidas;
3. sch'il mandatarì è adattà per sias incumbensas; e
4. sch'i dovra ulteriuras mesiras da la protecziun da creschids.

³ Sch'il mandatarì accepta il mandat preventiv, al renda l'autorità attent a sias obligaziuns tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴¹⁶ davart il mandat ed al surdat in document che cuntegna sias cumpetenzas.

Art. 364

D. Interpretaziun e cumplettaziun

Il mandatarì po dumandar l'autorità per la protecziun da creschids d'interpretar il mandat preventiv e da cumplettar quel en puncts secundars.

Art. 365

E. Adempliment

¹ Il mandatarì represchenta il mandant en il rom dal mandat preventiv ed ademplescha conscienziusamain sias incumbensas tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴¹⁷ davart il mandat.

² Sch'il mandatarì sto liquidar affars che n'èn betg cuntegnids en il mandat preventiv u sch'el ha – en in affar – auters interess che quels dal mandatarì, infurmescha el immediatamain l'autorità per la protecziun da creschids.

³ En cas d'ina collisiun d'interess croda la cumpetenza dal mandatarì tenor la lescha.

⁴¹⁶ SR 220

⁴¹⁷ SR 220

Art. 366

F. Indemnisaziun e spesas 1 Sch'il mandat preventiv na cuntegna naginas disposiziuns davart l'indemnisaziun dal mandatari, fixescha l'autoridad per la protecziun da creschids ina indemnisaziun commensurada, sche quai para dad esser giustifitgà areguard la dimensiun da las incumbensas u sche las prestaziuns dal mandatari vegnan per il solit indemnisadas.

2 L'indemnisaziun e las spesas necessarias van a quint dal mandant.

Art. 367

G. Desditga 1 Il mandatari po desdir da tut temp il mandat preventiv tras ina comunicaziun en scrit a l'autoridad per la protecziun da creschids, observond in termin da desditga da 2 mais.

2 Per motivs relevants po el desdir immediatamain il mandat.

Art. 368

H. Intervenziun da l'autoridad per la protecziun da creschids 1 Sch'ils interess dal mandant èn periclitads u betg pli garantids, prenda l'autoridad per la protecziun da creschids las mesiras necessarias d'uffizi u sin dumonda d'ina persuna da confidenza.

2 En spezial po ella dar directivas al mandatari, obligar il mandatari d'inoltrar periodicamain inventaris e rapports u retrair per part u dal tuttafatg sias competenzas.

Art. 369

I. Recuperaziun da l'abilitad da giuditgar 1 Sch'il mandant daventa puspè abel da giuditgar, extingua il mandat preventiv tenor la lescha.

2 Sch'ils interess dal mandant vegnan periclitads tras quest fatg, è il mandatari obligà da cuntinuar uschè ditg cun las incumbensas attribuidas, fin ch'il mandant po defender sez ses interess.

3 Il mandant vegn obligà tras affars ch'il mandatari fa avant ch'el vegn a savair da l'extincziun da ses mandat, sco sch'il mandat fiss anc adina valaivel.

Segund sutchapitel: La disposiziun dal pazient**Art. 370**

A. Princip 1 En ina disposiziun dal pazient po ina persuna abla da giuditgar fixar las mesiras medicalas ch'ella accepta u refusa, en cas ch'ella daventa inabla da giuditgar.

² Ella po er numnar ina persuna natirala che duai discutir cun il medi responsabel las mesiras medicalas e decider en ses num, en cas ch'ella è inabla da giuditgar. Ella po dar directivas a la persuna numnada.

³ En cas che la persuna numnada n'è betg adattada per las incumbensas, n'accepta betg l'incarica u desdi tala, po ella prender disposiziuns substitutivas.

Art. 371

B. Constituziun
e revocaziun

¹ La disposiziun dal pazient sto vegnir constituida en scrit, sto vegnir datada e sutscritta.

² Tgi che constituescha ina disposiziun dal pazient, po laschar inscriver la constituziun ed il lieu da deposit sin la carta d'assicuranza. Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns necessarias, en spezial davart l'access a las datas.

³ La disposiziun davart la revocaziun dal mandat preventiv è applitgbla tenor il senn.

Art. 372

C. Cumenzament
da l'inabilitad da
giuditgar

¹ Sch'il pazient è inabel da giuditgar e sch'ins na sa betg, sch'igl exista ina disposiziun dal pazient, s'infurmescha il medi responsabel en chaussa cun consultar la carta d'assicuranza. Resalvads restan cas urgents.

² Il medi ademplescha la disposiziun dal pazient, sche quella na violescha betg prescripziuns legalas u sch'i n'existan betg dubis motivads ch'ella exprimia la libra voluntad u correspundia a la voluntad probabla dal pazient.

³ En il dossier dal pazient menziunescha il medi ils motivs, per ils quals la disposiziun dal pazient na vegn betg ademplida.

Art. 373

D. Intervenziun
da l'autorità
per la protecziun
da creschids

¹ Mintga persuna da confidenza dal pazient po appellar en scrit a l'autorità per la protecziun da creschids e far valair:

1. che la disposiziun dal pazient na vegnia betg ademplida;
2. ch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar sajan periclitads u betg pli garantids;
3. che la disposiziun dal pazient n'exprimia betg sia libra voluntad.

² Las disposiziuns davart l'intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids en cas dal mandat preventiv èn applitgblas tenor il senn.

**Segund chapitel:
Mesiras tenor la lescha per personas inablas da giuditgar**
**Emprim sutchapitel:
Represchentanza tras il consort u tras il partenari registrà**

Art. 374

A. Premissas
e dimensiun
dal dretg da
represchentanza

¹ Il consort u il partenari registrà che maina ina chasada cuminaivla cun ina persuna che daventa inabla da giuditgar, u che assista regularmain e persunalmain questa persuna, ha in dretg da represchentanza tenor la lescha, sch'i n'exista ni in mandat preventiv ni ina curatella correspondententa.

² Il dretg da represchentanza cumpiglia:

1. tut ils acts giuridics ch'èn usitadamain necessaris per cuvrir il basegn vital;
2. l'administraziun ordinaria da las entradas e da las ulteriuras valurs da facultad; e
3. sche necessari, la cumpetenzza d'avrir e da liquidar la posta.

³ Per acts giuridics en il rom da l'administraziun extraordinaria da la facultad dovra il consort u il partenari registrà il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids.

Art. 375

B. Execuziun
dal dretg da
represchentanza

Per exequir il dretg da represchentanza èn applitgabras las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴¹⁸ davart il mandat tenor il senn.

Art. 376

C. Intervenziun
da l'autorità
per la protecziun
da creschids

¹ Sch'i existan dubis davart l'adempliment da las premissas per ina represchentanza, decida l'autorità per la protecziun da creschids davart il dretg da represchentanza e consegna eventualmain al consort u al partenari registrà in document che cuntegna las cumpetenzas.

² Sch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar èn periclitads u betg pli garantids, retira l'autorità per la protecziun da creschids – sin dumonda d'ina persuna da confidenza u d'uffizi – per part u dal tutt fatg al consort u al partenari registrà las cumpetenzas da represchentanza u constituescha ina curatella.

Segund sutchapitel: Represchentanza en cas da mesiras medicalas

Art. 377

A. Plan da tractament

¹ Sch'ina persuna inabla da giuditgar n'è betg s'exprimida davart ses tractament en ina disposiziun dal pazient, planisescha il medi responsabel – en cas da mesiras medicalas – il tractament necessari ensem cun la persuna ch'è autorisada da represchentar la persuna inabla da giuditgar.

² Il medi infirmescha la persuna cun dretg da represchentanza davart tut las circumstanzas ch'èn relevantas en vista a las mesiras medicalas previsas, en spezial davart ils motivs, l'intent, la moda e maniera, las modalitads, las ristgas, ils effects secundars ed ils custs da talas, davart las consequenzas, sch'il tractament vegn tralascià, sco er davart eventualas pussaivladads da tractament alternativs.

³ Uschenavant sco pussaivel vegn er la persuna inabla da giuditgar integrada en il process da decisiun.

⁴ Il plan da tractament vegn adattà al svilup current.

Art. 378

B. Persuna cun dretg da represchentanza

¹ Las suandantas persunas èn – en questa successiun – autorisadas da represchentar la persuna inabla da giuditgar e d'acceptar u da refusar las mesiras ambulantas u staziunaras previsas:

1. la persuna numnada en ina disposiziun dal pazient u en in mandat preventiv;
2. il procuratur cun in dretg da represchentanza en cas da mesiras medicalas;
3. il consort u il partenari registrà che maina ina chasada cuminaivla cun la persuna inabla da giuditgar u che assista regularmain e persunalmain questa persuna;
4. la persuna che maina ina chasada cuminaivla cun la persuna inabla da giuditgar e che assista regularmain e persunalmain questa persuna;
5. ils descendents, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar;
6. ils geniturs, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar;
7. ils fragliuns, sch'els assistan regularmain e persunalmain la persuna inabla da giuditgar.

² Sche pliras personas han il dretg da represchentanza, dastga il medi premetter da buna fai che mintgina ageschia cun il consentiment da l'otra.

³ Sche la disposiziun dal pazient na cuntegna naginas directivas, decida la persuna cun dretg da represchentanza tenor la voluntad probabla e tenor ils interess da la persuna inabla da giuditgar.

Art. 379

C. Cas urgents En cas urgents prenda il medi las mesiras medicalas tenor la voluntad probabla e tenor ils interess da la persuna inabla da giuditgar.

Art. 380

D. Tractament d'in disturbi psichic Il tractament d'in disturbi psichic d'ina persuna inabla da giuditgar en ina clinica psichiatrica sa drizza tenor las disposiziuns davart il plazza-ment per motivs da providiment.

Art. 381

E. Intervenziun da l'autorità per la protecciun da creschids ¹ L'autorità per la protecciun da creschids constituescha ina curatella da represchentanza, sch'i n'ha naginas personas cun dretg da represchentanza u sche quellas na vulan betg exequir il dretg da represchentanza.

² Ella nominescha la persuna cun dretg da represchentanza u constituescha ina curatella da represchentanza:

1. sch'i n'è betg cler, tgi che ha il dretg da represchentanza;
2. sche las personas cun dretg da represchentanza èn da different avis; u
3. sch'ils interess da la persuna inabla da giuditgar èn periclitads u betg pli garantids.

³ Ella agescha sin dumonda dal medi u d'ina outra persuna da confidenza u d'uffizi.

Terz sutchapitel: Segiurn en instituts da dimora u da tgira

Art. 382

A. Contract d'assistenza ¹ Sch'ina persuna inabla da giuditgar vegn assistida durant in temp pli lung en in institut da dimora u da tgira, stoi vegnir fixà en scrit en in contract d'assistenza tge prestaziuns che l'institut furnescha e quant che quellas custan.

² Fixond las prestaziuns che l'institut ha da furnir, vegnan ils giavischs da la persuna pertutgada resguardads tant sco pussaivel.

³ La cumpetenzza da represchentar la persuna inabla da giuditgar a chaschun da la conclusiun, da la midada u da l'aboliziun dal contract d'assistenza sa drizza tenor il senn tenor las disposiziuns davart la represchentanza en cas da mesiras medicalas.

Art. 383

B. Restricziun da la libertad da sa mover
I. Premissas

¹ L'institut da dimora u da tgira dastga mo restrenscher la libertad da sa mover da la persuna inabla da giuditgar, sche mesiras main rigurusas na bastan betg u paran da bel principi dad esser insufficientas e sche la mesira serva:

1. ad impedir in privel per la vita u per l'integritad corporala da la persuna pertutgada u da terzas persunas; u
2. ad eliminar in disturbi gravant da la vita cuminaivla en l'institut.

² Avant che restrenscher la libertad da sa mover vegn declerà a la persuna pertutgada, tge che capita, pertge che la mesira è vegnida ordinada, quant ditg che la mesira dura probablmain e tgi che s'occupa durant quest temp da la persuna pertutgada. Resalvadas restan situaziuns d'urgenza.

³ La restricziun da la libertad da sa mover vegn abolida uschè prest sco pussaivel; en mintga cas vegni controllà regularmain, sche la restricziun è anc giustifitgada.

Art. 384

II. Protocol-laziun ed infurmaziun

¹ Mintga mesira che restrenscha la libertad da sa mover vegn protocollada. Il protocol cuntogna en spezial il num dal disponent, l'intent, il gener e la durada da la mesira.

² La persuna ch'è autorisada da represchentar la persuna inabla da giuditgar en cas da mesiras medicalas vegn infurmada davart la mesira che restrenscha la libertad da sa mover; ella po prender invista dal protocol da tut temp.

³ In dretg da prender invista han er las persunas che surveglian l'institut da dimora u da tgira.

Art. 385

III. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids

¹ Cunter ina mesira che restrenscha la libertad da sa mover po la persuna pertutgada u ina da sias persunas da confidenza appellar da tut temp en scrit a l'autorità per la protecziun da creschids a la sedia da l'institut.

² Sche l'autorità per la protecziun da creschids constatescha che la mesira na correspunda betg a las prescripziuns legalas, mida u abolescha ella la mesira u ordinescha ina mesira uffiziala da la protecziun

da creschids. Sche necessari infurmescha ella l'autorità da surveglianza da l'institut.

³ Mintga dumonda che pretenda in giudicament tras l'autorità per la protezzion da creschids vegn tramessa vinavant immediatamain a quella.

Art. 386

C. Protecziun da la personalitad

¹ L'institut da dimora u da tgira protegia la personalitad da la persona inabla da giuditgar e promova uschenavant sco pussaivel contacts cun personas ordaifer l'institut.

² Sche nagin d'ordaifer l'institut s'occupa da la persona pertutgada, infurmescha l'institut da dimora u da tgira l'autorità per la protezzion da creschids.

³ La libra tscherna dal medi è garantida, nun che motivs relevant s'opponian a quai.

Art. 387

D. Surveglianza dals instituts da dimora e da tgira

Ils instituts da dimora e da tgira che assistan personas inablas da giuditgar vegnan suttamess dals chantuns ad ina surveglianza, nun ch'ina surveglianza saja gia garantida tras prescripziuns dal dretg federal.

Indeschavel titel: Las mesiras uffizialas

Emprim chapitel: Princips generals

Art. 388

A. Intent

¹ Las mesiras uffizialas da la protezzion da creschids garanteschan il bainstar e la protezzion da personas basegnusas.

² Ellas duain mantegnair e promover uschè bain sco pussaivel l'auto-determinaziun da la persona pertutgada.

Art. 389

B. Subsidiarità e commensuraladad

¹ L'autorità per la protezzion da creschids ordinescha ina mesira, sche:

1. il sustegn che la persona basegnusa survegn tras la famiglia, tras autras personas da confidenza ubain tras servetschs privats u publics na basta betg u para da bel principi dad esser nun-suffizient;
2. en cas d'ina inabilitad da giuditgar da la persona basegnusa i n'è vegnida prendida nagina atgna prevenziun u igl è vegnida

prendida in'atgna prevenziun che n'è betg sufficiente e las mesiras tenor la lescha na bastan betg.

² Mintga mesira uffiziala sto esser necessaria ed adattada.

Segund chapitel: La curatella

Emprim sutchapitel: Disposiziuns generalas

Art. 390

A. Premissas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids installescha ina curatella, sch'ina persuna maiorena:

1. po reglar mo per part u na po in summa betg reglar ses affars pervia d'in impediment spiertal, pervia d'in disturbi psichic u pervia d'ina deblezza sumeglianta che sa chatta en la persuna;
2. pervia d'incapacità temporara da giuditgar u pervia d'absenza en affars che ston vegnir liquidads na po ni agir sezza ni ha designà ina persuna ch'è autorisada da surpigliar la substituiziun.

² La grevezza e la protecziun dals confamigliars e da terzas personas ston vegnir resguardadas.

³ La curatella vegn installada sin dumonda da la persuna pertutgada u d'ina persuna da confidenza ubain d'uffizi.

Art. 391

B. Champs d'incumbensa

¹ L'autorità per la protecziun da creschids circumscriba ils champs d'incumbensas da la curatella correspundentamain als basegns da la persuna pertutgada.

² Ils champs d'incumbensas pertutgan la tgira da personas, la tgira da la facultad u la correspundenza giuridica.

³ Senza il consentiment da la persuna pertutgada dastga il procuratur avrir la posta da tala u metter pe en l'abitaziun da quella mo, sche l'autorità per la protecziun da creschids ha autorisà quai explicitamain.

Art. 392

C. Renunzia ad ina curatella

Sche l'installaziun d'ina curatella para dad esser evidentamain sproporziunada pervia da la dimensiun da las incumbensas, po l'autorità per la protecziun da creschids:

1. preparar da sai anor quai ch'è necessari, oravant tut dar il consentiment per in act giuridic;

2. dar ina incumbensa ad ina terza persuna da liquidar singulas lavurs; u
3. designar ina persuna u in post, a la quala u al qual ston vegnir dadas l'invista en ed infurmaziuns davart tsherts secturs.

Segund sutchapitel: Ils geners da curatella

Art. 393

A. Curatella
accumpagnada

¹ Ina curatella accumpagnada vegn installada cun il consentiment da la persuna basegnusa, sche quella dovra in sustegn accumpagnà per liquidar tsherts affars.

² La curatella accumpagnada na restrenscha betg l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada.

Art. 394

B. Curatella da
represchentanza
I. En general

¹ Ina curatella da represchentanza vegn installada, sche la persuna basegnusa na po betg liquidar tsherts affars e sto perquai vegnir represchentanada.

² L'autorità per la protecziun da creschids po restrenscher correspundentamain l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada.

³ Er sche l'abiltad d'agir n'è betg restrenschida, sto la persuna pertutgada acceptar las acziuns dal procuratur.

Art. 395

II. Administra-
ziun da facultad

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids installescha ina curatella da represchentanza per administrar la facultad, determinescha ella las valurs da facultad che duain vegnir administradas dal procuratur. Ella po suttametter a l'administraziun parts da las entradas u da la facultad, tut las entradas u tut la facultad ubain tut las entradas e tut la facultad.

² La cumpetenzza d'administrar dal procuratur cumpiglia er ils respargns da las entradas administradas u ils retgavs da la facultad administrada, nun che l'autorità per la protecziun da creschids prevesia insatge auter.

³ Senza restrenscher l'abiltad d'agir da la persuna pertutgada, la po l'autorità per la protecziun da creschids privar da l'access a singulas valurs da facultad.

⁴ Sche l'autorità per la protecziun da creschids scumonda a la persuna pertutgada da disponer d'in bain immobigliar, lascha ella inscriver quai en il register funsil.

Art. 396C. Curatella
participativa

¹ Ina curatella participativa vegn installada, sche tschertas acziuns da la persuna basegnusa ston vegnir approvadas dal procuratur per la proteger uschia.

² L'abilitad d'agir da la persuna pertutgada vegn restrenschiada correspondentamain tenor la lescha.

Art. 397D. Cumbinaziun
da curatellas

La curatella accumpagnada, la curatella da represchentanza e la curatella participativa pon vegnir cumbinadas ina cun l'otra.

Art. 398E. Curatella
cumplessiva

¹ Ina curatella cumplessiva vegn installada, sch'ina persuna è spezialmain basegnusa, oravant tut per motivs d'ina inabilitad permanenta da giuditgar.

² Ella vala per tut ils affars da la tgira da persunas, da la tgira da la facultad e da la correspundenza giuridica.

³ L'abilitad d'agir da la persuna pertutgada croda davent tenor la lescha.

Terz sutchapitel: Fin da la curatella**Art. 399**

¹ Tenor la lescha finescha la curatella cun la mort da la persuna pertutgada.

² L'autorità per la protecziun da creschids annullescha ina curatella sin dumonda da la persuna pertutgada u d'ina persuna da confidenza u d'uffizi, sch'i na dat nagin motiv pli per la cuntinuar.

Quart sutchapitel: Il procuratur**Art. 400**A. Nominaziun
I. Premissas
generalas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids nominescha sco procuratur ina persuna natirala ch'è adattada per questa incumbensa per motivs persunals e professiunals, che po investir il temp necessari per quai e che ademplescha senza questa incumbensa. En cas da circumstanzas spezialas pon vegnir nominadas pliras persunas.

² La persuna nominada è obligada da surpigliar la curatella, nun che motivs relevants pledian cunter quai.

³ L'autorità per la protecziun da creschids procura ch'il procuratur survegn l'instrucziun, la cussegliaziun ed il sustegn necessari.

Art. 401

II. Giavischs da la persuna pertutgada u da persunas da sia confidenza

¹ Sche la persuna pertutgada propona ina persuna da confidenza sco procuratur, ademplescha l'autorità per la protecziun da creschids quest giavisch, sche la persuna proponida è adattada per la curatella ed è pronta da la surpigliar.

² Ella resguarda, sche pussaivel, ils giavischs dals confamigliars u d'autras persunas da confidenza.

³ Sche la persuna pertutgada refusa ina tscherta persuna sco procuratur, respecta l'autorità per la protecziun da creschids quest giavisch, sche pussaivel.

Art. 402

III. Surdada da l'uffizi a pliras persunas

¹ Sche l'autorità per la protecziun da creschids surdat ina curatella a pliras persunas, fixescha ella, sche l'uffizi duai vegnir exequì cuminaivlamain u tgi ch'è responsabel per tge incumbensa.

² Ina curatella cuminaivla vegn surdada a pliras persunas mo cun lur consentiment.

Art. 403

B. Impediment e collisiun d'interess

¹ Sch'il procuratur è impedi d'agir u sch'ils interess dal procuratur collideschan tar in affar cun quels da la persuna pertutgada, nominescha l'autorità per la protecziun da creschids in procuratur substitut u regla sezza quest affar.

² En cas d'ina collisiun d'interess croda tenor la lescha la cumpetenzza dal procuratur en l'affar correspondent.

Art. 404

C. Indemnizaziun e spesas

¹ Il procuratur ha il dretg d'ina indemnizaziun adequata e d'ina cumpensaziun da las spesas necessarias, pajadas or da la facultad da la persuna pertutgada. Sch'il procuratur è in procuratur professional, van l'indemnizaziun e la cumpensaziun da las spesas al patrun.

² L'autorità per la protecziun da creschids fixescha l'atezza da l'indemnizaziun. En quest connex resguarda ella spezialmain la dimensiun e la complexità da las incumbensas surdadas al procuratur.

³ Ils chantuns decreteschan disposiziuns executivas e reglan l'indemnizaziun e la cumpensaziun da las spesas, sche quellas na pon betg vegnir pajadas da la facultad da la persuna pertutgada.

Tschintgavel sutchapitel: L'administraziun da la curatella

Art. 405

A. Surpigliada da l'uffizi

¹ Il procuratur s'acquista las enconuschientschas ch'èn necessarias per ademplier las incumbensas e contactescha personalmain la persuna pertutgada.

² Sche la curatella cumpiglia l'administraziun da la facultad, fa il procuratur en collavuraziun cun l'autorità per la protecziun da creschids immediatamain in inventari da las valurs da facultad che ston vegnir administradas.

³ Sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, po l'autorità per la protecziun da creschids decretar ina inventarisaziun publica. Per ils crediturs ha quella il medem effect sco l'inventari public dal dretg d'ierta.

⁴ Terzas personas èn obligadas da dar tut las infurmaziuns necessarias per l'inventarisaziun.

Art. 406

B. Relaziun cun la persuna pertutgada

¹ Il procuratur ademplescha las incumbensas en l'interess da la persuna pertutgada, prenda, sche pussaivel, resguard da l'opiniun da tala e resguarda sia voluntad da concepir sia vita tenor agens giavischs ed ideas en correspundenza cun sias abilitads.

² Il procuratur sa stenta da stabilir ina relaziun da confidenza cun la persuna pertutgada e da levgiar sia flaiveltezza u d'impedir in pegiurament.

Art. 407

C. Agen agir da la persuna pertutgada

La persuna pertutgada abla da giuditgar po, er sch'ella è vegnida privada da l'abilitad d'agir, fundar – en il rom dal dretg da personas – dretgs ed obligaziuns tras l'agen agir ed exequir dretgs personals inalienabels.

Art. 408

D. Administraziun da la facultad

¹ Il procuratur administrescha las valurs da facultad cun quità e fa tut ils acts giuridics che han in connex cun l'administraziun.

I. Incumbensas

² Particularmain po il procuratur:

1. prender encunter cun effect liberant per terzas personas la prestaziun che quellas debiteschan a la persuna pertutgada;
2. pajar ils debits, uschenavant che quai è inditgà;
3. represchentar, sche necessari, la persuna pertutgada per ils basegns currents.

³ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns davart l'investiziun e davart il deposit da la facultad.

Art. 409

II. Imports a libra disposiziun

Il procuratur dat a la persuna pertutgada imports adequats a libra disposiziun che derivan da la facultad da tala.

Art. 410

III. Quint

¹ Il procuratur maina il quint ed al suttametta a l'autorità per la proteziun da creschids per l'approvaziun a las periodas fixadas d'ella, almain però mintga 2 onns.

² Il procuratur declera a la persuna pertutgada il quint e dat ad ella ina copia sin giavisch.

Art. 411

E. Rapport

¹ Il procuratur rapporta a l'autorità per la proteziun da creschids uschè savens sco necessari, almain però mintga 2 onns, davart la situaziun da la persuna pertutgada e davart l'execuziun da la curatella.

² Cun formular il rapport consultescha il procuratur sche pussaivel la persuna pertutgada e dat ad ella ina copia sin giavisch.

Art. 412

F. Affars particulars

¹ Represchentond la persuna pertutgada na dastga il procuratur surpigliar naginas garantias, fundar naginas fundaziuns e far naginas donaziuns, cun excepziun dals regals occasionals usitads.

² Valurs da facultad che han ina valur speziala per la persuna pertutgada u per sia famiglia na vegnan, sche pussaivel, betg alienadas.

Art. 413

G. Duair da diligenza ed obligaziun da discreziun

¹ Ademplant sias incumbensas ha il procuratur il medem duair da diligenza sco ina persuna mandataria tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴¹⁹.

² Il procuratur è obligà da mantegnair discreziun, nun che quai cuntrafetschia ad interess predominants.

³ Terzas personas ston vegnir orientadas davart la curatella, usche navant che quai è necessari per il procuratur per ademplant duidamain las incumbensas.

H. Midada da las relaziuns

Art. 414

Il procuratur infurmescha immediatamain l'autorità per la protecziun da creschids davart circumstanzas che pretendan ina midada da las mesiras u che pussibileschan in'aboliziun da la curatella.

Sisavel sutchapitel: La cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids

A. Revisiun dal quint ed examinaziun dal rapport

Art. 415

¹ L'autorità per la protecziun da creschids reveda il quint e conceda u refusa l'approvaziun; sche necessari, pretenda ella ina rectificaziun.

² Ella examinescha il rapport e pretenda, sche necessari, che quel vegnia cumpletà.

³ En cas da basegn prenda ella las mesiras ch'èn inditgadas per protegger ils interess da la persuna pertutgada.

B. Affars che dovran in consentiment
I. Tenor la lescha

Art. 416

¹ Per ils suandants affars, ch'il procuratur liquidescha sco represchentant da la persuna pertutgada, è necessari il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids:

1. per liquidar la chasada, per desdir il contract da localitads, en las qualas la persuna pertutgada viva;
2. per far contracts permanents davart il plazzament da la persuna pertutgada;
3. per acceptar u per refusar ina ierta, sche quai basegna ina declaraziun explicita, sco er per far contracts d'ierta e contracts da partiziun d'ierta;
4. per acquistar, per vender, per impegnar e per stabilir autras grevazzas realas da bains immobigliars sco er per construir edifizis che surpassa l'administraziun ordinaria da la facultad;
5. per acquistar, per vender e per impegnar autras valurs da facultad sco er per installar ina giudida da talas, sche quests affars n'appartegnan betg a la responsabladad da l'administraziun ordinaria e da la gestiun;
6. per far e per conceder emprests considerabels, per surpigliar cambialas;
7. per far contracts da renta vitalizia e contracts da vitalizi sco er assicuranzas da vita, uschenavant che quels n'èn betg colliads – en il rom da la prevenziun professiunala – cun in contract da lavur;

8. per surpigliar u per liquidar in affar, per sa participar ad ina societad che pretenda ina responsabladad persunala da la persuna pertutgada u ina participaziun cun in chapital considerabel;
9. per declerar l'insolvenza, per manar in process, per stabilir in accord, in contract da cumpromiss u in concordat, cun resalva da mesiras provisoricas dal procuratur en cas urgents.

² Il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids n'è betg necessari, sche la persuna pertutgada abla da giuditgar è perencletga e sche sia abilitad d'agir n'è betg restrenschida tras la curatella.

³ Contracts tranter il procuratur e la persuna pertutgada dovran adina il consentiment da l'autorità per la protecziun da creschids, nun che la persuna pertutgada concedia in mandat gratuit.

Art. 417

II. Sin
prescripziun

L'autorità per la protecziun da creschids po decretar per motivs relevants che ulteriurs affars vegnian suttaless ad ella per l'approvaziun.

Art. 418

III. Mancanza
dal consentiment

Sch'in affar è vegni concludì senza il consentiment necessari da l'autorità per la protecziun da creschids, ha el per la persuna pertutgada mo l'effect ch'è previs tenor las disposiziuns dal dretg da persunas davart la mancanza da l'approvaziun dal represchentant legal.

Setavel sutchapitel: Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids

Art. 419

Cunter acziuns u omissiuns dal procuratur sco er d'ina terza persuna u d'in post, al qual l'autorità per la protecziun da creschids ha dà in mandat po la persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza e mintga persuna che ha in interess legitim appellar a l'autorità per la protecziun da creschids.

Otgavel sutchapitel: Disposiziuns spezialas per confamigliars

Art. 420

Sch'il consort, il partenari registrà, ils geniturs, in descendent, in fragliun, il partenari da vita factic da la persuna pertutgada vegnan installads sco procuratur, po l'autorità per la protecziun da creschids

dispensar els per part u dal tuttafatg da l'obligaziun da far in inventari, da l'obligaziun da rapportar periodicamain e da far in rendaint e da l'obligaziun da dumandar il consentiment per tsherts affars, sche las circumstanzas giustifitgeschan quai.

Novavel sutchapitel: La fin da l'uffizi da procuratur

Art. 421

A. Tenor
la lescha

L'uffizi da procuratur finescha tenor la lescha:

1. cun la scadenza d'ina perioda d'uffizi fixada da l'autorità per la protecziun da creschids, nun che l'uffizi vegnia puspè confermà;
2. cun la fin da la curatella;
3. cun la fin da la relaziun da lavur sco procuratur professional;
4. il mument ch'il procuratur vegn mess sut curatella, daventa inabel da giuditgar u mora.

Art. 422

B. Relaschada
I. Sin dumonda
dal procuratur

¹ Il pli baud suenter ina perioda d'uffizi da 4 onns ha il procuratur il dretg da vegnir relaschà.

² Avant po il procuratur dumandar sia relaschada per motivs relevant.

Art. 423

II. Ulteriurs cas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids relascha il procuratur:

1. sch'el n'è betg pli en cas d'ademplier las incumbensas surdadas ad el;
2. sch'igl è avant maun in auter motiv relevant per al relaschar.

² La relaschada po vegnir dumandada da la persuna pertutgada u d'ina persuna da sia confidenza.

Art. 424

C. Cuntinuaziun
dals affars

Il procuratur è obligà da manar vinavant affars betg suspensibels fin ch'il successur surpiglia l'uffizi, nun che l'autorità per la protecziun da creschids decreteschia insatge auter. Questa disposiziun na vala betg per il procuratur professional.

Art. 425

D. Rapport final
e quint final

¹ Sche l'uffizi va a fin, surdat il procuratur il rapport final a l'autorità per la protecziun da creschids ed inoltrescha eventualmain il quint final. L'autorità per la protecziun da creschids po liberar il procuratur professional da questa obligaziun, cur che la relaziun da lavur va a fin.

² L'autorità per la protecziun da creschids controllescha ed approvescha il rapport final ed il quint final da medema maniera sco ils rapports ed ils quints periodics.

³ Ella surdat il rapport final ed il quint final a la persuna pertutgada u a ses ertavels ed eventualmain al nov procuratur e renda il medem mument attentas questas persunas a las disposiziuns davart la responsabladad.

⁴ Ultra da quai communitgescha ella a questas persunas, sch'ella ha distgarià il procuratur u sch'ella ha refusà d'approvar il rapport final u il quint final.

Terz chapitel: Il piazzament per motivs da provediment**Art. 426**

A. Las mesiras
I. Piazzament per
il tractament u
per l'assistenza

¹ Ina persuna che patescha d'in disturbi psychic u d'in impediment spiertal u ch'è grevamain negligida dastga vegnir piazzada en in institut adattà, sch'il tractament necessari u l'assistenza na po betg vegnir realisà en autra moda.

² La grevezza e la protecziun dals confamgliars e da terzas persunas ston vegnir resguardadas.

³ La persuna pertutgada vegn relaschada, uschespert che las premissas per ses piazzament n'èn betg pli ademplidas.

⁴ La persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza po dumandar da tut temp la relaschada. Davart questa dumonda stoi vegnir decidi senza retardar.

Art. 427

II. Retenziun
da persunas
entradas
voluntarmain

¹ Sch'ina persuna che patescha d'in disturbi psychic e ch'è entrada voluntarmain en in institut vul puspè bandunar quest institut, po ella vegnir retegnida da la direcziun medicala da l'institut per maximalmain 3 dis, sch'ella:

1. sa metta senza en privel da vita; u
2. periclitescha seriusamain la vita e l'integritad corporala da terzas persunas.

² Sche quest termin è scadi, po la persuna pertutgada bandunar l'institut, nun ch'i saja avant maun ina decisiun da piazzament uffiziala.

³ La persuna pertutgada vegn rendida attenta en scrit ch'ella possia appellar a la dretgira.

Art. 428

B. Cumpetenzza per il piazzament e per la relaschada
I. Autoritad per la protecziun da creschids

¹ Per ordinar il piazzament e la relaschada è cumpetenta l'autoritad per la protecziun da creschids.

² En il cas singul po ella surdar la cumpetenzza per la relaschada a l'institut.

Art. 429

II. Medis
1. Cumpetenzza

¹ Ils chantuns pon designar medis che dastgan – ultra da l'autoritad per la protecziun da creschids – decretar in piazzament per ina tscherta durada fixada en il dretg chantunal. Il piazzament dastga durar maximalmain 6 emnas.

² Il piazzament tras il medi scroda il pli tard, cur che la durada fixada è scadida, nun ch'i saja avant maun ina decisiun da piazzament uffiziala da l'autoritad per la protecziun da creschids.

³ Davart la relaschada decida l'institut.

Art. 430

2. Procedura

¹ Il medi visitescha persunalmain la persuna pertutgada e taidla tge ch'ella di.

² La decisiun da piazzament cuntegna almain las suandantas indicaziuns:

1. il lieu e la data da la visita medicala;
2. il num dal medi;
3. la diagnosa, ils motivs e l'intent dal piazzament;
4. l'indicaziun dals meds legals.

³ Il med legal n'ha betg in effect suspensiv, premiss ch'il medi u il derschader responsabel na disponia betg insatge auter.

⁴ In exemplar da la decisiun da piazzament vegn surdà a la persuna pertutgada; in ulteriur exemplar vegn preschentà a l'institut tar la recepziun da la persuna pertutgada.

⁵ Il medi infurmescha sche pussaivel ina persuna da confidenza da la persuna pertutgada en scrit davart il piazzament e davart l'autorisaziun d'appellar a la dretgira.

Art. 431C. Examinaziun
periodica

¹ Il pli tard 6 mais suenter il cumenzament dal piazzament examine-scha l'autorità per la protecziun da creschids, sche las premissas èn anc ademplitas e sche l'institut è anc adina adattà.

² Entaifer ulteriurs 6 mais fa ella ina segunda examinaziun. Alura fa ella questa examinaziun uschè savens sco necessari, almain però ina giada per onn.

Art. 432D. Persuna da
confidenza

Mintga persuna che vegn piazzada en in institut po consultar ina persuna da sia confidenza che la sustegna durant la dimora e fin che tut las proceduras, ch'èn colliadas cun il piazzament, èn terminadas.

Art. 433E. Mesiras
medicalas en
cas d'in disturbi
psichic
I. Plan da
tractament

¹ Sch'ina persuna vegn piazzada en in institut per tractar in disturbi psichic, fa il medi responsabel – ensem cun la persuna pertutgada ed eventualmain cun la persuna da confidenza da tala – in plan da tractament en scrit.

² Il medi infurmescha la persuna pertutgada e sia persuna da confidenza davart tut las circumstanzas ch'èn relevantas en vista a las mesiras medicalas prendidas en mira, en spezial davart ils motivs, l'intent, la moda e maniera, las modalitads, las ristgas ed ils effects secundars da talas, davart las consequenzas, sch'il tractament vegn traschà, sco er davart eventualas pussaivladads da tractament alternativs.

³ Il plan da tractament vegn suttames a la persuna pertutgada per l'approvaziun. Sche la persuna pertutgada è incapabla da giuditgar, sto vegnir resguardada in'eventuala disposiziun dal pazient.

⁴ Il plan da tractament vegn adattà al svilup current.

Art. 434II. Tractament
senza consenti-
ment

¹ Sch'i manca il consentiment da la persuna pertutgada, po il schef-medi da la partiziun decretar en scrit las mesiras medicalas previsas en il plan da tractament:

1. sch'i smanatscha in donn serius per la sanadad da la persuna pertutgada ubain la vita u l'integritad corporala da terzas personas è periclitada seriusamain, sche la persuna pertutgada na vegn betg tractada;
2. sche la persuna pertutgada è inabla da giuditgar en quai che riguarda ses basegn da tractament;
3. sch'i na stat a disposiziun nagina mesira adequata ch'è main rigurusa.

² Il decret vegn communitgà en scrit a la persuna pertutgada ed a sia persuna da confidenza ensemen cun ina indicaziun dals meds legals.

Art. 435

III. Cas d'urgenza

¹ En ina situaziun d'urgenza pon las mesiras medicalas indispensablas per la protecziun da la persuna pertutgada u da terzas persunas vegnir prendidas immediatamain.

² Sche l'institut sa, co che la persuna pertutgada vul vegnir tractada, resguarda ella sia voluntad.

Art. 436

IV. Discurs d'extrada

¹ Sch'igl exista in privel da recidiva, emprova il medi responsabel da fixar avant la relaschada princips da tractament cun la persuna pertutgada per il cas ch'ella sto puspè vegnir piazzada en l'institut.

² Il discurs d'extrada sto vegnir documentà.

Art. 437

V. Dretg chantunal

¹ Ils chantuns reglan l'assistenza posteriura.

² Els pon prevair mesiras ambulantas.

Art. 438

F. Mesiras per restrenscher la libertad da sa mover

Per mesiras che restrenschan la libertad da la persuna pertutgada da sa mover en l'institut èn applitgablas las disposiziuns davart la restricziun da la libertad da sa mover en instituts da dimora u da tgira tenor il senn. Resalvada resta l'appellaziun a la dretgira.

Art. 439

G. Appellaziun a la dretgira

¹ La persuna pertutgada u ina persuna da sia confidenza po appellar en scrit a la dretgira responsabla en ils suandants cas:

1. en cas d'in piazzament decretà dal medi;
2. en cas d'ina retenziun tras l'institut;
3. en cas che la dumonda da relaschada vegn refusada da l'institut;
4. en cas d'in tractament d'in disturbi psichic senza consentiment;
5. en cas da mesiras per restrenscher la libertad da sa mover.

² Il termin per appellar a la dretgira importa 10 dis a partir da la comunicaziun da la decisiun. En cas da mesiras per restrenscher la libertad da sa mover po la dretgira vegnir appellada da tut temp.

³ La procedura sa drizza analogamain tenor las disposiziuns davart la procedura davant l'istanza giudiziala da recurs.

⁴ Mintga dumonda per in giudicat giudizial sto vegnir tramessa immediatamain a la dretgira responsabla.

Dudeschavel titel: Organisaziun

Emprim chapitel: Autoritads e cumpetenzza locala

Art. 440

A. Autoritad per la protecziun da creschids

¹ L'autoritad per la protecziun da creschids è in'autoritad spezialisada. Ella vegn designada dals chantuns.

² Ella prenda sias decisziuns cun almain trais commembers. Ils chantuns pon prevair excepziuns per tscherts affars.

³ Ella ademplescha er las incumbensas da l'autoritad per la protecziun d'uffants.

Art. 441

B. Autoritad da surveglianza

¹ Ils chantuns designeschan las autoritads da surveglianza.

² Il Cussegl federal po decretar disposiziuns davart la surveglianza.

Art. 442

C. Cumpetenzza locala

¹ Cumpetenta è l'autoritad per la protecziun da creschids al domicil da la persuna pertutgada. Sch'ina procedura è pendent, resta la cumpetenzza mantegnida en mintga cas fin che la procedura è terminada.

² Sch'in privel nascha dal retard, è cumpetenta er l'autoritad al lieu, nua che la persuna pertutgada sa tratogna. Sche questa autoritad prenda ina mesira, infurmescha ella l'autoritad dal domicil.

³ Areguard ina curatella installada pervia d'absenza da la persuna pertutgada è er cumpetenta l'autoritad dal lieu, nua che la part principal da la facultad è vegnida administrada u è pervegnida a la persuna pertutgada.

⁴ Ils chantuns èn autorisads da declarar per lur burgais, che han lur domicil en il chantun, l'autoritad dal lieu d'origin sco cumpetenta empè da l'autoritad dal lieu da domicil, sche er il sustegn da persunas basegnusas è dal tutfatg u per part chausa da la vischnanca burgaisa.

⁵ Sch'ina persuna, per la quala è vegnida decretada ina mesira, mida ses domicil, surpiglia l'autoritad dal nov domicil senza retardar la mesira, nun che motivs relevants s'opponian a quai.

Segund chapitel: Procedura

Emprim sutchapitel:

Davart l'autorità per la protecziun da creschids

Art. 443

A. Dretgs ed obligaziuns d'annunzia

¹ Mintga persuna po annunziar a l'autorità per la protecziun da creschids, sch'ina persuna para dad esser basegnusa. Resalvadas restan las disposiziuns davart il secret professional.

² Tgi che vegn a savair d'ina tala persuna en il rom da sia actività uffiziala, è obligà da far in'annunzia. Ils chantuns pon prevair ulteriuras obligaziuns d'annunzia.

Art. 444

B. Examinaziun da la cumpetenzza

¹ L'autorità per la protecziun da creschids examinescha d'uffizi sia cumpetenzza.

² Sch'ella chatta ch'ella na saja betg cumpetenta, transferescha ella la chaussa immediatamain a l'autorità ch'ella resguarda sco cumpetenta.

³ Sch'ella ha dubis davart sia cumpetenzza, tschertga ella in barat d'opiniuns cun l'autorità, che vegn en dumonda dad esser cumpetenta.

⁴ Sch'i na po betg vegnir cuntanschi in consentiment malgrà il barat d'opiniuns, suttametta l'autorità ch'è sa fatschentada l'emprim cun la chaussa la dumonda davart sia cumpetenzza a l'istanza giudiziala da recurs.

Art. 445

C. Mesiras preventivas

¹ L'autorità per la protecziun da creschids prenda sin dumonda d'ina persuna participada a la procedura u d'uffizi tut las mesiras preventivas ch'èn necessarias per la durada da la procedura. En spezial po ella ordinar preventivamain ina mesira da la protecziun da creschids.

² Sche quai è spezialmain urgent, po ella prender subit mesiras preventivas senza consultar las personas participadas a la procedura. Il medem mument dat ella a quellas la pussaivladad da prender posizium; alura decida ella da nov.

³ Cunter decisiuns davart mesiras preventivas po vegnir recurri entaifer 10 dis suenter lur comunicaziun.

Art. 446

D. Principis da procedura

- 1 L'autorità per la protecziun da creschids eruescha d'uffizi ils fatgs.
- 2 Ella fa las retschertgas indispensablas e registrescha las cumprovas necessarias. Ella po incumbensar ina persuna adattada u in post adattà da far scleriments. Sche necessari ordinescha ella l'expertisa d'in expert.
- 3 Ella n'è betg liada vi da las pretendiuns da las persunas participadas a la procedura.
- 4 Ella applitgescha d'uffizi il dretg.

Art. 447

E. Audiziun

- 1 La persuna pertutgada vegn taclada persunalmain, nun che quai paria dad esser sproporziunà.
- 2 En cas d'in piazzament per motivs da provediment taidla l'autorità per la protecziun da creschids, per regla reunida sco collegi, la persuna pertutgada.

Art. 448

F. Obligaziun da cooperar ed agid uffizial

- 1 Las persunas participadas a la procedura e terzas persunas èn obligadas da cooperar tar l'examinaziun dals fatgs. L'autorità per la protecziun da creschids prenda las mesiras ch'èn necessarias per proteger ils interess degns da vegnir protegids. Sche necessari ordinescha ella da sfurzar da realisar l'obligaziun da cooperar.
- 2 Medis, dentists, apotechers e spendreras sco er lur persunas auxiliaras èn obligads da cooperar mo, sche la persuna cun dretg a secretezza als ha autorisà da far quai u sch'il post superiur als ha liberà dal secret professiunal sin dumonda da l'autorità per la protecziun da creschids.
- 3 Spirituals, advocats, defensurs, mediatur sco er anteriurs procuratur ch'èn vegnids nominads per la procedura, n'èn betg obligads da cooperar.
- 4 Autoritàs administrativas e dretgiras concedan las actas necessarias, fan in rapport e dattan infurmaziuns, nun che interess degns da vegnir protegids s'opponian a quai.

Art. 449

G. Expertisa en in institut

- 1 Sch'ina expertisa psichiatica è indispensabla e sche quella na po betg vegnir fatga en moda ambulanta, trametta l'autorità per la protecziun da creschids la persuna pertutgada per l'expertisa en in institut adattà.
- 2 Las disposiziuns davart la procedura en cas d'in piazzament per motivs da provediment èn applitgablas tenor il senn.

Art. 449a

H. Ordinaziun
d'ina represchen-
tanza

L'autorità per la protecziun da creschids ordinescha sche necessari la represchentanza da la persuna pertutgada e designescha sco procuratur ina persuna che ha experienscha en dumondas dal provediment e dal dretg.

Art. 449b

I. Invista da
las actas

¹ Las personas ch'èn participadas a la procedura han il dretg da survegnir invista da las actas, nun che interess predominant s'opponian a quai.

² Sche l'invista d'ina da las actas vegn refusada ad ina persuna participada a la procedura, vegni sa basà sin questa acta mo, sche l'autorità ha orientà la persuna pertutgada a bucca u en scrit dal cuntegn ch'è essenzial per la chaussa en dumonda.

Art. 449c

J. Obligaziun
d'annunzia

L'autorità per la protecziun da creschids annunzia a l'uffizi da stadi civil:

1. sch'ella metta ina persuna sut curatella cumplessiva pervia da sia inabilitad permanenta da giuditgar;
2. sch'in mandat preventiv entra en vigor per ina persuna ch'è permanentamain inabla da giuditgar.

Segund sutchapitel: Davant l'istanza giudiziala da recurs**Art. 450**

A. Object
dal recurs e
competenza
da far recurs

¹ Cunter decisziuns da l'autorità per la protecziun da creschids poi vegnir recurri tar la dretgira cumpetenta.

² Il dretg da recurrer han:

1. las personas participadas a la procedura;
2. las personas da confidenza da la persuna pertutgada;
3. las personas che han in interess legitim d'annullar u da midar la decisziun contestada.

³ Il recurs sto vegnir inoltrà a la dretgira en scrit e cun ina motivaziun.

Art. 450a

B. Motivs
da recurs

¹ Cun il recurs pon vegnir contestads:

1. la violaziun dal dretg;

2. la constataziun faussa u incumpletta dals fatgs giuridicamain relevants
3. l'inadequatezza.

² Plinavant poi vegnir recurrì pervia da la snegaziun da dretg e pervia da la retardada da dretg.

Art. 450b

C. Termin da recurs

¹ Il termin da recurs importa 30 dis dapi la communicaziun. Quest termin vala er per persunas cun dretg da far recurs, a las qualas la decisiun na sto betg vegnir communitgada.

² En cas d'ina decisiun sin il champ dal piazzament per motivs da provediment importa il termin da recurs 10 dis dapi la communicaziun da la decisiun.

³ Cunter la snegaziun da dretg e cunter la retardada da dretg poi da tut temp vegnir fatg recurs.

Art. 450c

D. Effect suspensiv

Il recurs ha in effect suspensiv, nun che l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs disponia insatge auter.

Art. 450d

E. Consultaziun da l'istanza precedentia e reponderaziun

¹ L'istanza giudiziala da recurs dat a l'autorità per la protecziun da creschids l'ocasiun da prender posiziun.

² Empè da prender posiziun po l'autorità per la protecziun da creschids reponderar sia decisiun.

Art. 450e

F. Disposiziuns spezialas en cas d'in piazzament per motivs da provediment

¹ Il recurs cunter ina decisiun sin il champ dal piazzament per motivs da provediment na sto betg vegnir motivà.

² Il recurs n'ha betg in effect suspensiv, nun che l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs disponia insatge auter.

³ En cas da disturbis psichics sto vegnir prendida la decisiun sin basa da l'expertisa d'in expert.

⁴ L'istanza giudiziala da recurs, per regla reunida sco collegi, taidla la persuna pertutgada. Ella ordinescha sche necessari la represchentanza e designescha sco procuratur ina persuna che ha experientscha en dumondas dal provediment e dal dretg.

⁵ Per regla decida ella entaifer 5 dis da lavur dapi l'inoltraziun dal recurs.

Terz sutchapitel: Disposiziun cuminaivla

Art. 450f

Dal rest èn applitgabras las disposiziuns dal Cudesch da procedura civila tenor il senn, nun ch'ils chantuns fixeschian insatge auter.

Quart sutchapitel: Execuziun

Art. 450g

¹ L'autorità per la protecziun da creschids exequescha las decisziuns sin dumonda u d'uffizi.

² Sche l'autorità per la protecziun da creschids u l'istanza giudiziala da recurs ha già ordinà mesiras d'execuziun en sia decisziun, po quella vegnir exequida directamain.

³ La persuna incumbensada cun l'execuziun po sche necessari duman- dar agid poliziar. Mesiras obligatoricas immediatas ston per regla vegnir smanatschadas ordavant.

Terz chapitel:

Relaziun cun terzas personas ed obligaziun da collavurar

Art. 451

A. Obligaziun da discreziun ed infurmaziun

¹ L'autorità per la protecziun da creschids è obligada da mantegnair discreziun, nun che quai cuntrafetschia ad interess predominants.

² Tgi che cumprova in interess, po pretender da l'autorità per la protecziun da creschids infurmaziuns davart l'existenza e davart l'effect d'ina mesira da la protecziun da creschids.

Art. 452

B. Effect da las mesiras envers terzas personas

¹ Ina mesira da la protecziun da creschids po vegnir fatga valair envers terzas personas, er sch'ellas èn da buna fai.

² Sche la curatella restrenscha l'abiltad d'agir da la persuna pertutg- da, sto vegnir communitgà als debiturs che lur prestaziun haja mo in effect liberant, sch'ella vegn furnida al procuratur. Avant na po la curatella betg vegnir fatga valair envers debiturs da buna fai.

³ Sch'ina persuna suttamessa ad ina mesira da la protecziun da creschids ha per sbagl laschà crair auters ch'ella haja l'abiltad d'agir cumplaina, porta ella la responsabladad per il donn ch'ella ha ch- schunà uschia a questas personas.

Art. 453

C. Obligaziun
da collavurar

¹ Sch'igl exista il privel serius ch'ina persuna basegnusa sa periclite-scha sezza u commetta in crim u in delict, cun il qual ella donnegescha grevamain insatg corporalmain, psichicamain u materialmain, collavuran l'autorità per la protecziun da creschids, ils posts pertutgads e la polizia.

² Persunas che sustastattan al secret d'uffizi u al secret professional, han il dretg en in tal cas d'infurmar l'autorità per la protecziun da creschids.

Quart chapitel: Responsabladad**Art. 454**

A. Princip

¹ Tgi che vegn violà en il rom da las mesiras uffizialas da la protecziun da creschids tras in'acziun u tras in'omissiun illegala, ha il dretg da survegnir ina indemnizaziun ed – en cas che la grevizza da la violaziun giustifitgescha quai – ina bunificaziun.

² Il medem dretg exista, sche l'autorità per la protecziun da creschids u l'autorità da surveglianza è sa cumportada en moda illegala en ils auters secturs da la protecziun da creschids.

³ Star bun sto il chantun; cunter la persuna che ha chaschunà il donn na po la persuna donnegiada betg far valair in dretg d'indemnizaziun.

⁴ Per il regress dal chantun sin quella persuna che ha chaschunà il donn è decisiv il dretg chantunal.

Art. 455

B. Surannaziun

¹ Il dretg da survegnir ina indemnizaziun u ina bunificaziun suranne-scha 1 onn suenter il di, il qual la persuna donnegiada ha survegni enconuschientscha dal donn, en mintga cas però 10 onns suenter il di da l'acziun donnegianta.

² Sch'il dretg vegn deducì d'in act chastiabel, per il qual il dretg penal prescriva ina surannaziun pli lunga, vala questa surannaziun.

³ Sche la violaziun sa basa sin in decret u sin ina realisaziun d'ina mesira permanenta, na cumenza la surannaziun dal dretg envers il chantun betg avant che la mesira permanenta è crudada davent u ch'ella vegn cuntinuada d'in auter chantun.

Art. 456

C. Responsabladad tenor il dretg da mandat

La responsabladad da la persuna incumbensada da prevenziun sco er quella dal consort, dal partenari registrà d'ina persuna inabla da giuditgar u dal represchentant en cas da mesiras medicalas, uschenavant ch'i na sa tracta betg dal procuratur, sa drizza tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴²⁰ davart il mandat.

Terza part: Il dretg d'ierta**Emprima partiziun: Ils ertavels****Tredeschavel titel: Ils ertavels legals****Art. 457**

A. Ertavels parents⁴²¹
I. Descendents

¹ Ils proxims ertavels d'in testader èn ses descendents.

² Ils uffants ertan parts egualas.

³ Ils uffants predefuncts vegnan represchentads da lur descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.

Art. 458

II. Tschep dals geniturs

¹ Sch'il testader n'ha nagins descendents, va l'ierta al tschep dals geniturs.

² Il bab e la mamma ertan parts egualas.

³ Il bab predefunct u la mamma predefuncta vegn represchentà da ses descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.

⁴ Sch'ina vart n'ha nagins descendents, va l'entira ierta als ertavels da l'autra vart.

Art. 459

III. Tschep dals tats

¹ Sch'il testader n'ha ni descendents ni ertavels dal tschep dals geniturs, va l'ierta al tschep dals tats.

² Sch'ils tats da la vart paterna e materna survivan il testader, ertan tuttas duas varts parts egualas.

³ Il tat predefunct u la tatta predefuncta vegn represchentà da ses descendents, e quai en tut ils grads tenor tscheps.

⁴ Sch'il tat u sche la tatta da la vart paterna u materna è gia mort e n'ha nagins descendents, va l'entira mesadad als auters ertavels existents da la medema vart.

⁴²⁰ SR 220

⁴²¹ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigor dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

⁵ Sche la vart paterna u materna n'ha nagins ertavels, va l'entira ierta als ertavels da l'autra vart.

Art. 460⁴²²

IV. Ultims
ertavels

Cun il tschep dals tats finescha il dretg d'ierta dals parents.

Art. 461⁴²³

Art. 462⁴²⁴

B. Consort survi-
vent e partenari
registrà survivent

Il consort survivent ed il partenari registrà survivent obtegnan:

1. sch'els han da parter cun descendents, la mesadad da l'ierta;
2. sch'els han da parter cun ertavels dal tschep dals geniturs, trais quarts da l'ierta;
3. sch'i n'existan er betg ertavels dal tschep dals geniturs, l'entira ierta.

Art. 463–464⁴²⁵

Art. 465⁴²⁶

C. ...

Art. 466⁴²⁷

D. Chantun
e vischnanca

Sch'il testader n'ha nagins ertavels, va l'ierta al chantun, nua ch'il testader ha gi ses ultim domicil, ubain a la vischnanca che la legislaziun da quest chantun designescha sco ertavla.

⁴²² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBI **1979** II 1191).

⁴²³ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, cun effect dapi il 1. da schan. 1978 (AS **1977** 237; BBI **1974** II 1).

⁴²⁴ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2005** 5685; BBI **2003** 1288).

⁴²⁵ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122; BBI **1979** II 1191).

⁴²⁶ Aboli tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, cun effect dapi il 1. d'avr. 1973 (AS **1972** 2819; BBI **1971** I 1200) vesair er l'art. 12a dal titel final qua sutvart.

⁴²⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBI **1979** II 1191).

Quattordeschavel titel: Las disposiziuns per causa da mort

Emprim chapitel: L'abilitad da disponer

Art. 467

A. Disposiziun testamentara

Tgi ch'è abel da giuditgar ed ha cumplenì 18 onns, po disponer da sia facultad tras in testament, observond las limitas e las furmas da la lescha.

Art. 468⁴²⁸

B. Contract d'ierta

¹ Tgi ch'è abel da giuditgar ed ha cumplenì 18 onns, po sco testader far in contract d'ierta.

² Persunas sut ina curatella che cumpiglia la transacziun d'in contract d'ierta dovran il consentiment da lur represchentant legal.

Art. 469

C. Disposiziuns manglusas

¹ Disposiziuns ch'il testader ha fatg sut l'influenza d'error, d'engion malign, da smanatscha u da sforz èn nunvalaivlas.

² Ellas daventan dentant valaivlas, sch'il testader na las abolescha betg entaifer 1 onn, suenter ch'el ha survegni enconuschientscha da l'error u da l'engion ubain suenter che l'influenza da smanatscha u da sforz è crudada davent.

³ Sch'ina disposiziun cuntegna in'error evidenta areguard las persunas u areguard las chaussas, sto la disposiziun vegnir curregida en il senn da la vaira voluntad dal testader, sche quella sa lascha constatar cun tschertezza.

Segund chapitel: La libertad da disponer

Art. 470

A. Part disponibla
I. Dimensium da la cumpetenzza da disponer

¹ Tgi che lascha enavos descendents, geniturs, ses consort u ses partenari registrà sco ertavels ils pli proxims, po disponer da sia facultad per causa da mort fin a la part obligatorica dals ertavels.⁴²⁹

² Tgi che na lascha enavos nagins da quests ertavels, po disponer da tut sia facultad per causa da mort.

⁴²⁸ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BB1 **2006** 7001).

⁴²⁹ Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS **2005** 5685; BB1 **2003** 1288).

- Art. 471**⁴³⁰
- II. Part obligatorica
- La part obligatorica importa:
1. per in descendent trais quarts da sia pretensium d'ierta;
 2. per mintga genitur la mesadad;
 - 3.⁴³¹ per il consort survivent u per ses partenari registrà la mesadad.
- Art. 472**⁴³²
- III. ...
- Art. 473**
- IV. Favurisaziun dal consort survivent
- 1 Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader surlaschar al consort survivent la giudida da l'entira part da l'ierta che tutgass als descendents cuminaivels.⁴³³
- 2 Questa giudida remplazza il dretg d'ierta che la lescha attribuescha al consort survivent en concorrenza cun quests descendents. Ultra da questa giudida importa la part disponibla in quart da l'ierta.⁴³⁴
- 3 Sch'il consort survivent marida puspè, croda la giudida da quella part da l'ierta che n'avess betg pudì vegnir engrevgiada cun la giudida il mument da la successiun d'ierta tenor las disposiziuns ordinaras davart la part obligatorica dals descendents.⁴³⁵
- Art. 474**
- V. Calculaziun da la part disponibla
1. Deducziun dals debits
- 1 La part disponibla vegn calculada tenor il stadi da la facultad dal testader il mument da sia mort.
- 2 Ils debits dal testader, las expensas per la sepultura, per la sigillaziun e per l'inventarisaziun da l'ierta sco er il mantegniment dals cusseidents durant in mais ston vegnir deducids da l'ierta.
- Art. 475**
2. Donaziuns tranter vivs
- Las donaziuns tranter vivs vegnan calculadas tar la facultad, uschenavà ch'ellas èn suttemessas al plant da reducziun.
- 430 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
- 431 Versiun tenor la cifra 8 da l'aggiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBI 2003 1288).
- 432 Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).
- 433 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 da d'oct. 2001, en vigur dapi il 1. da mars 2002 (AS 2002 269; BBI 2001 1121 2011 2111).
- 434 Versiun tenor la cifra I da la LF dals 5 da d'oct. 2001, en vigur dapi il 1. da mars 2002 (AS 2002 269; BBI 2001 1121 2011 2111).
- 435 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

Art. 476

3. Pretensiuns
d'assicuranzas

Sch'ina pretensiun d'assicuranza, fatga sin la mort dal testader, è vegnida constituida a favur d'ina terza persuna tras ina disposiziun tranter vivs u tras ina disposiziun per causa da mort, u sch'ella è vegnida cedida gratuitamain ad ina terza persuna durant ch'il testader era anc en vita, vegn la pretensiun d'assicuranza quintada tar la facultad dal testader per la valor da recumpra il mument da sia mort.

Art. 477

B. Dischertaziun
I. Motivs

Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader retrair la part obligatorica d'in ertavel:

- 1.⁴³⁶ sche l'ertavel ha commess in act chastiabel grev cunter il testader u cunter ina persuna che stat datiers ad el;
2. sch'el ha violà grevamain sias obligaziuns da famiglia vers il testader ubain vers in da ses confamgliars.

Art. 478

II. Effect

¹ Il dischertà na po betg sa participar a l'ierta e betg far valair il plant da reducziun.

² Sch'il testader n'ha disponi nagut auter, va la part dal dischertà als ertavels legals dal testader, sco sch'il dischertà n'avess betg survivi il testader.

³ Ils descendents dal dischertà salvan il dretg sin lur part obligatorica, sco sch'il dischertà n'avess betg survivi il testader.

Art. 479

III. Chargia
da cumprova

¹ Ina dischertaziun è valaivla mo, sch'il testader ha inditgà il motiv da tala en sia disposiziun.

² Sch'il dischertà contesta la dischertaziun pervia d'incorrectadad dal motiv, sto l'ertavel u il legatari che ha in avantatg da la dischertaziun cumprovar la correctadad.

³ Sche questa cumprova na po betg vegnir furnida u sch'il motiv da la dischertaziun n'è betg inditgà, vegn la voluntad dal testader mantegnida, uschenavant che quai sa cumporta cun la part obligatorica dal dischertà, nun ch'il testader haja fatg sia disposiziun en in'errur evidenta davart il motiv da la dischertaziun.

⁴³⁶ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1)

Art. 480

IV. Dischertaziun d'ina persuna insolventa

¹ Il testader po retrair la mesadad da la part obligatorica d'in descendenter, cunter il qual i existan attests da perdita, sut la cundiziun ch'el surlaschia questa mesadad als uffants naschids u betg anc naschids da quest descendenter.

² Questa dischertaziun vegn dentant abolida sin dumonda dal dischertà, sch'i n'existan nagins attests da perdita pli il mument che la successiun d'ierta vegn averta u sche la summa totala dals attests da perdita na surpassa betg in quart da la part d'ierta.

Terz chapitel: Las modas da disponer**Art. 481**

A. En general

¹ Entaifer las limitas da la part disponibla po il testader disponer dal tuttafatg u per part da sia facultad tras ina disposiziun testamentara u tras in contract d'ierta.

² La part, da la quala il testader n'ha betg disponi, va als ertavels legals.

Art. 482

B. Cundiziuns e pretensiuns

¹ Il testader po colliar sias disposiziuns cun cundiziuns e cun pretensiuns, las qualas mintga persuna interessada po laschar exequir, uschepert che la disposiziun sezza è vegnida realisada.

² Tras cundiziuns e tras pretensiuns immoralas u illegalas daventa la disposiziun nunvalaivla.

³ Cundiziuns e pretensiuns che n'han nagin senn u ch'èn mo mulestusas per autras persunas vegnan consideradas sco inexistentas.

⁴ Sch'ina donaziun per causa da mort vegn surlaschada ad in animal, vala la disposiziun correspondententa sco cundiziun da procurar per la tgira adequata da l'animal.⁴³⁷

Art. 483

C. Instituziun dals ertavels

¹ Il testader po instituir in u plirs ertavels per l'entira ierta u per ina part da tala.

² Sco instituziun dals ertavels vegn considerata mintga disposiziun, tenor la quala ina persuna duai survegnir l'entira ierta u ina part da tala.

⁴³⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitelg da princip concernent animals), en vigor dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806)

Art. 484

D. Legat
I. Cuntegn

¹ Il testader po far ina donaziun ad ina persuna sut il titel d'in legat, senza l'instituir sco ertavel.

² El po assegnar a questa persuna ina singula chaussa da l'ierta, la giudida da l'entira ierta u d'ina part da tala ubain incumbensar ils ertavels u ils legataris da furnir prestaziuns per ella or da la valur da l'ierta u da deliberar ella d'obligaziuns.

³ Sch'il testader asseгна ina tscherta chaussa che na tutga betg tar l'ierta, è il debitor deliberà, nun che la disposiziun cuntegnia in'otra voluntad dal testader.

Art. 485

II. Obligaziun
dal debitor

¹ La chaussa sto vegnir surdada al legatari en quel stadi ed en quella qualitat, sco ch'ella sa preschenta il mument che la successiun d'ierta vegn averta, cun donns e cun creschaments, libra u engrevgiada.

² Per expensas ch'il debitor ha fatg per la chaussa dapi l'avertura da la successiun d'ierta sco er per pegiuraments ch'igl ha dà dapi lura, ha el ils dretgs e las obligaziuns d'in administratur senza mandat.

Art. 486

III. Relaziun
cun l'ierta

¹ Sch'ils legats surpassan l'import da l'ierta u da la donaziun al debitor ubain la part disponibla, poi vegnir pretendi ch'els vegnian reducids proporziunalmain.

² Sch'ils debiturs moran avant il testader, sch'els n'èn betg degns d'ertar u sch'els refusan l'ierta, restan ils legats tuttina en vigur.

³ In ertavel legal u institui po pretender il legat ch'il testader ha fatg a sia favur er, sch'el refusa l'ierta.

Art. 487

E. Disposiziun
substitutiva

En sia disposiziun po il testader designar ina u pliras persunas che duain survegnir l'ierta u il legat, en cas che l'ertavel u ch'il legatari mora avant il testader u refusa l'ierta u il legat.

Art. 488

F. Instituziun
d'ertavels
posterius
I. Designaziun
da l'ertavel
posterius

¹ En sia disposiziun po il testader obligar l'ertavel institui sco emprim ertavel da surdar l'ierta ad in'otra persuna sco ertavel posterius.

² L'ertavel posterius na po betg vegnir obligà da far il medem.

³ Las medemas disposiziuns valan per il legat.

Art. 489

II. Mument
da la surdada

¹ Sco mument da la surdada sto vegnir considerata la mort da l'emprim ertavel, nun che la disposiziun fixeschia insatge auter.

² Sch'i vegn numnà in auter mument che n'è betg anc entrà, cur che l'emprim ertavel mora, va l'ierta – cunter ina garanzia – als ertavels da l'emprim ertavel.

³ Sch'il mument na po betg pli entrar per in motiv u l'auter, va l'ierta definitivamain als ertavels da l'emprim ertavel.

Art. 490

III. Garanzias

¹ En tut ils cas da l'instituziun d'ertavels posteriurs sto l'autoritàd cumpetenta ordinar ina inventarisaziun.

² L'ierta vegn surdada a l'emprim ertavel mo cunter ina garanzia, nun ch'il testader l'haja deliberà expressivamain da questa obligaziun; en cas da bains immobigliars po questa garanzia vegnir prestada tras in'annotaziun da l'obligaziun da surdada en il register funsil.

³ Sche l'emprim ertavel n'è betg en cas da prestar questa garanzia u sch'el pericletescha las aspectativas da l'ertavel posteriur, sto vegnir ordinada l'administraziun da l'ierta.

Art. 491

IV. Posiziun
giuridica

1. Da l'emprim
ertavel

¹ L'emprim ertavel acquista l'ierta sco in auter ertavel institui.

² El daventa proprietari da l'ierta cun l'obligaziun da surdar quella.

Art. 492

2. Da l'ertavel
posteriur

¹ L'ertavel posteriur acquista l'ierta dal testader, sch'el viva, cur che la surdada è prevista.

² Sch'el mora avant quest mument, resta l'ierta tar l'emprim ertavel, nun ch'il testader haja disponi insatge auter.

³ Sche l'emprim ertavel mora avant il testader, sch'el n'è betg degn d'ertar u sch'el refusa l'ierta, va l'ierta a l'ertavel posteriur.

Art. 492^a⁴³⁸

V. Descendents
inabels da
giuditgar

¹ Sch'in descendent è permanentamain inabel da giuditgar e sch'el na relascha ni descendents ni in consort, po il testader ordinar l'instituziun d'ertavels secundars per la restanza da l'ierta.

⁴³⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001)

² L'instituziun d'ertavels secundars croda tenor la lescha, sch'il descendent daventa cunter tuttas aspectativas abel da giuditgar.

Art. 493

- G. Fundaziuns
- ¹ Il testader po destinar la part disponibla da sia facultad dal tuttafatg u per part ad ina fundaziun.
- ² La fundaziun è dentant mo valaivla, sch'ella correspunda a las prescripziuns legalas.

Art. 494

- H. Contracts d'ierta
- I. Instituziun dals ertavels e legat
- ¹ Tras in contract d'ierta po il testader s'obligar da surlaschar sia ierta u ses legat a la cuntrapart u ad ina terza persuna.
- ² El po disponer libramain da sia facultad.
- ³ Las disposiziuns per causa da mort u las donaziuns ch'èn incumportiblas cun las obligaziuns or dal contract d'ierta na pon dentant betg vegnir contestadas.

Art. 495

- II. Renunzia a l'ierta
1. Impurtanza
- ¹ Il testader po far in contract da renunzia a l'ierta cun in ertavel.
- ² Il renunziader na vegn betg pli considerà sco ertavel tar la successiun d'ierta.
- ³ Nua ch'il contract n'ordinescha nagut auter, vala la renunzia a l'ierta er per ils descendents dal renunziader.

Art. 496

2. Crudada da la renunzia
- ¹ Sche tscherts ertavels èn instituids en il contract d'ierta empè dal renunziader, croda la renunzia, sche quels n'acquistan betg l'ierta per in motiv u l'auter.
- ² Sche la renunzia ha gi lieu a favur da cunertavels, vegni supponi ch'ella valia mo per ils ertavels dal tschep che deriva dal perdavant cuminaivel il pli proxim e ch'ella n'existia betg per ils ertavels pli lontans.

Art. 497

3. Dreths dals crediturs d'ierta
- Sch'il testader è insolvent il mument che la successiun d'ierta vegn averta e sche ses ertavels na pajan betg ils debits, poi vegnir recurri al renunziader ed a ses ertavels, uschenavant ch'els han survegni or da la facultad dal testader ina cuntraprestaziun per la renunzia a l'ierta entaifer ils ultims 5 onns avant sia mort ed uschenavant ch'els èn anc enritgids qua tras il mument che la successiun d'ierta vegn averta.

Quart chapitel: Las furmas da disponer

Art. 498

A. Disposiziuns testamentaras
1. Constituziun
1. En general

Ina disposiziun testamentara po vegnir constituida ubain tras ina documentaziun publica ubain cun agen maun en scrit ubain tras ina decleraziun a bucca.

Art. 499

2. Disposiziun publica
a. Furma da disponer

La disposiziun testamentara publica vegn fatga cun la cooperaziun da duas perditgas davant il funcziunari, davant il notar u davant in'otra persuna ch'è incumbensada tenor il dretg chantunal cun quests affars.

Art. 500

b. Cooperaziun dal funcziunari

¹ Il testader sto communitgar la voluntad al funcziunari; quel redigia u lascha rediger il document ed al dat alura a leger al testader.

² Il testader sto suttascriver il document.

³ Il funcziunari sto datar e suttascriver il document.

Art. 501

c. Cooperaziun da las perditgas

¹ Uschespert ch'il document è datà e suttascrit, declera il testader a las duas perditgas, en preschientscha dal funcziunari, ch'el haja legì il document e che quel cuntegna sia ultima voluntad.

² Mettend lur suttascripziun sin il document, conferman las perditgas ch'il testader haja fatg questa decleraziun davant ellas e ch'el saja – tenor lur giuditgar – stà abel da disponer.

³ I n'è betg necessari che las perditgas survegnian enconuschienscha dal cuntegn dal document.

Art. 502

d. Disponer senza leger e suttascriver il document

¹ Sch'il testader ni legia ni suttascriva sez il document, sto il funcziunari preleger quel ad el en preschientscha da las duas perditgas, ed il testader sto alura declerar ch'il document cuntegna sia ultima voluntad.

² Mettend lur suttascripziun sin il document, na ston las perditgas betg mo confermar ch'il testader haja fatg questa decleraziun davant ellas e ch'el saja – tenor lur giuditgar – stà abel da disponer, mabain er ch'il funcziunari haja prelegì il document al testader en lur preschientscha.

Art. 503

e. Persunas che coopereschan

¹ Persunas che n'èn betg ablas d'agir, che n'han betg ils dretgs civics e politics⁴³⁹ pervia d'ina sentenza penala u che na san betg leger e scriver, ils parents⁴⁴⁰ en lingua directa, ils fragliuns dal testader e lur consorts sco er il consort dal testader sez na pon cooperar a la constituiziun da la disposiziun publica ni sco funcziunari documentant ni sco perditgas.

² Il document na dastga cuntegnair naginas disposiziuns a favur dal funcziunari documentant e da las perditgas sco er dals parents en lingua directa e dals fragliuns u dals consorts da questas persunas.

Art. 504

f. Tegnair en salv la disposiziun

Ils chantuns han da procurar ch'ils funcziunaris documentants tegnian sez en salv las disposiziuns sco original u sco copia, ubain surdettian quellas ad in uffizi per las laschar tegnair en salv.

Art. 505

3. Disposiziun scritta a maun

¹ La disposiziun testamentara scritta a maun sto vegnir scritta dal testader dal cumenzament fin a la fin a maun, ed il testader sto datar e suttascriber questa disposiziun testamentara; la data sto cuntegnair l'onn, il mais ed il di che la disposiziun è vegnida scritta.⁴⁴¹

² Ils chantuns han da procurar che talas disposiziuns possian vegnir surdadas avertas u serradas ad in uffizi per las laschar tegnair en salv.

Art. 506

4. Disposiziun a bucca
a. Disposiziun

¹ La disposiziun testamentara po vegnir fatga a bucca, sch'il testader è impedi da sa servir da las autras furmas da disponer en consequenza da circumstanzas extraordinarias sco privel da mort imminent, interrupziun dal traffic, epidemias u eveniments da guerra.

² Per quest intent sto el declerar sia ultima voluntad davant duas perditgas ed incumbensar quellas da procurar che sia disposiziun vegnia documentada.

³ Per las perditgas valan las medemas prescripziuns d'exclusiun sco en cas da la disposiziun publica.

⁴³⁹ La sistida dals dretgs civics e politics pervia d'ina sentenza da la dretgira penala è abolida (vesair AS 1971 777; BBl 1965 I 561 ed AS 1974 55; BBl 1974 I 1457)

⁴⁴⁰ Versiun da quest pled tenor la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200)

⁴⁴¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607).

Art. 507b. Documenta-
ziun

¹ Ina da las perditgas metta immediatamain en scrit la disposiziun a bucca cun inditgar il lieu, l'onn, il mais ed il di che la disposiziun è vegnida fatga. La disposiziun vegn sutscritta da tuttas duas perditgas e vegn deponida senza retardar tar in'autoritad giudiziala, cun la decleraziun ch'il testader saja stà abel da disponer ed haja communitgà ad ellas questa sia ultima voluntad sut las circumstanzas spezialas ch'eran avant maun.

² Empè da quai pon las duas perditgas laschar protocollar la disposiziun cun la medema decleraziun tar in'autoritad giudiziala.

³ Sch'il testader fa la disposiziun a bucca en il servetsch militar, po in uffizier cun il grad da chapitani u cun in grad pli aut remplazzar l'autoritad giudiziala.

Art. 508c. Perdita
da la vigur

La disposiziun a bucca perda sia vigur suenter 14 dis quintads a partir dal mument ch'il testader è puspè daventà abel da sa servir d'ina da las autras furmas da disponer.

Art. 509II. Revocaziun
e destrucziun
1. Revocaziun

¹ Il testader po revocar da tut temp sia disposiziun testamentara en ina da las furmas da disponer prescrites.

² La disposiziun po vegnir revocada dal tutfatg u per part.

Art. 510

2. Destrucziun

¹ Il testader po revocar sia disposiziun testamentara cun destruir il document.

² Sch'il document vegn destrui per casualitad u per culpa da terzas personas e sche ses cuntegn na po betg vegnir erui exactamain e cumpletamain, perda la disposiziun medemamain sia vigur; resalvads restan ils dretgs d'indemnisaziun.

Art. 5113. Disposiziun
posteriura

¹ Sch'il testader fa ina nova disposiziun testamentara senza revocar expressivamain ina disposiziun anteriura, remplazza ella la disposiziun anteriura, nun ch'i resultia senza dubi ch'ella saja mo ina cumpletaziun da la disposiziun anteriura.

² Ina disposiziun testamentara davart ina tscherta chaussa vegn er revocada, sch'il testader dispona posteriuramain da la chaussa en ina moda che n'è betg cumpatibla cun l'emprima disposiziun.

Art. 512

B. Contract
d'ierta
I. Constituziun

¹ Per esser valaivel sto il contract d'ierta vegnir fatg en furma da la disposiziun testamentara publica.

² Las parts contrahentas ston declerar a medem temp lur voluntad al funcziunari e suttascriver il document davant el e davant las duas perditgas.

Art. 513

II. Aboliziun
1. Tranter vivs
a. Tras contract
e tras disposiziun
testamentara

¹ Las parts contrahentas pon abolir da tut temp il contract d'ierta tras ina cunvegna en scrit.

² Il testader po abolir unilateralmain in contract d'instituziun dals ertavels u in contract da legat, sche l'ertavel u sch'il legatari sa fa – sunter la conclusiun dal contract – culpabel envers il testader d'in cumportament che signifitga in motiv da dischertaziun.

³ L'aboliziun unilateralala sto avair lieu en ina da las furmas ch'èn prescrittas per la disposiziun testamentara.

Art. 514

b. Tras retratga
dal contract

Tgi che ha il dretg da pretender prestaziuns tranter vivs sin basa d'in contract d'ierta, po sa retrair dal contract tenor las disposiziuns dal Dretg d'obligaziuns⁴⁴², sche questas prestaziuns na vegnan betg ademplitidas u garantidas tenor il contract.

Art. 515

2. L'ertavel mora
avant il testader

¹ Sche l'ertavel u sch'il legatari mora avant il testader, scroda il contract.

² Sch'il testader è enritgi tras il contract, cur che l'ertavel mora, pon ils ertavels dal defunct pretender che l'enritgiment vegnia restitui, nun ch'igl existia ina disposiziun cuntraria.

Art. 516

C. Restricziun
dal dretg da
disponer

Sche la libertad da disponer dal testader vegn restrenschida, suenter ch'el ha fatg ina disposiziun per causa da mort, na vegn la disposiziun betg abolida; ella vegn dentant suttamessa al plant da reduenziun.

Tschintgavel chapitel: L'executur dal testament

Art. 517

A. Surdada da l'incumbensa

¹ En ina disposiziun testamentara po il testader incumbensar ina u pliras persunas ch'èn ablas d'agir d'exequir sia ultima voluntad.

² Questa incumbensa sto vegnir communitgada ad ellas d'uffizi, ed ellas ston declerar entaifer 14 dis a partir da questa comunicaziun, sch'ellas acceptan l'incumbensa; sch'ellas taschan, vala quai sco acceptaziun.

³ Ellas han il dretg da vegnir indemnizadas adequatamain per lur activitad.

Art. 518

B. Cuntegn da l'incumbensa

¹ Ils executurs dal testament han ils dretgs e las obligaziuns da l'administratur d'ierta uffizial, nun ch'il testader haja disponi autramain.

² Els ston represchentar la voluntad dal testader ed han en spezial l'incumbensa d'administrar l'ierta, da pajar ils debits dal testader, da surdar ils legats e da far la partiziun tenor las ordinaziuns dal testader u tenor la prescripziun da la lescha.

³ Sch'i èn vegnids nominads plirs executurs dal testament, exequeschan els cuminaivlamain lur uffizi, nun ch'il testader haja disponi autramain.

Sisavel chapitel: La nunvalaivladad e la reducziun da las disposiziuns

Art. 519

A. Plant da nunvalaivladad
I. Inabilitad da disponer, voluntad manglusa, illegalitad u immoralitad

¹ Sin basa d'in plant vegn ina disposiziun per causa da mort declerada sco nunvalaivla:

1. sch'il testader l'ha fatg durant in temp ch'el n'era betg abel da disponer;
2. sch'ella n'è betg l'expressiun da la libra voluntad;
3. sch'ella sezza u ina cundiziun agiuntada è immoralà u illegala.

² Il plant da nunvalaivladad po vegnir inoltrà da mintgin che ha, sco ertavel u sco legatari, in interess che la disposiziun vegnia declerada sco nunvalaivla.

Art. 520

II. Mancanzas
formalas
1. En general⁴⁴³

¹ Sche la disposiziun cuntegna ina mancanza formala, vegn ella declerada sco nunvalaivla sin basa d'in plant.

² Sche la mancanza formala resulta dal fatg che la disposiziun surlascha insatge a persunas che han cooperà a la disposiziun ubain a lur confamigliars, vegnan mo quellas donaziuns decleradas sco nunvalaivlas.

³ Per il dretg da purtar plant valan las medemas prescripziuns sco en cas da l'inabilitad da disponer.

Art. 520a⁴⁴⁴

2. En cas d'ina
disposiziun
testamentara
scritta a maun

Sche la mancanza d'ina disposiziun testamentara scritta a maun è quella che l'onn, il mais u il di n'è betg inditgà correctamain, po ella vegnir declerada sco nunvalaivla mo, sche las indicaziuns dal temp necessarias na pon betg vegnir constatadas autramain e sche la data è necessaria per giuditgar l'abilitad da disponer, la successiun da pliras disposiziuns u in'otra dumonda che concerna la valaivladad da la disposiziun.

Art. 521

III. Surannaziun

¹ Il plant da nunvalaivladad surannescha 1 onn suenter il di che l'accusader ha survegni enonuschientscha da la disposiziun e dal motiv da nunvalaivladad ed en mintga cas 10 onns suenter il di che la disposiziun è vegnida averta.

² Sch'il testader n'è betg abel da disponer u en cas d'illegalitad u d'immoralitad surannescha il plant da nunvalaivladad envers in legatari da mala fai sut tut las circumstanzas pir suenter 30 onns.

³ La nunvalaivladad d'ina disposiziun po vegnir fatga valair da tut temp sin via d'objecziun.

Art. 522

B. Plant da
reducziun
I. Premissas
1. En general

¹ Sch'il testader ha surpassà sia cumpetenza da disponer, pon ils ertavels che na survegnan betg lur part obligatorica pretender che la disposiziun vegnia reducida sin la quota admissibla.

² Sche la disposiziun cuntegna prescripziuns davart las parts dals ertavels legals, valan quellas mo sco simplas prescripziuns per parter l'ierta, nun che la disposiziun cuntegna in'otra voluntad dal testader.

⁴⁴³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607)

⁴⁴⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 23 da zer. 1995, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 4882; BBl 1994 III 516, V 607)

Art. 523

2. Favurisaziun da l'ertavel cun dretg sin la part obligatorica

Sch'ina disposiziun per causa da mort cuntegna donaziuns a favur da plirs ertavels cun dretg sin la part obligatorica e sche la cumpetenzza da disponer è vegnida surpassada, vegnan questas donaziuns reducidas tranter ils cunertavels en la proporziun dals imports che surpassan lur part obligatorica.

Art. 524

3. Dretgs dals crediturs

¹ Uschenavant che quai è necessari per cuvrir lur dabuns, pon l'administraziun dal concurs d'in ertavel ubain ses crediturs, che possedan attests da perdita il mument da la successiun d'ierta, pretendder la reducziun entaifer il termin fixà per l'ertavel, sch'il testader ha surpassà la part disponibla a disfavur da l'ertavel e sche l'ertavel na porta betg sez il plant da reducziun sin proposta dals crediturs.

² Il medem dretg exista er envers ina dischertaziun che na vegn betg contestada dal dischertà.

Art. 525

II. Effect
1. Reducziun en general

¹ La reducziun ha lieu per tut ils ertavels e legataris instituids en la medema proporziun, nun che la disposiziun cuntegna in'otra voluntad dal testader.

² Sche la donaziun ad in legatari, ch'è a medem temp debitor da legats, vegn reducida, po quel pretendder cun la medema resalva che er quests legats vegnian reducids proporziunalmain.

Art. 526

2. Legat d'ina chaussa singula

Sch'il legat d'ina chaussa singula che na po betg vegnir partida senza sminuir sia valor vegn suttamess a la reducziun, po il legatari ubain pretendder che la chaussa sezza al vegnia surdada cunter indemnisaziun da l'import supplementar ubain far pajar empè da la chaussa l'import disponibel.

Art. 527

3. Disposiziuns tranter vivs
a. Cas

A la reducziun èn suttamessas sco las disposiziuns per causa da mort:

1. las donaziuns a quint da la part da l'ierta sco dota, sco dota-ziu u sco cessiu dals bains, nun ch'ellas sajan suttamessas a la gulivaziun;
2. las indemnisaziuns d'ierta ed ils imports da renunzia a l'ierta;
3. las donaziuns ch'il testader ha pudì revocar libramain u ch'el ha fatg ils ultims 5 onns avant sia mort, cun excepziun dals regals occasionals usitads;

4. las valurs da facultad ch'il testader ha evidentamain alienà per guntgir la restricziun dal dretg da disponer.

Art. 528

b. Restituziun ¹ Tgi ch'è da buna fai, è obligà da restituir mo la valur, per la quala el è enritgì tras l'act giuridic cun il testader il mument da la successiun d'ierta.

² Sch'il legatari d'in contract d'ierta sto tolerar ina reducziun, ha el il dretg da pretender enavos in import correspondent da la cuntraprestaziun fatga al testader.

Art. 529

4. Pretensiuns d'assicuranza, fatgas sin la mort dal testader, ch'èn vegnidas constituídas a favur d'ina terza persuna tras ina disposiziun tranter vivs u tras ina disposiziun per causa da mort, u ch'èn vegnidas cedidas gratuitamain ad ina terza persuna durant ch'il testader era anc en vita, èn suttamessas a la reducziun per lur valur da recumpra.

Art. 530

5. Giudida e rentas Sch'il testader ha engrevgià talmain sia ierta cun dretgs da giudida e cun rentas, che la valur chapitalisada da l'ierta surpassa – tenor la durada presuntiva da quests dretgs – la part disponibla da l'ierta, pon ils ertavels pretender che quests dretgs vegnian reducids proporziunalmain ubain ch'els vegnian deliberads da quests dretgs, surlaschond la part disponibla da l'ierta als legataris.

Art. 531⁴⁴⁵

6. Instituziun posteriura d'ertavels Ina instituziun posteriura d'ertavels è nunvalaivla envers in ertavel cun dretg sin la part obligatorica, sche la part obligatorica vegn reducida qua tras; resalvada resta la disposiziun davart descendents inabels da giuditgar.

Art. 532

III. Realisaziun A la reducziun èn suttamessas en emprima lingia las disposiziuns per causa da mort ed alura las assegnaziuns tranter vivs, e quai da maniera che las posteriuras vegnan reducidas avant las anteriuras, fin che la part obligatorica è restabilida.

⁴⁴⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001)

Art. 533

- IV. Surannaziun
- ¹ Il plant da reducziun surannescha 1 onn suenter il di ch'ils ertavels han survegni enconuschientscha da la violaziun da lur dretgs ed en mintga cas suenter 10 onns, quintads a partir dal mument da l'avertura en cas da las disposiziuns testamentaras ed a partir da la mort dal testader en cas da las autras donaziuns.
- ² Sch'ina disposiziun anteriura è daventada valaivla, perquai ch'ina disposiziun posteriura è vegnida declerada sco nunvalaivla, cumenzan ils termins il mument da la decleraziun da nunvalaivladad.
- ³ La reducziun po vegnir pretendida da tut temp sin via d'objecziun.

Settavel chapitel: Plants or da contracts d'ierta**Art. 534**

- A. Transferiment tranter vivs
- ¹ Sch'il testader è anc en vita e trasferescha sia facultad sin l'ertavel contractual, po quel laschar far in inventari public.
- ² Sch'il testader n'ha betg transferì tut sia facultad u ha acquistà facultad suenter il transferiment, sa referescha il contract mo a la facultad transferida, nun ch'i saja vegnì disponì insatge auter.
- ³ Uschenavant che la facultad è vegnida transferida durant ch'il testader era anc en vita, van ils dretgs e las obligaziuns als ertavels da l'ertavel institui, nun ch'i saja vegnì disponì insatge auter.

Art. 535

- B. Gulivaziun en cas da renunzia a l'ierta
- I. Reducziun
- ¹ Sch'il testader ha fatg prestaziuns a l'ertavel renunziant durant ch'el era anc en vita e sche questas prestaziuns surpasan la part disponibla da sia ierta, pon ils cunertavels pretender la reducziun.
- ² La disposiziun è dentant suttamessa a la reducziun mo per l'import, per il qual ella surpassa la part obligatorica dal renunziader.
- ³ Las prestaziuns vegnan messas a quint tenor las prescripziuns che valan per la gulivaziun.

Art. 536

- II. Restituziun
- Sch'il renunziader vegn obligà da far in restituziun a l'ierta sin basa da la reducziun, po el ubain sa suttametter a questa restituziun ubain metter l'entira prestaziun en la partiziun e sa participar a quella, sco sch'el n'avess betg renunzià.

Segunda partiziun: La successiun d'ierta

Quindeschavel titel: L'avertura da la successiun d'ierta

Art. 537

A. Premissa da vart dal testader

¹ La successiun d'ierta vegn averta cun la mort dal testader.

² Uschenavant che las donaziuns e las partiziuns, fatgas durant ch'il testader era anc en vita, èn d'impurtanza per il dretg d'ierta, vegnan ellas resguardadas tenor il stadi, en il qual l'ierta sa chatta il mument da la mort dal testader.

Art. 538

B. Lieu da l'avertura⁴⁴⁶

¹ La successiun d'ierta vegn averta per l'entira facultad a l'ultim domicil dal testader.

² ...⁴⁴⁷

Art. 539

C. Premissas da vart da l'ertavel

I. Abilitad d'ertar

1. Capacitad giuridica

¹ Mintgin che n'è – tenor las prescripziuns da la lescha – betg exclus d'ertar è abel dad esser ertavel e d'acquistar facultad or d'ina disposiziun per causa da mort.

² Las donaziuns fatgas per in intent determinà ad ina pluralitad da persunas che na posseda betg la persunalitad giuridica, vegnan acquistadas da las singulas persunas individualmain cun la grevezza da vegnir applitgadas per la finamira prescritta dal testader, u valan, nua che quai n'è betg pussaivel, sco fundaziun.

Art. 540

2. Indignitad d'ertar

a. Motivs

¹ Indegn dad esser ertavel u d'acquistar insatge or d'ina disposiziun per causa da mort è:

1. tgi che ha chaschunà u empruvà da chaschunar intenziunadamain ed illegalmain la mort dal testader;
2. tgi che ha privà intenziunadamain ed illegalmain il testader per adina da sia capacitad da disponer;
3. tgi che ha muventà u impedi il testader tras engion, tras sforz u tras smanatschas da far u da revocar ina disposiziun per causa da mort;

⁴⁴⁶ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829)

⁴⁴⁷ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBl 1999 2829)

4. tgi che ha eliminà u fatg nunvalaivla intenziunadamain ed illegalmain ina disposiziun per causa da mort sut talas circumstanzas, ch' il testader n'ha betg pli pudì renovar quella.

² Sch' il testader perduna a l' indegn d' ertar, finescha l' indignad d' ertar.

Art. 541

b. Effect per ils descendents

¹ L' inhabidad d' ertar exista mo per la persuna indegna d' ertar sezza.

² Ils descendents da quella ertan dal testader, sco sche la persuna indegna d' ertar fiss morta avant il testader.

Art. 542

II. Survivor la successiun d' ierta

1. Sco ertavel

¹ Per pudair acquistar l' ierta, sto l' ertavel esser en vita ed abel d' ertar il mument che la successiun d' ierta vegn averta.

² Sch' in ertavel mora suenter l' avertura da la successiun d' ierta, van ses dretgs vi da l' ierta vi sin ses ertavels.

Art. 543

2. Sco legatari

¹ Il legatari acquista il dretg vi dal legat, sch' el è en vita ed abel d' ertar il mument che la successiun d' ierta vegn averta.

² Sch' el mora avant il testader, croda ses legat davent a favur da quel che al dueva pajar ora, nun che la disposiziun laschia cumprovar ina voluntad cuntraria.

Art. 544

3. L' uffant concepi

¹ L' uffant concepi è abel d' ertar cun resalva ch' el naschia viv.

^{1bis} Sche la protecciun da ses interess pretenda quai, installescha l' autoritad per la protecciun d' uffants ina curatella.⁴⁴⁸

² Sche l' uffant nascha mort, na vegn el betg en consideraziun per la successiun d' ierta.⁴⁴⁹

Art. 545

4. Ertavels posterius

¹ Sur l' instituziun posteriura d' ertavels u da legataris po l' ierta u ina chausa or da l' ierta vegnir testada ad ina persuna che na viva anc betg il mument da la successiun d' ierta.

⁴⁴⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001)

⁴⁴⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecciun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2011** 725; BBI **2006** 7001)

² Sch'in preertavel n'è betg numnà, valan ils ertavels legals sco preertavels.

Art. 546

D. Sparizium
I. Ertar d'ina
persuna sparida
1. Successiun
d'ierta cunter
garanzia

¹ Sch'insatgi vegn declerà sco spari, vegn sia ierta consegnada als ertavels u als legataris pir suenter che quels han garantì tras ina segirezza da restituir en cas da basegn la facultad al spari sez u ad autras persunas che han in meglìer dretg da l'ierta.

² Questa segirezza sto vegnir prestada per 5 onns dapi la sparizium en grond privel da mort e per 15 onns dapi l'absenza senza avair novas dal spari, dentant en nagin cas pli ditg che fin al di ch'il spari avess cumpleni 100 onns.

³ Ils 5 onns curran a partir da la consegna da l'ierta ed ils 15 onns davent da l'ultima nova da vita dal spari.

Art. 547

2. Annullaziun
da la sparizium
e restituziun da
la facultad

¹ Sch'il spari returna u sch'insatgi auter fa valair megliers dretgs, sto la persuna che ha obtegni l'ierta restituir quella tenor las normas dal possess.

² A terzas persunas che possedan megliers dretgs sto ella, sch'ella è da buna fai, far la restituziun mo entaifer il termin dal plant d'ierta.

Art. 548

II. Dretg d'ertar
dal spari

¹ Sch'in ertavel è spari senza ch'ins possia eruir, sch'el saja en vita u gia mort il mument che la successiun d'ierta vegn averta, vegn sia part da l'ierta messa sut administraziun uffiziala.

² Tgi che ertass en cas da sparizium da questa persuna, po – 1 onn suenter che quella è sparida en grond privel da mort u 5 onns suenter ch'ella ha dà l'ultima nova da vita – pretender dal derschader ch'el decleria la sparizium e ch'el consegna la part da l'ierta suenter che quella decleraziun è vegnida relaschada.

³ La consegna da la part da l'ierta vegn fatga tenor las prescripziuns davart la consegna da l'ierta als ertavels d'ina persuna sparida.

Art. 549

III. Relaziun
tranter ils dus cas

¹ Sch'ils ertavels d'ina persuna sparida han gia cuntanschi che la facultad da quella è vegnida dada en lur mauns, pon ses cunertavels sa referir a quai, sch'ina ierta croda a la persuna sparida, e pretender che la facultad vegnia consegnada ad els senza ch'i stoppia vegnir relaschada ina nova decleraziun da sparizium.

² Medemamain pon ils ertavels dal spari sa referir a la decleraziun da sparizium ch'è vegnida relaschada sin dumonda da ses cunertavels.

Art. 550IV. Procedura
d'uffizi

¹ Suenter che la facultad u la part da l'ierta d'ina persuna sparida è stada 10 onns sut administraziun uffiziala u sche questa persuna avess cumpleni 100 onns, vegn – sin dumonda da l'autorità cumpetenta – la decleraziun da spariziun relaschada d'uffizi.

² Sche nagin n'annunzia ses dretgs entaifer il termin inditgà, croda l'ierta a la cuminanza cun il dretg d'ertar u, sch'il spari n'ha mai abità en Svizra, al chantun d'origin.

³ La cuminanza è obligada da restituir la facultad al spari sez u a tals che possedan megliers dretgs, gist sco che quai è il cas tar in ertavel che ha obtegni l'ierta d'ina persuna sparida.

Sedeschavel titel: Ils effects da la successiun d'ierta**Emprim chapitel: Las mesiras da segiranza****Art. 551**

A. En general

¹ L'autorità cumpetenta da l'ultim domicil dal testader sto prender d'uffizi las mesiras ch'èn necessarias per segirar la successiun d'ierta.⁴⁵⁰

² Questas mesiras cumpiglian en spezial – en quels cas ch'èn previs da la lescha – la sigillaziun da l'ierta, l'inventarisaziun, l'ordinaziun d'ina administraziun uffiziala da l'ierta e l'avertura dals testaments.

³ ...⁴⁵¹

Art. 552B. Sigillaziun
da l'ierta

L'ierta vegn sigillada en ils cas ch'èn previs dal dretg chantunal.

Art. 553

C. Inventari

¹ Ina inventarisaziun vegn ordinada:

1. sch'in ertavel minore stat sut avugà u sto vegnir mess sut avugà;
2. sch'in ertavel è permanentamain absent senza avair fixà ina represchentanza;
3. sch'in dals ertavels u l'autorità per la protecziun da creschids pretenda quai;

⁴⁵⁰ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, en vigur dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829)

⁴⁵¹ Aboli tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la competenza en chaussas civilas, cun effect dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829)

4. sch'in ertavel maioren stat sut curatella cumplessiva u sto vegnir mess sut curatella cumplessiva.⁴⁵²

² L'inventari duai vegnir fatg tenor las prescripziuns dal dretg chantunal e duai per regla esser terminà entaifer 2 mais dapi la mort dal testader.

³ La legislaziun chantunala po prescriber da far in inventari er en ulteriurs cas.

Art. 554

D. Administraziun da l'ierta
I. En general

¹ L'administraziun da l'ierta vegn ordinada:

1. sch'in ertavel è permanentamain absent senza avoir fixà ina represchentanza, uschenavant che ses interess pretendan quai;
2. sche nagin dals pretendents na po cumprovar suffizientamain ses dretg d'ierta u sch'igl è intschert, ch'in ertavel existia;
3. sche betg tut ils ertavels dal testader n'èn enconuschents;
4. en ils cas spezials ch'èn previs da la lescha.

² Sch'il testader ha designà in executor dal testament, sto l'administraziun vegnir surdada a quel.

³ Sch'il defunct steva sut ina curatella che cumpiglia l'administraziun da la facultad, alura è er l'administraziun da l'ierta chausa dal procuratur, nun ch'i vegnia ordinà insatge auter.⁴⁵³

Art. 555

II. En cas d'ertavels nunenconuschents

¹ Sche l'autorità è en dubi, ch'il testader haja ertavels u betg ubain che tut ils ertavels sajan enconuschents ad ella, relascha ella en moda adequata in clom public per envidar tut tgi che ha in dretg da l'ierta, da s'annunziar entaifer 1 onn.

² Sche nagin na s'annunzia entaifer quest termin e sche l'autorità n'ha betg enconuschientscha d'ertavels, croda l'ierta, cun resalva dal plant d'ierta, a la cuminanza che ha il dretg d'ertar en tals cas.

Art. 556

E. Avertura dal testament
I. Obligaziun da consegna

¹ Sch'ins chatta in testament suenter la mort d'ina persuna, sto quel vegnir consegnà immediatamain a l'autorità, e quai er, sch'el para dad esser nunvalaivel.

⁴⁵² Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001)

⁴⁵³ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BB1 2006 7001)

² Il funcziunari, tar il qual il testament è protocollà u deponi, sco er tut tgi che ha obtegnì in testament per al tegnair en salv u ha chattà in tal tranter las chaussas dal testader, è obligà sut atgna responsabladad da consegnar quel a l'autorità, uschespert ch'el è vegnì a savair da la mort dal testader.

³ Suentar avair retschavi il testament e sche pussaivel suenter avair laschà vegnir a pled ils partecipads, surdat l'autorità l'ierta ad interim als ertavels legals u ordinescha l'administraziun uffiziala da l'ierta.

Art. 557

II. Avertura

¹ Il testament sto vegnir avert da l'autorità cumpetenta entaifer l mais, dapi ch'el è vegnì consegnà ad ella.

² Ils ertavels enconuschents a l'autorità vegnan envidads da quella a l'avertura dal testament.

³ Sch'il testader ha relaschà plirs testaments, ston tuts vegnir consegnads a l'autorità e vegnir averts da quella.

Art. 558

III. Comunicaziun als partecipads

¹ Tut ils partecipads a l'ierta survegnan – sin donn e cust da quella – ina copia da la disposiziun testamentara, uschenavant ch'ella als pertutga.

² Als legataris cun domicil nunenconuschent vegn fatga la comunicaziun cun in clom public en moda adequata.

Art. 559

IV. Consegna da l'ierta

¹ l mais suenter che la comunicaziun è vegnida fatga als partecipads, pon ils ertavels instituids dumandar da l'autorità in attest ch'els sajan reconuschids sco ertavels, cun resalva dal plant da nunvalaivladad e dal plant d'ierta e sche lur dretgs n'èn betg vegnids contestads expressivamain tras ils ertavels legals u tras personas ch'èn vegnidas favurizadas en in'antieriura disposiziun.

² Sch'i fa da basegn vegn l'administratur d'ierta avisà a medem temp d'als consegnar l'ierta.

Segund chapitel: L'acquist da l'ierta

Art. 560

A. Acquist
I. Ertavels

¹ Tenor lescha acquistan ils ertavels l'universalitad da l'ierta il mument da la mort dal testader.

² Cun resalva da las excepziuns legalas van las pretensiuns, la proprietad, ils dretgs reals limitads ed il possess dal testader vi sin ils ertavels ed ils debits dal testader daventan ils debits persunals dals ertavels.

³ Per ils ertavels instituids cumenzan ils effects da l'ierta il mument che la successiun d'ierta vegn averta, ed ils ertavels legals als han d'extrader l'ierta tenor las reglas dal possess.

Art. 561⁴⁵⁴

II. ...

Art. 562

III. Legataris
1. Acquist
dal legat

¹ Ils legataris han in dretg personal cunter ils debiturs dal legat u, sche tals n'èn betg numnads expressivamain, cunter ils ertavels legals u cunter ils ertavels instituids.

² Sch'i na resorta betg insatge auter da la disposiziun, po quest dretg vegnir fatg valair uschespert che la persuna engrevgiada cun il legat ha acceptà l'ierta u na po betg pli la refusar.

³ Sch'ils ertavels n'adempleschan betg lur obligaziun vers il legatari, pon els vegnir obligads d'al consegnar las chaussas legadas u da pajar ina indemnisaziun en cas ch'il legat consistiva en l'obligaziun d'exequir in act u l'auter.

Art. 563

2. Object
dal legat

¹ Sch'i n'è betg disponì autramain, èn ils legats da giudida, da rentas u d'autras prestaziuns periodicas suttamess a las prescripziuns dals dretgs reals e dal Dretg d'obligaziuns.

² Sch'il legat consista d'ina assicuranza fatga sin la mort dal testader, po il legatari far valair directamain ses dretgs.

Art. 564

3. Relaziun
tranter creditor
e legatari

¹ Ils dretgs dals creditor dal testader vegnan resguardads avant quels dals legataris.

⁴⁵⁴ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBl 1979 II 1191)

² Ils crediturs da l'ertavel che ha acceptà l'ierta senza resalvas han ils medems dretgs sco ils ertavels dal testader.

Art. 565

4. Reducziun ¹ Sch'ils ertavels pajan, suenter avair pajà or ils legats, debits da l'ierta, dals quals els n'avevan betg enconuschientscha avant, pon els pretender ch'ils legataris restitueschian proporziunalmain la valor, per la quala els avessan pudì far reducir ils legats.

² Ils legataris pon dentant vegnir obligads da restituir sin il pli anc la part, per la quala els èn stads enritgids il mument che la restituziun vegn pretendida.

Art. 566

B. Refusa ¹ Ils ertavels legals ed ils ertavels instituids han il dretg da refusar ina ierta che croda ad els.

I. Decleraziun
1. Dretg
da refusar

² L'ierta vala sco refusada, sch'igl è evident u sch'igl è vegni constatà uffizialmain ch'il testader era insolvent il mument da sia mort.

Art. 567

2. Limitaziun
temporala
a. En general

¹ Il termin per refusar l'ierta importa 3 mais.

² El cumenza per ils ertavels legals il mument ch'els han survegni enconuschientscha da la mort dal testader, nun ch'els possian cumprovar d'avair udi pir pli tard che l'ierta saja crudada ad els; per ils ertavels instituids curra il termin a partir dal mument ch'els han survegni la comunicaziun uffiziala da la disposiziun ch'il testader ha fatg a lur favur.

Art. 568

b. En cas d'ina
inventarisaziun

Sch'in inventari è vegni fatg sco mesira per segirar l'ierta, curra il termin da refusa per tut ils ertavels a partir dal di da la comunicaziun uffiziala che l'inventarisaziun saja finida.

Art. 569

3. Transiziun dal
dretg da refusar

¹ Sch'in ertavel mora avant che refusar u avant che acceptar l'ierta, va il dretg da refusar vi sin ses ertavels.

² En quest cas cumenza il termin da refusa il mument ch'ils ertavels survegnan enconuschientscha che l'ierta saja crudada a lur testader e scada il pli baud il mument ch'è fixà per els da refusar l'ierta che deriva da lur agen testader.

³ Sch'ina ierta vegn refusada e sch'ella croda alura ad auters ertavels che n'avevan avant betg il dretg da quella, cumenza il termin per quels il mument ch'els survegnan enconuschientscha da la refusa.

Art. 570

4. Furma

¹ La refusa sto vegnir declerada da l'ertavel a l'autoridad cumpetenta, saja quai a bucca u en scrit.

² Ella sto vegnir fatga senza cundiziuns e senza resalvas.

³ L'autoridad ha da far in protocol da las refusas.

Art. 571

II. Perdita dal dretg da refusar

¹ Sche l'ertavel na refusa betg l'ierta entaifer il termin fixà, acquista el quella senza cundiziuns.

² In ertavel perda il dretg da refusar l'ierta, sch'el intervegn en ils fatgs da l'ierta avant la scadenza dal termin u sch'el commetta acts che n'èn betg necessaris per simplamain administrar quella u per cuntinuar cun ils affars currentes dal testader ubain sch'el sa patruna u zuppenta chaussas da l'ierta.

Art. 572

III. Refusa d'in cunertavel

¹ Sch'il testader n'ha betg relaschè ina disposiziun per causa da mort e sch'in da plirs ertavels refusa l'ierta, va sia part a quella persuna che ertass dad el, sch'el fiss mort avant che la successiun d'ierta è vegnida averta.

² Sch'il testader ha relaschè ina disposiziun per causa da mort, va la part ch'in ertavel institui ha refusà als ertavels legals ils pli proxims dal testader, nun che la disposiziun exprimia in'atra voluntad dal testader.

Art. 573

IV. Refusa tras tut ils ertavels ils pli proxims

1. En general

¹ Sch'ina ierta vegn refusada tras tut ils ertavels legals ils pli proxims, vegn ella liquidada da l'uffizi da concurs.

² Quai che resta da la liquidaziun suenter ch'ils debits èn pajads, vegn surdà a quels che han il dretg da l'ierta, sco sche quella na fiss betg vegnida refusada.

Art. 574

2. Dretg dal consort survivent

Sche l'ierta vegn refusada dals descendents, infurmescha l'autoridad il consort survivent, e quel po alura declerar entaifer l mais d'acceptar l'ierta.

Art. 575

3. Refusa a favur
d'ertavels pli
allontanads

1 Refusond l'ierta pon ils ertavels pretender che l'autorità dumondia – avant che liquidar l'ierta – ils ertavels che suondan els directamain.

2 En quest cas infurmescha l'autorità ils ertavels pli allontanads ch'els ertavels ils pli proxims hajan refusà l'ierta, e sch'els na decleran betg entaifer 1 mais da l'acceptar, vala l'ierta er sco refusada dad els.

Art. 576

V. Prolungaziun
dal termin

Per motivs relevants po l'autorità cumpetenta prolongar il termin per ils ertavels legals u per ils ertavels instituids u als conceder in nov termin.

Art. 577

VI. Refusa
d'in legat

Sch'in legatari refusa in legat, croda quel davent a favur da la persuna engrevgiada, nun che la disposiziun exprimia in'otra voluntad dal testader.

Art. 578

VII. Protecziun
dals dretgs dals
creditors da
l'ertavel

1 Sch'in ertavel insolvent refusa l'ierta cun l'intent da betg laschar vegnir quella en ils mauns da ses creditors, pon quels u l'administraziun da concurs contestar la refusa entaifer 6 mais, sche lur dretgs na vegnan betg garantids.

2 Sche lur contestaziun vegn approvada, vegn l'ierta liquidada uffizialmain.

3 In surpli activ vegn duvrà en emprima lingua per cuntentar ils creditors che han contestà la refusa e croda, suenter che er ils auters debits èn pajads, als ertavels a favur dals quals la refusa è vegnida fatga.

Art. 579

VIII. Responsa-
bladad en cas
da la refusa

1 Sch'els ertavels d'in testader insolvent refusan l'ierta, ston els tuttina star buns vers ils creditors, uschenavant ch'els han survegni dal testader entaifer ils ultims 5 onns avant sia mort valurs da facultad da quel, ch'els stuessan metter a disposiziun per gulivar la partiziun da l'ierta.

2 Questa obligaziun n'exista betg per la dotaziun usitada en cas d'ina maridaglia ed er betg concernent ils custs d'educaziun e da scolaziun.

3 Ertavels da buna fai ston mo star buns, uschenavant ch'els èn anc enritgids.

Terz chapitel: L'inventari public

Art. 580

- A. Premissa
- ¹ Mintga ertavel che ha il dretg da refusar l'ierta po pretender in inventari public.
 - ² La dumonda sto vegnir fatga entaifer l mais tar l'autoridad cumpetenta ed en la medema furma sco la refusa da l'ierta.
 - ³ La dumonda ch'è vegnida fatga d'in dals ertavels vala er per ils auters ertavels.

Art. 581

- B. Procedura
I. Inventari
- ¹ L'inventari public vegn fatg da l'autoridad cumpetenta tenor las prescripziuns dal dretg chantunal; el consista d'in register da las valurs da facultad e dals debits da l'ierta cun l'indicaziun da la valur stimada da mintga object da l'inventari.
 - ² Tgi che po dar scleriment davart la situaziun finanziaria dal testader è obligà en atgna responsabladad da dar a l'autoridad tut las infurmaziuns che vegnan giavischadas da quella.
 - ³ Spezialmain ston ils ertavels communitgar a l'autoridad ils debits dal testader ch'èn enconuschents ad els.

Art. 582

- II. Clom
da quints
- ¹ Faschond l'inventari publitgescha l'autoridad en moda adequata in clom da quints per envidar ils crediturs ed ils debiturs dal testader, inclus ils crediturs sin garanzia, d'annunziar lur pretensiuns e lur debits entaifer in tschert termin.
 - ² Il clom da quints duai render attent ils crediturs a las consequenzas d'ina annunzia tralashada.
 - ³ Il termin sto vegnir fixà sin almain l mais, quintà a partir dal di da l'emprima publicaziun.

Art. 583

- III. Inscriziun
d'uffizi
- ¹ En l'inventari public ston vegnir inscrits d'uffizi las pretensiuns ed ils debits che resortan da cudeschs publics u dals documents dal testader.
 - ² Questa inscripziun en l'inventari vegn communitgada als crediturs ed als debiturs.

Art. 584

IV. Resultat

1 Suenter ch'el termin dal clom da quintes è scadi, vegn l'inventari serrà ed exponì almain durant 1 mais, per ch'ils participads possian prender invista.

2 Ils custs per l'inventari vegnan adossads a l'ierta, e sche quella na basta betg, als ertavels che han pretendì l'inventari.

Art. 585

C. Relaziun dals ertavels durant l'inventarisaziun
I. Administraziun

1 Durant l'inventarisaziun dastgan vegnir fatgs mo ils acts ch'èn necessaris per l'administraziun.

2 Sche l'autorità permetta ad in ertavel da cuntinuar cun l'affar dal testader, pon ils cunertavels pretender ina garanzia.

Art. 586

II. Scussiun, process, surannaziun

1 Durant l'inventarisaziun è suspendida mintga scussiun pervia dals debits dal testader.

2 La surannaziun na curra betg.

3 Cun excepziun da cas urgents na pon process ni vegnir iniziads ni vegnir cuntinuads.

Art. 587

D. Effects
I. Termin per far la decleraziun

1 Suenter la finiziun da l'inventarisaziun vegn mintga ertavel envidà da declerar entaifer 1 mais, sch'el accepta l'ierta u betg.

2 Nua che las circumstanzas giustifitgeschan quai, po l'autorità cumpetenta conceder in nov termin per laschar far stimaziuns, per liquidar pretensiuns dispaivlas u per auters motivs sumegliants.

Art. 588

II. Decleraziun

1 Entaifer il termin fixà po l'ertavel refusar l'ierta u pretender ch'ella vegnia liquidada uffizialmain u acceptar ella senza cundiziuns u cun pretender in inventari public.

2 Sch'el na dat nagina decleraziun, ha el acceptà l'ierta cun l'inventari public.

Art. 589

III. Consequenzas da l'acceptaziun cun l'inventari public

I. Responsabladad tenor l'inventari

1 Sche l'ertavel surpiglia l'ierta cun l'inventari public, van ils debits dal testader ch'èn registrads en l'inventari e las valurs da facultad vi ad el.

2 Ils effects da l'acquist da l'ierta cun ses dretgs e cun sias obligaziuns cumenzan il mument da l'avertura da la successiun d'ierta.

³ L'ertavel sto star bun per ils debits ch'èn registrads en l'inventari tant cun l'ierta sco er cun sia atgna facultad.

Art. 590

2. Respon-
sablada sur
l'inventari ora

¹ Ils ertavels na ston star buns ni persunalmain ni cun l'ierta vers ils crediturs dal testader che n'èn betg registrads en l'inventari, perquai ch'els n'èn betg s'annunziads u perquai ch'els han fatg quai memia tard.

² Sch'ils crediturs han tralascà l'annunzia senza atgna culpa u sche lur pretensiuns n'èn betg vegnidas registradas en l'inventari malgrà l'annunzia, è l'ertavel responsabel, uschenavant ch'el è s'enritgi tras l'ierta.

³ En mintga cas pon ils crediturs far valair lur pretensiuns, uschenavant che quellas èn segiradas tras dretgs da pegn sin chaussas da l'ierta.

Art. 591

E. Responsabla-
dad pervia da
cauziuns

Las cauziuns ch'il testader aveva surpiglià vegnan registradas separadamain en l'inventari, e l'ertavel na sto, er suenter avair acceptà l'ierta, betg pajar dapli per tals debits che quai che tutgass a quels, sche l'ierta vegniss liquidada sin via dal concurs.

Art. 592

F. Acquist
a favur da la
communitad

Il clom da quintes vegn relaschà d'uffizi per mintga ierta che croda a la communitad; quella sto dentant star buna per ils debits da l'ierta mo uschenavant che la facultad acquistada or da l'ierta basta per quest intent.

Quart chapitel: La liquidaziun uffiziala

Art. 593

A. Premissa
I. Dumonda
d'in ertavel

¹ Mintga ertavel ha il dretg da pretender la liquidaziun uffiziala empè da refusar l'ierta u d'acceptar quella cun l'inventari public.

² A sia dumonda na poi dentant betg vegnir consenti, uschè ditg ch'in dals ertavels declera d'acceptar l'ierta.

³ En cas da la liquidaziun uffiziala n'èn ils ertavels betg responsabels per ils debits da l'ierta.

Art. 594

II. Dumonda
dals crediturs
dal testader

¹ Sch'ils crediturs dal testader han cun raschun tema che lur pretensiuns na vegnian betg pajadas, pon els pretender entaifer 3 mais dapi la mort dal testader u dapi l'avertura dal testament la liquidaziun uffiziala da l'ierta, nun ch'els hajan survegni pajaments u garanzias en il fratemp.

² Sut las medemas circumstanzas pon ils legataris pretender ch'i vegnian ordinadas las mesiras preventivas per segirar lur dretgs.

Art. 595

B. Procedura
I. Admini-
straziun

¹ La liquidaziun uffiziala vegn exequida tras l'autorità cumpetenta u – per incumbensa da quella – tras in u tras plirs administraturs d'ierta.

² Ella cumenza cun l'inventarisaziun ch'è colliada cun in clom da quints.

³ L'administratur d'ierta è suttamess a la surveglianza da l'autorità; ils ertavels pon recurrer tar quella cunter las decisiuns che l'administratur ha prendi u ha l'intenziun da prender.

Art. 596

II. Liquidaziun
ordinaria

¹ La liquidaziun uffiziala vegn fatga uschia ch'ils affars currentes dal testader vegnan finids, sias obligaziuns ademplidas, sias pretensiuns incassadas, ils legats exequids uschenavant che quai è necessari, ils dretgs e las obligaziuns dal testader stabilids giudizialmain e sia facultad realisada.

² La vendita da bains immobigliars dal testader vegn fatga tras in ingiant public; sin via privata dastga quai vegnir fatg mo, sche tut ils ertavels èn perencletgs.

³ Ils ertavels pon pretender che objects e daners che n'èn betg necessaris per la liquidaziun da l'ierta vegnian surdads dal tuttafatg u mo per part en lur mauns gia durant la liquidaziun.

Art. 597

III. Liquidaziun
tras l'uffizi da
conkurs

L'ierta insolventa vegn liquidada da l'uffizi da konkurs tenor las prescripziuns dal dretg da concurs.

Tschintgavel chapitel: Il plant d'ierta**Art. 598**

A. Premissa

¹ Tgi che crai d'avair sco ertavel legal u sco ertavel institui megliers dretgs sin l'ierta u sin chaussas or da quella ch'il possessur actual, po far valair ses dretgs cun il plant d'ierta.

2 ...⁴⁵⁵**Art. 599**

B. Effect

¹ Sch' il plant vegn approvà, sto il possessur ceder l'ierta u ils objects da quella a l'accusader, e quai tenor las reglas dal possess.

² L'accusà na po betg far l'objectziun vers il plant d'ierta d'avair acquistà objects d'ierta tras giudida.

Art. 600

C. Surannaziun

¹ Il plant d'ierta surannescha vers in accusà da buna fai cun la scadenza dad 1 onn dapi che l'accusader ha survegni enconuschientscha dal possess da l'accusà e da la prevalenza da ses agens dretgs, en mintga cas dentant suenter la scadenza da 10 onns dapi la mort dal testader u da l'avertura dal testament.

² Cunter in accusà da mala fai surannescha il plant adina pir suenter 30 onns.

Art. 601

D. Plant dal legatari

Il plant dal legatari surannescha suenter 10 onns dapi ch'el ha survegni la comunicaziun dal legat; sche l'execuziun dal legat po vegnir pretendida pir pli tard, cumenza il termin cun il di ch'il legat daventa exequibel.

Deschsettavel titel: La partiziun da l'ierta**Emprim chapitel: La cuminanza avant la partiziun****Art. 602**

A. Effects da la successiun d'ierta

I. Cuminanza dals ertavels

¹ Sch' il testader ha plirs ertavels, nascha tranter quels cun sia mort ina cuminanza che cumpiglia tut ils dretgs e tut las obligaziuns da l'ierta e che dura fin che quella vegn partida.

² Ils ertavels daventan proprietaris cuminaivels dals objects da l'ierta e disponan cuminaivlamain dals dretgs da l'ierta cun resalva da las competenzas da represchentar e d'administrar che vegnan regladas en contracts u en leschas.

³ Sin dumonda d'in cunertavel po l'autorità cumpetenta nominar ina represchentanza per la cuminanza dals ertavels fin che l'ierta vegn partida.

⁴⁵⁵ Aboli tras la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, cun effect dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221)

Art. 603

II. Responsabladad dals ertavels

¹ Ils ertavels ston star buns solidaricamain per ils debits dal testader.

² L'indemisaziun adequata, che vegn debitada als uffants u als biadis per las prestaziuns fatgas per il tegnairchasa cuminaivel cun il testader, sto vegnir quintada tar ils debits da l'ierta, nun ch'i resultia qua tras ina surdebitaziun da l'ierta.⁴⁵⁶

Art. 604

B. Dretg da partiziun

¹ Mintga cunertavel ha il dretg da dumandar da tut temp la partiziun da l'ierta, nun ch'el saja obligà tenor il contract u tenor la lescha da restar en la cuminanza.

² Sin dumonda d'in ertavel po il derschader decretar temporarmain che la partiziun da l'ierta u da singulas chaussas da quella vegnia suspendida, sche la valor da l'ierta vegniss reducida considerablamain en cas d'ina partiziun immediata.

³ Ils cunertavels d'in ertavel insolvent pon dumandar ch'i vegnian ordinadas mesiras preventivas per segirar lur dretgs, uschepert che la successiun è averta.

Art. 605

C. Suspensiun da la partiziun

¹ Sch'i sto vegnir prendi resguard sin ils dretgs d'in uffant anc betg naschi, sto la partiziun da l'ierta vegnir suspendida fin al mument da sia naschientscha.

² Durant quest temp ha la mamma il dretg da giudida da la facultad cuminaivel, uschenavant che quai è necessari per ses mantegniment.

Art. 606

D. Dretgs dals cussedents

Ils ertavels ch'èn vegnids mantegnids dal testader en sia chasada fin a sia mort, pon dumandar da vegnir mantegnids anc 1 mais suenter la mort dal testader sin donn e cust da l'ierta.

Segund chapitel: La moda da parter**Art. 607**

A. En general

¹ Ils ertavels legals ston parter tranter els sco er cun ertavels instituids tenor ils medems princips.

² Sch'i n'è betg disponi autramain, pon els sa cunvegnir libramain co parter.

⁴⁵⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, en vigur dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBl 1970 I 805, 1971 I 737)

³ Ils cunertavels che possedan chaussas da l'ierta u che debiteschan insatge al testader, ston dar detagliadamain scleriment en chaussa tar la partizium.

Art. 608

B. Reglas
da parter
I. Disposiziun
dal testader

¹ Tras ina disposiziun per causa da mort po il testader prescriber, co ses ertavels duain parter e furmar lur parts.

² Questas prescripziuns èn liantas per ils ertavels cun resalva d'ina gulivaziun en cas d'ina inegalitad da las parts ch'il testader n'aveva betg intenziunà.

³ L'attribuziun d'ina chaussa or da l'ierta ad in ertavel vala sco simpla regla da parter e betg sco legat, nun che la disposiziun exprimia in'otra voluntad dal testader.

Art. 609

II. Cooperaziun
da l'autoritad

¹ Sin dumonda d'in creditur che ha acquistà u sequestrà l'ierta ch'in ertavel ha survegni u che posseda attests da perdita cunter quel, sto l'autoritad cooperar a la partizium empè da quest ertavel.

² Igl è resalvà al dretg chantunal da prescriber la cooperaziun uffiziala anc per ulteriurs cas da partizium.

Art. 610

C. Realisaziun
da la partizium
I. Egalitad
dals ertavels

¹ Sch'i n'è betg prescrit insatge auter, han tut ils ertavels ils medems dretgs sin las chaussas da l'ierta.

² Els ston far a savair in a l'auter la relaziun ch'els han gi cun il testader; questas infurmaziuns vegnan resguardadas per far ina partizium da l'ierta gulivada e gista.

³ Mintga cunertavel po dumandar ch'ils debits dal testader vegnian pajads avant che parter l'ierta u ch'i vegnia dà ina garanzia persuerter.

Art. 611

II. Furmaziun
da parts

¹ Or da las chaussas da l'ierta furman ils ertavels tantas parts u sorts sco quai ch'i èn avant maun ertavels u tscheps d'ertavels.

² Sch'els na pon betg sa convegnir, sto l'autoritad cumpetenta furmar las sorts sin dumonda d'in dals ertavels e resguardond l'isanza locala, las relaziuns persunalas u ils giavischs da la maioritad dals cunertavels.

³ Las parts vegnan repartidas tranter ils ertavels tenor convegna u cun trair la sort.

Art. 612

III. Attribuziun
e vendita da
singulas
chaussas

1 Chaussas da l'ierta che na pon betg vegnir partidas senza ch'ellas perdian considerablmain valur, duain vegnir attribuidas cumplainmain ad in dals ertavels.

2 Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir co parter u a tgi attribuir ina chaussa, vegn quella vendida ed il retgav reparti.

3 Sin dumonda d'in dals ertavels sto la vendita avair lieu sco ingiant; sch'ils ertavels na sa cunvegnan betg, decida l'autoridad cumpetenta, sche l'ingiant duai avair lieu publicamain u mo tranter ils ertavels.

Art. 612^{a457}

IV. Attribuziun
da l'abitaziun e
da la rauba da
chasa al consort
survivent

1 Sche la chasa u sche l'abitaziun, nua ch'ils consorts han vivì, u sche objects da la rauba da chasa appartegnan a l'ierta, po il consort survivent pretender che la proprietad da quests bains al vegnia attribuida cun la quintar tar sia part.

2 Nua che las circumstanzas justifitgeschan quai, po vegnir concedida – sin dumonda dal consort survivent u dals auters ertavels legals dal defunct – la giudida u il dretg d'abitar empè da la proprietad.

3 Il consort survivent na po betg far valair ses dretgs vi da localitads, nua ch'il defunct ha exequi ina professiun u nua ch'el ha manà ina interpresa e ch'in da ses descendents dovra per cuntinuar cun la professiun u cun l'interpresa dal defunct; las prescripziuns dal dretg d'ierta puril restan resalvadas.

4 Per il partenadi registrà vala la medema regulaziun tenor il senn.⁴⁵⁸

Art. 613

D. Objects
spezials
I. Chaussas che
tutgan ensemen,
scrittiras da la
famiglia

1 Chaussas che furman tenor lur natira in'unitad na duain betg vegnir separadas, sch'in dals ertavels s'oppona a la separaziun.

2 Scrittiras da famiglia ed objects che muntan per la famiglia ina regurdientscha speziala na duain betg vegnir alienads, sch'in dals ertavels fa opposiziun.

3 Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir, decida l'autoridad cumpetenta, co che quests objects duain vegnir alienads u a tgi ch'els èn d'attribuir e sch'els ston vegnir mess a quint a quel u betg; ella fa quai, resguardond l'isanza locala e – sch'ina tala n'exista betg – resguardond las relaziuns personalas dals ertavels.

⁴⁵⁷ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191)

⁴⁵⁸ Integrà tras la cifra 8 da l'agiunta da la Lescha da partenadi dals 18 da zer. 2004, en vigur dapi il 1. da schan. 2007 (AS 2005 5685; BBI 2003 1288)

Art. 613⁴⁵⁹I^{bis} Inventari
agricul

Sch'in fittadin d'in manaschi agricul mora ed in da ses ertavels maina vinavant sulet la fittanza, po quel pretender che l'entir inventari (mulvel, iseglia, reservas e.u.v.) al vegnia attribui per la valor d'utilisaziun cun metter a quint tal a sia part da l'ierta.

Art. 614II. Pretensiuns
dal testader vers
l'ertavel

Pretensiuns ch'el testader ha gi vers in dals ertavels ston vegnir messas a quint a quel tar la partiziun.

Art. 615III. Chaussas
da l'ierta
impegnadas

Sch'in ertavel survegn or da la partiziun ina chaussa da l'ierta impegnada per debits dal testader, vegn er quest debit adossà a quel.

Art. 616⁴⁶⁰**Art. 617**⁴⁶¹IV. Bains
immobigliars
1. Surpigliada
a. Valur
imputabla

Ils bains immobigliars vegnan mess a quint als ertavels per la valor ch'els han il mument da la partiziun.

Art. 618b. Procedura
da stimaziun

¹ Sch'ils ertavels na pon betg sa cunvegnir per quant ch'in bain immobigliar stoppia vegnir mess a quint, vegn la valor stimada tras experts uffizials.⁴⁶²

2 ...⁴⁶³

⁴⁵⁹ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1410; BBl **1988** III 953)

⁴⁶⁰ Aboli tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1410; BBl **1988** III 953)

⁴⁶¹ Versiun tenor l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1410; BBl **1988** III 953)

⁴⁶² Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS **2010** 1739; BBl **2006** 7221)

⁴⁶³ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, cun effect dapi ils 15 da favr. 1973 (AS **1973** 93; BBl **1970** I 805, **1971** I 737)

Art. 619⁴⁶⁴

V. Manaschis
agriculs e bains
immobigliars
agriculs

Per surpigliar e per metter a quint manaschis agriculs e bains immobigliars agriculs vala la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁴⁶⁵ davart il dretg funsil puril.

Art. 620-625⁴⁶⁶**Terz chapitel: La gulivaziun****Art. 626**

A. Obligaziun
da gulivar

¹ Ils ertavels legals èn obligads vicendaivlamain da laschar gulivar tar la partiziun tut quai ch'il testader als ha dà durant sia vita cun l'intenziun che quai vegnia quintà tar lur part d'ierta.

² Sch'il defunct n'ha betg disponi expressivamain il cuntrari, ston ses descendents metter en la gulivaziun tut quai che quel ha dà sco dota, sco dotaziun u sco cessiun dals bains, sco relasch dals debits e sco avantatgs sumegliants.

Art. 627

B. Gulivaziun
en cas
ch'ertavels
crodan davent

¹ Sch'in ertavel croda davent avant u suenter che la successiun d'ierta vegn averta, passa sia obligaziun da metter en la gulivaziun vi sin ils ertavels che remplazzan quel.

² Ils descendents d'in ertavel èn obligads da laschar gulivar las donaziuns che quel ha survegni, er sche quellas n'èn betg passadas ad els.

Art. 628

C. Moda da
calculaziun
I. Bittar en u
metter a quint

¹ Ils ertavels pon eleger, sch'els vulan laschar gulivar tras bittar en las chaussas survegnidas en natira u tras metter a quint lur valor, e quai er, sche las donaziuns surpassan l'import da lur part d'ierta.

² Resalvadas restan las disposiziuns divergentas dal testader sco er ils dretgs dals cunertavels da dumandar la reducziun da las donaziuns.

⁴⁶⁴ Versiun tenor l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBI 1988 III 953)

⁴⁶⁵ SR 211.412.11

⁴⁶⁶ Aboli tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBI 1988 III 953)

Art. 629

II. Donaziuns
che surpassan
la part d'ierta

¹ Sch'in ertavel, che ha survegni ordavant donaziuns che surpassan sia part d'ierta, po cumprovar ch'il testader haja vuli favorisar el qua tras, na sto el betg laschar gular il surpli; ils cunertavels salvan dentant il dretg da far il plant da reduziun.

² Ina tala favorisaziun vegn presumada tar dotaziuns ch'èn vegnidas fatgas als descendents en la dimensiun usitada a chaschun da lur maridaglia.

Art. 630

III. Moda
da calcular

¹ La gularvaziun vegn fatga tenor la valor che las donaziuns han il mument che la successiun d'ierta vegn averta u tenor il pretsch da vendita, sche la chaussa è vegnida alienada.

² Areguard expensas ed areguard donns sco er areguard fritgs retratgs valan tranter ils ertavels las reglas davart il possess.

Art. 631

D. Custs
d'educaziun

¹ Las expensas dal testader per l'educaziun e per la scolaziun da singuls uffants èn suttamessas a l'obligaziun da gular mo uschenavant ch'ellas surpassan la dimensiun usitada, nun ch'i possa vegnir cumprovada in'otra voluntad dal testader.

² Ad uffants ch'èn mendus u ch'èn anc en scolaziun sto vegnir concedida tar la partiziun ina prelevaziun commensurada.⁴⁶⁷

Art. 632

E. Regals
occasiunals

Regals occasionals usitads n'èn betg suttamess a la gularvaziun.

Art. 633⁴⁶⁸**Quart chapitel: Finiziun ed effects da la partiziun****Art. 634**

A. Conclusiun
dal contract
I. Contract da
partiziun

¹ La partiziun daventa lianta per ils ertavels uschespert ch'els han furmà e suriglià lur parts u uschespert ch'els han fatg ils contracts da partiziun.

² Per esser valaivel sto il contract da partiziun vegnir concludì en scrit.

⁴⁶⁷ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191)

⁴⁶⁸ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 6 d'oct. 1972, cun effect dapi ils 15 da favr. 1973 (AS 1973 93; BBI 1970 I 805, 1971 I 737)

II. Contract
davart parts
d'ierta

Art. 635

¹ Contracts tranter cunertavels davart la cessiun da lur parts d'ierta ston vegnir concludids en scrit per esser valaivels.⁴⁶⁹

² Sche tals contracts vegnan concludids tranter in ertavel ed ina terza persuna, na dattan quels betg il dretg a quella persuna da cooperar a la partiziun, mabain mo da pretender la part d'ierta che vegn attribuida a l'ertavel.

III. Contracts
avant la succes-
siun d'ierta

Art. 636

¹ Contracts davart ina ierta anc betg crudada che cunertavels concludan tranter els u cun ina terza persuna senza la cooperaziun e senza il consentiment dal testader n'èn betg liants.

² Las prestaziuns ch'èn vegnidas fatgas sin fundament da tals contracts pon vegnir pretendidas enavos.

B. Responsabla-
dad dals ertavels
tranter els
I. Garanzia
per las parts

Art. 637

¹ Suenter che la partiziun è terminada, stattan ils ertavels buns vicendaivlamain per las chaussas da l'ierta sco vendiders e cumpraders.

² Els ston garantir in a l'auter l'existenza da las pretendiuns che als vegnan attribuidas a chascun da la partiziun da l'ierta e stattan buns in a l'auter – en cas d'insolvenza d'in debitor – sco garants simpels per l'import da pretendiun mess a quint, nun ch'i sa tractia da vaglias che vegnan quotadas a la bursa.

³ Il plant da garanzia surannescha 1 onn suenter la partiziun; sche las pretendiuns ston vegnir pajadas fin in termin pli tard, surannescha el 1 onn suenter quel.

II. Contestaziun
da la partiziun

Art. 638

Il contract da partiziun po vegnir contestà tenor las prescripciuns davart la contestaziun da contracts en general.

C. Responsabla-
dad vers terzas
persunas
I. Responsabla-
dad solidarica

Art. 639

¹ Er suenter la partiziun ston ils ertavels star buns solidaricamain e cun tut lur facultad per ils debits dal testader, uschè ditg ch'ils crediturs n'han betg dà expressivamain u tacitamain lur consentiment che quels vegnian repartids tranter ils cunertavels u surpigliads da quels.

² La responsabladad solidarica dals cunertavels surannescha 5 onns suenter la partiziun; sche las pretendiuns ston vegnir pajadas fin in termin pli tard, surannescha ella 5 onns suenter quel.

⁴⁶⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191)

Art. 640

II. Regress sin
ils cunertavels

¹ In ertavel po prender regress sin ses cunertavels, sch'el ha pajà in debit dal testader che n'è betg vegni attribui ad el tar la partizium u sch'el ha pajà dapli d'in debit che quai ch'el ha surpiglià.

² Quest regress sa drizza en emprima lingia cunter l'ertavel che ha surpiglià tar la partizium il debit pajà.

³ Dal rest ston ils ertavels surpigliar ils debits en la proporziun da lur parts d'ierta, nun ch'els hajan fixà insatge auter.

Quarta part: Ils dretgs reals**Emprima partizium: La proprietad****Deschdotgavel titel: Disposiziuns generalas****Art. 641**

A. Cuntegn
dal dretg da
proprietad

I. En general⁴⁷⁰

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa po disponer libramain da quella entaifer ils limits fixads da la lescha.

² El po pretender la chaussa da mintgin che la retegna senza dretg e dustar da quella mintga influenza nungiustifigada.

Art. 641a⁴⁷¹

II. Animals

¹ Animals n'èn betg chaussas.

² Sch'i n'existan naginas regulaziuns spezialas per animals, valan las prescripziuns ch'èn applitgables per chaussas.

Art. 642

B. Extensiuin
da la proprietad
I. Parts integralas

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa è quai per tut sias parts integralas.

² Part integrala d'ina chaussa è tut quai che furma – tenor l'isanza dal lieu – in element essenzial da la chaussa e che na po betg vegnir separà da quella senza la destruir, la donnegiar u la midar.

Art. 643

II. Fritgs natirals

¹ Tgi ch'è proprietari d'ina chaussa è quai er dals fritgs natirals da quella.

² Fritgs natirals èn ils products periodics e tut quai che po – tenor l'isanza – vegnir racoltà d'ina chaussa tenor sia destinaziun.

⁴⁷⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806)

⁴⁷¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806)

³ Ils fritgs natirals furman ina part integrala da la chaussa uschè ditg ch'els n'èn betg separads da tala.

Art. 644

III. Parts
accessoricas
1. Circum-
scripziun

¹ La disposiziun d'ina chaussa s'extenda er sin sias parts accessoricas, nun ch'i saja fixà insatge auter.

² Las parts accessoricas èn las chaussas moviblas ch'èn tenor l'isanza dal lieu u tenor la clera voluntad dal proprietari da la chaussa principala destinadas permanentamain a l'exploitaziun, a la giudida u a la conservaziun da tala e ch'èn unidas, adattadas u messas en outra moda en relaziun cun la chaussa principala, a la quala ellas han da servir.

³ Ina part accessoricca resta ina tala, er sch'ella vegn separada da la chaussa principala per in temp.

Art. 645

2. Exclusiun

Betg parts accessoricas èn las chaussas moviblas che vegnan duvradas mo transitoricamain u consumadas dal possessur da la chaussa principala u che na stattan betg en connex cun la particularitad da la chaussa principala, sco er talas che stattan en relaziun cun la chaussa principala mo per vegnir conservadas, vendidas u dadas en locaziun.

Art. 646

C. Proprietad
collectiva
I. Cumproprietad
1. Relaziun
tranter ils
cumproprietaris

¹ Sche pliras personas han proprietad vi d'ina chaussa, mintgina per ina part e senza che la chaussa saja dividida materialmain, èn ellas cumproprietarias.

² Sch'i n'è betg fixà autramain, èn ellas cumproprietarias da parts egualas.

³ Per sia part ha mintga cumproprietari ils dretgs e las obligaziuns d'in proprietari; el po alienar u impegnar quella e la part po er vegnir impegnada da ses crediturs.

Art. 647⁴⁷²

2. Urden
d'utilisaziun e
d'administraziun

¹ Ils cumproprietaris pon far in urden d'utilisaziun e d'administraziun che divergescha da las disposiziuns legalas e fixar en quel ch'el possia vegnir midà cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris.⁴⁷³

⁴⁷² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461)

⁴⁷³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283)

¹bis Ina midada da disposiziuns da l'urden d'utilisaziun e d'administraziun concernent l'attribuziun da dretgs d'utilisaziun exclusivs dovra ultra da quai il consentiment dals cumproprietaris pertutgads directamain.⁴⁷⁴

² Els na pon betg abolir u limitar las cumpetenzas da mintga cumproprietari:

1. da pretender e sche necessari da far ordinar dal derschader l'execuziun dad acts administrativs ch'èn necessaris per mantegnair la valur e l'utilitad da la chaussa;
2. da prender sez, sin donn e cust da tut ils cumproprietaris, las mesiras che ston vegnir prendidas senza retard, per preservar la chaussa d'in donn pli grond u d'in donn che smanatscha.

Art. 647a⁴⁷⁵

3. Acts
administrativs
ordinaris

¹ Mintga cumproprietari è cumpetent da far acts administrativs ordinaris, en spezial per far meglieraziuns sco er lavurs da cultivaziun, da raccolta, da conservaziun e da surveglianza da curta durada, sco er da far contracts per quest intent e per exequir las cumpetenzas che resultan dals contracts da locaziun, da fittanza e d'execuziun da lavurs, inclusiv il pajament e la retschavida da daners per la cuminanza dals cumproprietaris.

² La cumpetenza per tals acts administrativs po vegnir reglada autramain cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris, cun resalva da las disposiziuns da la lescha concernent las mesiras necessarias ed urgentas.

Art. 647b⁴⁷⁶

4. Acts
administrativs
pli impurtants

¹ Cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris che sto represchentar a medem temp la gronda part da la chaussa pon acts administrativs pli impurtants vegnir exequids, en spezial la midada da cultura u d'utilisaziun, la conclusiun e la schliaziun da contracts da locaziun e da fittanza, la participaziun a meglieraziuns dal terren e la nominaziun d'in administratur, dal qual las cumpetenzas n'èn betg limitadas sin acts administrativs ordinaris.

² Resalvadas restan las disposiziuns davart las mesiras architectonicas necessarias.

⁴⁷⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283)

⁴⁷⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

⁴⁷⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

5. Mesiras
architectonicas
a. Necessarias

Art. 647^{c477}

Las lavurs da mantegniment, da reparaziun e da renovaziun ch'èn necessarias per mantegnair la valor e l'utilidad da la chaussa, pon vegnir exequidas cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris, uschenavant ch'ellas na dastgan betg vegnir fatgas da mintga singul perquai ch'i sa tracta d'acts administrativs ordinaris.

b. Utilas

Art. 647^{d478}

¹ Las lavurs da renovaziun e da midada ch'èn destinadas per augmentar la valor u per meglierar la rendita u l'utilidad da la chaussa, dovran il consentiment da la maioritad dals cumproprietaris che represchantan a medem temp la gronda part da la chaussa.

² Midadas che engrevgeschan – en moda considerabla e permanenta – ad in cumproprietari da duvrar u da giudair ina chaussa per l'intent d'enfin ussa u che fan, che quai saja main economic, na pon betg vegnir exequidas senza il consentiment dal cumproprietari pertutgà.

³ Sch'ina midada pretenda d'in cumproprietari expensas che n'èn betg supportablas per el, en spezial perquai che quellas stattan en disproporzium cun la valor da facultad da sia part, po ella vegnir exequida senza ses consentiment mo, sch'ils auters cumproprietaris surpiglian sia part dals custs, uschenavant che quella surpassa l'import supportabel per el.

c. Che servan
a l'embelliment
ed a la cumadaivladad

Art. 647^{e479}

¹ Lavurs da construcziun che servan mo ad embellir, a meglierar l'aspect da la chaussa u a la cumadaivladad per il diever, dastgan vegnir exequidas mo cun il consentiment da tut ils cumproprietaris.

² Sche talas lavurs vegnan ordinadas cun il consentiment da la maioritad da tut ils cumproprietaris, la quala represchenta a medem temp la gronda part da la chaussa, pon ellas er vegnir exequidas cunter la voluntad dad in cumproprietari che na dat betg ses consentiment, uschenavant che quel n'è betg pregiuditgà permanentamain en ses dretgs da giudida e da diever, ed ils auters cumproprietaris al prestan ina indemnizaziun per il disturbi transitoric e surpiglian sia part dals custs.

477 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

478 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

479 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

Art. 648⁴⁸⁰

6. Disponer
da la chaussa

¹ Mintga cumproprietari ha il dretg da represchentar, da duvrar e da giudair la chaussa, uschenavant che quai sa cumporta cun ils dretgs dals auters.

² Per alienar u per engrevgiar la chaussa sco er per midar sia destina-ziun dovri il consentiment da tut ils cumproprietaris, nun che quels hajan fixà unanimamain in'otra regulaziun.

³ Sche parts da la cumproprietad èn engrevgiadas cun dretgs da pegn fonsil u cun grevezzas fonsilas, na pon ils cumproprietaris betg pli engrevgiar la chaussa senza cun tals dretgs.

Art. 649⁴⁸¹

7. Purtar ils custs
e las grevezzas

¹ Ils custs da l'administraziun, las taglias ed autras grevezzas che resultan da la cumproprietad u che sa basan sin la chaussa cuminaivla, vegnan purtads dals cumproprietaris tenor la proporziun da lur parts, nun ch'i saja fixà autramain.

² Sch'in cumproprietari ha pajà pli che sia part vi da questas expensas, po el pretender dals auters ina indemnizaziun tenor la medema proporziun.

Art. 649a⁴⁸²

8. Obligaziun
da regulaziuns
e remartga en il
register fonsil⁴⁸³

¹ L'urden d'utilisaziun e d'administraziun fixà dals cumproprietaris e lur decisivns administrativas sco er las sentenzias e las disposiziuns giudizialas èn er liants per il successur legal d'in cumproprietari e per l'acquistader d'in dretg real vi d'ina part d'ina cumproprietad.

² Els pon vegnir remartgads en il register fonsil en cas da parts d'ina cumproprietad vi da baints immobigliars.⁴⁸⁴

⁴⁸⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

⁴⁸¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

⁴⁸² Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461)

⁴⁸³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283)

⁴⁸⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283)

Art. 649^b⁴⁸⁵

9. Exclusioni da
la cuminanza
a. Cum-
proprietaris

1 Il cumproprietari po vegnir exclus da la cuminanza tras ina sentenza giudiziala, sche tras ses cumportament u sche tras il cumportament da persunas, a las qualas el ha cedi il diever da la chaussa u per las qualas el è responsabel, obligaziuns vers tut ils cumproprietaris u vers singuls cumproprietaris èn vegnidas violadas uschè grevamaing, ch'ins na po betg pretender da quels da restar en la cuminanza.

2 Sche la cuminanza cumpiglia mo dus cumproprietaris, ha mintgin dad els il dretg da purtar plant; en ils auters cas, e sch'i n'è betg vegni fixà insatge auter, dovri – per purtar plant – l'autorisaziun da la maiortad da tut ils cumproprietaris cun excepziun da l'accusà.

3 Il derschader che pronunzia l'exclusiun condemna l'accusà d'alienar sia part ed ordinescha, per il cas che l'alienaziun na vegn betg fatga entaifer il termin fixà, l'ingiant public tenor las prescripziuns davart l'utilisaziun sfurzada da bains immobigliars cun excepziun da quellas concernent la schliaziun da la cumproprietad.

Art. 649^c⁴⁸⁶

b. Possessurs
d'auters dretgs

Las disposiziuns davart l'exclusiun d'in cumproprietari èn applitgables tenor il senn per il giudider e per il possessur d'auters dretgs da giudida reals u persunals ch'èn prenotads en il register funsil.

Art. 650⁴⁸⁷

10. Schliaziun
a. Dretg
da partizium

1 Mintga cumproprietari po pretender che la cumproprietad vegnia schliada, nun che quai saja exclus tras in act giuridic, tras ina partizium en proprietad da condomini u tras la destinaziun da la chaussa ad in intent permanent.

2 La schliaziun po vegnir esclusa tras ina convegna per maximalmain 50 onns; ella sto, sch'i sa tracta da bains immobigliars, vegnir fatga tras in act public e prenotada en il register funsil per esser valaivla.⁴⁸⁸

3 La schliaziun na dastga betg vegnir pretendida d'in temp maladattà.

⁴⁸⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461)

⁴⁸⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461)

⁴⁸⁷ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461)

⁴⁸⁸ Versiun tenor la cifra I I da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283)

Art. 651

b. Maniera
da parter

¹ La schliaziun vegn fatga tras la partiziun corporala, tras la vendita sin via privata u sin in ingiant cun la repartiziun dal retgav ubain uschia che in u che plirs cumpropietaris surpiglian l'entira chaussa e pajan ora ils auters.

² Sch' ils cumpropietaris n'arrivan betg a sa convegnir davart la moda, co che la chaussa duai vegnir schliada, vegn quella partida en parts corporalas tenor la disposiziun dal derschader u, sche quai n'è betg pussaivel senza svalitar la chaussa considerablamain, ingiantada publimain u mo tranter ils cumpropietaris.

³ Sche la chaussa po mo vegnir partida corporalmain en parts inegualas, vegn la differenza gulivada cun daners.

Art. 651a⁴⁸⁹

c. Animals
da chasa

¹ En cas d'animals che vegnan tegnids en il sector chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, attribuescha il derschader – en cas da dispita – la proprietad exclusiva a quella partida che garantescha a l'animal il meglier piazzament or dal puntg da vista da la protecziun dals animals.

² Il derschader po obligar la persuna, a la quala l'animal vegn attribui, da pajar ina indemnizaziun adequata a la cuntrapartida; el fixescha la summa tenor liber apprezzar.

³ El prenda las mesiras preventivas necessarias, en spezial areguard il piazzament provisoric da l'animal.

Art. 652

II. Proprietad
cuminaivla
1. Premissa

Sche pliras personas furman tenor la lescha u tenor il contract ina cuminanza e possedan sin basa da quella la proprietad d'ina chaussa, èn ellas proprietarias cuminaivlas ed il dretg da mintgin dad els s'extenda sin l'entira chaussa.

Art. 653

2. Effect

¹ Ils dretgs e las obligaziuns dals proprietaris cuminaivels sa drizzan tenor las reglas stabilidas da la lescha u tenor contract e ch'èn liantas per la cuminanza.

² Nun ch'i saja disponi autramain, dovri in conclus unanim da tut ils proprietaris cuminaivels per far diever da la proprietad e surtut per disponer da la chaussa.

⁴⁸⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806)

³ Uschè ditg che la cuminanza exista, na po nagin dals proprietaris cuminaiVELs pretender la partiziun da la chaussa u disponer dad ina part da la chaussa.

Art. 654

3. Schliaziun
- ¹ La schliaziun vegn fatga cun l'alienaziun da la chaussa u cun la fin da la cuminanza.
- ² La partiziun vegn fatga tenor las prescripziuns davart la cumproprietad, nun ch'i saja disponì autramain.

Art. 654^a⁴⁹⁰

- III. Proprietad collectiva vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs e vi da bains immobigliars agriculs
- Per schliar ina proprietad collectiva vi da manaschis agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁴⁹¹ davart il dretg funsil puril.

Deschnovavel titel: La proprietad funsila

Emprim chapitel:

Object, acquist e perdita da la proprietad funsila

Art. 655⁴⁹²

- A. Object
- I. Bains immobigliars ⁴⁹³
- ¹ L'object da la proprietad funsila èn ils bains immobigliars.
- ² Bains immobigliars en il senn da questa lescha èn:
1. las immobiglias;
 2. ils dretgs independents e permanents ch'èn inscrits en il register funsil;
 3. las minieras;
 4. las parts da cumproprietad vi da bains immobigliars.
- ³ Sco dretg independent e permanent po ina servitut vi d'in bain immobigliar vegnir inscritta en il register funsil, sch'ella:
1. n'è vegnida constituida ni a favur d'in bain immobigliar che ha quest dretg ni exclusivamain a favur d'ina tscherta persuna; e

⁴⁹⁰ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBI 1988 III 953)

⁴⁹¹ SR 211.412.11

⁴⁹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461)

⁴⁹³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283)

2. è fundada per almain 30 onns u per in temp nundeterminà.⁴⁹⁴

Art. 655a⁴⁹⁵

II. Proprietad
dependenta

¹ In bain immobigliar po vegnir collià cun in auter bain immobigliar en quella moda ch'ìl proprietari respectiv dal bain immobigliar principal è mintgamai er il proprietari dal bain immobigliar collià cun quel. Quel parta il destin giuridic dal bain immobigliar principal e na po betg vegnir alienà, impegnà u engrevgià separadamain.

² Sche la colliaziun vegn fatga per in intent duraivel, na pon il dretg da cumpra tenor lescha dals cumproprietaris ed il dretg d'abolir la cumproprietad betg vegnir fatgs valair.

Art. 656

B. Acquist
I. Inscriziun

¹ Per acquistar proprietad funsila dovri l'inscriziun en il register funsil.

² Tgi che acquista proprietad funsila tras appropriaziun, tras successiun d'ierta, tras expropriaziun, tras execuziun sfurzada u tras sentenza giudiziala daventa ses proprietari gia avant l'inscriziun, el po dentant disponer da sia proprietad en il register funsil pir cur che l'inscriziun è vegnida fatga.

Art. 657

II. Modas
d'acquistar
I. Transferiment

¹ Il contract concernent il transferiment da proprietad funsila basegna ina documentaziun publica per esser liant.

² La disposiziun per causa da mort ed il contract matrimonial ston vegnir fatgs tenor las furmas che vegnan prescrittas en il dretg d'ierta ed en il dretg dals bains matrimonials.

Art. 658

2. Appropriaziun

¹ In bain immobigliar inscrit en il register funsil po vegnir acquistà tras appropriaziun mo, sch'ì resulta dal register funsil ch'el saja senza patrun.

² L'appropriaziun da terren betg inscrit en il register funsil è sutta-messa a las disposiziuns davart las chaussas senza patrun.

⁴⁹⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

⁴⁹⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

Art. 659

3. Furmazium
da nov terren

1 Terren nov utilisabel che sa furma sin intschess senza patrun tras alluviuns, tras emplenidas e tras spustaments da terren, tras midadas dal curs u dal nivel d'ina aua publica u sin in'otra moda, appartegna al chantun territorial.

2 Ils chantuns èn libers da ceder tals terrains als proprietaris cunfinants.

3 Tgi che po cumprovar che parts dal terren èn vegnidas stgarpadas davent da sia proprietad, po reprendre quellas entaifer in termin adequat.

Art. 660

4. Spustament
da terren
a. En general⁴⁹⁶

1 Spustaments da terren d'in bain immobigliar sin in auter na chaschunan betg ina midada dals cunfins.

2 Parts da terren ed auters objects ch'èn vegnids transportads uschia d'in bain immobigliar sin in auter, èn suttamess a las disposiziuns davart las chaussas manadas natiers u davart l'uniun da las chaussas.

Art. 660a⁴⁹⁷

b. Spustaments
permanents

1 Il princip, tenor il qual spustaments da terren na chaschunan betg ina midada dals cunfins, na vala betg per territoris cun spustaments permanents da terren, sche quests territoris èn vegnids designads uschia dal chantun.

2 Designond ils territoris sto vegnir resguardada la cumposiziun dals bains immobigliars pertutgads.

3 L'appartegnientscha d'in bain immobigliar ad in tal territori sto vegnir communitgada en moda adattada a las personas participadas ed inscrista en il register funsil.

Art. 660b⁴⁹⁸

c. Nova
determinaziun
dals cunfins

1 Sch'in cunfin daventa inadattà pervia d'in spustament da terren, po mintga proprietari d'in bain immobigliar pertutgà pretender ch'el vegnia determinà da nov.

2 Ina plivalur u ina valur reducida sto vegnir gulivada.

⁴⁹⁶ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁴⁹⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁴⁹⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

5. Acquist
tras giudida
a. Acquist tras
giudida ordinari

Art. 661

Sch'insatgi è vegnì inscrit nungjustifitgadain in il register funsil sco proprietari, na po sia proprietad betg pli vegnir contestada, suenter ch'el ha possedi il bain immobigliar durant 10 onns da buna fai, senza interrupziun e senza esser vegnì contestà.

b. Acquist
tras giudida
extraordinari

Art. 662

¹ Tgi che posseda incontestadamain e nuninterruttamain in bain immobigliar betg inscrit en il register funsil durant 30 onns sco proprietad, po pretender da vegnir inscrit sco proprietari da quel.

² Sut las medemas premissas ha quest dretg er in possessur d'in bain immobigliar, sch'il proprietari da quest bain immobigliar na po betg vegnir erui or dal register funsil u era mort u vegnì declerà sco spari al cumenzament dal termin da l'acquist tras giudida da 30 onns.

³ L'inscripziun dastga dentant mo vegnir fatga sin l'ordinaziun dal derschader e mo sch'i n'è betg vegnida fatga ina protesta entaifer in termin ch'è vegnì fixà tras ina publicaziun uffiziala u sche la protesta inoltrada è vegnida refusada.

c. Termins

Art. 663

Per calcular ils termins, l'interrupziun e la sistida da l'acquist tras giudida vegnan applitgadas correspudentamain las prescripziuns davart la surannaziun da pretensiuns.

6. Chaussas
senza patrun
e chaussas
publicas

Art. 664

¹ Las chaussas senza patrun e las chaussas publicas èn suttamessas a la suveranità dal stadi, en il territori dal qual ellas sa chattan.

² Cun resalva da mussaments cuntraris n'exista nagina proprietad privata vi da las auas publicas, vi dal terren nuncultivabel sco gripa, gondas, naiv perpetna e glatschers e vi da las funtaunas che naschan da quels.

³ Il dretg chantunal relascha las disposiziuns necessarias concernent l'appropriaziun da terren senza patrun, concernent l'exploitaziun e concernent il diever general da las chaussas publicas sco vias e piazzas, auas e letgs da flums.

Art. 665

III. Dretg sin
l'inscripziun

¹ Il motiv d'acquist dat il dretg a l'acquistader da pretender ch'il proprietari fetschia far l'inscripziun en il register funsil; sche quel refusa quai, po l'acquistader dumandar il derschader che la proprietad vegnia attribuida ad el.

² L'acquistader po laschar far da sai anor l'inscripziun en cas d'ina appropriaziun, d'ina successiun d'ierta, d'ina expropriaziun, d'ina execuziun sfurzada u d'ina sentenza dal derschader.

³ Las midadas vi da la proprietad funsila che resultan sin fundament da la lescha tras cuminanza dals bains u tras la schliaziun da quels, vegnan inscrites en il register funsil sin dumonda d'in consort.⁴⁹⁹

Art. 666

C. Perdita

¹ La proprietad funsila prenda ina fin cun l'extincziun da l'inscripziun sco er cun la perdita totala dal bain immobigliar.

² Per il cas d'ina expropriaziun fixeschan las leschas respectivas da la confederaziun e dals chantuns il mument, cur che la proprietad prenda ina fin.

Art. 666a⁵⁰⁰

D. Mesiras
giudizialas
I. Proprietari
nunchattabel

¹ Sch'il proprietari inscrit en il register funsil na po betg vegnir identifitgà, sche ses lieu da domicil n'è betg enconuscent u sch'il num u il lieu da domicil d'in u da plirs da ses ertavels n'è betg enconuscent, po il derschader ordinar sin dumonda las mesiras necessarias.

² En spezial po il derschader nominar in represchentant. Sin dumonda fixescha el la dimensiun da la pussanza da represchantanza. Sch'el na fixescha betg insatge auter, sa restrenscha questa pussanza a mesiras da mantegniment.

³ La dumonda d'ordinar mesiras po far:

1. mintga persuna che ha in interess degn da vegnir protegi;
2. l'uffizi dal register funsil al lieu dal bain immobigliar.

⁴ L'ordinaziun da mesiras n'interrumpa betg il termin per in acquist tras giudida extraordinari.

⁴⁹⁹ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁵⁰⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 666b⁵⁰¹

II. Absenza dals
organs prescrits

Sch'ina persuna giuridica u in auter subject giuridic inscrit en il register funsil sco proprietari na dispona betg pli dals organs prescrits, po mintga persuna che ha in interess degn da vegnir protegì u l'uffizi dal register funsil al lieu dal bain immobigliar dumandar il derschader d'ordinar las mesiras necessarias areguard il bain immobigliar.

Segund chapitel: Cuntegn e restricziun da la proprietad funsila

Art. 667

A. Cuntegn
I. Dimensiun

¹ La proprietad vi da funs e vi da terren s'extenda ensi vers il spazi d'aria ed engiu en il terren uschè lunsch ch'igl exista in interess d'exequir la proprietad.

² Ella cumpiglia – cun resalva da las restricziuns legalas – tut las construcziuns, tut las plantas sco er tut las funtaunas.

Art. 668

II. Cunfinaziun
1. Moda
da marcar
ils cunfins

¹ Ils cunfins vegnan inditgads tras ils plans dal register funsil e tras ils terms sin il bain immobigliar.

² Sch'ils terms e sch'ils plans dal register funsil sa cuntradin, vegni presumà ch'ils plans dal register funsil inditgeschian ils cunfins corrects.

³ La presunziun na vala betg per ils territoris cun spustaments da terren ch'èn designads dal chantun.⁵⁰²

Art. 669

2. Obligaziun
da metter terms

Sin dumonda da ses vischin è mintga proprietari d'in bain immobigliar obligà da cooperar per fixar in cunfin intschert, saja quai per rectificgar ils plans u per metter terms.

Art. 670

3. Cumpro-
prietad vi da
terminaziun

Sche mirs, saivs vivas, saivs u autras terminaziuns per separar bains immobigliars cunfinants stattan sin il cunfin, vegni presumà ch'els sajan cumproprietad dals dus vischins.

⁵⁰¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

⁵⁰² Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziun (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1404; BBl **1988** III 953).

Art. 671

III. Construcziuns sin il bain immobigliar

1. Funs e material
a. Relaziun da proprietad

1 Sch'insatgi dovra material ester per construir sin ses bain immobigliar u sch'el dovra agen material per construir sin in bain immobigliar ester, daventa il material ina part integrala dal bain immobigliar.

2 Sch'il material è vegni duvrà senza la permissiun da ses proprietari, ha quel il dretg da pretender ch'il material vegnia zavrà e restitui sin donn e cust dal proprietari dal bain immobigliar, uschenavant che quai sa lascha far senza chaschunar in donn sproporziunà.

3 Sut la medema premissa po il proprietari dal bain immobigliar pretender ch'il material ester, ch'è vegni duvrà senza ses consentiment, vegnia allontanà sin donn e cust dal construir.

Art. 672

b. Indemnisaziun

1 Sche la zavrada dal material na vegn betg fatga, ha il proprietari dal bain immobigliar da prestar ina indemnisaziun adequata per il material.

2 Sch'il proprietari dal bain immobigliar ha construi da mala fai cun material ester, po el vegnir sentenzià da reparar cumplainamain il donn.

3 Sch'il proprietari dal material era en mala fai cur ch'el ha construi sin in bain immobigliar ester, po l'indemnisaziun vegnir limitada a la valur minimala che la construcziun ha per il proprietari dal bain immobigliar.

Art. 673

c. Attribuziun da la proprietad funsila

Sche la construcziun vala evidentamain dapli ch'il sulom, po quel che sa chatta en buna fai pretender che la proprietad vi da la construcziun e vi dal sulom vegnia attribuida al proprietari dal material cunter ina indemnisaziun adequata.

Art. 674

2. Construcziuns che tanschan sin in bain immobigliar vischin

1 Construcziuns ed auters indrizs che tanschan sin in bain immobigliar vischin, restan ina part integrala dal bain immobigliar, sin il qual els èn construids, sch'il proprietari dal bain immobigliar posseda in dretg real sin lur existenza.

2 Il dretg da construir talas parts che tanschan sin in bain immobigliar vischin po vegnir inscrit sco servitut en il register funsil.

3 Sche las parts che tanschan sin in bain immobigliar vischin èn vengidas construidas senza dretg e sch'il vischin donnegià n'ha betg fatg protesta a temp, sch'el ha gi enconuschientscha da quest fatg, po il derschader attribuir al construir – sch'el è da buna fai e sche las circumstanzas giustifitgeschan quai – u in dretg real sin questas

parts u la proprietad dal sulom, e quai cunter ina indemnissaziun adequata.

Art. 675

3. Dretg da construcziun

¹ Ovras da construcziun ed auters indrizs ch'èn chavads en u ch'èn mirads si sin il sulom ester u ch'èn uschiglio colliads permanentamain cun quel, saja quai sur terra u sut terra, pon avair in agen proprietari, sch'els èn inscrits en il register funsil sco servituts.

² In tal dretg da construcziun na po betg vegnir concedì a singuls plauns d'in edifizii.

Art. 676

4. Conducts

¹ Conducts dal provediment e da l'allontanament che sa chattan ordaifer il bain immobigliar, al qual els servan, tutgan al proprietari da l'ovra ed a l'ovra, da la quala els vegnan u a la quala els mainan, nun che quai saja reglà autramain.⁵⁰³

² Uschenavant ch'i na vegn betg applitgà il dretg da vischinanza, vegn il bain immobigliar ester engrevgià cun tals conducts cun constituir ina servitut.

³ La servitut nascha cun la construcziun dal conduct, sche quel è perceptibel da l'exteriur. Cas cuntrari nascha ella cun l'inscripziun en il register funsil.⁵⁰⁴

Art. 677

5. Construcziuns moviblas

¹ Chamonas, buttegas, baraccas e construcziuns sumegliantas mantegnan lur agen proprietari, sch'ellas n'èn betg construidas cun l'intent da las integrar durablamain sin terren ester.

² Ellas na vegnan betg inscrittas en il register funsil.

Art. 678

IV. Plantaziuns sin il bain immobigliar

¹ Sch'insatgi metta plantas estras en ses agen bain immobigliar u atgnas plantas en in bain immobigliar ester, naschan ils medems dretgs e las medemas obligaziuns sco tar l'utilisaziun da material da construcziun u sco tar las construcziuns moviblas.

⁵⁰³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁰⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Ina servitut che correspunda al dretg da construcziun per singulas plantas e per plantaziuns po vegnir constituida per almain 10 onns e per maximalmain 100 onns.⁵⁰⁵

³ Avant la scadenza da la durada fixada po il proprietari engrevgià pretender che la servitut vegnia substituida, sch'el ha fatg cum il giudider da la servitut in contract da fittanza concernent l'utilisaziun dal terren e sche quest contract vegn schlià. Il derschader regla las consequenzas patrimonialas, considerond tut las circumstanzas.⁵⁰⁶

Art. 679

V. Respon-
sablidad dal
proprietari d'in
bain immobigliar
1. En cas ch'il
dretg da pro-
prietad vegn
surduvrà⁵⁰⁷

¹ Tgi che vegn donnegià u periclità, perquai ch'in proprietari d'in bain immobigliar surdovra ses dretg da proprietad, po pretender da quel – ultra da l'indemnisaziun dal donn – ch'el dismettia il donn u prendia mesiras per prevegnir al donn smanatschant.

² Sch'in edifizii u in indriz privescha in bain immobigliar vischin da tshertas qualitats, existan las pretensiuns menziunadas en l'alinea 1 mo, sche las prescripziuns che valevan il mument, che l'edifizii u l'indriz è vegni construi, n'èn betg vegnidas observadas.⁵⁰⁸

Art. 679a⁵⁰⁹

2. En cas d'ina
cultivaziun le-
gala dal bain
immobigliar

Sch'in proprietari da bains immobigliars chaschuna tar la cultivaziun legala da ses bain immobigliar, en spezial tar lavurs da construcziun, ad in vischin temporarmain dischavantatgs sproporzionads ed inevitabels e chaschuna el quattras in donn, po il vischin dal proprietari da quest bain immobigliar mo pretender l'indemnisaziun dal donn.

Art. 680

B. Restricziuns
I. En general

¹ Las restricziuns legalas da la proprietad existan senza esser inscrites en il register funsil.

² Per las abolir u per las midar tras in act giuridic dovri ina documentaziun publica ed ina inscripziun en il register funsil, per che quai saja valaivel.

⁵⁰⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBI 2002 4721).

⁵⁰⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBI 2002 4721).

⁵⁰⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁰⁸ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁰⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

³ Las restricziuns da la proprietad ch'èn vegnidas stabilidas en l'interess public na pon betg vegnir abolidas u midadas.

Art. 681⁵¹⁰

II. Restricziuns dal dretg d'alienar; dretgs da precumpra legals
1. Principis

¹ Ils dretgs da precumpra legals pon er vegnir exequids tar l'ingiant sfurzà, dentant mo a l'ingiant sez e per las cundiziuns, per las qualas il bain immobigliar vegn attribui a l'offerent; dal rest pon ils dretgs da precumpra legals vegnir fatgs valair sut las premissas che valan per ils dretgs da precumpra contractuals.

² Il dretg da precumpra croda, sch'il bain immobigliar vegn alienà ad ina persuna che ha in dretg da precumpra dal medem rang u d'in rang superiur.

³ Ils dretgs da precumpra legals na pon ni vegnir ertads ni cedids. Els precedan ils dretgs da precumpra contractuals.

Art. 681a⁵¹¹

2. Diever

¹ Il vendider sto infurmar ils titulars dal dretg da precumpra davart la conclusiun e davart il cuntegn dal contract da cumpra.

² Sch'il titular dal dretg da precumpra vul far diever da quest dretg, sto el far valair quel entaifer 3 mais dapi l'enconuschientscha da la conclusiun e dal cuntegn dal contract. Suenter ch'i èn passads 2 onns dapi l'inscripziun dal nov proprietari en il register funsil na po il dretg betg pli vegnir fatg valair.

³ Entaifer quests termins po il titular dal dretg da precumpra far valair ses dretg vers mintga proprietari d'in bain immobigliar.

Art. 681b⁵¹²

3. Midada, renunzia

¹ La cunvegna, cun la quala in dretg da precumpra legal vegn exclus u midà, basegna ina documentaziun publica per esser valaivla. Ella po vegnir prenotada en il register funsil, sch'il proprietari respectiv d'in auter bain immobigliar ha il dretg da precumpra.

² Suenter ch'il cas da precumpra è entrà, po il titular dal dretg da precumpra legal renunziar en scrit a l'execuziun da quest dretg.

⁵¹⁰ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵¹¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

⁵¹² Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

Art. 682⁵¹³

4. En cas da cumproprietad ed en cas da dretg da construcziun⁵¹⁴

¹ Cumproprietaris han in dretg da precumpra vers tuttas terzas persunas che acquistan ina part dal bain immobigliar. Sche plirs cumproprietaris fan valair lur dretg da precumpra, als vegn attribuida lur part en la proporziun da lur parts da cumproprietad da fin ussa.⁵¹⁵

² Il proprietari d'in bain immobigliar ch'è engrevgià cun in dretg da construcziun independent e permanent ha er il dretg da precumpra vers mintga acquistader da quest dretg ed il possessur da quest dretg ha il medem dretg vi dal bain immobigliar engrevgià, uschenavant che quest bain immobigliar serva a l'execuziun da ses dretg da construcziun.

3...⁵¹⁶

Art. 682a⁵¹⁷

5. Dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs

Per il dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁵¹⁸ davart il dretg funsil puril.

Art. 683⁵¹⁹**Art. 684**

III. Dretg da vischinanza
1. Immissiuns exageradas⁵²⁰

¹ Faschond diever da sia proprietad ed en spezial manond ina interpresa u pratitgond in mastergn sin ses agen bain immobigliar è mintgin obligà d'evitar tut las immissiuns memia grondas sin la proprietad dal vischin.

⁵¹³ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBI 1962 II 1461).

⁵¹⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁵¹⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁵¹⁶ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁵¹⁷ Integrà tras l'art. 92 cifra 1 da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBI 1988 III 953).

⁵¹⁸ SR 211.412.11

⁵¹⁹ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁵²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² Scumandadas èn en spezial tut las immissiuns nuschaivlas e betg giustifitgadas tenor la situaziun e tenor la qualitad dals bains immobigliars u tenor l'ianza locala tras impostaziun da l'aria, spizza, canera, sun, vibraziun, radiaziun ubain privaziun dal sulegl u da la glisch.⁵²¹

Art. 685

2. Chavar e construir
a. Regla

¹ Cun chavar e cun construir na dastga il proprietari betg far donn al bain immobigliar vischinant muventond ses terren u mettend quel en privel u faschond donn ad indrizs existents.

² Per construcziuns che cuntrafan a las prescripziuns dal dretg da vischianza, vegnan applitgadas las disposiziuns concernent las construcziuns surpassantas.

Art. 686

b. Prescripziuns chantunalas

¹ Ils chantuns han il dretg da fixar las distanzas che ston vegnir observadas tar stgavaments e tar construcziuns.

² Els pon fixar ulteriuras prescripziuns da construcziun.

Art. 687

3. Plantas
a. Regla

¹ Mintgin po tshuncar e salvar per sasez la roma che sa stenda en sia proprietad e las ragischs che penetreschan en ses terren, sche quella roma u sche questas ragischs fan donn a sia proprietad e na vegnan betg allontanadas entaifer in termin adequat suenter sia reclamaziun.

² Sch'in proprietari d'in bain immobigliar tolerescha che roma sa stendia sur ses terren cultivà u surbajegià, ha el il dretg dals fritgs che creschan vi da questa roma.

³ Questas prescripziuns na vegnan betg applitgadas per guauds che sa cunfinan.

Art. 688

b. Prescripziuns chantunalas

Ils chantuns han il dretg da prescriber en tge distanza dal bain immobigliar vischinant ch'i dastgan vegnir fatgas plantaziuns prendend resguard da la qualitad dal furs e da las plantas; els pon er obligar ils proprietaris dals bains immobigliars da tolarar che roma u ragischs da bostgs da fritga tanschian vi en lur proprietad ed els dastgan reglar u abolir en quests cas il dretg da far diever da quests fritgs.

⁵²¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 689

4. Deflussiun
da l'aua

¹ Mintga proprietari d'in bain immobigliar è obligà d'acceptar sin ses bain immobigliar l'aua che curra sin quel en moda natirala giu dal bain immobigliar sura, en spezial aua da plievgia, aua da naiv ed aua da funtaunas betg tschiffadas.

² Nagin proprietari d'in bain immobigliar na dastga far donn al vischin cun midar il curs natural da l'aua.

³ L'aua ch'è necessaria per il bain immobigliar sutvart dastga vegnir retegnida per il bain immobigliar survart mo uschenavant ch'ella è indispensabla per quel.

Art. 690

5. Drenaschas

¹ Il proprietari dal bain immobigliar sutvart è obligà d'acceptar senza indemnizium las auas da drenaschas dal bain immobigliar survart, uschenavant che quellas èn curridas en moda natirala gia avant sin ses bain immobigliar.

² Sch'el patescha in donn tras questa drenascha, po el pretender dal proprietari sura ch'el fetschia sin agens custs in conduct tras il bain immobigliar sutvart.

Art. 691

6. Conducts
a. Obligaziun
da tolerar

¹ Mintga proprietari da bains immobigliars è obligà da permetter cunter indemnizium cumplaina che bischens e conducts per il provediment e per l'allontanament vegnian mess en ses bain immobigliar, sch'in auter bain immobigliar na po uschiglio betg vegnir rendi accessibel u po vegnir rendi accessibel mo cun custs sproporziunads.⁵²²

² La pretensiun da manar tals conducts tras bains immobigliars ester na po betg vegnir fundada sin il dretg da vischinanza en ils cas, per ils quals il dretg chantunal u federal renviescha a la via d'expropriaziun.

³ Sch'il proprietari autorisà u il proprietari engrevgià pretenda quai, vegnan ils conducts che traversan in bain immobigliar inscrits en il register funsil sco servitut. Ils custs da l'inscripziun paja il proprietari autorisà. Envers in cumprader da buna fai po il dretg da metter conducts er vegnir fatg valair senza inscripziun.⁵²³

⁵²² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵²³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

Art. 692

b. Protecziun
dals interess
dal proprietari
engrevgià

¹ Il proprietari d'in bain immobigliar che sto tolerar il conduct, po pretender ch'i vegnia prendi adequatamain resguard da ses interess.

² Sche circumstanzas extraordinarias giustifitgeschan quai, po el pretender che quel toc terren, che vegn pertutgà dal conduct sur terra, vegnia cumprà en ina dimensiun adequata e per in pretsch che l'indemnescha cumplainamain.

Art. 693

c. Midada da
las relaziuns

¹ Sche las relaziuns sa midan, po il proprietari d'in bain immobigliar pretender ch'il conduct vegnia dischlocà tenor ses interess.

² Ils custs da la dischlocaziun porta per regla il giudider.

³ Nua che circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai, po ina part adequata da quests custs vegnir adossada al proprietari dal bain immobigliar.

Art. 694

7. Dretgs
da passadi
a. Passadi
necessari

¹ Sch'il proprietari d'in bain immobigliar n'ha betg ina via suffizienta per arrivar da ses bain immobigliar sin ina via publica, po el pretender dals vischins ch'els al concedian in passadi necessari cunter pajament cumplain.

² Questa pretensiun sa drizza en emprima lingia vers il vischin, dal qual il passadi necessari po vegnir pretendi il pli tgunsch, resguardond en quest connex las relaziuns anteriuras da proprietad e da vias, ed en segunda lingia vers il proprietari, al qual la via fa il main donn.

³ Fixond il passadi necessari, ston vegnir resguardads ils interess da tuttas duas varts.

Art. 695

b. Auters dretgs
da passadi

Ils chantuns pon relaschar prescripziuns detagliadas che concernan il dretg dal proprietari d'in bain immobigliar da passar sin il bain immobigliar vischinant per pudair cultivar e meglierar ses agen bain immobigliar u construir sin quel; els pon er reglar il dretg da far diever dal bain immobigliar vischinant per arar, per bavrar, per traversar quel l'enviern, per trair u per runar laina e per chaussas sumegliantas.

Art. 696

c. Remartga en
il register funsil

¹ Ils dretgs da passadi che vegnan stabilids directamain tras la lescha na ston betg vegnir inscrits en il register funsil.

² Els vegnan dentant remartgads en il register, sch'els èn da natira permanenta.

Art. 697

8. Far saiv

¹ Mintga proprietari paja sez ils custs per far saiv enturn ses bain immobigliar, cun resalva da las disposiziuns davart la cumpropietad vi d'indrizz da cunfin cuminaivels.

² Ils chantuns mantegnan il dretg da reglar l'obligaziun e la maniera da far saiv.

Art. 698

9. Obligaziun da mantegnimment

Ils proprietari da bains immobigliars han – en la proporziun da lur interess – da contribuir vi dals custs dals indrizz ch'èn necessaris per exequir ils dretgs da vischinanza.

Art. 699IV. Dretg d'access e da defensiun
1. Access

¹ Entaifer ils terms da l'isanza locala èsi permiss a mintgin dad ir per guauds e per pastgiras sco er da tschertgar pumaraida selvadia, bulieus u fritgs selvadis sumegliants, uschenavant che l'autoritàd cumpetenta n'ha betg relaschà scumonds limitads sin territoris determinads, e quai en l'interess da las culturas.

² Il dretg chantunal po fixar prescripziuns detagliadas concernent l'access a bains immobigliars esters per exequir la chatscha e la pestga.

Art. 700

2. Allontanament da chaussas e d'animals

¹ Il proprietari d'in bain immobigliar sto permetter a quel che ha il dretg da tschertgar e d'allontanar las chaussas transportadas sin ses bain immobigliar tras auas, tras suffel, tras lavinas u tras autras forzas da la natira u per pura casualitàd, ed er animals ch'èn vegnids sin ses bain immobigliar sco muvel grond e manidel, pievels d'avieuls, giaglinom e peschs.

² El po pretender ina indemnizaziun per il donn chaschunà ed ha in dretg da retenziun vi dals objects crudads en ses mauns.

Art. 701

3. Defensiun cunter privels e cunter donns

¹ Sch'insatgi po preservar sasez u auters d'in donn smanatschant u d'in privel preschent mo cun intervegnir en la proprietad funsila d'ina terza persuna, è quella obligada da tolerar quai, uschenavant ch'il privel u il donn che sto vegnir parà è considerablamain pli grond ch'il donn che vegn chaschunà al proprietari tras l'intervenziun en sia proprietad.

² Per il donn che resulta qua tras sto vegnir prestada ina indemnizaziun adequata.

Art. 702

V. Restricziuns
da dretg public
1. En general

En l'interess general èsi reservà a la confederaziun, als chantuns ed a las vischnancas il dretg da fixar anc autras restricziuns da la proprietad funsila, sco en spezial concernent la polizia da construcziun, da fiu e da sanadad, concernent ils guauds e las vias, las vias da runar navs, il metter terms e la fixaziun da puncts trigonometrics, concernent las meglieraziuns e la parcellaziun dal funs, l'arrundaziun da cultiras ruralas e da terren da construcziun, concernent il mantegniment d'antiquitads e da monuments da la natira, concernent la protecziun da cuntradas e da puncts panoramics e concernent la protecziun da funtaunas mineralas.

Art. 703⁵²⁴

2. Meglieraziuns
dal terren

¹ Sche meglieraziuns dal terren sco correcziuns da las auas, drenaschas, indrizs per suar, plantaziuns da guaud, vias, arrundaziuns dal terren e chaussas sumegliantas na pon betg vegnir realisadas tras ina interpresa cuminaivla e sche la maioritad dals proprietaris dals bains immobigliars participads, als quals appartegna a medem temp pli che la mesadad dal terren pertutgà, han dà lur consentiment a l'interpresa, èn ils proprietaris dals ulteriurs bains immobigliars obligads da sa participar a quella. Ils proprietaris dals bains immobigliars che na fan betg part da la decisiun, valan sco vuschs affirmativas. La participaziun sto vegnir remartgada en il register funsil.

² Ils chantuns reglan la procedura. Els han da relaschar in urden detaglià en spezial per las arrundaziuns dal terren.

³ La legislaziun chantunala po facilitar anc pli fitg l'execuziun da talas meglieraziuns dal terren e declerar che las prescripziuns correspundentas stoppian vegnir applitgadas per territoris da construcziun e per territoris cun spustaments permanents dal terren.⁵²⁵

Art. 704

C. Funtaunas
e bigls
I. Proprietad
e dretgs vi da
funtaunas

¹ Las funtaunas èn parts integralas dals bains immobigliars e pon vegnir acquistadas sco proprietad mo ensemen cun il terren, or dal qual ellas naschan.

² Il dretg vi da funtaunas che naschan sin terren ester vegn fundà sco servitut tras l'inscripziun en il register funsil.

³ Auas sutterranas han il medem status sco las funtaunas.

⁵²⁴ Versiun tenor ll'art. 121 da la Lescha d'agricultura, en vigur dapi il 1. da schan. 1954 (AS 1953 1073; BBl 1951 I 130).

⁵²⁵ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

Art. 705

II. Deviazion
da funtaunas

1 En l'interess general po il dretg chantunal reglar, restrenscher u scumandar la deviazion da funtaunas.

2 Davart dispitas che naschan qua tras tranter chantuns decida il Cus-segl federal definitivamain.

Art. 706

III. Funtaunas
tagliadas giu
1. Indemnisaziun

1 Sch'il proprietari u l'usufructuari d'in bigl u d'ina funtauna che vegn duvrada savens u ch'è vegnida tschiffada per l'utilisaziun, patescha donn, perquai ch'insatgi taglia giu, sminuescha u tartogna l'aua tras construcziuns, tras stabiliments u tras autras mesiras, po el pretender ina indemnisaziun per quai.

2 Sch'il donn n'è betg vegni chaschunà intenziunadamain u per negligentscha ubain sch'il donnegià è sez la culpa, decida il derschader tenor ses apprezziar, sch'i sto vegnir pajada ina indemnisaziun, e fixescha la maniera e la dimensiun da quella.

Art. 707

2. Restabiliment

1 Sche funtaunas e bigls indispensabels per cultivar u per abitar in bain immobigliar u per spisgentar in conduct d'aua da baiver vegnan tagliads giu u tartagnads, poi vegnir pretendi da metter quels en il stadi anteriur, uschenavant che quai è insumma pussaivel.

2 En ils auters cas po il restabiliment vegnir pretendi mo, sche circumstanzas spezialas giustifitgeschan quai.

Art. 708

IV. Funtaunas
cuminaivlas

1 Sche pliras funtaunas vischinantas, che appartegnan a differents proprietari, vegnan spisgentadas or dal medem ravuigl d'auas sutterranas e furman uschia ina suletta gruppa, po mintga proprietari pretender che las auas vegnian tschiffadas da cuminanza e distribuidas tranter tut ils proprietari autorisads en la proporziun da la fermezza da las funtaunas da fin ussa.

2 Ils custs dal stabiliment cuminaivel vegnan pajads dals participads tenor la proporziun da lur interess.

3 Sch'in dals proprietari autorisads fa opposiziun, po mintgin dad els tschiffar e manar natiers sia funtauna en moda regulara, e quai er alura, sche las funtaunas dals auters proprietari vegnan pregiuditgadas qua tras; el ha da pajar ina indemnisaziun per quai mo uschenavant che sia funtauna è vegnida rinforzada tras ils novs indrizs.

Art. 709

V. Utilisaziun
da funtaunas

Igl è resalvà al dretg chantunal da stabilir, quant enavant che vischins u autras persunas pon far diever da funtaunas, da dutgs e d'auals en proprietad privata per ir per aua, per bavar e per intents sumegliants.

Art. 710

VI. Funtaunas
necessarias

¹ Sch'i manca ad in proprietari d'in bain immobigliar l'aua necessaria per la chasa e per la curt e sche quella na sa lascha betg procurar d'in-sanua auter senza fadias e senza custs sproporziunads, po el pretender dal vischin che quel laschia far diever da ses bigl u da sia funtauna cunter ina indemnisiun cumplaina, uschenavant ch'el na basegna betg tut l'aua per sasez.

² Fixond las modalitads, stoi vegnir preni spezialmain resguard dals interess da la persuna che sto ceder l'aua.

³ Sche las circumstanzas sa midan, poi vegnir pretendi che l'urden stabili vegnia modifitgà.

Art. 711

VII. Obligaziun
da ceder
1. Aua

¹ Sche funtaunas, bigls u auals portan a lur proprietari nagin u mo in pitschen niz cumpareglià cun quel ch'ins pudess trair da quai, poi vegnir pretendi dal proprietari ch'el cedia – cunter ina indemnisiun cumplaina – il dretg da l'aua per provediments cun aua da baiver, per implants d'idrants u per autras interpresas d'interess general.

² Questa indemnisiun al proprietari po consistier d'ina concessiun d'aua dal nov implant.

Art. 712

2. Terren

Ils proprietaris da stabiliments da provediment cun aua da baiver pon far expropriar il terren en ils conturns da las funtaunas che als furneschan l'aua, uschenavant che quai è necessari per proteger las funtaunas cunter contaminaziuns.

Terz chapitel:⁵²⁶ La proprietad en condomini**Art. 712a**

A. Cuntegn
ed object
I. Cuntegn

¹ La proprietad en condomini è la part da cumproprietad vi d'in bain immobigliar che dat al cumproprietari il dretg spezial da duvrar exclusivamain tshertas parts d'in edifizis e da las renovar a l'intern.

⁵²⁶ Integrà tras la cifra II da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

² Il proprietari en condomini ha il dretg d'administrar e da duvrar libramain sias atgnas localitads sco er da concepìr l'architectura da quellas; el na dastga dentant betg engrevgiar als auters cumproprietaris d'exequir il medem dretg ed el na dastga er insumma betg donnegiar las parts da l'edifizi, ils stabiliments ed ils indrizs cuminaivels u disturbar lur funcziun e lur parita exteriura.

³ El è obligà da mantegnair sias localitads sco quai ch'igl è necessari per garantir in stadi irreproschabel ed ina buna cumparsa da l'edifizi.

Art. 712b

II. Object

¹ Objects dal dretg spezial pon esser singuls plauns u parts da singuls plauns che ston furmar in'unitad sco abitaziun, sco localitad da fatschenta u sco localitad che serva ad auters intents e che ha in agen access; els pon dentant cumpigliar localitads accessoricas separadas.

² Objects dal dretg spezial na pon betg esser:

1. il terren da l'immobiglia ed il dretg da construcziun, sin basa dal qual l'edifizi vegn eventualmain construi;
2. las parts d'in edifizi ch'èn impurtantas per il mantegniment, per la structura constructiva e per la stabilitad da l'edifizi u da las localitads d'auters cumproprietaris ubain che determineschan la furma exteriura u la cumparsa da l'edifizi;
3. ils stabiliments ed ils indrizs che servan er als auters proprietaris en condomini per l'utilisaziun da lur localitads.

³ En l'act da constituziun ed en la medema furma er tras cunvegns posteriuras pon ils proprietaris en condomini declerar autras parts da l'edifizi sco cuminaivlas; sche quai n'è betg vegni fatg, vegni presumà ch'ellas fetschian part dal dretg spezial.

Art. 712c

III. Disposiziun

¹ Tenor la lescha n'ha il proprietari en condomini betg il dretg da precumpra envers terzas personas che acquistan ina part; in tal dretg da precumpra po dentant vegnir constituì en l'act da constituziun u en ina cunvegna posteriura ed inscrib en il register funsil.

² Da medema maniera poi vegnir determinà che l'alienaziun d'in plaun ch'è engrevgià cun ina giudida u cun in dretg d'abitar e che l'affittaziun èn mo giuridicain valaivlas, sch'ils ulteriurs proprietaris en condomini n'han betg fatg protesta cunter quai sin fundament d'in conclus ch'els han prendì, e quai entaifer 14 dis dapi ch'els han survegni la comunicaziun.

³ La protesta n'ha nagina vigur, sch'ella è vegnida fatga senza motivs relevants.⁵²⁷

Art. 712d

B. Constituziun
e fin
I. Act da
constituziun

¹ La proprietad en condomini vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

² L'inscripziun po vegnir pretendida:

1. sin fundament d'in contract, nua ch'ils cumproprietaris sa cunvegnan da suttametter lur parts al reschim da la proprietad en condomini;
2. sin fundament d'ina decleraziun dal proprietari da l'immobiglia u dal possessur d'in dretg da construcziun independent e permanent per furmar parts da cumproprietad e per concepir quellas sco proprietad en condomini.

³ Per esser valaivel basegna l'act giuridic la documentaziun publica; sch'i sa tracta d'ina disposiziun per causa da mort u d'in contract d'assegnaziun da l'ierta basegna el la furma prescritta en il dretg d'ierta.

Art. 712e

II. Repartiziun
da las localitads
e quotas da
valur⁵²⁸

¹ En l'act da constituziun ston la repartiziun da las localitads e la quota da mintga plaun vi da la valur da l'immobiglia u dal dretg da construcziun vegnir inditgadas en parts cun in numnader cuminaivel.⁵²⁹

² Midadas da las quotas da valur dovran il consentiment da tut las parts participadas directamain e l'approvaziun da la radunanza dals proprietaris en condomini; mintga proprietari en condomini ha dentant il dretg da pretender ina rectificaziun, sche sia quota è vegnida fixada per sbagli incorrectamain u sche quella è daventada incorrecta pervia da midadas vi da la construcziun da l'edifiziu u vi da ses conturns.

Art. 712f

III. Fin

¹ La proprietad en condomini terminescha cun la fin da l'immobiglia u dal dretg da construcziun e cun l'extincziun or dal register funsil.

² L'extincziun po vegnir pretendida sin fundament d'in contract d'annullaziun e – sch'in tal manca – dad in dals proprietaris en condomini che unescha tut las parts en ses mauns; ella dovra dentant il consenti-

⁵²⁷ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta I da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

⁵²⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵²⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

ment da las personas che possedan dretgs reals vi dals singuls plauns che na pon betg vegnir transferids senza dischavantatg sin l'entir bain immobilgiar.

³ L'annulaziun po vegnir pretendida da mintga proprietari en condomini, sche l'edifizi:

1. è destrui per passa la mesadad da sia valur e sche la reconstrucziun n'è betg realisabla senza ina grevizza strusch supportabla per el; u
2. è reparti dapi passa 50 onns en proprietad en condomini e na po betg pli vegnir duvrà tenor l'intent pervia dal nausch stadi architectonic.⁵³⁰

⁴ Ils proprietari en condomini che vulan cuntinuar cun la cuminanza pon evitar l'annulaziun cun indemnisar ils auters.⁵³¹

Art. 712g

C. Administrazion ed utilisaziun
I. Disposiziuns applitgabl

¹ Concernent la cumpetenza per acts administrativs e per mesiras da construcziun valan las disposiziuns davart la cumproprietad.

² Uschenavant che questas disposiziuns n'excludan betg sezzas quai, pon ellas vegnir remplazzadas d'in auter urden, dentant mo en l'act da constituiziun u cun il conclus unanim da tut ils proprietari en condomini.

³ Dal rest po mintga proprietari en condomini pretender ch'i vegnia fatg in reglament davart l'administrazion e davart il diever e che quel vegnia inscrit en il register funsil; quel dovra per esser valaivel l'approvaziun da la maioritad dals proprietari en condomini che ston a medem temp disponer da dapli che la mesadad da las parts; questa maioritad po er midar quest reglament, er sch'el è vegni stabili en l'act da constituiziun.

⁴ Ina midada da la repartiziun reglamentarica dals dretgs exclusivs d'utilisaziun dovra ultra da quai il consentiment dals proprietari en condomini pertutgads directamain.⁵³²

⁵³⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵³¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵³² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

II. Expensas e grevezzas cuminaivlas
1. Definiziun e repartiziun

Art. 712h

¹ Ils proprietaris en condomini ston prestar contribuziuns en la proporziun da lur quotas da valur vi da las grevezzas da la proprietad cuminaivla e vi dals custs da l'administraziun cuminaivla.

² Talas grevezzas ed expensas èn spezialmain:

1. las expensas per il mantegniment current, per reparaturas e per renovaziuns da las parts cuminaivlas dal bain immobigliar e da l'edifizi sco er dals stabiliments e dals indrizs cuminaivels;
2. ils custs da l'activitad administrativa inclusiv l'indemnisaziun da l'administratur;
3. las contribuziuns e las taglias da dretg public che vegnan imponidas al collectiv dals proprietaris en condomini;
4. ils tschains e las amortisaziuns che ston vegnir pajads als crediturs segirads tras l'impegnaziun da l'immobiglia u vers ils quals ils proprietaris en condomini èn s'obligads solidaricain.

³ Sche tschertas parts da la construcziun, tscherts stabiliments u tscherts indrizs servan mo fitg pauc u nagut dal tut a singuls cumproprietaris, sto quai vegnir resguardà tar la repartiziun dals custs.

Art. 712i

2. Garanzia da las contribuziuns
a. Dretg da pegn legal

¹ Per segirar ses dretg sin las contribuziuns dals ultims 3 onns, ha la cuminanza il dretg da pretender la constituziun d'in dretg da pegn legal sin la quota da mintga cumproprietari.

² L'inscripziun dal dretg da pegn po vegnir pretendida da l'administratur u – en mancanza d'in tal – da mintga cumproprietari ch'è autorisà tras in conclus da la maioritad dals cumproprietaris u dal derschader sco er dal creditur, a favur dal qual il credit per contribuziuns è vegni impegnà.

³ Dal rest èn applitgables tenor il senn las disposiziuns davart la constituziun d'in dretg da pegn da mastergnants da construcziun.

Art. 712k

b. Dretg da retenziun

Per segirar ses dretg sin las contribuziuns dals ultims 3 onns, ha la cuminanza il dretg da retenziun sco in locatur vi da las chaussas moviblas che sa chattan en las localitads d'in proprietari en condomini e che appartegnan a l'indriz da quellas u che servan al diever dals proprietaris.

Art. 712l

III. Abilitad
d'agir da la
cuminanza

¹ La cuminanza acquista sut ses agen num la facultad che resulta da sia activitad administrativa, en spezial las contribuziuns dals cumproprietaris ed ils meds finansials avant maun che vegnan realisads tras quellas, sco il fond da renovaziun.

² La cuminanza dals proprietaris en condomini po purtar plant e stumar en ses num sco er vegnir accusada e stumada.⁵³³

Art. 712m

D. Organisaaziun
I. Radunanza
dals proprietaris
en condomini
1. Cumpetenzza
e stadi giuridic

¹ Ultra da las cumpetenzas numnadas en autras disposiziuns ha la radunanza dals cumproprietaris spezialmain las suandantas cumpetenzas:

1. decider en tut ils affars administrativs che n'èn betg chausa da l'administratur;
2. nominar l'administratur e survegliar sia activitad;
3. eleger ina cumissiun u in delegà, a la quala u al qual ella po surdar incumbensas administrativas, sco en spezial sustegnair l'administratur cun pled e cussegl, examinar la gestiun da quel e far a la radunanza rapport e propostas en chausa;
4. approvar annualmain il preventiv, il quint e la repartiziun dals custs tranter ils proprietaris;
5. decider davart la creaziun d'in fond da renovaziun per lavurs da mantegniment e da renovaziun;
6. assicurar l'edifizi cunter fiev e cunter auters privels e far las assicuranzas da responsabladad usitadas, plinavant obligar il proprietari en condomini, che ha fatg expensas extraordinarias per render sias localitads architectonicamain pli bellas, da pajar in'ulteriura quota da la premia, nun ch'el haja fatg in'assicuranza supplementara sin agen quint.

² Uschenavant che la lescha na cuntegna betg disposiziuns spezialas, vegnan las prescripziuns davart ils organs da las uniuns e davart la contestaziun da conclus d'uniuns applitgadas per la radunanza dals proprietaris en condomini e per la cumissiun.

Art. 712n

2. Convocaziun
e presidi

¹ La radunanza dals proprietaris en condomini vegn convocada e presidiada da l'administratur, nun ch'ella haja decidi autramain.

² Ils conclus ston vegnir protocollads e l'administratur u il cumproprietari che ha manà la radunanza sto tegnair en salv il protocol.

⁵³³ Versiun tenor la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 24 da mars 2000 davart la cumpetenzza en chassas civilas, en vigor dapi il 1. da schan. 2001 (AS 2000 2355; BBI 1999 2829).

Art. 712o

3. Execuziun dal dretg da votar

¹ Pliras personas che possedan cuminaivlamain in plaun han mo ina vusch che vegn exprimida d'in represchentant.

² Medemamain ston il proprietari ed il giudider d'in plaun sa cunvegnir davart l'execuziun dal dretg da votar; cas cuntrari ha il giudider il dretg da votar davart tut las dumondas concernent l'administraziun, cun excepziun da las mesiras da construcziun ch'èn mo nizzaivlas u che servan mo per embellir e per render pli cumadaivlas las localitads.

Art. 712p

4. Abilitad da decider

¹ La radunanza dals proprietaris en condomini è abla da decider, sche la mesadad da tut ils cumproprietaris che posseda a medem temp la mesadad da las parts, dentant sche almain dus proprietaris en condomini èn preschents u represchentads.

² Sche la participaziun è insufficienta, sto vegnir convocada ina segunda radunanza che na dastga betg avair lieu pli baud che 10 dis suenter l'emprima radunanza.

³ La segunda radunanza è abla da decider, sche la terza part, dentant sche almain dus da tut ils proprietaris en condomini èn preschents u represchentads.

Art. 712q

II. L'administratur
1. Nominaziun

¹ Sche la radunanza dals proprietaris en condomini na reussescha betg da nominar l'administratur, po mintga proprietari en condomini pretender ch'il derschader nomineschia l'administratur.

² Il medem dretg ha er quel che ha in interess giustificà vi da quai, sco il creditur e l'assicurader.

Art. 712r

2. Revocaziun

¹ La radunanza dals cumproprietaris po revocar l'administratur da tut temp, cun resalva d'eventualas pretensiuns d'indemnisaziun.

² Sche la radunanza refusa da revocar l'administratur senza resguardar motivs relevants, po mintga proprietari en condomini pretender entaifer 1 mais la revocaziun tras il derschader.

³ In administratur ch'è vegni installà dal derschader na po – senza il consentiment da quel – betg vegnir revocà avant il termin ch'è vegni fixà per ses engaschament.

Art. 712s

3. Incumbensas
a. Execuziun da las disposiziuns e dals conclus davart l'administraziun e davart il diever

¹ L'administratur exequescha tut ils affars da l'administraziun cuminaivla tenor las prescripziuns da la lescha e dal reglament sco er tenor ils conclus da la radunanza dals cumproprietaris e prenda da sai anor las mesiras urgentas per evitar u per reparar in donn.

² El reparta las expensas e las grevezzas cuminaivlas sin ils singuls proprietaris en condomini, als dat il quint, incassescha lur contribuziuns, fa l'administraziun e dovra ils meds finansials ch'èn avant maun tenor lur destinaziun.

³ El surveglia che las prescripziuns da la lescha, dal reglament e da l'urden da chasa vegnian observadas tar l'execuziun dals dretgs spezial e tar il diever da las parts cuminaivlas dal bain immobilgiar e da l'edifizi sco er dals indrizs cuminaivels.

Art. 712t

b. Represchen-
tanza vers anor

¹ L'administratur represchenta vers anor tant la cuminanza sco er ils proprietaris en condomini en tut ils affars da l'administraziun cuminaivla che tutgan tar sias incumbensas legalas.

² Per manar in process civil, saja quai sco accusader u sco defensur, dovra l'administratur l'autorisaziun precedenta da la radunanza dals proprietaris en condomini, cun excepziun da la procedura summarica e cun resalva da cas urgents, per ils quals l'autorisaziun po vegnir dumandada posteriuramain.

³ Decleraziuns, pretensiuns, sentenzias e decisziuns ch'èn drizzadas a tut ils proprietaris en condomini pon vegnir communitgadas valaivlamain tras consegna a l'administratur en ses lieu da domicil u en il lieu, nua che la chaussa sa chatta.

Ventgavel titel: La proprietad mobigliara**Art. 713**

A. Object

Objects da la proprietad mobigliara èn las chaussas corporalas transportablas sco er las forzas da la natira, uschenavant ch'igl è pussaivel d'acquistar dretgs vi da talas e ch'ellas n'appartegnan betg als bains immobilgiars.

Art. 714

B. Modas
d'acquistar
I. Transferiment
1. Transiziun
da la proprietad

¹ Per transferir la proprietad mobigliara èsi necessari da transponer quella en il possess da l'acquistader.

² Tgi che survegn en buna fai ina chaussa movibla en proprietad, daventa il proprietari da quella chaussa, er sche l'alienader n'è betg

autorisà da transferir la proprietad, cun resalva che l'acquistader saja protegi tenor las reglas dal possess.

Art. 715

2. Resalva da la proprietad
a. En general

¹ Il patg, tras il qual l'alienader resalva la proprietad d'ina chaussa movibla ch'è vegnida transferida a l'acquistader, vala mo, sch'el vegn inscrit da l'uffizi da scussiun en il register public dal domicil respectiv actual da l'acquistader.

² La resalva da la proprietad en cas dal commerzi da muvel è esclusa.

Art. 716

b. En cas da pajaments en ratas

Il proprietari na po betg pretender enavos las chaussas ch'èn vegnidas transferidas cun resalva da la proprietad, nun ch'el restitueschia las ratas pajadas a l'acquistader suenter la deducziun d'in tschains da locaziun adequat e d'ina indemnizaziun per l'isada da las chaussas.

Art. 717

3. Acquisiziun senza possess

¹ Sche la chaussa resta en possess da l'alienader sin fundament d'ina relaziun da dretg speziala, n'ha il transferiment nagin effect per terzas persunas, sch'el aveva l'intenziun da chaschunar in dischavantatg per quellas u da guntgir las disposiziuns davart il pegn manual.

² Il derschader decida en chaussa tenor ses apprezziar.

Art. 718

II. Appropriaziun
1. Chaussas senza patrun

La proprietad d'ina chaussa senza patrun vegn acquistada tras quai, ch'insatgi s'appropriescha da quella cun l'intent da daventar ses proprietari.

Art. 719

2. Animals senza patrun

¹ Animals pigliads èn senza patrun, sch'els sa delibereschan puspè, nun che lur patrun als persequiteschia immediatamain e nuninterruttamain ed als provia da puspè pigliar.

² Animals dumestitgads èn senza patrun, uschespert ch'els daventan puspè selvadis e na returnan betg pli tar lur patrun.

³ Pievels d'avieuls n'èn betg senza patrun sch'els sgolan sin terren ester.

Art. 720

III. Chat

1. Publicaziun, retschertga dal proprietari

a. En general⁵³⁴

¹ Tgi che chatta ina chaussa persa, sto communitgar quai al proprietari e, sch'el n'enconuscha betg quel, sto el u annunziar il chat a la polizia u publitgar sez il chat en moda adattada a las circumstanzas e far retschertgas per chattar il proprietari.

² Sche la valor da la chaussa surpassa evidentamain 10 francs, è el obligà d'annunziar il chat a la polizia.

³ Tgi che chatta ina chaussa en ina chasa abitada u en in institut che serva al diever u al traffic public, sto consegnar quella al patrun-chasa, al locatari u a las persunas ch'èn incumbensadas cun la surveglianza.

Art. 720a⁵³⁵

b. En cas d'animals

¹ Tgi che chatta in animal pers, sto – cun resalva da l'artitgel 720 alinea 3 – communitgar quai al proprietari, e, sch'el n'enconuscha betg quel, annunziar il chat.

² Ils chantuns designeschan il post, nua ch'il chat sto vegnir annunzià.

Art. 721

2. Conservaziun ed ingiant public

¹ La chaussa chattada sto vegnir conservada en moda adeguata.

² Cun il consentiment da l'autoritàd cumpetenta e suenter in clom public precedent dastga la chaussa vegnir ingiantada publicamain, sch'ella chaschuna in mantegniment char u sch'ella è en privel d'ir svelt en malura ubain sche la polizia u in'otra instituziun publica l'ha gia conservada pli che in onn.

³ Il retgav che resulta da l'ingiant remplazza la chaussa.

Art. 722

3. Acquisiziun da proprietad, restituziun

¹ Tgi che ademplescha sias obligaziuns da chattader, acquista la proprietad da la chaussa, suenter ch'il proprietari n'ha betg pudì vegnir erui entaifer 5 onns dapi la publicaziun u dapi l'annunzia.

^{1bis} En cas d'animals che vegnan tegnids en il sectur chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, importa il termin 2 mais.⁵³⁶

⁵³⁴ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

⁵³⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806) l'al. 2 vegen mess en vigur per il 1. d'avr. 2004.

⁵³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

ter Sch' il chattader confida l' animal ad ina pensiun d' animals cun la voluntad da renunziar definitivamain a la proprietad da quel, po la pensiun d' animals disponer libramain da l' animal 2 mais suenter che quel è vegnì confidà ad ella.⁵³⁷

² Sche la chaussa vegn restituida, ha il chattader il dretg da survegnir ina indemnisaziun per tut las expensas sco er ina recumpensa adequata.

³ Sch' ina chaussa vegn chattada en ina chasa abitada u en in institut che serva al diever u al traffic public, vegn il patrun-chasa, il locatari u l' institut resguardà sco chattader, senza ch' els hajan dentant il dretg d' ina recumpensa al chattader.

Art. 723

4. Stgazi

¹ Sch' i vegn chattà in object da valor, dal qual ins sto supponer cun segirtad – tenor las circumstanzas – ch' el saja dapi lung temp stà sutterra u zuppà e ch' el n' haja betg pli in patrun, vegn quest object resguardà sco stgazi.

² Cun resalva da la disposiziun davart objects da valor scientifica tutga il stgazi al proprietari dal bain immobigliar u da la chaussa movibla, nua ch' el è vegnì chattà.

³ Il chattader ha il dretg da survegnir ina indemnisaziun adequata che na dastga dentant betg surpassar la mesadad da la valor dal stgazi.

Art. 724

5. Objects da valor scientifica

¹ Objects nativals u antiquitads senza patrun d' ina valor scientifica èn proprietad dal chantun, sin il territori dal qual ellas èn vegnidas chattadas.⁵³⁸

^{1bis} Senza la permissiun da l' autoritad chantunala cumpetenta na pon tals objects betg vegnir alienads. Els na pon vegnir acquistads ni tras giudida ni da buna fai. Il dretg da vegnir restituids na surannescha betg.⁵³⁹

² Il proprietari dal bain immobigliar, nua ch' i vegnan chattads tals objects, è obligà da permetter l' exchavaziun da quels cunter l' indemnisaziun dal donn chaschunà.

³ Il chattader ed en cas dal stgazi er il proprietari han il dretg da survegnir ina indemnisaziun adequata che na duai dentant betg surpassar la valor dals objects.

⁵³⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d' oct. 2002 (Artitel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d' avr. 2003 (AS **2003** 463; BBI **2002** 4164 5806).

⁵³⁸ Versiun tenor l' art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS **2005** 1869; BBI **2002** 535).

⁵³⁹ Integrà tras l' art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS **2005** 1869; BBI **2002** 535).

Art. 725IV. Chaussas
manadas natiers

¹ Sch'i vegnan manadas natiers ad insatgi chaussas moviblas tras l'aua, tras il vent, tras lavinas u tras in'otra forza da la natira ubain per casualidad, u sche animals esters crodan en ils mauns d'insatgi, ha quel ils dretgs e las obligaziuns d'in chattader.

² Sch'in pievel d'avieuls sgola en ina masaina estra populada, croda el al proprietari da quella, senza che quel è obligà da pajar ina indemnizaziun.

Art. 726

V. Elavuraziun

¹ Sch'insatgi ha elavurà u transfurmà ina chaussa estra, tutga la nova chaussa a l'elavuratur, sche la lavur vala dapli che la materia, ed en il cas cuntrari al proprietari da la materia.

² Sche l'elavuratur n'ha betg agì en buna fai, po il derschader attribuir la nova chaussa al proprietari da la materia, er sche la lavur vala dapli.

³ Resalvads restan ils dretgs d'indemnisaziun e d'enrigitment.

Art. 727VI. Uniun e
maschaida

¹ Sche chaussas moviblas da differents proprietari vegnan maschadadas u unidas uschia, ch'ellas na pon betg pli vegnir separadas senza vegnir donnegiadas considerablamain u senza lavurs ed expensas sproporziunadas, daventan las persunas participadas cumpropietarias da la nova chaussa tenor la valur che las singulas parts possedeavan il mument che las chaussas èn vegnidas unidas u maschadadas.

² Sche duas chaussas vegnan maschadadas u unidas uschia, ch'ina para dad esser ina part integrala accessoricca da l'otra, tutga l'entira chaussa al proprietari da la part principal.

³ Resalvads restan ils dretgs d'indemnisaziun e d'enrigitment.

Art. 728VII. Acquist
tras giudida

¹ Tgi che posseda ina chaussa estra movibla en buna fai, nuninterruttain ed incontestablamain durant 5 onns, daventa proprietari da quella tras giudida.

^{1bis} En cas d'animals che vegnan tegnids en il sectur chasan e che na vegnan betg tegnids per intents da facultad u per intents da gudogn, importa il termin 2 mais.⁵⁴⁰

⁵⁴⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigor dapi il 1. d'avr. 2003 (AS 2003 463; BBl 2002 4164 5806).

¹ter Cun resalva d'exceptziuns legalas importa il termin da l'acquist tras giudida per bains culturals en il senn da l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha federala dals 20 da zercladur 2003⁵⁴¹ davart il transferiment da bains culturals 30 onns.⁵⁴²

² Ina perdita nunvoluntaria dal possess n'interrumpa betg l'acquist tras giudida, sch'il possessur reacquista la chaussa entaifer 1 onn ubain tras in plant ch'è vegni inoltrà entaifer quest temp.

³ Per calcular ils termins, per interromper e per suspender l'acquist tras giudida vegnan applitgadas correspondentamain las prescripziuns davart la surannaziun da pretensiuns.

Art. 729

C. Perdita

La proprietad mobigliara na finescha betg cun la perdita dal possess, mabain pir cur ch'il proprietari desista da ses dretg ubain cur ch'in auter acquista la proprietad.

Segunda partizium: Ils dretgs reals limitads

Ventginavel titel: Las servituts e las grevezzas funsilas

Emprim chapitel: Las servituts funsilas

Art. 730

A. Object

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià a favur d'in auter bain immobigliar da maniera che ses proprietari sto tolerar tschertas interenziuns dal proprietari da quest auter bain immobigliar u desister d'exequir tscherts da ses dretgs da proprietad a favur da quel.

² In'obligaziun da far insatge po vegnir colliada mo accessoricamain cun la servitut funsila. Per l'acquistader dal bain immobigliar dominant u engrevgià è ina tala obligaziun mo lianta, sch'ella resulta d'ina inscripziun en il register funsil.⁵⁴³

Art. 731

B. Constituziun ed extincziun
I. Constituziun
1. Inscriziun

¹ Per constituir ina servitut funsila dovri ina inscripziun en il register funsil.

² Per l'acquist e per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad funsila, nun che quai saja reglà autramain.

⁵⁴¹ SR 444.1

⁵⁴² Integrà tras l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBl 2002 535).

⁵⁴³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

³ L'acquist tras giudida è pussaivel mo sin donn e cust da bains immobigliars, dals quals la proprietad po vegnir acquistada da medema maniera.

Art. 732⁵⁴⁴

2. Act giuridic ¹ L'act giuridic per constituir ina servitut fonsila è mo valaivel, sch'el è vegni fatg tras ina documentaziun publica.

² Sche l'execuziun d'ina servitut sa restrenscha ad ina part dal bain immobigliar, sto il lieu da l'execuziun esser preschentà graficamain en in extract dal plan dal register fonsil, sche la situaziun locala n'è betg definida cun ina precisiun suffizienta.

Art. 733

3. Servitut sin l'agen bain immobigliar ¹ Il proprietari po constituir sin ses bain immobigliar ina servitut a favur d'in auter da ses agens bains immobigliars.

Art. 734

II. Extincziun ^{1. En general} ¹ Mintga servitut fonsila extingua tras l'annulaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar engrevgià u dominant.

Art. 735

2. Reuniun dals bains immobigliars ¹ Sch'il bain immobigliar dominant ed il bain immobigliar engrevgià vegnan en ils medems mauns, po il proprietari laschar annullar la servitut.

² Uschè ditg che la servitut n'è betg annullada, exista ella vinavant sco dretg real.

Art. 736

3. Tras il derschader ¹ Sch'ina servitut ha pers tut l'interess per il bain immobigliar dominant, po il proprietari engrevgià pretender ch'ella vegnia annullada.

² Sch'il giudider ha bain anc in interess, ma sche quest interess è da fitg pitschna impurtanza en cumparegliaziun cun la grevezza, po la servitut vegnir annullada u reducida cunter ina indemnisiun.

⁵⁴⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

Art. 737

C. Cuntegn
I. Dimensiun
1. En general

¹ Il giudider ha il dretg da far tut quai ch'è necessari per mantegnair e per far diever da la servitut.

² El è dentant obligà da far diever da ses dretg cun il quità il meglier pussaivel.

³ Il proprietari engrevgià na dastga far nagut che impediss u engrevgiass il diever da la servitut.

Art. 738

2. Tenor
l'inscripziun

¹ Uschenavant ch'ils dretgs e las obligaziuns resultan cleramain da l'inscripziun, è quella decisiva per il cuntegn da la servitut.

² En il rom da l'inscripziun po il cuntegn da la servitut resultar da ses motiv d'acquist u da la moda e maniera, co ch'igl è vegni fatg diever da la servitut en buna fai durant in temp pli lung, senza vegnir contestada.

Art. 739

3. En cas da
novs basegns

Novs basegns dal bain immobigliar dominant na legitimeschan betg d'augmentar la grevvezza da la servitut.

Art. 740

4. Tenor il dretg
chantunal e tenor
l'isanza locala

Il cuntegn dals dretgs da passadi, sco trutgs, sendas, vias charrablas, vias champestras, vias d'enviern, vias da guaud, plinavant dals dretgs da pasculaziun, da tagliar laina, da bavrar, da sauar e da dretgs sumegliants vegn determinà tras il dretg chantunal e tras l'isanza locala, uschenavant che quests dretgs n'èn betg reglads en il cas singul.

Art. 740a⁵⁴⁵

5. En cas da
plirs autorisads

¹ Sche plirs autorisads èn participads vi d'in indriz cuminaivel sin basa da la medema servitut e sche nagut auter n'è fixà, èn applitgables tenor il senn las regulaziuns che valan per cumproprietaris.

² Il dretg da sortir da la cuminanza cun renunziar a la servitut po vegnir exclus per maximalmain 30 onns tras ina convegna stabilida en la furma prevista en il contract da servitut. La convegna po vegnir prenotada en il register funsil.

⁵⁴⁵ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigor dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 741

II. Grevezza da mantegniment

1 Sch' in indriz è necessari per far diever da la servitut, èsi chausa dal giudider da mantegnair quest indriz.

2 Sche l' indriz serva er als interess dal proprietari engrevgià, han tuts dus da procurar per il mantegniment en proporziun da lur interess. Ina cunvegna divergenta è lianta per l' acquistader dal bain immobigliar dominant e per l' acquistader dal bain immobigliar engrevgià, sch' ella resulta dals mussaments dal register funsil.⁵⁴⁶

Art. 742III. Dischlocaziun d' in bain la servitut⁵⁴⁷

1 Sche mo ina part dal bain immobigliar vegn duvrada per far diever da la servitut funsila, po il proprietari engrevgià pretender – uschenavant ch' el cumprova in interess e surpiglia ils custs – che la servitut vegnia dischlocada en in lieu che n' è betg main adattà per il giudider.

2 El ha il dretg da far quai, er sch' il lieu da la servitut è vegni determinà en il register funsil.

3 ...⁵⁴⁸

Art. 743⁵⁴⁹

IV. Partiziun d' in bain immobigliar

1 Sch' il bain immobigliar dominant u il bain immobigliar engrevgià vegn reparti, resta la servitut sin tut las parts.

2 Sche l' execuziun da la servitut sa restrenscha tenor ils mussaments u tenor las circumstanzas sin singulas parts, sto la servitut vegnir annullada per las parts betg pertutgadas.

3 La procedura da rectificaziun sa drizza tenor las prescripziuns davart l' annullaziun e davart la midada da las inscripziuns en il register funsil.

Art. 744⁵⁵⁰

⁵⁴⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁴⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁴⁸ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁴⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁵⁰ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

Segund chapitel: La giudida ed autras servituts

Art. 745

A. Giudida
1. Object

¹ La giudida po vegnir constituida vi da chaussas moviblas, vi da bains immobigliars, vi da dretgs u vi d'ina facultad.

² Ella surdat al giudider il dretg da giudair cumplainamain la chaussa, nun che quai saja disponi autramain.

³ La giudida d'in bain immobigliar po vegnir limitada ad ina tscherta part d'in edifizi u dal bain immobigliar.⁵⁵¹

Art. 746

II. Constituziun
1. En general

¹ En cas da chaussas moviblas u da pretensiuns vegn ina giudida constituida tras il transferiment a l'acquistader, en cas da bains immobigliars tras l'inscripziun en il register funsil.

² Per l'acquist en cas da chaussas moviblas e da bains immobigliars sco er per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad, nun che quai saja reglà autramain.

Art. 747⁵⁵²

2. ...

Art. 748

III. Extincziun
1. Motivs

¹ La giudida extingua tras l'extincziun cumpletta da sia chaussa ed en cas da bains immobigliars ultra da quai tras l'annullaziun da l'inscripziun ch'è stada necessaria per constituer la giudida.

² Auters motivs d'extincziun, sco scadenza dal termin, renunzia u mort dal giudider, dattan – en cas da bains immobigliars – al proprietari mo il dretg da laschar annullar l'inscripziun.

³ La giudida legala finescha, cur che ses motiv scroda.

Art. 749

2. Durada

¹ La giudida finescha cun la mort dal giudider e per persunas giuridicas cun lur dissoluziun.

² Per talas po ella dentant durar maximalmain 100 onns.

⁵⁵¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da zer. 2003, en vigur dapi il 1. da schan. 2004 (AS 2003 4121; BBl 2002 4721).

⁵⁵² Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBl 1979 II 1191).

Art. 750

3. Remplazzament en cas d'extincziun

- 1 Il proprietari n'è betg obligà da restabiler la chaussa extinguida.
- 2 Sch'el restabilescha la chaussa, vegn er restabilda la giudida.
- 3 Sche la chaussa extinguida vegn remplazzada, sco en cas da l'expropriaziun e da l'assicuranza, cuntinuescha la giudida vi da la chaussa remplazzada.

Art. 751

4. Restituziun
a. Obligaziun

Cur che la giudida è a fin, ha il possessur da restituir la chaussa al proprietari.

Art. 752

b. Responsabladad

- 1 Il giudider è responsabel per l'extincziun e per la valor reducida da la chaussa, nun ch'el cumprovia che quest donn saja entrà senza sia culpa.
- 2 El sto remplazzar las chaussas ch'el ha consumà senza esser stà autorisà.
- 3 El na sto betg remplazzar la valor reducida da las chaussas, sche quella è vegnida chaschunada tras il diever normal da la chaussa.

Art. 753

c. Spesas

- 1 Sch'il giudider ha fatg spesas u renovaziuns senza ch'el fiss stà obligà, po el pretender ina indemnisiun a chaschun da la restituziun, sco in administratur senza mandat.
- 2 El po prender davent indrizs ch'el ha installà, sch'il proprietari na vul betg indemnisar quels; el è dentant obligà da restabiler il stadi anteriur.

Art. 754

5. Surannaziun dals dretgs d'indemisaziun

Ils dretgs dal proprietari da vegnir indemnissà per midadas u per reduzioni da la valor da la chaussa sco er ils dretgs dal giudider da vegnir indemnissà per spesas u da prender davent indrizs, suranneschan in onn suenter il di che la chaussa è vegnida restituida.

Art. 755

IV. Cuntegn
1. Dretgs dal giudider
a. En general

- 1 Il giudider ha il dretg da posseder, da duvrar e da giuidair la chaussa.
- 2 El procura per l'administraziun da la chaussa.
- 3 Faschond diever da quest dretg sto el proceder tenor las reglas d'ina buna administraziun.

Art. 756

- b. Fritgs natirals
- ¹ Fritgs natirals appartegnan al giudider, sch'els èn vegnids madirs durant il temp da giudida.
 - ² Tgi che ha cultivà in er, ha il dretg che sias spesas vegnian indemnisadas adequatamain da quel che survegn ils fritgs madirs; l'indemnisa-ziun na dastga dentant betg surpassar la valur dals fritgs madirs.
 - ³ Parts integralas che n'èn ni products ni fritgs restan tar il proprietari da la chaussa.

Art. 757

- c. Tschains
- Tschains da chapitals da giudida ed autras prestaziuns periodicas appartegnan al giudider a partir da quel di che ses dretg cumenza, fin a quel di ch'il dretg finescha, er sch'els ston vegnir pajajds pir pli tard.

Art. 758

- d. Trans-feribilitad
- ¹ Il dretg da giudida po vegnir transferì ad ina terza persuna, nun ch'i sa tractia d'in dretg strictamain personal.
 - ² Il proprietari ha il dretg da far valair ses dretgs directamain vers la terza persuna.

Art. 759

2. Dretgs dal proprietari
- a. Surveglianza
- Il proprietari po far protesta cunter mintga diever illegal e cunter min-tga diever che na correspunda betg a la natira da la chaussa.

Art. 760

- b. Garanzia
- ¹ Il proprietari ha il dretg da pretender ina garanzia dal giudider, uschespert ch'el po cumprovar ina periclitaziun da ses dretgs.
 - ² Senza questa cumprova e gia avant la surdada da la chaussa po el pretender ina garanzia, sche chaussas consumablas u sche vaglias èn l'object da la giudida.
 - ³ Per garantir las vaglias basti da deponer quellas.

Art. 761

- c. Garanzia en cas da donaziuns e da giudida legala
- ¹ Il dretg da garanzia n'exista betg vers quel che ha regalà la chaussa al proprietari cun sa resalvar la giudida da quella.
 - ² En cas da la giudida legala è il dretg da garanzia suttamess a las disposiziuns spezialas da la relaziun giuridica respectiva.

Art. 762

d. Conseguenza
da la mancanza
da la garanzia

Sch'il giudider na presta betg la garanzia entaifer il termin adequat fixà per quest intent u sch'el na desista betg da far illegalmain diever da la chaussa malgrà la protesta dal proprietari, al sto il derschader retrair ad interim il possess da la chaussa ed ordinar ina curatella.

Art. 763

3. Obligaziun
d'inventarisar

Il proprietari ed il giudider han il dretg da pretender da tut temp ch'i vegnia fatg in inventari public da las chaussas da la giudida sin custs cuminaivels.

Art. 764

4. Obligaziuns
dal giudider
a. Mantegniment
da la chaussa

¹ Il giudider ha da mantegnair la substanza da la chaussa ed ha da far da sai anor meglieraziuns e renovaziuns che appartegnan al mantegniment ordinari.

² Sche lavurs e mesiras pli impurtantas daventan necessarias per mantegnair la chaussa, sto il giudider infurmar il proprietari e tolerar las lavurs e las mesiras.

³ Sch'il proprietari n'interprenha betg il necessari, po il giudider prender sez las mesiras necessarias sin donn e cust dal proprietari.

Art. 765

b. Spesas dal
mantegniment
e dal diever

¹ Las spesas per il mantegniment ordinari e per l'administraziun da la chaussa, ils tschains per ils debits da chapital ch'engrevgeschan la chaussa sco er las taglias e las taxas vegnan surpigliadas dal giudider en proporziun cun la durada da ses dretg.

² Sche las taglias e las taxas vegnan incassadas tar il proprietari, al sto il giudider indemnisar en la medema dimensiun.

³ Tut las autras grevazzas porta il proprietari; el dastga dentant duvrar chaussas da la giudida per quest intent, sch'il giudider n'al paja betg – sin dumonda – anticipadamain e gratuitamain ils meds finanziari necessaris.

Art. 766

c. Tschains en
cas da giudida
d'ina facultad

Sch'ina facultad è suttamessa a la giudida, sto il giudider tschainsir ils debits da chapital; sche las circumstanzas giustifitgeschan dentant quai, po el pretender da vegnir deliberà da questa obligaziun tras quai che la giudida vegn restrenschiada sin il surpli da las valurs da facultad che resta suenter avair pajà ils debits.

Art. 767

d. Assicuranza

¹ Il giudider sto asscurar la chaussa a favur dal proprietari cunter fieu e cunter auters privels, uschenavant che questa assicuranza vegn quinta – tenor l'isanza locala – tar las obligaziuns d'ina buna administraziun.

² En quest cas ston las premias d'assicuranza vegnir surpigliadas dal giudider per la durada da sia giudida; quai vala er, sch'ina chaussa gia assicurada vegn suttamessa a la giudida.

Art. 768

V. Cas spezial

1. Bains
immobigliars

a. Fritgs

¹ Il giudider d'in bain immobigliar sto guardar che la moda e maniera da la giudida n'exploteschia betg il bain immobigliar sur la mesira ordinaria.

² Ils fritgs ch'èn vegnids racoltads sur questa mesira appartegnan al proprietari.

Art. 769b. Destinaziun
economica

¹ Vi da la destinaziun economica dal bain immobigliar na dastga il giudider far naginas midadas che han in dischavantatg considerabel per il proprietari.

² La chaussa sezza na dastga el ni transfurmar ni midar essenzialmain.

³ Novas chavas da crappa, da marna, da turba e chavas sumegliantas dastga el explotar mo, suenter ch'el ha infurmà il proprietari, e mo sut la premissa che la destinaziun economica dal bain immobigliar na vegnia betg midada essenzialmain qua tras.

Art. 770

c. Gnaud

¹ Il giudider d'in gnaud po giudair quel en il rom d'in plan d'utilisaziun ordinari.

² Tant il proprietari sco er il giudider pon pretender ch'il gnaud vegnia giudì tenor in plan che tegna quint da lur dretgs.

³ Sch'il gnaud vegn explotà considerablmain sur la mesira en consequenza da stemprà, da navadas, d'incendi, d'invasiun d'insects u per auters motivs, sto l'explotaziun vegnir reducida per reparar successivamain il donn u sto il plan d'utilisaziun vegnir adattà a las novas relaziuns; il retgav da l'explotaziun sur la mesira sto dentant vegnir investì uschia ch'el porta tschains e serva a gulivar la perdita.

- Art. 771**
- d. Minieras
- Las disposiziuns davart la giudida dals guauds vegnan applitgadas analogamain per la giudida da chaussas, da las qualas l'utilisaziun consista en l'explotaziun da parts integralas dal terren, sco en spezial da minieras.
- Art. 772**
2. Chaussas consumablas e stimadas
- 1 Il giudider daventa proprietari da chaussas consumablas, nun che quai saja disponi autramain; el sto dentant indemnisar la valur che las chaussas avevan al cumenzament da la giudida.
- 2 Sche autras chaussas moviblas vegnan surdadas sin basa d'ina stimaziun, po il giudider disponer libramain da talas, nun che quai saja disponi autramain; sch'el fa diever da quest dretg, sto el dentant indemnisar la valur da las chaussas.
- 3 Installaziuns agriculas, scossas, magasins e chaussas sumegliantas pon vegnir indemnissads tras chaussas da la medema spezia e da la medema qualidad.
- Art. 773**
3. Pretensiuns
a. Cuntegn
- 1 Il giudider da pretensiuns po incassar il retgav da quellas.
- 2 Desditgas al debitor sco er disposiziuns davart vaglias ston vegnir fatgas dal creditur e dal giudider; desditgas dal debitor ston vegnir fatgas vers il creditur e vers il giudider.
- 3 Il creditur ed il giudider han il dretg da pretender in da l'auter il consentiment a las mesiras che appartegnan ad ina buna administraziun, en cas che la pretensiun è periclitada.
- Art. 774**
- b. Restituziun e reinvestiziun
- 1 Sch'il debitor n'è betg autorisà da far la restituziun al creditur u al giudider, ha el ubain da pajar a tuts dus cuminaivlamain ubain da deponer la prestaziun.
- 2 La chaussa da la prestaziun, sco en spezial il chapital restitui, è sutta-messa a la giudida.
- 3 Tant il creditur sco er il giudider pon pretender ch'ils chapitals vegnian investids en moda segira ed uschia ch'els portan tschains.
- Art. 775**
- c. Dretg sin cessiun
- 1 Entaifer 3 mais suenter il cumenzament da la giudida ha il giudider il dretg da pretender la cessiun da las pretensiuns e da las vaglias ch'èn suttamessas a sia giudida.

² Sche la cessiun ha lieu, sto el star bun vers il vegl creditor per la valur che las pretensiuns e las vaglias avevan il mument da la cessiun e pajar ina garanzia fin a quest import, nun ch'i vegnia desisti da quai.

³ Sch'i na vegn betg desisti d'ina garanzia, ha il transferiment lieu pir cun la prestaziun da la garanzia.

Art. 776

B. Dretg d'abitar
I. En general

¹ Il dretg d'abitar consista da l'autorisaziun d'abitar en in edifiziu u en ina part d'in edifizii.

² El è intransferibel ed inertabel.

³ El è suttamess a las disposiziuns da la giudida, nun che la lescha disponia autramain.

Art. 777

II. Cuntegn dal
dretg d'abitar

¹ Il dretg d'abitar vegn fixà en general tenor ils basegns persunals dal giudider.

² Il giudider dastga dentant recepir en l'abitaziun ses confamigliars e ses cunabitants, nun ch'il dretg saja limità expressivamain a sia persuna.

³ Sch'il dretg d'abitar è limità ad ina part d'in edifizii, po il giudider far cundiever dals indrizs ch'en destinads al diever cuminaivel.

Art. 778

III. Grevezzas

¹ Sch'il giudider ha in dretg d'abitar exclusiv, porta el las grevezzas dal mantegniment ordinari.

² Sch'el ha mo in dretg da cundiever, sto il proprietari purtar ils custs da mantegniment.

Art. 779

C. Dretg da
construcziun
I. Object ed
inscripziun en il
register funsil⁵⁵³

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià cun ina servitut ch'insatgi survegnia il dretg da construir u da mantegnair in edifizii sur u sut terra.

² Quest dretg è transferibel ed ertabel, nun che quai saja vegni reglà autramain.

³ Sch'il dretg da construcziun è independent e permanent, po el vegnir inscrit en il register funsil sco bain immobigliar.

⁵⁵³ Versiun da la marginala tenor la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

Art. 779a⁵⁵⁴

- II. Act giuridic
- 1 L'act giuridic per constituir in dretg da construcziun è mo valaivel, sch'el è vegni fatg tras ina documentaziun publica.
- 2 Sch'il tschains dal dretg da construcziun ed eventualas autras disposiziuns contractualas duain vegnir prenotadas en il register funsil, èn els mo valaivels, sche la prenotaziun è vegnida fatga tras ina documentaziun publica.

Art. 779b⁵⁵⁵

- III. Cuntegn, dimensiun e prenotaziun⁵⁵⁶
- 1 Las disposiziuns contractualas davart il cuntegn e davart la dimensiun dal dretg da construcziun, sco en spezial davart la situaziun, davart la structura, davart l'extensiu e davart l'intent dals edifizis sco er davart l'utilisaziun da surfatschas betg surbajegiadas che vegnan duvradas per exequir il dretg da construcziun èn liantas per mintga persuna che acquista il dretg da construcziun ed il bain immobiligiar engrevgià.
- 2 Ulteriuras disposiziuns contractualas pon vegnir prenotadas en il register funsil, sche las partidas fixeschan quai uschia.⁵⁵⁷

Art. 779c⁵⁵⁸

- IV. Consequenzas da la scadenza
1. Return al proprietari
- Sch'il dretg da construcziun extingua, van ils edifizis existents al proprietari dal bain immobiligiar e daventan parts integralas da quest bain immobiligiar.

Art. 779d⁵⁵⁹

2. Indemnisaziun
- 1 Per ils edifizis che returnan ad el, ha il proprietari dal bain immobiligiar da prestar ina indemnisaziun adequata al giudider vertent dal dretg da construcziun; questa indemnisaziun è dentant ina garanzia per las pretensiuns existentas dals crediturs, als quals il dretg da construc-

554 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969), versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

555 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

556 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

557 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

558 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

559 Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBI 1963 I 969).

ziun era impegnà; perquai na dastga ella betg vegnir pajada senza lur consentiment al giudider dal dretg da construcziun da fin ussa.

² Sche l'indemnisaziun na vegn ni pajada ni garantida, po il giudider vertent dal dretg da construcziun u in creditur, al qual il dretg da construcziun era impegnà, pretender ch'i vegnia inscrit – empè dal dretg da construcziun annullà – in dretg da pegn immobigliar dal medem rang per segirar la pretensiun d'indemnisaziun.

³ L'inscripziun sto vegnir fatga il pli tard 3 mais suenter l'extincziun dal dretg da construcziun.

Art. 779e⁵⁶⁰

Art. 779f⁵⁶¹

V. Return anticipà al proprietari

1. Premissas

Sch'il giudider vertent dal dretg da construcziun surpasa gravantamain ses dretg real u violescha gravantamain obligaziuns contractualas, po il proprietari dal bain immobigliar procurar per il return anticipà, pretendend ch'il dretg da construcziun vegnia transferì ad el cun tut ils dretgs e cun tut las grevezzas.

Art. 779g⁵⁶²

2. Execuziun dal dretg da return al proprietari

¹ Il dretg da return al proprietari po vegnir exequì mo, sch'i vegn prestada ina indemnisaziun adequata per ils edifizis returnants; per calcular questa indemnisaziun po il cumportament culpaivel dal giudider dal dretg da construcziun vegnir resguardà sco motiv da reducziun.

² Il dretg da construcziun vegn transferì sin il proprietari dal bain immobigliar pir, cur che l'indemnisaziun è pajada u garantida.

Art. 779h⁵⁶³

3. Auters cas d'applicaziun

Las prescripziuns davart l'execuziun dal dretg da return al proprietari èn applitgabras per mintga dretg ch'il proprietari dal bain immobigliar ha resalvà per abolir u per retransferir anticipadamain il dretg da construcziun, en cas ch'il giudider dal dretg da construcziun violescha sias obligaziuns.

⁵⁶⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969). Abolì tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁶¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁵⁶² Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁵⁶³ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

Art. 779^j⁵⁶⁴

VI. Garanzia
per il tschains
dal dretg da
construcziun
1. Dretg da
constituir in
dretg da pegn

1 Per segirar il tschains dal dretg da construcziun è il proprietari dal bain immobiligiar autorisà vers mintga giudider dal dretg da construcziun da constituir in dretg da pegn da maximalmain trais prestaziuns annualas sin il dretg da construcziun inscrit en il register funsil.

2 Sche la cuntraprestaziun n'è betg fixada en prestaziuns annualas egualas, po il dretg da pegn legal vegnir constituì per l'import che represchenta trais prestaziuns annualas, sche la cuntraprestaziun vegniss repartida egualmain.

Art. 779^k⁵⁶⁵

2. Inscriziun

1 Il dretg da pegn po vegnir inscrit da tut temp uschè ditg ch'il dretg da construcziun exista, ed el na vegn betg annullà en cas d'ina utilisaziun sfurzada.

2 Dal rest èn applitgabras tenor il senn las disposiziuns davart la constituiziun d'in dretg da pegn da mastergnants da construcziun.

Art. 779^l⁵⁶⁶

VII. Durada
maximala

1 Il dretg da construcziun po vegnir constituì sco dretg independent per ina durada da maximalmain 100 onns.

2 En la furma prescritta per la constituiziun po el vegnir prolungà da tut temp per ina nova durada da maximalmain 100 onns; in'obligaziun surpigliada precedentamain per quest intent n'è dentant betg lianta.

Art. 780

D. Dretg
da funtauna

1 Il dretg sin ina funtauna d'in bain immobiligiar ester engrevgescha quest bain immobiligiar cun la servitut da laschar prender e manar davent l'aua da questa funtauna.

2 Quest dretg è transferibel ed ertabel, nun che quai saja vegnì reglà autramain.

3 Sch'il dretg da funtauna è independent e permanent, po el vegnir inscrit en il register funsil sco bain immobiligiar.

⁵⁶⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁵⁶⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

⁵⁶⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da mars 1965, en vigur dapi il 1. da fan. 1965 (AS 1965 445; BBl 1963 I 969).

Art. 781E. Autras
servituts

¹ In bain immobigliar po vegnir engrevgià cun servituts d'in auter cuntegn a favur da mintga persuna u communitad, uschenavant che quest bain immobigliar po servir ad insatgi per in tshert diever, sco per exercizis da tir u per passadi.

² Sch'i n'è betg vegni reglà autramain, èn questas servituts intransferiblas, e lur cuntegn sa drizza tenor ils basegns ordinaris dals giudiders.

³ Dal rest èn ellas suttamessas a las disposiziuns davart las servituts funsilas.

Art. 781a⁵⁶⁷F. Mesiras
giudizialas

Per giudiders d'ina servitut inscrits en il register funsil valan tenor il senn las disposiziuns davart las mesiras giudizialas en cas ch'il proprietari è nunchattabel u sch'i mancan ils organs prescrits d'ina persuna giuridica u d'in auter subject giuridic.

Terz chapitel: Las grevezas funsilas**Art. 782**

A. Object

¹ La grevezza funsila oblihescha il proprietari actual d'in bain immobigliar da far ina prestaziun a favur d'in giudider; per questa prestaziun sto el star bun sulettamain cun il bain immobigliar.

² Sco giudider po vegnir designà il proprietari actual d'in auter bain immobigliar.

³ Cun resalva da las grevezas funsilas da dretg public dastga ina grevezza funsila mo cuntegnair ina prestaziun che resulta da la natira economica dal bain immobigliar engrevgià u ch'è destinada als basegns economics d'in bain immobigliar dominant.⁵⁶⁸

Art. 783B. Constituziun
ed extincziun
I. Constituziun
1. Inscriziun e
moda d'acquist

¹ Per constituer ina grevezza funsila dovri ina inscripziun en il register funsil.

² L'inscripziun sto inditgar in tshert import en munaida naziunala sco sia valur totala; en cas da prestaziuns periodicas correspunda quest

⁵⁶⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁶⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

import – cun resalva d'ina autra cunvegna – a ventg prestaziuns annualas.

³ Per l'acquist e per l'inscripziun valan las disposiziuns davart la proprietad funsila, nun che quai saja reglà autramain.

Art. 784⁵⁶⁹

2. Grevezzas funsilas da dretg public

Per la constituziun da las grevezzas funsilas da dretg public e per lur effect envers terzas persunas da buna fai èn applitgablas tenor il senn las disposiziuns davart il dretg da pegn legal dal dretg chantunal.

Art. 785⁵⁷⁰

Art. 786

II. Exincenziun
1. En general

¹ La grevezza funsila extingua tras l'annulaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar engrevgià.

² La renunzia, la deliberaziun u auters motivs d'extincenziun dattan al proprietari engrevgià il dretg da pretender dal giudider che l'inscripziun vegnia annullada.

Art. 787

2. Deliberaziun
a. Tras il creditur

¹ Il creditur po pretender la deliberaziun da la grevezza funsila sin basa d'ina cunvegna e plinavant:⁵⁷¹

- 1.⁵⁷² sch'il bain immobigliar engrevgià vegn parti ed el n'accepta betg il spustament dal debit sin las differentas parts.
2. sch'il proprietari reducescha la valur dal bain immobigliar senza porscher autras garantias sco indemnizaziun;
3. sch'il debitur è en retard cun trais prestaziuns annualas.

² Sch'il creditur pretenda la deliberaziun pervia da la partiziun dal bain immobigliar, sto el desdir – observond in termin dad 1 onn – la

⁵⁶⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁷⁰ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁷¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁵⁷² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

grevezza funsila entaifer 1 mais suenter ch'il spustament ha survegni vigur legala.⁵⁷³

Art. 788

b. Tras il debitor 1 Il debitor po pretender la deliberaziun sin basa d'ina cunvegna e plinavant:

1. sch'il giudider n'observa betg il contract davart la constituziun da la grevezza funsila;
2. 30 onns suenter la constituziun da la grevezza funsila, e quai er, sch'igl era vegnida fixada ina durada pli lunga u perpetna.

2 Sche la deliberaziun ha lieu suenter 30 onns, sto ella vegnir desditga en mintga cas 1 onn ordavant.

3 Questa deliberaziun è esclusa, sche la grevezza funsila è colliada cun in'autra servitut funsila da durada perpetna.

Art. 789

c. Pretsch da deliberaziun

La deliberaziun ha lieu per l'import ch'è inscrit en il register funsil sco valur totala da la grevezza funsila, nun ch'i vegnia cumprovà che la grevezza funsila haja en realitad ina valur pli pitschna.

Art. 790

3. Surannaziun

1 La grevezza funsila na surannescha betg.

2 La singula prestaziun è suttamessa a la surannaziun a partir dal mument ch'ella daventa in debit personal dal proprietari engrevgià.

Art. 791

C. Cuntegn
I. Dretg
dal creditor

1 Il creditor da la grevezza funsila n'ha betg ina pretensiun personala cunter il debitor, mabain mo il dretg da vegnir cuntentà per la valur dal bain immobigliar engrevgià.

2 La singula prestaziun daventa dentant in debit personal 3 onns suenter ch'ella è scadida, e per quest debit personal na sto il bain immobigliar betg pli star bun.

Art. 792

II. Obligaziun
dal debitor

1 Sch'il bain immobigliar mida proprietari, daventa l'acquistader senz'auter debitor da la grevezza funsila.

⁵⁷³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; **BBl 2007** 5283).

² Sch'il bain immobigliar vegn parti, daventan ils proprietaris da las parts ils debiturs da la grevezza funsila. Il debit vegn reparti sin las parts tenor las disposiziuns davart l'ipoteca.⁵⁷⁴

Ventgadusavel titel: Il pegn immobigliar

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

Art. 793

A. Premissas
I. Spezias

¹ Il pegn immobigliar vegn constituì en furma d'ina ipoteca u d'ina brev ipotecara.⁵⁷⁵

² En in'otra furma na po il pegn immobigliar betg vegnir constituì.

Art. 794

II. Furma da la pretensiun
I. Import

¹ Tar la constituziun dal pegn immobigliar sto l'import da la pretensiun vegnir inditgà en mintga cas en munaida naziunala.

² Sch'i sa tracta d'ina obligaziun da valur nundeterminada, sto vegnir inditgada ina summa maximala, fin a la quala il bain immobigliar sto star bun per tut las pretensiuns dal creditor.

Art. 795

2. Tschains

¹ Las partidas pon sa cunvegnir libramain davart il tschains, observond ils limits fixads per cumbatter tschains abusivs.

² La legislaziun chantunala po fixar il tschains maximal che dastga vegnir stabili per pretensiuns ch'èn garantidas tras pegns immobigliars.

Art. 796

III. Bain immobigliar
I. Bains impegnabels

¹ Il pegn immobigliar po vegnir constituì mo sin bains immobigliars ch'èn inscrits en il register funsil.

² Ils chantuns pon scumandar u suttametter a prescripziuns spezialas l'impegnaziun da terren e da fons public, d'alps u da pastgiras ch'èn proprietad da corporaziuns sco er ils dretgs da giudida ch'èn colliads cun quai.

⁵⁷⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁷⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 797

2. Designaziun
a. En cas d'in
sulet bain
immobigliar

¹ Il bain immobigliar engrevgià sto vegnir designà cleramain tar la constituziun dal pegn immobigliar.

² Parts d'in bain immobigliar na pon betg vegnir impegnadas avant che sia partiziun è inscrista en il register funsil.

Art. 798

b. En cas da
plirs bains
immobigliars

¹ Plirs bains immobigliars pon vegnir impegnads per la medema pretensiu, sch'els appartegnan al medem proprietari u a cundebiturs solidarics.

² En tut ils auters cas, nua che plirs bains immobigliars vegnan impegnads per la medema pretensiu, sto mintgin vegnir engrevgià cun ina part determinada da la pretensiu.

³ Questas parts sa drizzan tenor la valur dals singuls bains immobigliars, nun ch'i saja vegnì reglà autramain.

Art. 798a⁵⁷⁶

3. Bains
immobigliars
agriculs

Per impegnar bains immobigliars agriculs vala ultra da quai la Lescha federala dals 4 d'october 1991⁵⁷⁷ davart il dretg funsil puril.

Art. 799

B. Constituziun
ed extincziun
I. Constituziun
1. Inscriziun

¹ Il pegn immobigliar vegn constitui cun l'inscripziun en il register funsil, cun resalva da las excepziuns fixadas da la lescha.

² L'act giuridic per constituer in pegn immobigliar è mo valaivel, sch'el è vegnì fatg tras ina documentaziun publica.⁵⁷⁸

Art. 800

2. En cas da
proprietad
cuminaivla

¹ Sch'in bain immobigliar è en cumproprietad da plirs, po mintgin da quels impegnar sia part.

² Sch'in bain immobigliar è en proprietad cuminaivla, po el vegnir impegnà mo en sia totalitad ed en num da tut ils proprietaris.

Art. 801

II. Extincziun

¹ Il pegn immobigliar extingua tras l'annulaziun da l'inscripziun sco er tras la perdita totala dal bain immobigliar.

⁵⁷⁶ Integrà tras l'art. 92 cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart il dretg funsil puril, en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1410; BBl 1988 III 953).

⁵⁷⁷ SR 211.412.11

⁵⁷⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² La perdita dal bain immobigliar en consequenza d'ina expropriaziun vegn reglada dal dretg d'expropriaziun da la Confederaziun e dals chantuns.

Art. 802

III. En cas d'ina arrundaziun dal terren

1. Transferiment dals dretgs da pegn

¹ En cas d'arrundaziuns dal terren che vegnan exequidas en cooperaziun u sut la surveglianza d'autoritads publicas vegnan ils dretgs da pegn immobigliar, ch'existan per ils bains immobigliars che vegnan cedids, transferids sin ils bains immobigliars ch'èn vegnids attribuids da nov senza ch'els midian il rang vertent.

² Sch'in sulet bain immobigliar remplazza plirs singuls bains immobigliars ch'èn impegnads cun diversas pretensiuns u che n'èn betg impegnads tuts, ston ils dretgs da pegn immobigliar vegnir transferids sin l'entir nov bain immobigliar, mantegnend tant sco pussaivel il rang vertent.

Art. 803

2. Desditga tras il debitur

Il debitur po cumprar ora ils pegns immobigliars ch'èn constituids sin bains immobigliars e ch'èn cumpigliads en in'arrundaziun dal terren; el po far valair quest dretg il mument che questa fatschenta vegn exequida cun in termin da desditga da 3 mais.

Art. 804

3. Indemnisaziun en daners

¹ Sch'i vegn pajada ina indemnisaziun per bains immobigliars impegnads, sto l'import vegnir reparti sin ils crediturs tenor lur rang u, sch'els han il medem rang, tenor la grondezza da lur pretensiun.

² Senza il consentiment dals crediturs na dastga l'indemnisaziun betg vegnir pajada al debitur sez, uschespert ch'ella importa dapli che la ventgavla part da la pretensiun impegnada u uschespert ch'il nov bain immobigliar na porscha betg pli ina garanzia suffizienta.

Art. 805

C. Effect
I. Dimensiu
da la garanzia
ipotecara

¹ Il pegn immobigliar engrevgescha il bain immobigliar cun tut sias parts integralas e cun tut sias parts accessoricas.

² Las chaussas ch'èn vegnidas designadas expressivamain sco parts accessoricas en l'act d'impegnaziun e ch'èn vegnidas remartgadas sco talas en il register funsil, sco maschinas ed il mobigliar d'in hotel, valan sco parts accessoricas, uschè ditg ch'i na vegn betg cumprovà ch'ellas na possian – tenor lescha – betg posseder questa qualidad.

³ Ils dretgs da terzas persunas vi da las parts accessoricas restan resalvads.

Art. 806

II. Tschains
da locaziun
e da fittanza

¹ Sch' il bain immobigliar impegnà è dà en locaziun u a fittanza, cumpiglia il pegn immobigliar er ils tschains da locaziun e da fittanza ch'èn s'accumulads dapi ch' il debitor ha pretendi la scussiu per realisar il pegn immobigliar u dapi ch' il concurs è vegni declerà al debitor fin ch' il bain vegn realisà.

² Quest dretg da pegn immobigliar po vegnir fatg valair vers ils debitors dal tschains pir a partir dal mument ch' els èn vegnids orientads da la scussiu u ch' il concurs è stà publitgà.

³ Acts giuridics, tras ils quals il proprietari dispona da tschains da locaziun e da fittanza che n'èn anc betg scrudads, sco er la sequestraziun da tals tras auters crediturs, n'han betg forza e vigur vers il creditor ipotecar che ha – avant ch' ils tschains scrodian – pretendi la scussiu per pudair realisar ses pegn.

Art. 807

III. Surannaziun

Las pretensiuns garantidas tras in pegn immobigliar ed inscrites en il register fonsil na suranneschan betg.

Art. 808

IV. Mesiras
da precauziun
1. En cas da
reduziuns
da la valur
a. Scumond
ed agid a sasez

¹ Sch' il proprietari reducescha la valur da la chaussa impegnada, po il creditor dumandar dal derschader ch' el dettia il cumond da tralascar mintga ulteriu act nuschaivel.

² Il creditor po vegnir autorisà dal derschader da prender las mesiras adequatas; el po prender talas er senza autorisaziun, sch' i nascha in privel dal retard.

³ Per ils custs chaschunads qua tras po el pretender ina indemnizaziun dal proprietari ed el posseda per quai in dretg da pegn vi dal bain immobigliar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrite en il register fonsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezzas inscrites.⁵⁷⁹

⁴ Sche l'import dal dretg da pegn surpasa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrite en il register fonsil entaifer 4 mais sunter la terminaziun da las mesiras, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register fonsil.⁵⁸⁰

⁵⁷⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵⁸⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 809

b. Garanzia,
restabiliment,
pajament en
ratas

1 Sche la valur dal bain immobigliar è vegnida reducida, po il creditor pretendar dal debitur che ses dretgs vegnian garantids u che la chaussa vegnia restabilida sco ch'ella era.

2 Sch'i smanatscha il privel d'ina reducziun da la valur, po el pretendar la garanzia.

3 Sch'i na vegn betg satisfatg a la pretensiun entaifer in termin ch'è vegni fixà dal derschader, po il creditor pretendar in pajament dal debit en ratas ch'è suffizient per satisfar a la garanzia.

Art. 810

2. Reducziun
da la valur
senza culpa
dal proprietari

1 Sche la valur dal bain immobigliar è vegnida reducida senza ch'il proprietari saja la culpa, po il creditor pretendar la garanzia u in pajament en ratas mo uschenavant ch'il proprietari è indemnissà per il donn.

2 Il creditor ha dentant il dretg da pretendar las mesiras necessarias per eliminar u per impedir la reducziun da la valur. Per ils custs chaschunads na po el betg far star bun il proprietari persunalmain, el ha dentant il dretg d'in pegn immobigliar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrit en il register funsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezzas inscrites.⁵⁸¹

3 Sche l'import dal dretg da pegn surpassa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrit en il register funsil entaifer 4 mais sunter la terminaziun da las mesiras, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁵⁸²

Art. 811

3. Alienaziun
da pitschnas
parcelas

Sch'il proprietari alienescha ina part dal bain immobigliar, che sto vegnir valità sin main che in ventgavel da la pretensiun impegnada, na po il creditor betg impedir che questa part vegnia deliberada dal pegn, uschespert ch'i vegn fatg in pajament en ratas proporziunal u uschespert ch'il rest dal bain immobigliar porscha anc ina garanzia suffizienta.

Art. 812

V. Ulteriuras
grevezzas

1 Il proprietari na po betg desister en moda lianta dal dretg da sutta-metter il bain immobigliar impegnà ad ulteriuras grevezzas.

581 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

582 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

² Sch'i vegn – suenter ch'il pegn immobigliar è constitui – messa ina servitut u ina grevezza immobigliara sin il bain immobigliar, senza ch'il creditor haja dà ses consentiment, ha il pegn immobigliar la preferenza vers la grevezza posteriura, e quella vegn extinguida en il register funsil, sch'ella donnegescha il creditor en cas ch'il bain impegnà vegn realisà.

³ Tgi che ha il dretg da la servitut u da la grevezza immobigliara, po dentant pretender che lur valor vegnia pajada ad el or dal retgav da la realisaziun, avant ch'ins cuntentia crediturs registrads pir suenter.

Art. 813

VI. Post da pegn
1. Effects

¹ La garanzia furnida tras il pegn immobigliar è limitada al post da pegn ch'è vegnì inditgà tar l'inscripziun.

² Ils dretgs da pegn immobigliar pon vegnir constituids en il segund rang u en in auter rang cun la cundiziun che l'inscripziun en il register funsil mantegna la precedenza per ina summa determinada.

Art. 814

2. Relaziun
tranter ils
posts da pegn

¹ Sch'in bain immobigliar è engrevgià cun pegns immobigliars da differents rangs, na po il creditor ipotekar dal rang suandant betg pretender da pudair s'avanzar al post ch'è daventà liber pervia da l'extincziun dal pegn immobigliar precedent.

² En il lieu dal pegn extingui poi vegnir constitui in auter pegn immobigliar.

³ Cunvegnas che dattan il dretg ad in creditor ipotekar da s'avanzar en il post d'in anteriur pegn immobigliar han mo alura in effect real, sch'ellas èn vegnidas prenotadas en il register funsil.

Art. 815

3. Posts da
pegn libers

Sch'in pegn immobigliar è vegnì constitui en in rang posteriur senza ch'i saja avant maun in rang precedent, u sch'in debitor n'ha betg disponi d'in titel ipotekar anteriur u sche la pretensiun anteriura n'importa betg la summa registrada, vegn il retgav, che vegn obtegnì tras la realisaziun dal bain immobigliar, attribui als crediturs effectivs tenor il rang da lur pegn immobigliar senza resguardar ils posts da pegn libers.

Art. 816

VII. Realisaziun
dal pegn
1. Moda da
la realisaziun

¹ Il creditor ha il dretg da vegnir pajà or dal retgav ch'è vegnì realisà per il bain immobigliar, nun ch'el vegnia cuntentà autramain.

² La cunvegna, tenor la quala il creditor duai daventar proprietari dal bain impegnà, sch'el na survegn betg in pajament, è nunvalaivla.

³ Sche plirs bains immobigliars èn impegnads per la medema pretenziun, sto la scussiun per la realisaziun dal pegn immobigliar sa drizzar a medem temp vers tut ils bains; la realisaziun vegn dentant exequida tenor l'ordinaziun da l'uffizi da scussiun mo uschenavant ch'ella è necessaria.

Art. 817

2. Repartiziun dal retgav

¹ Il retgav da la vendita dal bain immobigliar vegn reparti sin ils crediturs ipotecars tenor lur rang.

² Crediturs dal medem rang han tranter els il dretg d'in pajament proporzional a lur dabun.

Art. 818

3. Dimensiun da la garanzia

¹ Il pegn immobigliar porscha garanzia al creditor:

1. per il chapital;
2. per ils custs da la scussiun e per ils tschains da retard;
- 3.⁵⁸³ per trais tschains annuals ch'èn scrudads il mument da la decleraziun da concurs u da la dumonda per la realisaziun dal pegn immobigliar, sco er per il tschains che curra dapi l'ultim termin da pajament; tar la brev ipotecara vegnan garantids mo ils tschains effectivamain debitads.

² Il tschains ch'è vegnì fixà oriundamain na dastga betg vegnir augmentà sin pli che 5 pertschient, sche quai è a disfavour dals crediturs ipotecars posterius.

Art. 819⁵⁸⁴

4. Garanzia per expensas necessarias

¹ Sch'il creditor ha pajà las expensas necessarias per conservar la chaussa impegnada, en spezial las premias d'assicuranza ch'èn debitadas dal proprietari, ha el il dretg d'in pegn immobigliar. Quest dretg da pegn na sto betg vegnir inscrit en il register funsil ed ha la preferenza vers tut las autras grevezas inscrittas.

² Sche l'import dal dretg da pegn surpassa 1000 francs e sche quel na vegn betg inscrit en il register funsil entaifer 4 mais suenter la realisaziun da l'act en dumonda, na po el betg vegnir fatg valair vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.

⁵⁸³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁸⁴ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 820

VIII. Dretg da pegn per meglieraziuns dal terren
1. Prioritad

¹ Sche la valur d'in bain immobigliar rural crescha pervia d'ina meglieraziun dal terren che vegn exequida cun la cooperaziun d'autoritads publicas, po il proprietari constituir – per sia part dals custs vi da quai – a favur da ses creditur in pegn immobigliar che vegn inscrit en il register funsil e che ha la preferenza vers tut las autras grevezas registradas.

² Il proprietari dastga constituir in tal pegn immobigliar maximalmain per dus terzs da sia part dals custs, sche la meglieraziun dal terren è vegnida fatga senza subvenziuns dal stadi.

Art. 821

2. Amortisaziun dal debit e fin dal dretg da pegn

¹ Sche la meglieraziun dal terren è vegnida fatga senza subvenziuns dal stadi, sto il debit vegnir amortisà tras pajaments annuals d'almain 5 pertschient da la summa da pegn registrada.

² Il dretg da pegn extingua tant per la pretensiun sco er per ils pajaments annuals suenter 3 onns dapi lur scadenza; ils crediturs posteriurs s'avanzan alura mintgamai tenor lur rang.

Art. 822

IX. Dretg sin la summa d'assicuranza

¹ Sch'ina summa d'assicuranza scada, dastga ella vegnir pajada al proprietari dal bain immobigliar assicurà mo cun il consentiment da tut ils crediturs ipotecars.

² Sch'i vegn dentant dada ina garanziauffizienta, po la summa vegnir surdada al proprietari, per ch'el possa restabilir il bain immobigliar engrevgià.

³ Dal rest restan resalvadas las prescripziuns dals chantuns concernent l'assicuranza cunter fieu.

Art. 823⁵⁸⁵

X. Creditur nunchattabel

En quels cas che la lescha prevesa ina intervenziun persunala da vart dal creditur da pegn immobigliar e sch'ina tala è urgenta, po la dretgira decretar – sin dumonda dal debitur u d'autras persunas participadas – las mesiras necessarias, sch'ins na po betg identifitgar il creditur u sche ses domicil n'è betg enconuschent.

⁵⁸⁵ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Segund chapitel: L'ipoteca

Art. 824

- A. Intent e natira
- ¹ L'ipoteca po vegnir constituida per garantir ina pretensiun da tge natira ch'i saja, pia tant ina pretensiun preschenta, ina per il futur sco er ina mo eventuala.
- ² Il bain immobigliar engrevgià na dovra betg esser la proprietad dal debitur.

Art. 825

- B. Constituziun e fin
- I. Constituziun
- ¹ L'ipoteca obtegna in post da pegn determinà en il register funsil, e quai er en cas da pretensiuns d'ina summa variabla u nondeterminada, ed ella mantegna il rang registrà malgrà la variaziun da la pretensiun garantida.
- ² Concernent sia ipoteca po il creditor dumandar in extract dal register funsil; quest extract ha dentant mo la qualidad d'in mussament e betg d'ina vaglia.
- ³ Quest extract po vegnir remplazzà tras la conferma da l'inscripziun en il contract.

Art. 826

- II. Fin
1. Dretg sin extincziun
- Sche la pretensiun n'exista betg pli, po il proprietari dal bain immobigliar engrevgià pretender dal creditor ch'el permettia d'extinguer l'inscripziun.

Art. 827

2. Posiziun dal proprietari
- ¹ Il proprietari che na debitescha betg sez la summa ch'è garantida tras il pegn po deliberar ses bain immobigliar da l'ipoteca sut las medemas cundiziuns sco quai ch'il debitur po extinguer ses debit.
- ² Sch'el paja il creditor, van ils dretgs da quel vi sin el.

Art. 828

3. Substituziun unilateral
- a. Premissa e procedura
- ¹ Il dretg chantunal po autorisar la persuna che acquista in bain immobigliar, ch'è engrevgià sur mesira cun debits, per ils quals ella na sto betg star buna persunalmain, da substituir las ipotecas avant che la scussiun vegn introducida, cun porscher als crediturs il pretsch da cumpra u – en cas d'ina acquisiziun gratuita – la valur, sin la quala ella valitescha il bain.
- ² Questa persuna sto communitgar sia intenziun als crediturs en scrit ed almain 6 mais ordavant.

³ La summa da substituziun vegn repartida tranter ils crediturs tenor lur rang.

Art. 829

b. Ingiant public ¹ Entaifer l mais suenter che l'acquistader ha communitgà sia intenziun da substituir las ipotecas, pon ils crediturs, pajond ordavant las spensas, pretender ch'il bain immobigliar engrevgià vegnia vendi sin in ingiant public; quel sto vegnir annunzià tras in clom public e sto vegnir exequì entaifer l mais, suenter ch'el è vegni pretendi.

² Sch'i vegn realisà sin l'ingiant in pretsch pli aut che la summa offerida da l'acquistader, serva quel a cuntentar ils crediturs.

³ Las spensas da l'ingiant vegnan adossadas a l'acquistader, sch'il pretsch realisà è pli aut che sia purschida, cas cuntrari al creditur che ha pretendi l'ingiant.

Art. 830

c. Stimaziun uffiziala ¹ Empè da l'ingiant public po il dretg chantunal prevoir ina stimaziun uffiziala che vala sco summa da substituziun per las ipotecas.

Art. 831

4. Desditga ¹ Sch'il proprietari dal bain immobigliar impegnà na debitescha betg sez la summa garantida, sto il creditur desdir la pretensiun tant a quel sco er al debitur per che sia desditga haja effect vers il proprietari.

Art. 832

C. Effect ¹ Sch'il bain immobigliar engrevgià vegn alienà, resta la responsabladad dal pegn immobigliar e dal debitur, nun ch'i saja vegni reglè autramain.

I. Proprietad ed obligaziun per il debit

1. Alienaziun

² Sch'il nov proprietari ha dentant surpiglià il debit, è l'anteriur debitur deliberà da quel, nun ch'il creditur decleria a quel en scrit entaifer l onn da betg vulair desister da ses dretgs vers el.

Art. 833

2. Parcellaziun ¹ Sch'i vegn alienà ina part dal bain immobigliar ch'è engrevgià cun in pegn immobigliar u sch'in da plirs bains impegnads dal medem proprietari u sch'il bain engrevgià vegn parcellà, sto la garanzia ipotecara vegnir dividida sin las differentas parts da maniera che mintgina vegn engrevgiada en la proporziun da sia valur, nun ch'i saja avant maun ina cunvegna cuntraria.

² Il creditur che na vul betg acceptar questa repartiziun po, entaifer l mais dapi ch'ella è entrada en vigur, pretender da vegnir reimbursà entaifer l onn.

³ Sch'ils acquistaders han surpiglià ils debits ch'engrevgeschan lur bains immobigliars, è l'antierur debitor deliberà da quels, nun ch'il creditor decleria a quel en scrit entaifer 1 onn da betg vulair desister da ses dretgs vers el.

Art. 834

3. Communica-
ziun al creditor

¹ Sche l'acquistader surpiglia il debit, sto l'administratur dal register funsil communitgar quai al creditor.

² Il termin dad 1 onn, concedì al creditor per dar sia decleraziun, cunmenza il mument ch'el ha obtegni la comunicaziun.

Art. 835

II. Transferiment
da la pretensium

Il transferiment dal credit ipotecar na sto betg vegnir inscrit en il register funsil per esser valaivel.

Art. 836⁵⁸⁶

D. Ipotecas
legalas
I. Dal dretg
chantunal

¹ Sch'il dretg chantunal conceda al creditor per pretensiums che stattan en connex direct cun il bain immobigliar engrevgià il dretg d'in pegn immobigliar, vegn quel constitui tras l'inscripziun en il register funsil.

² Dretgs da pegn legalas da passa 1000 francs che resultan dal dretg chantunal senza l'inscripziun en il register funsil e che na veggan betg inscrits en il register funsil entaifer 4 mais suenter la scadenza da la pretensium respectiva, il pli tard dentant entaifer 2 onns suenter la constituziun da la pretensium, na pon betg pli veggir fatgs valair suenter la scadenza dal termin d'inscripziun vers terzas persunas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.

³ Regulaziuns pli severas dal dretg chantunal restan resalvadas.

Art. 837⁵⁸⁷

II. Dal dretg
privat federal
1. Cas

¹ Il dretg da laschar constituer in dretg da pegn immobigliar legal han:

1. il vendider per il bain immobigliar vendì per garantir ses dabun;
2. ils cunertavels ed ils commembers d'ina indivisiun per ils bains immobigliars che appartegnevan a la cuminanza, per garantir lur dabuns che derivan da la partiziun;

⁵⁸⁶ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁸⁷ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

3. ils mastergnants ed ils impressaris per in bain immobigliar, per il qual els han furni material e lavur u mo lavur per construcziuns u per autras ovras, per lavurs da demoliziun, per la construcziun da puntanadas, per l'armadira dal stgav u per lavurs sumegliantas per garantir lur dabuns, saja quai dal proprietari dal bain immobigliar, d'in mastergnant u d'in impressari, d'in locatari, d'in fittadin u d'ina outra persuna che ha in dretg sin il bain immobigliar.

² Sch'il debitor da las pretensiuns è in locatari, in fittadin u in'outra persuna che ha in dretg sin il bain immobigliar, han ils mastergnants u ils impressaris il dretg da laschar constituer in dretg da pegn immobigliar legal mo, sch'il proprietari dal bain immobigliar ha dà ses consentiment per realisar las lavurs.

³ Tgi che ha il dretg da pegns immobigliars legals tenor quest artitgel na po betg desister gia ordavant da quels.

Art. 838

2. Vendider, cunertavels e commembers d'ina indivisiun

Il dretg da pegn dal vendider, dals cunertavels u da commembers d'ina indivisiun sto vegnir inscrit en il register fonsil sin il pli tard 3 mais suenter il transferiment da la proprietad.

Art. 839⁵⁸⁸

3. Mastergnants ed impressaris
a. Inscriziun

¹ Il dretg da pegn dals mastergnants e dals impressaris po vegnir inscrit en il register fonsil a partir dal mument ch'els han surpiglià la lavur.

² L'inscripziun sto vegnir fatga sin il pli tard 4 mais suenter ch'els han fini lur lavur.

³ Ella dastga mo vegnir fatga, sche la summa da pegn è vegnida reconuschida dal proprietari u constatada dal derschader, ed ella na po betg vegnir pretendida, sch'il proprietari presta ina garanzia suffizienta per la pretensiun annunziada.

⁴ Sch'il bain immobigliar fa incontestadamain part da la facultad administrativa e sch'il debit dal proprietari na resulta betg d'obligaziuns contractualas, sto quel star bun envers ils mastergnants u ils impressaris per las pretensiuns reconuschidas u constatadas dal derschader, tenor las disposiziuns davart la garanzia simpla; la pretensiun sto dentant esser vegnida fatga valair vers el il pli tard 4 mais suenter la finiziun da la lavur en scrit e rendend attent a la garanzia legala.

⁵⁸⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁵ Sche l'appartegnientscha dal bain immobigliar a la facultad administrativa è contestada, po il mastergnant u l'interprendider pretender l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn en il register funsil fin il pli tard 4 mais suenter la terminaziun da sia lavur.

⁶ Sch'i vegn constatà en ina sentenza ch'il bain immobigliar fa part da la facultad administrativa, sto l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn vegnir stizzada. Percunter vegn constituida la garanzia legala, sche las premissas da l'alinea 4 èn ademplidas. Cun l'inscripziun provisorica dal dretg da pegn vala il termin sco observà.

Art. 840

b. Rang

Sche plirs dretgs da pegn legals da mastergnants e d'impressaris èn vegnids inscrites, han els tuts il medem dretg da vegnir cuntentads or dal pegn, er sche las inscripziuns èn da datas differentas.

Art. 841

c. Privilegi

¹ Sche mastergnants ed impressaris ston acceptar ina perdita tar la realisaziun dal pegn, sto la differenza vegnir cumpensada or dal retgav che resta als crediturs precedents e che resulta da la repartiziun suenter che la valor dal terren è vegnida deducida, uschenavant che quests crediturs pudevan percorscher che lur bains immobigliars sajan vegnids engrevgiads per dischavantatg dals mastergnants e dals impressaris.

² Sch'il creditur precedent alienescha ses titel ipotecar, sto el star bun vers ils mastergnants e vers ils impressaris per la perdita che vegn chaschunada a quels tras l'alienaziun.

³ Dal mument ch'il cumenzament da las lavurs è menziunada en il register funsil sin dumonda d'ina persuna autorisada, na dastgan vegnir registrads nagins pegns auter che ipotecas fin ch'il termin d'inscripziun è scadi.

Terz chapitel:⁵⁸⁹ La brev ipotecara

Art. 842

A. Prescripziuns generalas

I. Intent; relaziun cun la pretensiun che deriva da la relaziun immobigliara

¹ La brev ipotecara è ina pretensiun persunala ch'è garantida tras in pegn immobigliar.

² Sch'i n'è betg fixà insatge auter, exista la brev ipotecara sper la pretensiun che sto vegnir garantida e che deriva eventualmain da la relaziun immobigliara tranter il creditur ed il debitur.

⁵⁸⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

³ En quai che concerna la pretensiun da la brev ipotecara po il debitor far valair objecziuns persunalas che resultan da la relaziun immobiliara envers il creditor sco er envers ils successurs legals che n'èn betg da buna fai.

Art. 843

II. Geners La brev ipotecara vegn concepida sco brev ipotecara registrada u sco brev ipotecara sin palpiri.

Art. 844

III. Posiziun dal proprietari ¹ Concernent il proprietari dal bain immobiliari impegnà, che n'è betg sez debitor, valan las medemas prescripziuns sco quellas che vegnan applitgadas per l'ipoteca.

² Il proprietari po far valair tut las objecziuns che cumpetan al debitor.

Art. 845

IV. Alienaziun. Divisiun Per las consequenzas da l'alienaziun e da la divisiun dal bain immobiliari valan las disposiziuns davart l'ipoteca.

Art. 846

V. Pretensiun da la brev ipotecara e convenziuns accessoricas ¹ La pretensiun che resulta da la brev ipotecara na dastga ni sa referir a la relaziun immobiliara ni cuntegnair cundiziuns u cuntraprestaziuns.

² La brev ipotecara po cuntegnair convenziuns accessoricas areguard il tschains, l'amortisaziun e la desditga sco er autras convenziuns accessoricas che pertutgan la pretensiun che resulta da la brev ipotecara. In rinviament ad ina cunvegna separada è admiss.

Art. 847

2. Desditga ¹ Il creditor u il debitor po desdir la brev ipotecara per la fin da mintga mais observond in termin da desditga da 6 mais, nun ch'i saja vegni fixà insatge auter.

² Ina tala cunvegna na dastga betg prevair in termin da desditga pli curt che 3 mais per il creditor, nun ch'il debitor saja en retard cun il pajament da las amortisaziuns u dals tschains.

Art. 848

VI. Protecziun da la buna fai La pretensiun che resulta da la brev ipotecara ed il dretg da pegn existan tenor l'inscripziun per mintga persuna ch'è sa fidada da buna fai sin l'inscripziun en il register funsil.

Art. 849VII. Objecziuns
dal debitur

1 Il creditor po far valair mo objecziuns che resultan da l'inscripziun en il register funsil, ch'el ha persunalmain cunter il creditor che porta plant u che resultan dal titel ipotecar en la brev ipotecara sin palpìri.

2 Cunvegna che cuntegnan disposiziuns accessoricas davart la pretenziun che resulta da la brev ipotecara pon vegnir fatgas valair envers il cumprader da buna fai da la brev ipotecara mo, sch'ellas èn inscrites en il register funsil; en il cas da la brev ipotecara sin palpìri ston ellas ultra da quai resultar dal titel.

Art. 850

VIII. Mandatari

1 Tar la constituziun d'ina brev ipotecara po vegnir dà in plainpudair ad ina persuna. Questa persuna sto far ed acceptar pajaments, prender encunter comunicaziuns, permetter che bains immobigliars vegnian distgargiads dal pegn e defender generalmain cun tut quità e cun tutta imparzialità ils interess tant dals crediturs sco er dal debitur e dal proprietari.

2 Il num dal mandatari sto vegnir remartgà en il register funsil sco er sin il titel ipotecar.

3 Sch'il plainpudair extingua e sche las personas participadas na vegnan betg perina, prenda il derschader las mesiras necessarias.

Art. 851IX. Lieu
da pajament

1 Il debitur sto far tut ils pajaments al domicil dal creditor, nun ch'i saja fixà insatge auter.

2 Sch'il domicil dal creditor n'è betg enconuscent u sch'el è vegni midà per dischavantg dal debitur, po quel sa deliberar cun deponer il pajament tar l'autorità cumpetenta da ses agen domicil u da l'anterier domicil dal creditor.

Art. 852X. Modifica-
ziuns en la
relaziun
giuridica

1 Sche la relaziun giuridica sa mida a favur dal debitur, en spezial sche ses debit vegn pajà, po il debitur pretender dal creditor ch'el dettia ses consentiment d'inscriver la modificaziun en il register funsil.

2 Tar la brev ipotecara sin palpìri remartga l'uffizi dal register funsil questa modificaziun sin il titel.

3 Senza questa inscripziun u questa remartga sin il titel na po l'effect da la modificaziun en la relaziun giuridica betg vegnir fatg valair cunter il cumprader da buna fai da la brev ipotecara.

Art. 853

XI. Pajament

Sche la pretensiun che resulta da la brev ipotecara è pajada, po il debitor pretender dal creditor, che quel:

1. dettia ses consentiment per transferir la brev ipotecara registrada sin il num dal debitor; u
2. restitueschia il titel ipotekar da la brev ipotecara sin palpiri senza che quel vegnia annullà.

Art. 854

XII. Fin

1. Mancanza da creditor

¹ Sch'i n'exista nagin creditor u sch'il creditor desista da ses dretg da pegn, po il debitor laschar extinguer l'inscripziun u la laschar vinavant en il register funsil.

² Il debitor ha er il dretg da duvrar vinavant la brev ipotecara.

Art. 855

2. Extincziun

La brev ipotecara sin palpiri na dastga betg vegnir extinguida en il register funsil, avant ch'il titel ipotekar è mess ord vigur u annullà dal derschader.

Art. 856

XIII. Invitaziun al creditor da s'annunziar

¹ Sch'il creditor d'ina brev ipotecara è nunenconuschent dapi 10 onns e sch'i n'èn vegnids pretendids nagins tschains durant quest temp, po il proprietari dal bain immobigliar impegnà pretender ch'il creditor vegnia envidà dal derschader tras clom public da vulair s'annunziar entaifer 6 mais.

² Sch'il creditor na s'annunzia betg entaifer quest termin e sch'i resulta da la retschertga che la pretensiun n'exista fitg probablamain betg pli, vegn tenor la disposiziun dal derschader:

1. il dretg da pegn tar la brev ipotecara sin palpiri extingui en il register funsil; u
2. la brev ipotecara sin palpiri annullà ed il dretg da pegn extingui en il register funsil.

Art. 857

B. Brev ipotecara registrada

I. Constituziun

¹ La brev ipotecara registrada vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

² Ella vegn inscritta sin il num dal creditor u dal proprietari dal bain immobigliar.

Art. 858

II. Transferiment 1 La brev ipotecara registrada vegn transferida tras l'inscripziun dal nov creditur en il register funsil sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal creditur vegl.

2 In effect liberant han mo prestaziuns dal debitur a la persuna ch'è inscrista il mument dal pajament sco creditura en il register funsil.

Art. 859

III. Impegnaziun, sequestraziun e giudida 1 La brev ipotecara registrada vegn impegnada tras l'inscripziun dal nov creditur da pegn dal bain movibel en il register funsil sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal creditur ch'è inscrist en il register funsil.

2 La sequestraziun vegn fatga tras l'inscripziun da la restricziun dal dretg da disponer en il register funsil.

3 La giudida vegn constituida cun l'inscripziun en il register funsil.

Art. 860

C. Brev ipotecara sin palpieri 1 Per mintga brev ipotecara sin palpieri che vegn inscrista en il register funsil vegn adina emess in titel ipotecar.

I. Constituziun 2 La brev ipotecara sin palpieri po designar sco ses creditur il titular u ina persuna determinada, particularmain il proprietari dal bain immobiliar sez.
1. Inscrispziun

3 L'inscripziun posseda tut ses effects gia avant l'emissiun dal titel ipotecar.

Art. 861

2. Titel ipotecar 1 La brev ipotecara sin palpieri vegn emessa da l'uffizi dal register funsil.

2 Per esser valaivla sto ella vegnir sottascritta da l'administratur dal register funsil. Dal rest fixescha il Cussegl federal sia furma.

3 Ella dastga vegnir surdada al creditur u a la persuna incaricada da quel mo cun il consentiment expressiv dal debitur e dal proprietari dal bain immobiliar engrevgià.

Art. 862

II. Protecziun da la buna fai 1 Il titel ipotecar ch'è vegnì emess en furma correcta sco brev ipotecara sin palpieri vala tenor ses cuntegn per mintga persuna ch'è sa fidada da buna fai sin quel.

2 Sch'il cuntegn dal titel ipotecar na corresponda betg a l'inscripziun u sche quella manca, è decisiv il register funsil.

³ Tgi che acquista in tal titel ipotecar da buna fai ha dentant il dretg d'ina indemnizaziun tenor las prescripziuns davart il register funsil.

Art. 863

III. Dretgs
dal creditur
1. Far valair

¹ La pretensium che resulta da la brev ipotecara po vegnir alienada, impegnada u in summa fatga valair mo ensemen cun il possess dal titel ipotecar.

² Resolvà resta il dretg da far valair la pretensium en ils cas ch'il titel ipotecar vegn annullà u ch'el n'è in summa anc betg vegnì emess.

Art. 864

2. Transferiment

¹ Per transferir la pretensium che resulta da la brev ipotecara èsi necessari da transferir il titel ipotecar a l'acquistader.

² Sch'il titel ipotecar porta il num d'ina persuna, ston ultra da quai il transferiment ed il num da l'acquistader vegnir menziunads sin il titel.

Art. 865

IV. Annullaziun

¹ Sch'in titel ipotecar è i a perder u è vegnì destrui senza l'intenziun da metter fin a l'obligaziun, po il creditur pretender ch'il derschader annulleschia il titel ipotecar e ch'il debitor vegnia obligà da far il pajament; en cas che la pretensium n'era anc betg scadida, po el pretender ch'i vegnia emess in nov titel ipotecar.

² L'annulaziun vegn fatga tenor las prescripziuns davart l'amortisaziun dals titels al possessur, suenter avair decretà in clom public 6 mais ordavant.

³ Da medema maniera po il debitor pretender l'annulaziun, sch'in titel pajà è i a perder.

Art. 866–874

Aboli

Quart chapitel: L'emissium da titels d'emprest cun dretg da pegn immobigliar

Art. 875

A. Obligaziuns
per emprests cun
dretg da pegn
immobigliar

Obligaziuns per emprests che sa cloman sin il num dals crediturs u sin il possessur pon vegnir garantidas cun in pegn immobigliar:

1. cun constituir ina ipoteca u ina brev ipotecara per l'entir emprest e cun designar in represchentant per ils crediturs e per il debitor;

2. cun constituir in dretg da pegn immobigliar per l'entir emprast a favur da l'institut u da la persuna che fa l'emissiun e cun dar in dretg da pegn vi da questa pretensiun ipotecara als crediturs da las obligaziuns.

Art. 876-883⁵⁹⁰

B. ...

Ventgatraisavel titel: Il pegn movibel Emprim chapitel: Pegn manual e dretg da retenziun

Art. 884

A. Pegn manual
I. Constituziun
1. Possess
dal creditur

¹ Cun resalva da las excepziuns previsas da la lescha pon chaussas moviblas vegnir impegnadas mo, sche lur possess vegn transferi sin il creditur.

² La persuna che retschaiva en buna fai ina chaussa en pegn survegn il dretg da pegn da quella, er sche l'impegnader n'aveva betg il dretg da disponer da la chaussa; ils dretgs da terzas persunas sin questa chaussa che derivan da l'anteriur possess restan resalvads.

³ Il dretg da pegn n'exista betg uschè ditg che l'impegnader mantegna la pussanza esclusiva da la chaussa.

Art. 885

2. Impegnaziun
da muvel

¹ Per garantir pretensiuns d'instituts da daners e d'associaziuns, ch'èn vengnids autorisads da l'autorità competenta da lur chantun da domicil da far talas fatschentas, poi vegnir constitui in dretg da pegn vi dal muvel, senza transferir il possess, e quai tras l'inscripziun en in register public e tras in avis a l'uffizi da scussiun.

² Il Cussegl federal regla, co ch'il register duai vegnir manà.⁵⁹¹

³ Per l'inscripziun en il register e per las lavurs ch'èn colliadas cun quai pon ils chantuns pretender taxas; els designeschan ils circuls ed ils funcziunaris ch'èn competents da manar quests registers.⁵⁹²

⁵⁹⁰ Aboli tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

⁵⁹¹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁵⁹² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

Art. 886

3. Impegnaziun
posteriura

Ina chaussa gia dada a pegn po vegnir impegnada da nov tras quai che l'emprim creditor vegn avisà en chaussa en scrit ed envidà da restituir la chaussa al creditor posteriur suenter avair survegni il pajament ch'el aveva da bun.

Art. 887

4. Impegnaziun
tras il creditor

Il creditor po impegnar ad in auter la chaussa survegnida en pegn mo cun il consentiment da l'impegnader.

Art. 888

II. Fin
1. Perdita
dal possess

¹ Il dretg da pegn va a fin, uschespert ch'il creditor na posseda betg pli la chaussa impegnada e na po er betg pretender enavos quella da terz possessurs.

² Il dretg da pegn n'ha nagin effect uschè ditg che la chaussa sa chatta – cun il consentiment dal creditor – en la pussanza esclusiva da l'impegnader.

Art. 889

2. Obligaziun
da restituir

¹ Sch'il dretg da pegn è i a fin, saja quai tras pajament da la pretensiun u per auters motivs, sto il creditor restituir la chaussa a quel che ha il dretg da quella.

² Avant ch'el n'è betg vegni cuntentà dal tuttافاتg, na sto el restituir ni ina part ni l'entira chaussa.

Art. 890

3. Responsabla-
dad dal creditor

¹ Il creditor stat bun per il donn che resulta da la reduenziun da la valor u da la perdita da la chaussa impegnada, nun ch'el cumprovia ch'il donn è succedi senza sia culpa.

² Sch'il creditor ha alienà u impegnà vinavant arbitrariamain il pegn, stat el bun per tut il donn che resulta da quai.

Art. 891

III. Effects
1. Dretgs
dal creditor

¹ Il creditor ha il dretg da vegnir pajà or dal retgav ch'è vegni realisà per il pegn, nun ch'el vegnia cuntentà autramain.

² Il dretg da pegn al dat la garanzia per la pretensiun inclusiv ils tschains tenor contract, ils custs da scussiun ed ils tschains da retard.

Art. 892

2. Dimensiun
da la garanzia
ipotecara

- 1 Il dretg da pegn engrevescha la chaussa e sias parts accessoricas.
- 2 Ils fritgs natirals da la chaussa impegnada sto il creditor restituir al proprietari, uschespert ch'els na furman betg pli ina part integrala da la chaussa, nun ch'i dettia ina convegna cuntraria.
- 3 Fritgs, ch'èn ina part integrala dal pegn il mument che quel vegn realisà, èn suttamess a la garanzia ipotecara.

Art. 893

3. Rang dals
dretgs da pegn

- 1 Sche la medema chaussa è impegnada a plirs creditors, vegnan quels cuntentads tenor lur rang.
- 2 Il rang vegn stabili tenor il mument da la constituziun dals dretgs da pegn.

Art. 894

4. Contract
da scadenza

Mintga convegna, tenor la quala il creditor duai daventar proprietari dal bain impegnà, sch'el na survegn betg in pajament, è nunvalaivla.

Art. 895

B. Dretg
da retenziun
I. Premissas

- 1 Chausas moviblas e vaglias ch'èn – cun il consentiment dal debitor – en possess dal creditor, po quel retegnair fin che ses dabun è vegni pajà, uschenavant ch'il termin da pajar è scadi ed il dabun stat tenor sia natira en in connex cun l'object retegni.
- 2 Tranter commerziants exista in tal connex, sch'il possess ed il dabun resultan da lur relaziuns da fatschenta.
- 3 Il creditor dastga retegnair chausas retschavidas da buna fai er, sch'ellas n'appartegnan betg al debitor, uschenavant che terzas persuanas n'han betg dretgs che derivan da l'antierur possess.

Art. 896

II. Excepciuns

- 1 Il dretg da retenziun na po betg vegnir fatg valair per chausas che na pon betg vegnir realisadas pervia da lur natira.
- 2 La retenziun è medemamain esclusa, sch'ella na sa convegn betg cun in'obligaziun surpigliada dal creditor u cun ina prescripziun fatga dal debitor avant u suenter ch'el ha surdà la chaussa, ubain sch'ella cuntrafa a l'urden public.

Art. 897

III. En cas
d'insolvenza

- 1 En cas d'insolvenza dal debitor ha il creditor in dretg da retenziun er, sch'il termin da scadenza n'è betg scadi.

² Sche l'insolvenza è resultada u è vegnida enconuschenta al creditor pir suenter che quel ha obtegni la chaussa, po el far diever da la retenziun, er sch'ella na sa cunvegn betg cun sia obligaziun surpigliada ordavant u cun la prescripziun speziala dal debitor.

Art. 898

IV. Effects

¹ Sch'il creditor na survegn ni in pajament ni garantias suffizientas, dastga el realisar la chaussa retegnida, sco sch'i fiss in pegn manual, suenter avair infurmà precedentamain il debitor.

² Sche titels nominals èn vegnids retegnids, sto il funcziunari da scus-siun u da concurs – sco represchentant dal debitor – far quai ch'è necessari per la realisaziun.

Segund chapitel: Il dretg da pegn vi da pretensiuns e vi d'auters dretgs

Art. 899

A. En general

¹ Pretensiuns ed auters dretgs pon vegnir impegnads, sch'els èn transferibels.

² Il dretg da pegn vi da quels è suttaless a las disposiziuns davart il pegn manual, nun ch'i saja disponi autramain.

Art. 900

B. Constituziun
I. En cas da pretensiuns cun u senza certificac da debit

¹ Per impegnar ina pretensiun, per la quala i n'exista betg in document u mo in certificat da debit, sto il contract da pegn esser fatg en scrit ed il titel avant maun sto eventualmain vegnir consegnà al creditor.

² Il creditor e l'impegnader pon communitgar al debitor ch'il pegn saja constitui.

³ Per impegnar auters dretgs dovri ultra d'in contract da pegn en scrit la furma previsa per il transferiment.

Art. 901

II. En cas da vaglias

¹ Per impegnar titels al possessur basti da surdar quels al creditor.

² En cas d'autras vaglias sto il document vegnir surdà ensemen cun in indossament u cun ina decleraziun da cessiun.

³ L'impegnaziun da titels contabels sa drizza exclusivamain tenor la Lescha dals 3 d'october 2008⁵⁹³ davart ils titels contabels.⁵⁹⁴

⁵⁹³ SR 957.1

⁵⁹⁴ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 3 d'oct. 2008 davart ils titels contabels, en vigr dapi il 1. da schan. 2010 (AS 2009 3577; BBl 2006 9315).

Art. 902

III. En cas
da titels che
represchentan
rauba

1 Cun impegnar vaglias che represchentan rauba, vegn quella rauba sezza dada a pegn.

2 Sch'igl exista ultra d'ina tala vaglia anc in certificat da pegn spezial (warrant), basta l'impegnaziun da quest certificat da pegn per impegnar la rauba, uschenavant che la constituziun dal pegn vegn inditgada sin questa vaglia ensemen cun l'import da la pretensiun e cun il di da la scadenza.

Art. 903

IV. Impegnaziun
posteriura

L'impegnaziun posteriura d'ina pretensiun è mo valaivla, sch'il creditor da la pretensiun u sch'il creditor posteriur han communitgà quella en scrit a l'anteriur creditor.

Art. 904

C. Effects
I. Dimensiun
da la garanzia
ipotecara

1 Sch'ina pretensiun che porta tschains u autras prestaziuns accessoricas periodicas, sco dividendas, vegn impegnada, cumpiglia il pegn mo la prestaziun currenta ed il creditor n'ha betg il dretg sin las prestaziuns scadidas, nun ch'i saja vegni reglà autramain.

2 Sche talas entradas accessoricas èn represchentadas tras titels spezial e sche quai n'è betg reglà autramain, valan quellas sco cumpigliadas en il pegn, uschenavant che quel è constitui vi dad ellas en furma correcta.

Art. 905

II. Represchentan-
za dad aczias
impegnadas e da
quotas da basa
da societads cun
responsabilidad
limitada⁵⁹⁵

1 Aczias impegnadas vegnan represchentadas en la radunanza generala dals acziunaris e betg dals crediturs.

2 Quotas da basa impegnadas d'ina societad cun responsabilidad limitada vegnan represchentadas dals associads e betg dals crediturs en la radunanza dals associads.⁵⁹⁶

Art. 906

III. Admi-
nistraziun e
rebusament

1 Sch'ina administraziun conscienziusa pretenda la desditga e l'incasament da la pretensiun impegnada, po il creditor da quella far quai ed il creditor da pegn dastga pretender che quai vegnia fatg.

⁵⁹⁵ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBI **2002** 3148, **2004** 3969).

⁵⁹⁶ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'aczias, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS **2007** 4791; BBI **2002** 3148, **2004** 3969).

² Suentar esser infurmà davart l'impegnaziun na dastga il debitor betg far pajaments ad in da quels dus senza il consentiment da l'auter.

³ Manca in tal consentiment sto el deponer la summa debitada.

Terz chapitel: L'emprest cunter pegn

Art. 907

A. Institut d'emprest cunter pegn
I. Cumpetenzza

¹ Tgi che vul exequir la professiun d'emprestar daners cunter pegn, sto avair in'autorisaziun da la regenza chantunala.

² Ils chantuns pon fixar che questa autorisaziun vegnia dada mo ad instituts publics dal chantun u da las vischnancas sco er ad interpresas d'utilitad publica.

³ Ils chantuns pon pretender taxas dals instituts.

Art. 908

II. Durada

¹ L'autorisaziun vegn dada ad instituts privats mo per in tschert temp, po dentant vegnir renovada.

² Ella po vegnir revocada da tut temp, sche l'institut n'observa betg las disposiziuns, a las qualas el è sutta mess.

Art. 909

B. Dretg d'emprest cunter pegn
I. Constituziun

L'emprest cunter pegn vegn constitui cun surdar l'object a l'institut cunter ina retschavida da pegn.

Art. 910

II. Effects
1. Vendita dal pegn

¹ Sch'il pegn na vegn betg retratg fin il termin fixà, po l'institut laschar vender l'object d'uffizi, suenter avair envidà il debitor tras clom public da pajar ses debit.

² L'institut na po betg far valair ina pretensiun persunala cunter l'emprestader.

Art. 911

2. Dretg sin il surpli

¹ Sch'i resulta da la vendita in pretsch pli aut che la summa ch'è garantida tras il pegn, sto il surpli vegnir restitui a quel che ha il dretg da quel.

² Pliras pretensiuns cunter il medem creditor dastgan vegnir adidas per quintar il surpli.

³ Il dretg dal surpli surannescha 5 onns suenter che la chaussa impegnada è vegnida vendida.

Art. 912

III. Retratga dal pegn
1. Dretg da retrair

¹ Fin ch'il pegn n'è betg vendì, po el vegnir retratg da la persuna interessada cunter la restituziun da la retschavida da pegn.

² Sche questa persuna n'è betg en il cas da preschentar la retschavida da pegn, po ella tuttina retrair il pegn suenter ch'il termin fixà per la retratga è scadi, sch'ella è en cas da cumprovar ses dretg.

³ 6 mais suenter che quest termin è scadi po il pegn vegnir retratg cunter la cumprova dal dretg er, sche l'institut aveva resalvà expressivamain da restituir il pegn mo cunter la retschavida da pegn.

Art. 913

2. Dretgs da l'institut

¹ Sch'il pegn vegn retratg, ha l'institut il dretg da pretender il tschains per l'entir mais current.

² Sche l'institut ha resalvà expressivamain da dastgar restituir il pegn a mintgin che preschenta la retschavida da pegn, po el far diever da quest dretg, nun ch'el saveva u dueva savair ch'il preschentader da la retschavida haja survegni quella en possess en moda incorrecta u en moda betg permessa.

Art. 914

C. Cumpra cun il patg da recumpra

La cumpra da pegns cun il patg da recumpra che vegn exequida en moda professiunala è suttamessa a las disposiziuns davart l'emprest cunter pegn.

Art. 915

D. Reglamentaziun chantunala

¹ Ils chantuns pon decretar ulteriuras prescripziuns davart la professiun d'emprestar daners cunter pegn.

² ...⁵⁹⁷

Quart chapitel: ...

Art. 916–918⁵⁹⁸

⁵⁹⁷ Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

⁵⁹⁸ Aboli tras l'art. 52 al. 2 da la LF dals 25 da zer. 1930 davart l'emissiun da brevs da pegn, cun effect dapi il 1. da favr. 1931 (BS 2 747; BBl 1925 III 527).

Terza partiziun: Possess e register funsil

Ventgaquarteravel titel: Il possess

Art. 919

A. Noziun
e geners
I. Noziun

¹ Tgi che ha la pussanza effectiva sur d'ina chaussa, è possessur da la chaussa.

² En cas da servituts funsilas e da grevezzas funsilas ha il diever effectiv dal dretg il medem status sco il possess da chaussas.

Art. 920

II. Possess
independent
e dependent

¹ Sch'in possessur ha surdà la chaussa ad in auter per conceder a quel in dretg real limità u in dretg persunal, èn tuts dus possessurs.

² Tgi che posseda ina chaussa sco proprietari, è possessur independent, mintga auter è possessur dependent.

Art. 921

III. Interrupziun
transitorica

Il possess na va betg a perder, sche ses diever vegn impedi u interrutt tras fatgs da natira transitorica.

Art. 922

B. Transferiment
I. Tranter
persunas
preschentas

¹ Il possess vegn transferì cun surdar a l'acquistader la chaussa sezza ubain ils meds che al dattan la pussanza sur da la chaussa.

² La surdada è exequida, uschespert che l'acquistader è – cun la voluntad dal possessur anteriur – en la situaziun da far diever da la pussanza sur da la chaussa.

Art. 923

II. Tranter
persunas
absentas

Sche la surdada ha lieu tranter absents, è ella exequida, cur che la chaussa è surdada a l'acquistader u a ses substitut.

Art. 924

III. Senza
surdada

¹ Il possess sur d'ina chaussa po vegnir acquistà senza surdada, sch'ina terza persuna u sche l'alienader sez resta possessur da la chaussa sin basa d'ina relaziun giuridica speziala.

² Vers la terza persuna ha questa surdada dal possess in effect pir, cur che l'alienader l'ha infurmà en chaussa.

³ La terza persuna po refusar da surdar la chaussa a l'acquistader per ils medems motivs sco quai ch'ella avess pudì refusar da surdar la chaussa a l'alienader.

Art. 925

IV. Titels che represchentan rauba

1 Sch'i vegnan emess titels che represchentan rauba ch'è consegnada ad in transportader da rauba u ad in magasin, vala la surdada d'in tal document sco surdada da la rauba sezza.

2 Tgi che ha dentant acquistà la rauba da buna fai, ha la precedenza vers quel che ha acquistà ils titels da buna fai.

Art. 926

C. Effects
I. Protecziun dal possess
1. Dretg da defensiu

1 Mintga possessur dastga sa defender cun forza cunter usurpaziuns.

2 Sch'el è vegnì privà da la chaussa tras violenza u en moda clandestina, dastga el sa patrunar immediatamain dal bain immobiligiar cun stgatschar l'usurpader e puspè prender davent la chaussa movibla da l'usurpader ch'el ha traplà en flagranti e persequità directamain.

3 El sto dentant s'abstegnair da mintga act da violenza che n'è betg giustifitgà tenor las circumstanzas.

Art. 927

2. Plant pervia da privaziun dal possess

1 Tgi che ha prendì davent ina chaussa d'in auter tras usurpaziun, è obligà da restituir la chaussa, er sch'el pretenda d'avair in meglier dretg sin la chaussa.

2 Sche l'accusà cumprova immediatamain ses meglier dretg e sch'el pudess puspè pretender enavos la chaussa da l'accusader sin basa da quest dretg, po el refusar da restituir la chaussa.

3 Cun il plant duai vegnir cuntanschi che la chaussa vegnia restituida e ch'il donn vegnia indemnissà.

Art. 928

3. Plant pervia da disturbi dal possess

1 Sch'il possessur vegn disturbà en ses possess tras in'usurpaziun, po el purtar plant cunter il disturbader, er sche quel pretenda d'avair in dretg.

2 Cun il plant duai vegnir cuntanschi ch'il disturbi vegnia dismiss, che ulteriurs disturbis vegnian tralascchads e ch'il donn vegnia indemnissà.

Art. 929

4. Admissibladad e surannaziun dal plant

1 Il plant pervia d'usurpaziun è mo admissibel, sch'il possessur pretenda la restituziun da la chaussa e la dismissa dal disturbi immediatamain suenter ch'el ha survegni enconuschientscha da l'usurpaziun e da l'usurpader.

2 Il plant surannescha suenter 1 onn; quest termin cumenza a curre cun l'usurpaziun u cun il disturbi, e quai er sch'il possessur ha survegni pir pli tard enconuschientscha da l'usurpaziun e da l'usurpader.

Art. 930

II. Protecziun
giuridica
1. Presumziun
da la proprietad

¹ I vegn presuma ch'il possessur d'ina chaussa movibla saja proprietari da tala.

² Per mintga possessur anteriur exista la presumziun ch'el saja stà proprietari da la chaussa durant il temp che quella era en ses possess.

Art. 931

2. Presumziun
en cas da possess
dependent

¹ Tgi che posseda ina chaussa movibla senza vulair esser ses proprietari, po far valair la presumziun da proprietad da la persuna, da la quala el ha survegni la chaussa en buna fai.

² Sch'insatgi posseda ina chaussa movibla sa referind sin in dretg real limità u sin in dretg persunal, vegn presumada l'existenza da quest dretg; vers la persuna, da la quala el ha survegni la chaussa, na po el dentant betg far valair questa presumziun.

Art. 932

3. Plant cunter
il possessur

Vers mintga plant po il possessur d'ina chaussa movibla sa referir a la presumziun che pleda a favur da ses meglier dretg, cun resalva da las disposiziuns davart l'usurpaziun u davart il disturbi dal possess.

Art. 933

4. Dretg da
disposiziun e
da restituziun
a. Chaussas
confidadas

Il possess da quel che survegn en buna fai ina chaussa movibla sut il titel da proprietad u d'in dretg real limità sto vegnir protegi, er sche la chaussa era vegnida confidada a l'alienader senza l'autorisaziun da la transferir.

Art. 934

b. Chaussas
persas

¹ Il possessur, dal qual ina chaussa movibla è vegnida engulada, è ida a perder u è vegnida prendida davent autramain cunter sia voluntad, la po pretender enavos da mintga acquistader durant 5 onns. L'artitgel 722 resta resalvà.⁵⁹⁹

^{1bis} Il dretg da pretender enavos in bain cultural en il senn da l'artitgel 2 alinea 1 da la Lescha federala dals 20 da zercladur 2003⁶⁰⁰ davart il transferiment da bains culturals, ch'è vegnì preni davent cunter la voluntad dal proprietari, surannescha 1 onn suenter ch'il proprietari ha survegni enconuschientscha dal fatg, nua e tar tgi ch'il bain cultural sa

⁵⁹⁹ Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 2002 (Artitgel da princip concernent animals), en vigur dapi il 1. d'avr. 2003 (AS **2003** 463; BBI **2002** 4164 5806).

⁶⁰⁰ SR **444.1**

chatta, il pli tard dentant 30 onns suenter ch'el è vegni prendi davent.⁶⁰¹

² Sche la chaussa è vegnida acquistada sin in ingiant public, sin il martgà u d'in commerziant che martgadescha cun rauba da la medema spezia, po ella vegnir pretendida enavos da l'emprim acquistader e da mintga acquistader posteriur mo cun indemnisar il pretsch ch'el aveva pajà.

³ Dal rest ha la restituziun lieu tenor las prescripziuns davart ils dretgs dal possessur da buna fai.

Art. 935

c. Daners e titels al purtader

Daners e titels al purtader na pon betg vegnir pretendids enavos da l'acquistader da buna fai, er sch'els èn vegnids prendids davent dal possessur cunter sia voluntad.

Art. 936

d. Mala fai

¹ Tgi che n'ha betg acquistà il possess d'ina chaussa movibla en buna fai, po vegnir sfurzà da tut temp dal possessur anteriur da dar enavos la chaussa.

² Sche er il possessur anteriur n'aveva betg acquistà la chaussa en buna fai, na po el betg pretender enavos la chaussa d'in possessur posteriur.

Art. 937

5. Presumziun en cas da bains immobigliars

¹ Areguard ils bains immobigliars inscrits en il register funsil existan ina presumziun dal dretg ed in plant davart il possess mo per la persuna inscritta.

² Tgi che ha dentant la pussanza effectiva sur dal bain immobigliar, po purtar plant pervia d'usurpaziun u pervia da disturbi dal possess.

Art. 938

III. Responsabladad

1. Possessur da buna fai
a. Giudida

¹ Tgi che posseda ina chaussa en buna fai e giuda la chaussa tenor ses dretg presumà, na sto betg indemnisar il creditur.

² El na sto betg remplazzar quai che va a perder u che vegn donnegià tras questa giudida.

⁶⁰¹ Integrà tras l'art. 32 cifra 1 da la LF dals 20 da zer. 2003 davart il transferiment da bains culturals, en vigur dapi il 1. da zer. 2005 (AS 2005 1869; BBl 2002 535).

Art. 939

b. Pretensiuns
d'indemnisaziun

¹ Sch' il creditor pretenda la restituziun da la chaussa, po il possessur da buna fai pretender ina indemnisaziun da las expensas necessarias ed utilas e refusar l'extradiziun, fin ch'el ha survegni l'indemnisaziun.

² Per autras expensas na po el betg pretender ina indemnisaziun; sch'ina tala na vegn betg offrada ad el, dastga el dentant, avant che restituir la chaussa, deducir las expensas ch'el ha fatg, uschenavant che quai sa lascha far senza donnegiar la chaussa sezza.

³ Ils fritgs retratgs dal possessur vegnan mess a quint a l'indemnisaziun che po vegnir pretendida per las expensas.

Art. 940

2. Possessur
da mala fai

¹ Tgi che posseda ina chaussa en mala fai, la sto dar enavos al creditor ed indemnizar tut ils donns chaschunads tras la retenziun sco er ils fritgs racoltads u tralascchads da racoltar.

² El po pretender ina indemnisaziun mo per quellas expensas che fis-san stadas necessarias er per il creditor.

³ Uscheditg ch' il possessur na sa betg, a tgi ch'el duai dar enavos la chaussa, sto el star bun mo per donns chaschunads per sia culpa.

Art. 941

IV. Acquist
tras giudida

Il possessur che ha il dretg sin l'acquist tras giudida dastga quintar il possess da ses antecessur tar ses possess, sche er il possess da ses antecessur aveva las qualitats per l'acquist tras giudida.

Ventgatschintgavel titel: Il register funsil**Art. 942**

A. Instituziun
I. Register funsil
1. En general

¹ Davart ils dretgs vi dals bains immobigliars vegn manà in register funsil.

² Il register funsil consista dal register principal e dals documents cumpletants sco plans, sco registers dals bains immobigliars, sco mussaments e sco descripciuns dals bains immobigliars e dal diari.

³ Il register funsil po vegnir manà sin palpiri u cun agid da l'informatica.⁶⁰²

⁶⁰² Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

⁴ En cas ch'ìl register funsil vegn manà cun agid da l'informatica, survegnan las datas ils effects giuridics, sch'ellas èn arcunadas en urden en il sistem e sch'ìls apparats da l'uffizi dal register funsil permettan da las leger – grazia als meds d'agid technics – sco texts e sco cifras u en furma da plans.⁶⁰³

Art. 943⁶⁰⁴

2. Inscriziun
a. Object

¹ Sco bains immobigliars vegnan inscrits en il register funsil:

1. las immobiglias;
2. ils dretgs independents e permanents vi da bains immobigliars;
3. las minieras;
4. las parts da cumpropietad vi da bains immobigliars.

² In'ordinaziun dal Cussegl federal fixescha pli detagliadamain las premissas e la moda e maniera per inscriber ils dretgs independents e permanents, las minieras e las parts da cumpropietad vi dals bains immobigliars en il register funsil.

Art. 944

b. Excepsiuns

¹ Ils bains immobigliars che na sa chattan betg en proprietad privata e quels che servan al diever public vegnan inscrits en il register funsil mo, sch'ì existan vidlonder dretgs reals che duain vegnir inscrits u sch'ìl dretg chantunal prescriba d'als inscriber.

² Sch'in bain immobigliar inscrit en il register funsil sa mida en in tal che na dovra betg vegnir inscrit, vegn el exclus dal register funsil.

³ ...⁶⁰⁵

Art. 945

3. Registers
a. Register
principal

¹ Mintga bain immobigliar obtegna in agen fegl ed in agen numer en il register principal.

² La procedura che sto vegnir observada tar la partiziun d'in bain immobigliar u en cas d'ina reuniun da plirs bains immobigliars, vegn fixada tras in'ordinaziun dal Cussegl federal.

⁶⁰³ Integrà tras la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigor dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

⁶⁰⁴ Versiun tenor la cifra III da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigor dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁶⁰⁵ Aboli tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), cun effect dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBl 1988 III 953).

Art. 946

b. Fegl dal
register funsil

¹ Mintga fegl è dividi en differentas rubricas, nua ch'i vegn inscrit:

1. la proprietad;
2. las servituts e las grevezzas funsilas ch'èn colliadas cun il bain immobigliar u che giaschan sin quel;
3. ils dretgs da pegn, cun ils quals il bain immobigliar è engrevgià.

² Sin dumonda dal proprietari vegnan las appartegnientschas inscrites en il register funsil, e sche quai è capità, pon ellas vegnir stritgadas or dal register funsil mo cun il consentiment da tut las persunas che possedan dretgs confermads en il register.

Art. 947

c. Fegls
collectivs

¹ Cun il consentiment dal proprietari pon plirs bains immobigliars vegnir inscrits sin il medem fegl, er sch'els na cunfinan betg in cun l'auter.

² Las inscripziuns fatgas sin quest fegl valan per tut quests bains immobigliars ensemen, cun excepziun da las servituts funsilas.

³ Il proprietari po pretender da tut temp che singuls bains immobigliars vegnian puspè zavrads or dal fegl collectiv, cun resalva dals dretgs ch'existan londervi.

Art. 948

d. Diari,
mussaments

¹ Las annunzias per l'inscripziun en il register funsil vegnan inscrites senza retard en il diari tenor l'urden cronologic cun inditgar la persuna che annunzia e l'object ch'ella annunzia.

² Ils mussaments, sin fundament dals quals las inscripziuns vegnan fatgas, ston vegnir ordinads en moda adequata e ston vegnir tegnids en salv.

³ En ils chantuns che surlaschan la documentaziun publica a l'administratur dal register funsil, pon ils mussaments vegnir remplazzads tras in protocol; las inscripziuns en quel valan sco document public.

Art. 949

4. Ordinaziuns
a. En general⁶⁰⁶

¹ Il Cussegl federal fixescha ils formulars per il register funsil, decretescha las ordinaziuns necessarias e po prescriber da manar registers auxiliars per reglar ils fatgs dal register funsil.

⁶⁰⁶ Versiun tenor la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

² Concernent las inscripziuns dals dretgs reals vi da bains immobigliars ch'èn suttamess al dretg chantunal, èn ils chantuns autorisads da decretar disposiziuns spezialas che ston dentant vegnir approvadas da la Confederaziun per esser valaivlas.

Art. 949^{a607}

b. Gestiu dal register funsil cun agid da l'informatica

¹ In chantun che vul manar il register funsil cun agid da l'informatica basegna in' autorisaziun dal Departament federal da giustia e polizia.

² Il Cussegl federal regla:

1. la procedura d' autorisaziun;
2. la dimensiun ed ils detagls technics da la gestiu dal register funsil cun agid da l'informatica, en spezial il proceder, tras il qual las registraziuns survegnan vigur legala;
3. sche e sut tge premissas che la correspundenza cun l'uffizi dal register funsil è admissibla sin via electronica;
4. sche e sut tge premissas che las datas dal register principal, che pon vegnir consultadas senza ina cumprova da l'interess, vegnan messas a disposiziun a la publicitad;
5. l'access a las datas, la registraziun da las consultaziuns sco er las premissas per la privaziun da l' autorisaziun d' access en cas d' ina applicaziun abusiva;
6. la protecziun da datas;
7. la conservaziun da las datas a lunga vista e lur archivaziun.

³ Il Departament federal da giustia e polizia sco er il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport defineschan models da datas ed interfatschas unitaras per il register funsil e per la mesiraziun uffiziala.

Art. 950⁶⁰⁸

5. Mesiraziun uffiziala

¹ Ils singuls bains immobigliars vegnan inscrits e descritti en il register funsil tenor in plan che sa basa per regla sin ina mesiraziun uffiziala.

² La Lescha federala dals 5 d' october 2007 davart la geoinformaziun⁶⁰⁹ regla las pretensiuns qualitativas e technicas a la mesiraziun uffiziala.

⁶⁰⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d' oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d' obligaziuns (cumpra da bains immobigliars; AS 1993 1404; BBl 1988 III 953). Versiun tenor la cifra I da l' agiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS 2004 5085; BBl 2001 5679).

⁶⁰⁸ Versiun tenor la cifra II da l' agiunta da la LF dals 5 d' oct. 2007 davart la geoinformaziun, en vigur dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBl 2006 7817).

⁶⁰⁹ SR 510.62

Art. 951

II. Gestium dal register funsil
 1. Circuls
 a. Appartegnentscha

¹ Per manar ils registers funsils vegnan furmads circuls.

² Ils bains immobigliars vegnan inscrits en il register funsil dal circul, en il qual els èn situads.

Art. 952

b. Bains immobigliars en plirs circuls

¹ In bain immobigliar situà en plirs circuls vegn inscrit en il register funsil da mintgin da quels, renviond al register dals auters circuls.

² Las annunzias e las inscripziuns che constitueschan dretgs reals ston vegnir fatgas tar il register funsil dal circul, nua ch'è situada la part la pli gronda dal bain immobigliar.

³ L'administratur dal register funsil sto communitgar las inscripziuns en quest register funsil als uffizis dals auters circuls.

Art. 953

2. Uffizis dal register funsil

¹ L'instituziun dals uffizis dal register funsil, la furmazium dals circuls, la nominaziun e la salarisaziun dals funcziunaris sco er la surveglianza èn chaussa dals chantuns.

² Las prescripziuns chantunalas, cun excepziun da quellas concernent la nominaziun e concernent la salarisaziun dals funcziunaris, ston vegnir approvadas dal Cussegl federal.⁶¹⁰

Art. 954

3. Taxas

¹ Ils chantuns dastgan pretender taxas per las inscripziuns en il register funsil e per las lavurs da mesiraziun ch'èn colliadas cun questas inscripziuns.

² I na dastgan betg vegnir pretendidas taxas per las inscripziuns che stattan en connex cun meglieraziuns dal terren u cun in barat da terren per cuntanscher in'arrundaziun da bains agriculs.

Art. 955

III. Responsabladad⁶¹¹

¹ Ils chantuns èn responsabels per tut ils donns che naschan dal manar il register funsil.

⁶¹⁰ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

⁶¹¹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Els pon prender regress sin ils funcziunaris e sin ils employads da l'administraziun dal register funsil sco er sin ils organs da la surveglianza directa, uschenavant ch'ina da questas persunas ha ina culpa.

³ Els pon pretender ina garanzia dals funcziunaris e dals employads.

Art. 956⁶¹²

IV. Surveglianza
administrativa

¹ La gestiun dals uffizis dal register funsil è suttamessa a la surveglianza administrativa dals chantuns.

² La Confederaziun ha la surveglianza suprema.

Art. 956^a⁶¹³

V. Protecziun
giuridica
1. Dretg da
far recurs

¹ Cunter ina disposiziun ch'è vegnida decretada da l'uffizi dal register funsil poi vegnir fatg recurs tar l'autorità designada dal chantun; sco disposiziun vala er la refusa u il retardament nungiustifigà d'in act uffizial.

² Il dretg da far recurs han:

1. persunas ch'èn pertutgadas spezialmain d'ina disposiziun da l'uffizi dal register funsil e che han in interess ch'è degn da vegnir protegì vi da l'annullaziun u vi da la midada da quella;
2. l'autorità chantunala da surveglianza administrativa, sch'il dretg chantunal prevesa per ella il dretg da far recurs;
3. l'autorità da surveglianza suprema da la Confederaziun.

³ Cunter ina inscripziun, ina midada u in'extincziun da dretgs reals u da prenotaziuns fatgas en il register principal na poi betg pli vegnir fatg recurs.

Art. 956^b⁶¹⁴

2. Procedura
da recurs

¹ Il termin per far recurs tar l'istanza chantunala da recurs importa 30 dis.

² Cunter la refusa u il retardament d'in act uffizial tras l'uffizi dal register funsil poi vegnir fatg recurs da tut temp.

⁶¹² Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁶¹³ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁶¹⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

Art. 957⁶¹⁵**Art. 958**

B. Inscriziun
I. Inscriziuns en
il register funsil
1. Proprietad
e dretgs reals

En il register funsil vegnan inscrits ils suandants dretgs vi da bains immobigliars:

1. la proprietad;
2. las servituts e las grevezas funsilas;
3. ils dretgs da pegn.

Art. 959

2. Prenotaziuns:
a. Dretgs
persunals

¹ Dretgs persunals pon vegnir prenotads en il register funsil, sche quai è previs explicitamain da la lescha, sco en cas dal dretg da precumpra e dal dretg da recumpra, dal dretg da cumpra e dals contracts da fittanza e da locaziun.

² Cun la prenotaziun en il register funsil survegnan els forza e vigur vers tut ils auters dretgs che vegnan acquistads pli tard.

Art. 960

b. Restricziuns
dal dretg da
disponer

¹ Restricziuns dal dretg da disponer per singuls bains immobigliars pon vegnir prenotadas en il register funsil:

1. sin basa d'ina ordinaziun uffiziala per garantir pretensiuns dispaivlas u exequiblas;
- 2.⁶¹⁶ sin basa d'ina sequestraziun;
- 3.⁶¹⁷ sin basa d'in act giuridic, per il qual la lescha prevesa ch'el vegnia prenotà en il register funsil, sco per las aspectativas da l'ertavel posterior.

² Cun la prenotaziun en il register funsil survegnan las restricziuns dal dretg da disponer forza e vigur vers tut ils auters dretgs che vegnan acquistads pli tard.

Art. 961

c. Inscriziun
provisoria

¹ Inscriziuns provisoricas pon vegnir prenotadas en il register funsil:

1. per garantir dretgs reals pretendids;

⁶¹⁵ Abolì tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

⁶¹⁶ Versiun tenor la cifra 4 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1997 (AS **1995** 1227; BBl **1991** III 1).

⁶¹⁷ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS **1999** 1118; BBl **1996** I 1).

2. en cas da la cumplettaziun dal document da legitimaziun ch'è admissa da la lescha.

² Questas inscripziuns vegnan fatgas cun il consentiment da tut ils participads u sin prescripziun dal derschader ed han per consequenza ch'il dretg real ha ses effects a partir dal mument ch'el vegn prenotà, per il cas ch'el vegn constatà pli tard.

³ Il derschader decida davart la dumonda e permetta la prenotaziun, suenter ch'il petent ha fatg plausibla l'existenza dal dretg, stabilind exactamain la durada ed ils effects da l'inscripziun e fixond – en cas da basegn – in termin per far valair la pretensiun davant dretgira.⁶¹⁸

Art. 961^a⁶¹⁹

d. Inscriziun da dretgs posterius

Ina prenotaziun n'impedescha betg che dretgs d'in grad posterius vegnian inscrits.

Art. 962⁶²⁰

II. Menziuns
1. Da restricziuns da dretg public

¹ La communitad u in auter institut ch'è responsabel per incumbensas publicas sto laschar menziunar en il register funsil las restricziuns da la proprietad dal dretg public disponidas per in bain immobigliar, che limiteschan durai vlamain il dretg d'utilisar u da disponer dal bain immobigliar u che imponan al proprietari in'obligaziun che sa referescha al bain immobigliar.

² Sche la restricziun da la proprietad extingua, sto la communitad u l'institut ch'è responsabel per incumbensas publicas procurar che la menziun vegnia stizzada dal register funsil. Sche la communitad u l'institut ch'è responsabel per incumbensas publicas resta passiv, po l'uffizi dal register funsil stizzar la menziun d'uffizi.

³ Il Cussegl federal fixescha en tge champs dal dretg chantunal che las restricziuns da la proprietad ston vegnir menziunadas en il register funsil. Ils chantuns pon prevar ulterioras menziuns. Els fan ina glista da las categorias da menziuns correspondentas e communitgeschan quella a la Confederaziun.

⁶¹⁸ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBI 2006 7221).

⁶¹⁹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BBI 1988 III 953).

⁶²⁰ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulterioras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 962a⁶²¹

2. Da represchentanztas

En il register funsil pon vegnir menziunads:

1. il represchendant legal, sin sia dumonda u sin dumonda da l'autoritàd competenta;
2. l'administratur d'ierta, il represchendant dals ertavels, il liquidatur uffizial e l'executur dal testament, sin lur dumonda u sin dumonda d'in ertavel u da l'autoritàd competenta;
3. il represchendant d'in proprietari, d'in creditor ipotecar u d'in giudider da la servitut nunchattabel, sin sia dumonda u sin dumonda dal derschader;
4. il represchendant d'ina persuna giuridica u d'in auter subject giuridic en cas ch'i mancan ils organs prescrits, sin sia dumonda u sin dumonda dal derschader;
5. l'administratur da la cuminanza da proprietari en condomini, sin sia dumonda u sin dumonda da la radunanza dals proprietari en condomini u dal derschader.

Art. 963

III. Premissa da l'inscripziun
1. Annunzias
a. En cas d'inscripziuns

¹ Las inscripziuns vegnan fatgas sin fundament d'ina decleraziun en scrit dal proprietari dal bain immobigliar, sin il qual sa referescha la disposiziun.

² I na dovra betg ina tala decleraziun dal proprietari, sche l'acquistader po sa fundar sin ina prescripziun da la lescha, sin ina sentenza cun vigur legala u sin in auter document ch'è equivalent a la sentenza.

³ Ils funcziunaris ch'èn incaricads cun la documentaziun publica pon vegnir incumbensads dals chantuns d'annunziar sez l'inscripziun da las fatschentas ch'els han documentà.

Art. 964

b. En cas d'extincziuns

¹ Per estinguer u per modifitgar ina inscripziun dovri ina decleraziun en scrit da las persunas che han il dretg da far quai tenor quella inscripziun.

² Questa decleraziun po vegnir dada cun la suttascripziun en il diari.

⁶²¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBl **2007** 5283).

Art. 965

2. Documents
da legitimaziun
a. Document
valaivel

¹ Disposiziuns en il register funsil sco inscripziuns, midadas u extincziuns dastgan en mintga cas vegnir fatgas mo cun preschentar in document da legitimaziun davart il dretg da disponer e davart il motiv giuridic.

² Il dretg da disponer vegn stabili cun il mussament ch'il petent saja la persuna legitimada per quai tenor las indicaziuns en il register funsil u haja in plainpudair da questa persuna.

³ Il motiv giuridic vegn stabili cun il mussament che las furmas prescrites per sia valaivladad sajan vegnidas ademplidas.

Art. 966

b. Cumplettaziun
dal document da
legitimaziun

¹ Sch'il document da legitimaziun necessari na vegn betg preschentà, vegn refusada l'annunzia per far ina inscripziun en il register funsil.

² Sch'il motiv giuridic è dentant avant maun e sch'i sa tracta mo da cumplettar il document da legitimaziun davart il dretg da disponer, po vegnir fatga ina inscripziun provisorica cun il consentiment dal proprietari u sin disposiziun dal derschader.

Art. 967

IV. Moda
d'inscriver
1. En general

¹ Las inscripziuns en il register principal vegnan fatgas tenor la successiun sco che las annunzias vegnan inoltradas u sco che las documentaziuns ubain las decleraziuns vegnan suttascrites davant l'administratur dal register funsil.

² Sin giavisch vegni dà als participads in extract davart tut las inscripziuns.

³ La furma da l'inscripziun e da l'extincziun sco er dals extracts vegn fixada tras in'ordinaziun dal Cussegl federal.

Art. 968

2. En cas
da servituts

L'inscripziun e l'extincziun da las servituts funsilas vegnan fatgas sin il fegl dal bain immobigliar dominant e sin il fegl dal bain immobigliar engrevgià.

Art. 969

V. Obligaziun
d'annunzia

¹ L'administratur dal register funsil sto communitgar als participads tut las inscripziuns ch'èn vegnidas fatgas senza lur savair; en spezial communitgescha el a las personas autorisadas, da las qualas il dretg da precumpra è prenotà en il register funsil u exista tenor la lescha e

resorta dal register funsil, l'acquist da la proprietad tras ina terza persuna.⁶²²

² Ils termins ch'èn fixads per contestar talas inscripziuns cumenzan cun la data da la communicaziun.

Art. 970⁶²³

C. Publicitad dal register funsil
I. Infurmaziuns ed invista

¹ Tgi che cumprova in interess, ha il dretg da prender invista dal register funsil e da survegnir in extract da quel.

² Senza in tal interess ha mintga persuna il dretg da survegnir infurmaziuns davart las suandantas datas dal register principal:

1. la designaziun dal bain immobilgiar e la descripziun dal bain immobilgiar;
2. il num e l'identificaziun dal proprietari;
3. la furma da proprietad e la data d'acquist.

³ Il Cussegl federal designescha las ulteriuras indicaziuns concernent servituts, grevazzas funsilas ed annotaziuns che dastgan vegnir rendidas publicas senza stuaire cumprovar in interess. En quest connex resguarda el la protecziun da la personalitad.

⁴ L'objecziun ch'insatgi n'enconuscheva betg ina inscripziun dal register funsil, na vegn betg acceptada.

Art. 970a⁶²⁴

II. Publicaziuns

¹ Ils chantuns pon prevair la publicaziun da l'acquist da la proprietad vi da bains immobilgiars.

² La cuntraprestaziun en cas d'ina partiziun da l'ierta, en cas d'ina ierta anticipada, en cas d'in contract matrimonial u en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials na dastga betg vegnir publicitada.

Art. 971

D. Effects
I. En cas da mancanza d'ina inscripziun

¹ Nua ch'igl e prescrit da far l'inscripziun en il register funsil per constituir in dretg real, exista quel sco dretg real mo, sche l'inscripziun è vegnida fatga.

⁶²² Versiun tenor la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobilgiars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobilgiars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS **1993** 1404; BBI **1988** III 953).

⁶²³ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS **2004** 5085; BBI **2001** 5679).

⁶²⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobilgiars) e dal Dretg d'obligaziuns (cumpra da bains immobilgiars; AS **1993** 1404; BBI **1988** III 953). Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 19 da dec. 2003 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2005 (AS **2004** 5085; BBI **2001** 5679).

² En il rom da l'inscripziun po il cuntegn d'in dretg vegnir cumprovà cun ils mussaments u en altra moda.

Art. 972

II. En cas d'ina inscripziun
1. En general

¹ Ils dretgs reals naschan e survegnan lur rang e lur data tras l'inscripziun en il register principal.

² Lur effects cumenzan cun il mument da l'inscripziun en il diari, premiss ch'ils mussaments legals sajan vegnids agiuntads a l'annunzia u sajan, en cas d'ina inscripziun provisorica, vegnids preschentads posteruramain anc ad ura.

³ En ils chantuns, nua che la documentaziun publica è confidada a l'administratur dal register funsil e vegn fatga tras l'inscripziun en in protocol, remplazza quella l'inscripziun en il diari.

Art. 973

2. Vers terzas persunas da buna fai

¹ Tgi che ha acquistà proprietad u auters dretgs reals, sa basond en buna fai sin ina inscripziun en il register funsil, sto vegnir protegi en quest acquist.

² Questa disposiziun na vala betg per cunfins da bains immobigliars en ils territoris ch'èn designads dal chantun sco territoris cun spustaments da terren.⁶²⁵

Art. 974

3. Vers terzas persunas da mala fai

¹ Sch'in dretg real è inscrit nungiustifitgadamain en il register funsil, na po ina terza persuna betg sa referir a l'inscripziun, sch'ella enconuscha u duess enconuscher la mancanza.

² Ina inscripziun è nungiustifitgada, sch'ella è vegnida fatga senza in motiv giuridic u sin fundament d'in act giuridic nunliant.

³ Tgi ch'è violà en in dretg real tras ina tala inscripziun, po far valair directamain vers la persuna da mala fai che l'inscripziun saja manglusa.

⁶²⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 4 d'oct. 1991 davart la revisiun parziala dal Cudesch civil svizzer (Dretgs reals immobigliars) e dal Dretg d'obligaziuns (Cumpra da bains immobigliars), en vigur dapi il 1. da schan. 1994 (AS 1993 1404; BB1 1988 III 953).

Art. 974a⁶²⁶

E. Extincziun e modificaziun da las inscripziuns
I. Rectificaziun
1. En cas da divisiun d'in bain immobigliar

¹ Sch'in bain immobigliar vegn dividi, ston vegnir rectificadas per mintga parcella las servituts, las prenotaziuns e las menziuns.

² Il proprietari dal bain immobigliar che vegn dividi sto inditgar a l'uffizi dal register funsil, tge inscripziuns che duain vegnir stizzadas e tgeninas che duain vegnir transferidas sin las parcelas. Cas cuntrari sto la dumonda da divisiun vegnir refusada.

³ Schi resulta dals mussaments u da las circumstanzas ch'ina inscripziun na pertutga betg ina parcella, sto quella vegnir stizzada per questa parcella. La procedura sa drizza tenor las disposiziuns davart l'extincziun d'ina inscripziun.

Art. 974b⁶²⁷

2. En cas da reunium da bains immobigliars

¹ Plirs bains immobigliars d'in proprietari pon vegnir reunids mo, sch'i na ston betg vegnir transferids dretgs da pegn immobigliar u grevezas funsilas dals singuls bains immobigliars sin il bain immobigliar reuni u sch'ils crediturs dattan il consentiment per quai.

² Sch'i èn inscittas servituts, prenotaziuns u menziuns ch'engrevgeschan ils bains immobigliars, pon quels vegnir reunids mo, sche las persunas autorizadas dattan lur consentiment u sche quellas na vegnan betg restrenschidas en lur dretgs pervia da la natira da las grevezas.

³ Sche las servituts, las prenotaziuns u las menziuns èn inscittas a favur dals bains immobigliars, pon quels vegnir reunids mo, sch'ils proprietari dals bains immobigliars engrevgiads dattan lur consentiment u sche la grevizza na s'augmenta betg tras la reunium.

⁴ Las disposiziuns davart la rectificaziun en cas da divisiun d'in bain immobigliar pon vegnir applitgadas tenor il senn.

Art. 975

II. Inscriziuns nungustifitgadas⁶²⁸

¹ Sch'in dretg real è inscrit nungustifitgadain en il register funsil u sch'ina inscripziun correcta è vegnida extinguida u midada nungustifitgadain, po mintgin ch'è vegni violà qua tras en ses dretgs reals pretendere che l'inscripziun vegnia extinguida u modifitgada.

⁶²⁶ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶²⁷ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶²⁸ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Resalvads restan ils dretgs reals ch'èn vegnids acquistads da terzas persunas da buna fai sin fundament da l'inscripziun e las pretensiuns d'indemnisaziun.

Art. 976⁶²⁹

III. Extincziun
facilitada
1. Inscriziuns
senza dubi
irrelevantas

L'uffizi dal register funsil po extinguer d'uffizi ina inscripziun, sche quella:

1. è limitada temporarmain ed è daventada giuridicamain irrelevanta, perquai ch'il termin è scadi;
2. pertutga in dretg d'ina persuna morta che na po betg vegnir transferì u ertà;
3. na po betg pertutgar il bain immobigliar pervia da la situaziun locala;
4. pertutga in bain immobigliar ch'è svani.

Art. 976a⁶³⁰

2. Autras
inscripziuns
a. En general

¹ Sch'ina inscripziun n'ha cun gronda probabilitad nagina impurtanza giuridica, en spezial perquai ch'ella na pertutga betg il bain immobigliar tenor ils mussaments u pervia da las circumstanzas, po mintga persuna che vegn engrevgiada tras quella pretender l'extincziun.

² Sche l'uffizi dal register funsil è da l'avis che la pretensiun saja giustifitgada, communitgescha el a la persuna autorisada ch'el vegnia ad extinguer l'inscripziun, nun ch'ella fetschia entaifer 30 dis protesta cunter l'extincziun tar l'uffizi dal register funsil.

Art. 976b⁶³¹

b. En cas
da protesta

¹ Sche la persuna autorisada fa protesta, examinescha l'uffizi dal register funsil da nov la pretensiun d'extincziun sin dumonda da la persuna engrevgiada.

² Sche l'uffizi dal register funsil concluda d'acceptar la pretensiun malgrà la protesta, communitgescha el a la persuna autorisada, ch'el vegnia ad extinguer l'inscripziun en il register funsil, nun ch'ella fetschia enteifer 3 mais recurs tar la dretgira per laschar constatar, sche l'inscripziun haja ina impurtanza giuridica.

⁶²⁹ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁶³⁰ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

⁶³¹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS **2011** 4637; BBI **2007** 5283).

Art. 976⁶³²

3. Procedura
da rectificaziun
publica

¹ Sche las relaziuns èn sa midadas facticamain u giuridicamain en in territori e sch'in dumber pli grond da servituts, da prenotaziuns u da menziuns è daventà dal tuttafatg u per gronda part obsolet pervia da quai u sche la situaziun n'è betg pli clera, po l'autorità designada dal chantun decretar la rectificaziun en quest territori.

² Quest decret sto vegnir menziunà sin ils fepls correspondentes dal register funsil.

³ Ils chantuns reglan ils detagls e la procedura. Els pon facilitar anc pli fitg las rectificaziuns u decretar prescripziuns che divergeschan dal dretg federal.

Art. 977

IV. Correc-
turas⁶³³

¹ L'administratur dal register funsil na dastga far naginas correcturas senza il consentiment en scrit dals participads, nun ch'i saja avant maun ina disposiziun dal derschader.

² Empè da curreger ina inscripziun faussa, po quella vegnir estinguida e fatga da nov.

³ Simpels sbagls da scriber vegnan curregids d'uffizi a norma da l'ordinaziun correspondentia dal Cussegl federal.

Titel final: Disposiziuns davart l'applicaziun e davart l'introducziun dal Cudesch civil⁶³⁴

Emprim chapitel:

L'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov⁶³⁵

Art. 1

A. Disposiziuns
generalas
I. Princip da la
nunretroactività
da la lescha

¹ Ils effects giuridics da fatgs ch'èn capitads avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegnan giuditgads er sunter l'entrada en vigur dal Cudesch civil tenor las disposiziuns dal dretg federal e dal dretg chantunal ch'eran valaivlas il mument che quests fatgs en capitads.

⁶³² Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶³³ Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁶³⁴ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶³⁵ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

² Per consequenza èn ils acts ch'èn vegnids fatgs avant quest mument suttaless – en quai che concerna lur forza obligatorica e lur effects giuridics – er en l'avegnir a las disposiziuns ch'eran valaivlas dal temp ch'els èn vegnids fatgs.

³ Ils fatgs ch'èn capitads pir suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil ston vegnir giuditgads tenor il dretg nov, nun che la lescha prevesia in'exceptziun.

Art. 2

II. Retroactivitad
1. Urden public
e morala publica

¹ Las disposiziuns dal nov Cudesch civil ch'èn vegnidas fixadas en l'interess da l'urden public e da la morala publica, vegnan applitgadas – uschespert ch'el è entrà en vigur – per tut ils fatgs, nun che la lescha haja previs in'exceptziun.

² A partir da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil na dastgan per consequenza las prescripziuns dal dretg vegl che cuntradin tenor il dretg nov a l'urden public ed a la morala publica betg pli vegnir applitgadas.

Art. 3

2. Cuntegn da
las relaziuns
giuridicas
stabilidas
da la lescha

Relaziuns giuridicas cun in cuntegn ch'è reglà da la lescha independentamain da la voluntad dals participads èn suttalessas al dretg nov a partir dal mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, e quai er sch'ellas èn vegnidas fundadas avant quest termin.

Art. 4

3. Dretgs betg
acquistads

Fatgs ch'èn bain capitads sut il domini dal dretg vegl, or dals quals i n'era però betg naschida ina pretensiun protegida dal dretg il mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, èn – en quai che concerna lur effects giuridics – suttaless al dretg nov a partir da quest mument.

Art. 5

B. Dretg
da persunas
I. Abilitad d'agir

¹ L'abilitad d'agir vegn giuditgada en tut ils cas tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil.

² Tgi che posseda dentant il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur l'abilitad d'agir tenor il dretg vegl, ma n'avess betg ella tenor il dretg nov, vegn tuttina reconuschi sco abel d'agir er suenter quest termin.

Art. 6

II. Sparizium

¹ La decleraziun da sparizium è suttalessa al nov Cudesch civil suenter ch'el è entrà en vigur.

² Las decleraziuns da mort u d'absenza ch'èn vegnidas decretadas tenor il dretg vegl possedan sunter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil ils medems effects sco la decleraziun da spariziun tenor il dretg nov. Las consequenzas giuridicas ch'èn dentant resultadas tenor il dretg vegl avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, sco succesiun d'ierta u schliaziun da la lètg, n'èn betg pertutgadas.

³ Sch'ina procedura era pendent il mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, vegn ella cumenzada danovamain tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil cun quintar il temp gia curri, u ch'ella vegn manada a fin sin dumonda dals pertutgads cun sa tegnair vi da la procedura e vi dals termins dal dretg vegl.

Art. 6a⁶³⁶

IIa. Banca da
datas centrala
dal stadi civil

¹ Il Cussegl federal regla la midada da la gestiun vertenta dals registers a la gestiun electronica dals registers.

² La Confederaziun surpiglia ils custs d'investiziun fin a 5 milliuns francs.

Art. 6b⁶³⁷

III. Persunas
giuridicas

1. En general⁶³⁸

¹ Federaziuns da persunas, instituts u fundaziuns che han acquistà la personalitad sut il dretg vegl, mantegnan quella sut il dretg nov, er sch'ellas na l'avessan betg acquistada tenor las disposiziuns da quel.

² Las persunas giuridicas existentas, che dovran – tenor il nov Cudesch civil – l'inscripziun en in register public per sa constituer, ston dentant far questa inscripziun entaifer 5 onns sunter l'entrada en vigur dal dretg nov, er sche quai n'era betg necessari tenor il dretg vegl; sch'ellas na fan betg quai, na vegnan ellas betg pli reconuschidas sco persunas giuridicas sunter la scadenza da quest termin.

^{2bis} Las fundaziuns ecclesiasticas e las fundaziuns da famiglia che n'èn betg inscrites en il register da commerzi cur che la midada dals 12 da december 2014 (art. 52 al. 2) entra en vigur, restan reconuschidas sco persunas giuridicas. Ellas ston sa laschar inscriver en il register da commerzi entaifer 5 onns sunter l'entrada en vigur. Fixond las pre-tensiuns envers l'inscripziun en il register da commerzi resguarda il

⁶³⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 5 d'oct. 2001 (Administraziun electronica dal register da stadi civil), en vigur dapi il 1. da fan. 2004 (AS 2004 2911; BBl 2001 1639).

⁶³⁷ Oriundamain art. 6a. Avant art. 7.

⁶³⁸ Versiun tenor la cifra I da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBl 2002 3148, 2004 3969).

Cussegl federal las relaziuns particularas da las fundaziuns ecclesiasticas.⁶³⁹

³ Il cuntegn da la personalitad vegn determinà per tut las personas giuridicas tenor il nov Cudesch civil, uschespert ch'el è entrà en vigur.

Art. 6c⁶⁴⁰

2. Contabilitad e post da revisiun

Las disposiziuns concernent la midada dals 16 da december 2005⁶⁴¹ davart la contabilitad e davart il post da revisiun valan a partir da l'emprim onn che cumenza cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil u sunter.

Art. 7⁶⁴²

C. Dretg da famiglia
I. Maridaglia

¹ Per la maridaglia vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁴³ è entrada en vigur.

² Lètgs, per las qualas igl è avant maun in motiv da nunvalaivladad tenor il dretg vegl, pon, uschespert ch'il dretg nov è entrà en vigur, vegnir decleradas sco nunvalaivlas mo tenor las disposiziuns da tal. Per fixar ils termins vegn dentant mess a quint il temp ch'è scadi avant l'entrada en vigur dal dretg nov.

Art. 7a⁶⁴⁴

Ibis. Divorzi
1. Princip

¹ Per il divorzi vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁴⁵ è entrada en vigur.

² Divorzis, che han survegni vigur legala tenor il dretg vegl, restan reconuschids; las novas disposiziuns davart l'execuziun vegnan applitgadas per las rentas u per las indemnizaziuns ch'èn vegnidadas sco compensaziun dal mantegniment u sco contribuziun da mantegniment.

³ La midada da la sentenza da divorzi vegn fatga tenor las prescripziuns dal dretg vegl cun resalva da las disposiziuns davart ils uffants e davart la procedura.

⁶³⁹ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 12 da dec. 2014 davart la realisaziun da las recumandaziuns dal "Groupe d'action financière", revedidas l'onn 2012, en vigur dapi il 1. da schan. 2016 (AS 2015 1389; BBI 2014 605).

⁶⁴⁰ Integrà tras la cifra 1 da l'aggiunta da la LF dals 16 da dec. 2005 (Dretg da ScRL sco er adattaziuns en il dretg d'acziun, en il dretg d'associaziun, en il dretg dal register da commerzi ed en il dretg da firmas), en vigur dapi il 1. da schan. 2008 (AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969).

⁶⁴¹ AS 2007 4791; BBI 2002 3148, 2004 3969

⁶⁴² Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

⁶⁴³ AS 1999 1118; BBI 1996 I 1.

⁶⁴⁴ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBI 1996 I 1).

⁶⁴⁵ AS 1999 1118; BBI 1996 I 1

Art. 7b⁶⁴⁶

2. Process da divorzi pendents

¹ Per process da divorzi ch'èn pendents tar l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998⁶⁴⁷ e che ston vegnir giuditgads d'ina istanza chantunala vegn applitgà il dretg nov.

² Novas pretensiuns giuridicas che vegnan iniziadas tras la midada dal dretg applitgabel èn admissiblas; las parts da la sentenza che na vegnan betg contestadas restan liantas, uschenavant ch'ellas n'èn betg colliadas materialmain en moda uschè stretga cun pretensiuns giuridicas che ston anc vegnir giuditgadas, ch'i sto vegnir fatg raschunavla-main in giudicament cumplessiv.

³ Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 26 da zercladur 1998; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'istanza chantunala.

Art. 7c⁶⁴⁸

3. Termin da separaziun tar process da divorzi pendents

Per process da divorzi ch'èn pendents tar l'entrada en vigur da la midada dals 19 december 2003⁶⁴⁹ e che ston vegnir giuditgads d'ina istanza chantunala vala il termin da separaziun tenor il dretg nov.

Art. 7d⁶⁵⁰

4. Prevenziun professiunala

¹ Per la prevenziun professiunala en cas da divorzi vala il dretg nov, uschespert che la midada dals 19 da zercladur 2015 è entrada en vigur.

² Per process da divorzi ch'èn pendents il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015 davant ina istanza chantunala vegn applitgà il dretg nov.

³ Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'istanza chantunala.

⁶⁴⁶ Integrà tras la cifra I 4 da la LF dals 26 da zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS 1999 1118; BBl 1996 I 1).

⁶⁴⁷ AS 1999 1118; BBl 1996 I 1.

⁶⁴⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da dec. 2003 (Termin da separaziun en il dretg da divorzi), en vigur dapi il 1. da zer. 2004 (AS 2004 2161; BBl 2003 3927 5825).

⁶⁴⁹ AS 2004 2161

⁶⁵⁰ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professiunala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 2313; BBl 2013 4887).

Art. 7e⁶⁵¹

5. Conveisiun da rentas existentas

1 Sch' il derschader ha – en cas d' in divorzi tenor il dretg vegl – concedì al consort creditur suenter l' entrada d' in cas da prevenziun ina indemnizaziun en furma d' ina renta che scada pir cun la mort dal consort debitur u creditur, po il consort creditur pretender entaifer 1 onn suenter l' entrada en vigur da la midada dals 19 da zercladur 2015 davant il derschader ch' el survegnia empè da quai ina renta per vita duranta tenor l' artitgel 124a, sch' il consort debitur retira ina renta d' invaliditad suenter la vegliadetgna reglamentarica da renta u ina renta da vegliadetgna.

2 En cas da decisiuns estras sa drizza la cumpetenza tenor l' artitgel 64 da la Lescha federala dals 18 da december 1987⁶⁵² davant il dretg internaziunal privat.

3 La renta tenor il dretg vegl vala sco part da la renta attribuida.

Art. 8⁶⁵³

1er. Effects generals da la lètg

1. Princip

Per ils effects generals da la lètg vala il dretg nov, uschespert che la Lescha federala dals 5 d' october 1984 è entrada en vigur.

Art. 8a⁶⁵⁴

2. Num

Il consort che ha midà ses num a chaschun da la maridaglia avant l' entrada en vigur da la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha, po declerar da tut temp al funcziunari da stadi civil ch' el veglia puspè purtar ses num da nubil.

Art. 8b⁶⁵⁵

3. Dretg da burgais

La Svizra che ha maridà sut il dretg vegl po declerar visavi l' autoritad cumpetenta da ses anteriur chantun d' origin entaifer 1 onn dapi l' entrada en vigur dal dretg nov ch' ella repreneida puspè il dretg da burgais ch' ella ha gi sco nubila.

⁶⁵¹ Integrà tras la cifra I da la LF dals 19 da zer. 2015 (Cumpensaziun da la prevenziun professionala en cas da divorzi), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS **2016** 2313; BBI **2013** 4887).

⁶⁵² SR **291**

⁶⁵³ Versiun tenor la cifra I 4 da la LF dals 26 zer. 1998, en vigur dapi il 1. da schan. 2000 (AS **1999** 1118; BBI **1996** I 1).

⁶⁵⁴ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d' oct. 1984 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBI **1979** II 1191). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS **2012** 2569; BBI **2009** 7573 7581).

⁶⁵⁵ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d' oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBI **1979** II 1191).

Art. 9⁶⁵⁶

II. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas avant il 1. da schaner 1912⁶⁵⁷

Per ils effects concernent ils bains matrimonials da lètgs ch'èn vegnidas serradas avant il 1. da schaner 1912 valan las disposiziuns dal Cudesch civil davart l'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov, ch'èn entradas en vigur quest di.

Art. 9a⁶⁵⁸

IIbis. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas suenter il 1. da schaner 1912⁶⁵⁹

¹ Per lètgs ch'existan il mument che la Lescha federala dals 5 d'october 1984 entra en vigur vala il dretg nov, nun ch'i saja vegni fixà insatge auter.

² Per ils effects concernent ils bains matrimonials da lètgs ch'èn vegnidas divorziadas avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984 vala il dretg vegl.

1. En general

Art. 9b⁶⁶⁰

2. Midada da l'uniun dals bains ad ina participaziun als acquists

¹ Per consorts ch'èn stads suttamess fin ussa al stadi da l'uniun dals bains, valan – concernent lur relaziuns vicendaivlas e vers terzas persunas – las prescripziuns davart la participaziun als acquists.

² Las valurs da facultad da mintga consort daventan ses bain propri u ses acquist tenor las prescripziuns davart la participaziun als acquists; ils bains reservads ch'èn fundads tras il contract matrimonial daventan bains propriis.

³ La dunna reprenda la proprietad dals bains ch'ella ha appurtà en la lètg e ch'èn passads en la proprietad dal consort u fa valair per quels ina pretensium d'indemnisaziun.

a. Midada da las massas da facultad

Art. 9c⁶⁶¹

b. Privilegi

Las disposiziuns vertentas davart las pretensiuns d'indemnisaziun da la consorta per bains ch'ella ha appurtà en la lètg e che n'èn betg pli avant maun en cas d'ina scussium e d'in concurs dal consort, restan applitgablhas anc 10 onns suenter l'entrada en vigur dal dretg nov.

⁶⁵⁶ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁶⁵⁷ Per l'applicaziun dal dretg transitoric vesair er las anteriuras disposiziuns dal sisavel titel a la fin dal CSR.

⁶⁵⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁶⁵⁹ Vesair las disposiziuns a la fin dal text qua avant maun ch'èn stadas en vigur fin ils 31 da dec. 1987.

⁶⁶⁰ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

⁶⁶¹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBl 1979 II 1191).

Art. 9d⁶⁶²

c. Liquidaziun
dals bains matri-
monials tenor il
dretg nov

1 Suenter l'entrada en vigur dal dretg nov sa drizza la liquidaziun dals bains matrimonials tranter ils consorts per l'entira durada da l'antierur stadi dals bains e dal nov stadi ordinari dals bains tenor las prescripziuns davart la participaziun als acquists, nun ch'ils consorts hajan, il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov, gia terminà la liquidaziun dals bains matrimonials tenor las disposiziuns davart l'uniun dals bains.

2 Avant l'entrada en vigur dal dretg nov po mintga consort dar part a l'auter en scrit, che lur antierur stadi dals bains stoppia vegnir schlià tenor las disposiziuns dal dretg vegl.

3 Sch'il stadi dals bains è vegni schlià perquai ch'in plant, ch'è vegni inoltrà avant l'entrada en vigur dal dretg nov, è vegni approvà, vegn la liquidaziun dals bains matrimonials fatga tenor il dretg vegl.

Art. 9e⁶⁶³

3. Mantegniment
da l'uniun dals
bains

1 Consorts che vivan en il stadi da l'uniun dals bains, senza avair midà quel tras in contract matrimonial, pon sa cunvegnir da mantegnair l'uniun dals bains cun inoltrar ina decleraziun cuminaivla en scrit a l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials da lur domicil sin il pli tard 1 onn suenter l'entrada en vigur dal dretg nov; l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials maina ina glista uffiziala da las decleraziuns che po vegnir consultada da mintgin.

2 Il stadi dals bains po vegnir fatg valair vers terzas persunas mo, sch'ellas enconuschan u duessan enconuscher quel.

3 Per ils bains reservads dals consorts valan en l'avegnir las novas prescripziuns davart la separaziun dals bains.

Art. 9f⁶⁶⁴

4. Mantegniment
da la separaziun
legala u giudi-
ziala dals bains

Sche la separaziun dals bains e vegnida fatga pervia da la lescha u sin ordinaziun dal derschader, valan per ils consorts las novas disposiziuns davart la separaziun dals bains.

⁶⁶² Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBl **1979** II 1191).

⁶⁶³ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBl **1979** II 1191).

⁶⁶⁴ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS **1986** 122 153 art. 1; BBl **1979** II 1191).

5. Contract matrimonial
a. En general

Art. 10⁶⁶⁵

¹ Sch'ils consorts han fatg in contract matrimonial tenor las disposiziuns dal Cudesch civil, vala quest contract vinavant e lur entir stadi dals bains matrimonials resta suttamesa a las disposiziuns da fin ussa, cun resalva da las disposiziuns da quest titel davart ils bains reservads, davart la vigur legala vers terzas persunas e davart la separaziun dals bains tenor il contract matrimonial.

² Per ils bains reservads dals consorts valan en l'avegnir las novas prescripziuns davart la separaziun dals bains.

³ Cunvegna davart la participaziun ad augments ed a deficits en cas d'ina uniun dals bains na dastgan betg pregiuditgar ils dretgs a la part obligatoria dals uffants betg cuminaivels e da lur descendents.

b. Vigur legala vers terzas persunas

Art. 10^{a666}

¹ Il stadi dals bains po vegnir fatg valair vers terzas persunas mo, sch'ellas enconuschon u duessan enconuscher quel.

² Sch'il contract matrimonial n'ha betg vigur legala vers terzas persunas, valan per las relaziuns cun quellas da qua envi las disposiziuns davart la participaziun als acquists.

c. Submissiun al dretg nov

Art. 10^{b667}

¹ Consorts che vivan en il stadi da l'uniun dals bains e che han midà quel tras in contract matrimonial, pon sa cunvegner da suttametter lur relaziuns giuridicas al nov stadi ordinari dals bains da participaziun als acquists cun inoltrar ina decleraziun cuminaivla en scrit a l'uffizi da registraziun dals bains matrimonials da lur domicil sin il pli tard 1 onn sunter l'entrada en vigur dal dretg nov.

² En quest cas vala la participaziun contractuala a l'augment en il futur per la summa totala dals augments da tuts dus consorts, nun ch'i saja vegni fixà insatge auter en il contract matrimonial.

d. Separaziun contractuala dals bains tenor il dretg vegl

Art. 10^{c668}

Sch'ils consorts han concludì ina separaziun dals bains sut il dretg vegl, valan per els en il futur las novas disposiziuns davart la separaziun dals bains.

⁶⁶⁵ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁶⁶⁶ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁶⁶⁷ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

⁶⁶⁸ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).

- Art. 10d**⁶⁶⁹
 e. Contracts matrimonials ch'èn vegnids fatgs avant l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984, che duain dentant avoir lur effects pir sut il dretg nov, na ston betg vegnir approvads da l'autorità tutelara.
- Art. 10e**⁶⁷⁰
 f. Register dals bains matrimonials
 1 Cun l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984 na vegnan betg pli fatgas novas inscripziuns en il register dals bains matrimonials.
 2 Il dretg da prender invista dal register resta garanti.
- Art. 11**⁶⁷¹
 6. Pajament dals debits en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials
 Sch'il pajament da debits en daners u sche la restituziun da chaussas debitadas chaschuna al consort debitur grondas difficultads en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials en connex cun l'entrada en vigur dal dretg nov, po el pretender da survegnir termins da pajament; sche las circumstanzas giustifitgeschan quai, sto vegnir prestada ina garanzia.
- Art. 11a**⁶⁷²
 7. Protecziun dals crediturs
 Sch'il dretg dals bains matrimonials sa mida cun l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 5 d'october 1984, valan – en quai che concerna la responsabladad – las disposiziuns davart la protecziun dals crediturs en cas da midadas dal stadi dals bains.
- Art. 12**⁶⁷³
 III. La relaziun da figlialanza en general
 1 La constituziun ed ils effects da la relaziun da figlialanza èn sutta-mess al dretg nov uschespert ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur; il num da famiglia ed il dretg da burgais ch'èn vegnids acquistads tenor il dretg vegl restan mantegnids.
 2 Ils uffants che sa chattan sut avugadia il mument da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil e ch'èn – tenor il dretg nov – sutta-mess tenor la lescha a la pussanza dals geniturs, vegnan sutta-mess a la
- 669 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
 670 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
 671 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
 672 Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, en vigur dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122 153 art. 1; BBI 1979 II 1191).
 673 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBI 1974 II 1).

pussanza da lur geniturs il pli tard 1 onn suenter che quest dretg nov è entrà en vigur, nun ch'i saja vegni ordinà il cuntrari sin basa da las disposiziuns davart la retratga da la tgira genituralia.

³ In transferiment u ina retratga da la tgira genituralia, ch'è vegnida disponida d'ina autoritad sut il dretg vegl, mantegna sia vigur legala er suenter l'entrada en vigur dal dretg nov.

⁴ Sche mo in genitur ha la tgira genituralia il mument che la midada dals 21 da zercladur 2013 entra en vigur, po l'auter genitur – entaifer 1 onn suenter l'entrada en vigur da questa midada – dumandar l'autoritad competent da disponer la tgira genituralia cuminaivla. L'artitgel 298b vegn applitgà tenor il senn.⁶⁷⁴

⁵ Il genitur, dal qual la tgira genituralia è vegnida privada a chaschun d'in divorzi, po sa drizzar sulet al derschader competent mo, sch'il divorzi ha gi lieu main che 5 onns avant l'entrada en vigur da la midada dals 21 da zercladur 2013.⁶⁷⁵

Art. 12a⁶⁷⁶

IIIbis. Adopziun
1. Cuntinuaziun
dal dretg vegl

¹ L'adopziun ch'è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da las novas disposiziuns da la Lescha federala dals 30 da zercladur 1972 davart la midada dal Cudesch civil svizzer, è suttamessa vinavant al dretg ch'è entrà en vigur il 1. da schaner 1912⁶⁷⁷; ils consentiments ch'èn vegnids dads tenor quest dretg restan en mintga cas valaivels.

² Persunas che n'èn betg anc 20 onns veglias il mument che la Lescha federala dals 7 d'october 1994 entra en vigur pon anc vegnir adoptadas tenor las disposiziuns davart persunas minorennas er suenter ch'ellas èn daventadas maiorennas, premess che lur dumonda vegnia inoltrada entaifer 2 onns dapi l'entrada en vigur da la lescha federala ed avant lur 20avel anniversari.⁶⁷⁸

⁶⁷⁴ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

⁶⁷⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 21 da zer. 2013 (Tgira genituralia), en vigur dapi il 1. da fan. 2014 (AS 2014 357; BBl 2011 9077).

⁶⁷⁶ Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972, en vigur dapi il 1. d'avr. 1973 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200).

⁶⁷⁷ Art. 465 CSR en la versiun dal 1. da schan. 1912:

¹ L'uffant adoptà e ses descendents han il medem dretg d'ierta vers l'adoptader sco ils descendents legitims.

² L'adoptader e ses parents consanguins n'han nagin dretg d'ierta vers l'uffant adoptà.

⁶⁷⁸ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169).

- Art. 12b**⁶⁷⁹
2. Proceduras pendentas Per proceduras d'adopziun ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 17 da zercladur 2016 vala il dretg nov.
- Art. 12c**⁶⁸⁰
3. Submissiun al dretg nov Las disposiziuns da la midada dals 17 da zercladur 2016 concernent il secret d'adopziun, concernent las infurmaziuns davart ils geniturs biologics e davart lur descendents sco er concernent la pussaivladad da concluder relaziuns persunalas tranter ils geniturs biologics e l'uffant valan er per adopziuns ch'èn vegnidas pronunziadas avant lur entrada en vigur u ch'èn pendentas il mument da lur entrada en vigur.
- Art. 12c**^{bis 681}
- Art. 12d**⁶⁸²
- III^{ter}. Contestaziun da la legitimaziun Las disposiziuns dal dretg nov davart la contestaziun da la renconuschientscha d'in uffant sunter la maridaglia dals geniturs valan tenor il senn per la contestaziun d'ina legitimaziun ch'è vegnida fatga tenor il dretg vegl.
- Art. 13**⁶⁸³
- IV. Plant da paternitad
1. Plants pendents
- 1 In plant ch'è pendent il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov vegn giuditgà tenor il dretg nov.
2 Ils effects fin a l'entrada en vigur dal dretg nov sa drizzan tenor il dretg vegl.
- 679 Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).
- 680 Integrà tras la cifra I 3 da la LF dals 30 da zer. 1972 (AS 1972 2819; BBl 1971 I 1200). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), en vigur dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).
- 681 Integrà tras la cifra 2 da l'aggiunta da la LF dals 22 da zer. 2001 tar la Convenziun da Den Haag davart las adopziuns e davart las mesiras per proteger l'uffant en adopziuns internaziunalas (AS 2002 3988; BBl 1999 5795). Aboli tras la cifra I da la LF dals 17 da zer. 2016 (Adopziun), cun effect dapi il 1. da schan. 2018 (AS 2017 3699; BBl 2015 877).
- 682 Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).
- 683 Versiun tenor la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

Art. 13^a⁶⁸⁴

2. Plants novs

¹ Sche l'obligaziun dal bab da furnir prestaziuns en daners è stada stabilida tras ina decisiun giudiziala u tras in contract avant ch'il dretg nov è entrà en vigur e sche l'uffant n'aveva betg anc cumpleni 10 onns il mument da l'entrada en vigur dal dretg nov, po el purtar plant entaifer 2 onns per laschar constatar la relaziun da figlialanza tenor las disposiziuns dal dretg nov.

² Sche l'accusà po cumprovar che sia paternitad saja esclusa u main probabla che quella d'in terz, extingua il dretg da l'uffant sin contribuziuns per il mantegniment futur.

Art. 13^b⁶⁸⁵

IVbis. Termin per constatar e per contestar la relaziun da figlialanza

Tgi che daventa maioren tras l'entrada en vigur da la Lescha federala dals 7 d'october 1994, po en mintga cas inoltrar anc durant 1 onn in plant per constatar u per contestar la relaziun da figlialanza.

Art. 13^c⁶⁸⁶

IV^{ter}. Contribuziuns da mantegniment
1. Titels da mantegniment existents

Contribuziuns da mantegniment a l'uffant ch'èn vegnidas fixadas avant l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015 en in contract da mantegniment approvà u en ina decisiun, vegnan fixadas da nov sin dumonda da l'uffant. Sch'ellas èn vegnidas fixadas ensemen cun contribuziuns da mantegniment al genitur, dastgan ellas vegnir adattadas mo en cas d'ina midada considerabla da las relaziuns.

Art. 13^{bis}⁶⁸⁷

2. Proceduras pendentas

¹ Per proceduras ch'èn pendentas il mument da l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015 vegn applitgà il dretg nov.

² Il Tribunal federal decida tenor il dretg vegl, sche la decisiun contestada è vegnida pronunziada avant l'entrada en vigur da la midada dals 20 da mars 2015; quai vala er en cas d'ina eventuala refusa a l'instantza chantunala.

⁶⁸⁴ Integrà tras la cifra I 1 da la LF dals 25 da zer. 1976, en vigur dapi il 1. da schan. 1978 (AS 1977 237; BBl 1974 II 1).

⁶⁸⁵ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994, en vigur dapi il 1. da schan. 1996 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169).

⁶⁸⁶ Integrà tras la cifra I da la LF dals 7 d'oct. 1994 (AS 1995 1126; BBl 1993 I 1169). Versiun tenor la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

⁶⁸⁷ Integrà tras la cifra I da la LF dals 20 da mars 2015 (Mantegniment dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2015 4299; BBl 2014 529).

Art. 13⁶⁸⁸IV^{quater}, Num
da l'uffant

1 Sch' ils geniturs n'han betg pli in num da famiglia cuminaivel sin fundament d'ina decleraziun tenor l'artitgel 8a da quest titel suenter che la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha è entrada en vigur, pon els declerar entaifer 1 onn dapi l'entrada en vigur dal dretg nov, che l'uffant survegnia il num da nubil dal consort che ha fatg questa decleraziun.

2 Sche la tgira genituriala per in uffant da geniturs betg maridads è vegnida surdada als geniturs u sulettamain al bab avant che la midada dals 30 da settember 2011 da questa lescha è entrada en vigur, po la decleraziun ch'è prevista tenor l'artitgel 270a alineas 2 e 3 vegnir fatga entaifer 1 onn dapi l'entrada en vigur dal dretg nov.

3 Il consentiment da l'uffant resta resalvà sa basond sin l'artitgel 270b.

Art. 14⁶⁸⁹V. Protecziun
da creschids
1. Mesiras
existentas

1 Per la protecziun da creschids vala il dretg nov, uschespert che la midada dals 19 da december 2008⁶⁹⁰ è entrada en vigur.

2 Persunas ch'èn vegnidas avugadadas tenor il dretg vegl, stattan sut curatella cumplexiva cun l'entrada en vigur dal dretg nov. L'autorità per la protecziun da creschids fa d'uffizi uschè svelt sco pussaivel las adattaziuns necessarias dal dretg nov. En cas che la tgira genituriala vegn prolungada èn ils geniturs deliberads da l'obligaziun d'inventarisar, da l'obligaziun da far in rapport periodic ed in rendaint sco er da l'obligaziun da dumandar il consentiment per tshertas fatschentas, fin che l'autorità per la protecziun da creschids decida insatge auter en chausa.

3 Las ulteriuras mesiras ch'èn vegnidas ordinadas tenor il dretg vegl scadan il pli tard 3 onns suenter l'entrada en vigur da la midada dals 19 da december 2008, nun che l'autorità per la protecziun da creschids las haja transferidas en mesiras dal dretg nov.

4 Ina privaziun da la libertad per motivs da provediment ch'in medi ha ordinà sin basa da l'artitgel 397b alineas 2 da la versiun dal 1. da schaner 1981⁶⁹¹ per ina persuna ch'è ha ina malsogna psichica vegn mantegnida. L'institut communitescha il pli tard 6 mais suenter l'entrada en vigur dal dretg nov a l'autorità per la protecziun da creschids, sch'el è da l'avis che las premissas dal plazzament sajan ademplitas er vinavant. L'autorità per la protecziun da creschids fa ils scleriments

688 Integrà tras la cifra I da la LF dals 30 da sett. 2011 (Num e dretg da burgais), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2012 2569; BBl 2009 7573 7581).

689 Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

690 AS 2011 725

691 AS 1980 31

ch'èn necessari tenor las disposiziuns davart l'examinaziun periodica e conferma eventualmain la decisiun da plazzament.

Art. 14⁶⁹²

2. Proceduras
pendentas

¹ Cun l'entrada en vigur da la midada dals 19 da december 2008⁶⁹³ cuntinuescha la nova autoritad cumpetenta cun las proceduras pendentas.

² Il nov dretg da procedura vegn applitgà.

³ L'autoritad decida, sche e quant enavant che la procedura veglia sto vegnir complettada.

Art. 15

D. Dretg d'ierta
I. Ierta e
successiun
d'ierta

¹ La successiun d'ierta d'ina persuna ch'è morta avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil vegn reglada tenor il dretg vegl er suenter quest termin; il medem vala er per ils effects dals bains matrimonials ch'èn nunseparabels da l'ierta tenor il dretg chantunal e che naschan cun la mort dal bab, da la mamma u d'in consort.

² Questa prescripziun sa referescha tant als ertavels sco er a la successiun d'ierta.

Art. 16

II. Disposiziuns
per causa da
mort

¹ Sch'in testader ch'è abel da disponer ha fatg u ha revocà – avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil – ina disposiziun per causa da mort tenor il dretg ch'era en vigur da quel temp, na po quest act betg vegnir contestà cun la motivaziun, ch'il testader saja mort suenter l'entrada en vigur dal dretg nov e na fiss betg stà abel da disponer tenor quel.

² Ina disposiziun testamentara na po betg vegnir contestada pervia d'ina mancanza formala, sche las formalitads, che valevan il temp cur che l'act è vegnì fatg u cur ch'il testader è mort, èn vegnidas observadas.

³ Sch'il testader è mort suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegni decidi en mintga cas tenor il dretg nov, sch'ina disposiziun per causa da mort vegn contestada cun la motivaziun che la part disponibla saja surpassada u che la maniera da disponer na saja betg admissa.

⁶⁹² Integrà tras la cifra II da la LF dals 6 d'oct. 1978 (AS 1980 31; BBI 1977 III 1). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

⁶⁹³ AS 2011 725

Art. 17

E. Dretgs reals
I. En general

¹ Ils dretgs reals ch'existan il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur restan reconuschids er sut il dretg nov, cun resalva da las prescripziuns davart il register funsil.

² Concernent lur cuntegn èn la proprietad ed ils dretgs reals limitads però suttaless al dretg nov suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, nun che quel prevesia in'exceptziun.

³ Dretgs reals che na pudessan betg pli vegnir constituids tenor il dretg nov, restan suttaless al dretg vegl.

Art. 18

II. Dretg sin
inscripziun en
il register funsil

¹ Sch'ina pretensium che ha l'intent da constituer in dretg real è vegnida fundada avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegn ella reconuschida sco valaivla, sch'ella correspunda a la furma dal dretg vegl u dal dretg nov.

² L'ordinaziun davart il register funsil fixescha, tge documents d'identitad che ston vegnir preschentads per laschar inscriver tals dretgs.

³ Sch'il cuntegn d'in dretg real e stabili tras in act giuridic, fatg avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegn el er reconuschì sut il dretg nov, uschenavant ch'el sa cumporta cun tal.

Art. 19

III. Acquist
tras giudida

¹ A partir dal mument ch'il nov Cudesch civil è entrà en vigur, sa drizza l'acquist tras giudida tenor il dretg nov.

² Sch'in acquist tras giudida che correspunda er al dretg nov ha cumenzà sut il dretg vegl, vegn il temp ch'è passà avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil mess a quint proporziunalmain al termin dal dretg nov.

Art. 20⁶⁹⁴

IV. Dretgs
da proprietad
spezials

1. Bostga sin
terren ester

¹ Dretgs da proprietad ch'existan vi da bostga sin terren ester vegnan reconuschids er vinavant tenor il dretg chantunal.

² Ils chantuns èn autorisads da restrenscher u d'abolir questas relaziuns da dretg.

⁶⁹⁴ Versiun tenor la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 20bis 695

2. Proprietad
en condomini
a. Fatgs originars

La proprietad en condomini, dominada dal dretg chantunal vegl, è sut-tamessa a las novas prescripziuns dal nov Cudesch civil, er sch'ils plauns u sche las parts da plauns n'èn betg abitaziuns u localitads da fatschenta che furman unitads entiras.

Art. 20ter 696

b. Trans-
furmaziuns

¹ Ils chantuns pon er suttametter a las novas disposiziuns la proprietad en condomini ch'è vegnida inscritta en il register funsil en las furmas dal dretg ch'è entrà en vigur il 1. da schaner 1912.

² Questa submissiun entra en vigur cun las midadas correspudentas da las inscripziuns en il register funsil.

Art. 20^{quater} 697

c. Rectificaziun
dals registers
funsils

Per pudair suttametter la proprietad en condomini transformada a las novas prescripziuns e per inscriber la proprietad en condomini originala en il register funsil, pon ils chantuns ordinar ch'ils registers funsils vegnian rectificgads e decretar prescripziuns da procedura spezialas per quest intent.

Art. 21

V. Servituts
funsilas

¹ Las servituts funsilas ch'èn vegnidadas constituidas avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil restan valaivlas suenter l'introducziun dal register funsil er senza ch'ellas sajan inscrittas en quel; ellas na pon dentant betg vegnir fatgas valair vers terzas personas da buna fai, uschè ditg ch'ellas n'èn betg inscrittas.

² Obligaziuns colliadas accessoricamain cun servituts ch'èn vegnidadas constituidas avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁶⁹⁸ e che resultan mo da mussaments dal register funsil, pon vegnir fatgas valair er vinavant vers terzas personas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁶⁹⁹

⁶⁹⁵ Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁶⁹⁶ Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁶⁹⁷ Integrà tras la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

⁶⁹⁸ AS 2011 4637

⁶⁹⁹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

Art. 22

VI. Dretgs da pegn funsil
1. Renconuschientscha dals titels da pegn existents

1 Ils titels da pegn ch'existan il mument ch'il nov Cudesch civil entra en vigur, restan valaivels senza ch'els stoppian vegnir adattads al dretg nov.

2 Igl è dentant resalvà als chantuns da prescriber ch'ils titels da pegn existents vegnian renovads ed adattads a las disposiziuns dal dretg nov entaifer in tschert termin.

Art. 23

2. Constituziun da dretgs da pegn

1 Suentar l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil dastgan vegnir constituidas mo quellas spezias da dretgs da pegn funsil ch'èn renconuschidas dal dretg nov.

2 Fin a l'introducziun dal register funsil vegnan els constituids tenor las furmas dal dretg chantunal da fin ussa.

Art. 24

3. Extincziun da titels

1 Suentar ch'il dretg nov è entrà en vigur, vegnan sias disposiziuns applitgadas per estinguer u per midar titels, per decretar in pegn e per chaussas sumegliantas.

2 Uschè ditg ch'il register funsil n'è betg introduci, ston vegnir observadas las furmas tenor il dretg chantunal.

Art. 25

4. Dimensiun da la garanzia ipotecara

1 Per tut ils dretgs da pegn funsil vegn la dimensiun da la garanzia ipotecara determinada tenor il dretg nov.

2 Sche tscherts objects determinads èn vegnids dads en pegn al creditor ensemen cun il bain immobigliar, e quai en moda giuridicamain valaivla sin basa d'ina convegna speziala, restan quests objects sutta-mess al pegn, er sch'els na pudessan betg vegnir impegnads tenor il dretg nov.

Art. 26

5. Dretgs ed obligaziuns che resultan dal pegn immobigliar
a. En general

1 Ils dretgs e las obligaziuns dals crediturs e dals debiturs concernent ils pegns immobigliars ch'existan il mument da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil vegnan reglads tenor il dretg vegl, uschenavant ch'i sa tracta d'effects da contracts.

2 Er per quests pegns immobigliars vala a partir da quest mument il dretg nov, sch'i sa tracta d'effects ch'èn stabilids tenor la lescha e che na pon betg vegnir midads tras contracts.

3 Sch'il pegn cumpiglia plirs bains immobigliars, restan quels engrevgiads tenor il dretg vegl.

Art. 27

b. Mesiras
da garanzia

Ils dretgs dal creditor durant la durada dal pegn, en spezial quels da far ordinar mesiras da garanzia, èn suttamess al dretg nov per tut ils pegns immobigliars, e quai a partir dal mument ch'ìl nov Cudesch civil entra en vigur; il medem vala er per ils dretgs dal debitor.

Art. 28

c. Desditga,
transferiment

Per desdir credits ch'èn garantids tras pegns immobigliars sco er per transferir ils titels d'ina persuna ad in'otra sto vegnir observà il dretg vegl, sch'i sa tracta da pegns ch'èn vegnids constituìds gia avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil; resalvadas restan dentant las prescripziuns dal dretg nov ch'èn absolutamain liantas.

Art. 29

6. Rang

¹ Il rang dals dretgs da pegn vegn fixà dal dretg vegl fin ch'ìls bains immobigliars èn inscrits en il register funsil.

² A partir dal mument da l'introducziun dal register funsil vegn il rang dals creditors fixà tenor las disposiziuns dal nov Cudesch civil davart il register funsil.

Art. 30

7. Post da pegn

¹ Concernent il post da pegn fix u concernent il dretg dal creditor d'entrar e da s'avanzar en in post liber vegn applitgà il dretg nov a partir da l'introducziun dal register funsil, ed en mintga cas 5 onns sunter ch'ìl nov Cudesch civil è entrà en vigur; ils dretgs speziels ch'existan a favur dal creditor restan resalvads.

² Ils chantuns pon fixar ulteriuras disposiziuns transitoricas.⁷⁰⁰

Art. 31 e 32⁷⁰¹

8. ...

Art. 33

9. Tractament
egual da speziels
da pegn veglias
cun talas dal
dretg nov

¹ Las leschas introductivas chantunales pon fixar che l'ina u l'otra spezia da pegn immobigliar dal dretg vegl vegnia – en general u mo per tschertas relaziuns – tractada da medema maniera sco la furma correspundenta dal dretg nov.

⁷⁰⁰ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

⁷⁰¹ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), cun effect dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Uschenavant che quai vegn fatg, vegnan tals dretgs da pegn chantunals er reglads tras las disposiziuns dal nov Cudesch civil a partir dal mument ch'el è entrà en vigur.

³ ...⁷⁰²

Art. 33a⁷⁰³

10. Cuntinuaziun dal dretg vegl per spezias da pegn veglias

¹ Brevs da rendita sco er brevns ipotecaras emessas en serias restan inscrites en il register funsil.

² Ellas èn suttamessas er vinavant a las disposiziuns dal dretg vegl.

³ Il dretg chantunal po prevar il transfurmaziun da brevns da rendita ch'èn vegnidas constituidas sin basa da dretg federal u da dretg vegl en spezias da pegn dal dretg vertent. Per imports minimals po la transfurmaziun er cuntegnair l'introducziun d'ina responsabladad persunala dal proprietari dal bain immobilial impegnà.

Art. 33b⁷⁰⁴

11. Transfurmaziun da la spezia da la brev ipotecara

Il proprietari d'in bain immobilial e las personas che han in dretg sin il bain immobilial pon pretender cuminaivlamain en scrit ch'ina brev ipotecara sin palpieri, ch'è vegnida inscrites avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁷⁰⁵, vegnia transfurmada en ina brev ipotecara registrada.

Art. 34

VII. Pegns movibels
1. Furma

¹ A partir da l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil pon ils pegns movibels vegnir constituids mo en las furmas che vegnan previsas da quel.

² Pegns movibels ch'èn vegnids constituids avant quest mument e tenor in'otra furma extinguan suenter 6 mais dapi l'entrada en vigur dal dretg nov, sch'il termin da pajament era gia scrudà, ed en cas ch'il termin scroda pli tard, a partir dal mument ch'el scroda u a partir dal mument che la pretensiun po vegnir desditga.

⁷⁰² Aboli tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decret chantunals tras la Confederaziun, cun effect dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333).

⁷⁰³ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁷⁰⁴ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁷⁰⁵ AS 2011 4637

- Art. 35**
2. Effects ¹ Ils effects dal pegn movibel, ils dretgs e las obligaziuns dal creditor da pegn, da l'impegnader u dal debitor da pegn sa drizzan tenor il nov Cudesch civil a partir dal mument ch'el è entrà en vigur, e quai er, sch' il pegn è vegnì constitui gia avant il mument da l'entrada en vigur.
- ² In contract da scadenza dal pegn a favur dal creditor ch'è vegnì fatg avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, daventa nunvalaivel a partir da quest mument.
- Art. 36**
- VIII. Dretg da retenziun ¹ Il dretg da retenziun tenor il nov Cudesch civil s'extenda er sin talas chaussas ch'èn vegnidas en ils mauns dal creditor avant sia entrada en vigur.
- ² Il creditor po far valair quest dretg er per pretendiuns ch'èn naschidas avant quest mument.
- ³ Ils dretgs da retenziun ch'èn naschids pli baud èn – en quai che concerna lur effects – suttemess a las disposiziuns dal nov Cudesch civil.
- Art. 37**
- IX. Possess Il possess è suttemess al dretg nov a partir dal mument ch' il nov Cudesch civil entra en vigur.
- Art. 38**
- X. Register funsil ¹ Suent'er avair tadlà ils chantuns fixescha il Cussegl federal il plan general per introducir il register funsil. Questa cumpetenza po el transferir al departament u a l'uffizi cumpetent.⁷⁰⁶
1. Introducziun dal register funsil ² ...⁷⁰⁷
- Art. 39**⁷⁰⁸
2. Mesiraziun uffiziala ...
- a. ...
- Art. 40**
- b. Relaziun cun il register funsil ¹ Per regla duai la mesiraziun preceder l'introducziun dal register funsil.

⁷⁰⁶ Versiun tenor la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, en vigur dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷⁰⁷ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷⁰⁸ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

² Cun il consentiment dal Cussegl federal po il register funsil gia vegnir constitui pli baud, sch'i èn avant maun registers dals bains immobiliars ch'èn precis avunda.

Art. 41

c. Temp da
la realisaziun

1 ...⁷⁰⁹

² La mesiraziun e l'introducziun dal register funsil pon vegnir realisadas ina suenter l'otra per ils singuls districts d'in chantun.

Art. 42⁷¹⁰

Art. 43

3. Inscriziun
dals dretgs reals
a. Procedura

¹ A chaschun da l'introducziun dal register funsil duain vegnir inscrits ils dretgs reals ch'existan gia da quel temp.

² Per quest intent sto vegnir decretà in clom public cun l'invitaziun d'annunziar e da laschar inscriver quests dretgs.

³ Ils dretgs reals ch'èn inscrits en registers publics tenor il dretg vegl, vegnan transferids d'uffizi en il register funsil, uschenavant ch'els pon vegnir constituids tenor il dretg nov.

Art. 44

b. Consequenzas,
sche
l'inscripziun
vegn tralascjada

¹ Ils dretgs reals tenor il dretg vegl che na vegnan betg inscrits mantegnan bain lur valaivladad, els na pon dentant betg vegnir fatgs valair vers terzas persunas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.

² Igl è resalvà a la legislaziun federala u chantunala da declerar tut ils dretgs reals che n'èn betg vegnids inscrits en il register funsil sco abolids a partir d'in tschert termin, suenter ch'igl è vegni decretà in clom public.

³ Las grevezzas funsilas da dretg public e las ipotecas legalas da dretg chantunal ch'èn resultadas avant l'entrada en vigur da la midada dals 11 da december 2009⁷¹¹ e che n'èn betg inscrittas pon vegnir fatgas valair anc durant 10 onns suenter l'entrada en vigur da la midada vers terzas persunas ch'èn sa fidadas da buna fai sin il register funsil.⁷¹²

⁷⁰⁹ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷¹⁰ Aboli tras la cifra II da l'aggiunta da la LF dals 5 d'oct. 2007 davart la geoinformaziun, cun effect dapi il 1. da fan. 2008 (AS 2008 2793; BBI 2006 7817).

⁷¹¹ AS 2011 4637

⁷¹² Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBI 2007 5283).

Art. 45⁷¹³

4. Dretgs
reals abolids

¹ Dretgs reals che na pon betg pli vegnir constituids tenor il dretg dal register funsil, sco per exempel la proprietad da bostga sin terren ester, dretgs da pegns da giudida e dretgs sumegliants, na vegnan betg inscrits en il register funsil; els ston dentant vegnir remartgads en quel en moda opportuna.

² Sch'els èn ids a perder per in motiv u l'auter, na pon els betg pli vegnir constituids da nov.

Art. 46

5. Spustament
da l'introducziun
dal register
funsil

¹ Cun l'autorisaziun dal Cussegl federal pon ils chantuns spustar d'introducir il register funsil tenor las prescripziuns dal nov Cudesch civil, uschespert che las furmas dal dretg chantunal, cun u senza cumpletaziuns, paran dad esser suffizientas per garantir ils effects dal register funsil en il senn dal dretg nov.

² En quest cas stoi vegnir fixà exactamain, cun tge furmas dal dretg chantunal ch'ils effects dal dretg nov duain esser colliads.

Art. 47

6. Entrada en
vigur dal dretg
real avant il
register funsil

Il dretg real dal nov Cudesch civil entra generalmain en vigur er senza ch'ils registers funsils sajan vegnids constituids.

Art. 48

7. Effects
da furmas
chantunalas

¹ Cun l'entrada en vigur dal dretg real ed avant l'introducziun dal register funsil pon ils chantuns designar las furmas, a las qualas ils effects dal register funsil vegnan attribuids immediatamain (omologaziun, inscripziun en registers da bains immobiliars, d'ipotecas u da servituts).

² Ils chantuns pon fixar che questas furmas possedan er senza u avant l'introducziun dal register funsil ils effects ch'èn colliads cun tal e che concernan la constituziun, il transferiment, la midada e l'extincziun dals dretgs reals.

³ Effects dal register funsil a favur da terzas personas da buna fai n'existan percenter betg avant ch'il register funsil è vegnì introduci u avant ch'in auter institut è vegnì declerà sco equivalent.

⁷¹³ Versiun tenor la cifra IV da la LF dals 19 da dec. 1963, en vigur dapi il 1. da schan. 1965 (AS 1964 993; BBl 1962 II 1461).

Art. 49

- F. Surannaziun 1 Sche la lescha fixescha in termin da surannaziun da 5 onns u dapli e sch'in tal ha cumenzà avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil, vegni er quintà il temp ch'è passà fin alura, dentant cun la resalva che la surannaziun dovra a partir da quel termin almain anc 2 onns per sa cumplendir.
- 2 Termens pli curts per la surannaziun u per la scadenza, fixads dal nov Cudesch civil, cumenzan a curren pir cun sia entrada en vigur.
- 3 Dal rest vegn la surannaziun reglada a partir da quest mument tras las disposiziuns dal dretg nov.

Art. 50

- G. Furmas da contract Contracts ch'èn vegnids fatgs avant l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil restan valaivels, er sche lur furma na correspunda betg a las prescripziuns dal dretg nov.

Segund chapitel: Disposiziuns introductivas e transitoricas**Art. 51**

- A. Aboliziun dal dretg civil chantunal Cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil èn abolidas tut las disposiziuns da dretg civil dals chantuns, nun ch'il dretg federal prevesia insatge auter.

Art. 52

- B. Disposiziuns chantunales complementaras
I. Dretgs ed obligaziuns dals chantuns
- 1 Ils chantuns decreteschan las disposiziuns ch'èn previsas per cumpletter il nov Cudesch civil, en spezial en quei che concerna la cumpetenza da las autoritads e l'organisaziun dals uffizis da stadi civil, dals uffizis d'avugadia⁷¹⁴ e dal register funsil.
- 2 Uschenavant ch'il dretg nov dovra, per pudair vegnir applitgà, necessariamain ina cumplettaziun tras disposiziuns chantunales, èn ils chantuns obligads da decretar talas; els pon far quei ad interim tras ordinaziuns.⁷¹⁵
- 3 Las disposiziuns chantunales davart il dretg da register ston vegnir approvadas da la Confederaziun.⁷¹⁶

⁷¹⁴ Oz: autoritads per la protecziun da creschids (vesair art. 440).

⁷¹⁵ Versiun tenor la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun, en vigur dapi il 1. da favr. 1991 (AS 1991 362; BBI 1988 II 1333).

⁷¹⁶ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBI 2006 7001).

⁴ Las ulteriuras disposiziuns chantunales ston vegnir suttamessas a l'Uffizi federal da giustia per laschar prender enconuschientscha.⁷¹⁷

Art. 53

II. Ordinaziuns substitutivas da la Confederaziun

¹ Sch'in chantun n'ha betg decretà ad uras las disposiziuns necessarias, decretescha il Cussegl federal quellas provisoricamain empè dal chantun, annunziand quai a l'Assamblea federala.

² Sch'in chantun na decretescha betg in'ordinaziun cumplettanta en ina chaussa, nua ch'ina tala n'è betg absolutamain necessaria, vegnan applitgadas las prescripziuns dal nov Cudesch civil.

Art. 54

C. Designaziun da las autoritads competentas

¹ Nua ch'il nov Cudesch civil discurra d'ina autoritad competenta, decidan ils chantuns, tge autoritad ch'exista gia u che sto anc vegnir creada, che duai esser competenta.

² Nua che la lescha na discurra betg expressivamain dal derschader u d'ina autoritad administrativa, èn ils chantuns libers da designar sco competenta in'autoritad giudiziala u administrativa.

³ Tant enavant ch'il Cudesch da procedura civila dals 19 da december 2008⁷¹⁸ n'è betg applitgabel, reglan ils chantuns la procedura.⁷¹⁹

Art. 55

D. Documentaziun publica
I. En general⁷²⁰

¹ Ils chantuns fixeschan per lur territori las modalitads da la documentaziun publica.

² Els han er da decretar las disposiziuns che reglan la constituziun da documentaziuns publicas en ina lingua estra.

Art. 55a⁷²¹

II. Copias e legalisaziuns electronicas

¹ Ils chantuns pon autorisar ils funcziunaris da documentaziun da far copias electronicas da documents publics ch'els han emess.

⁷¹⁷ Integrà tras la cifra II 21 da la LF dals 15 da dec. 1989 davart l'approvaziun da decrets chantunals tras la Confederaziun (AS 1991 362; BBl 1988 II 1333). Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 19 da dec. 2008 (Protecziun da creschids, dretg da persunas e dretg dals uffants), en vigur dapi il 1. da schan. 2013 (AS 2011 725; BBl 2006 7001).

⁷¹⁸ SR 272

⁷¹⁹ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta 1 da la Procedura civila dals 19 da dec. 2008, en vigur dapi il 1. da schan. 2011 (AS 2010 1739; BBl 2006 7221).

⁷²⁰ Versiun tenor la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

⁷²¹ Integrà tras la cifra I 2 da la LF dals 11 da dec. 2009 (Brev ipotecara registrada ed ulteriuras midadas en il dretg real), en vigur dapi il 1. da schan. 2012 (AS 2011 4637; BBl 2007 5283).

² Els pon er autorisar ils funcziunaris da documentaziun da certifitgar electronicamain che las copias electronicas ch'els han emess correspundian als documents originals sin palpiri sco er da legalisar l'autenticidad da sutscrizziuns.

³ Il funcziunari da documentaziun sto duvrar ina signatura electronica qualifitgada che sa basa sin in certificat qualifitgà d'in purschider renconuschì da servetschs da certificaziun en il senn da la Lescha federala dals 18 da mars 2016⁷²² davart la signatura electronica.⁷²³

⁴ Il Cussegl federal decretescha las disposiziuns executivas che garanteschan l'interoperabilitad dals systems d'informatica sco er l'integritad, l'autenticidad e la segirezza da las datas.

Art. 56⁷²⁴

E. Concessiuns
da dretgs d'aua

Fin ch'i vegn decretada ina lescha federala davart la concessiun da dretgs d'aua, vala la suandanta disposiziun:

Las concessiuns da dretgs vi dad auas publicas pon vegnir inscrites en il register funsil sco dretgs independents e permanents, uschenavant ch'ellas en vegnidas dadas per almain 30 onns u per in temp nundeterminà ed uschenavant ch'ellas n'èn betg colliadas sco servituts vi d'in bain immobiljar.

Art. 57⁷²⁵

F.–H. ...

Art. 58⁷²⁶

J. Scussiun
e concurs

La Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷²⁷ davart scussiun e concurs vegn midada sco suonda suenter l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil:

...⁷²⁸

⁷²² SR 943.03

⁷²³ Versiun tenor la cifra II 3 da l'aggiunta da la LF dals 18 da mars 2016 davart la signatura electronica, en vigur dapi il 1. da schan. 2017 (AS 2016 4651; BBl 2014 1001).

⁷²⁴ Vesair ussa l'art. 59 da la LF dals 22 da dec. 1916 davart l'utilisaziun da las forzas idraulicas (AS 33 189; BBl 1912 II 669, 1916 III 411).

⁷²⁵ Aboli tras l'art. 53 al. 1 lit. b da la LF dals 8 da nov. 1934 davart las bancas e las cassas da spargn, cun effect dapi il 1. da mars 1935 (AS 51 117; BBl 1934 I 171).

⁷²⁶ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBl 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷²⁷ SR 281.1

⁷²⁸ Text vesair en la LF numnada. Per la versiun dals art. 132bis, 141 al. 3 e 258 al. 4 vesair AS 24 233 titel final art. 60.

Art. 59⁷²⁹

K. Applicaziun
da dretg svizzer
ed ester

¹ La Lescha federala dals 25 da zercladur 1891⁷³⁰ davart las relaziuns da dretg civil dals domiciliads e dals dimorants mantegna sia vigur per las relaziuns da dretg dals Svizzers a l'exteriur e dals esters en Svizra ed uschenavant ch'i dat conflicts pervia dal dretg chantunal different.

² ...⁷³¹

³ La Lescha federala dals 25 da zercladur 1891 cuntegna la suandanta integraziun: art. 7a–7i

...

Art. 60⁷³²

L. Aboliziun
dal dretg civil
federal

¹ Cun l'entrada en vigur dal nov Cudesch civil èn abolidas tut las disposiziuns dal dretg civil da la Confederaziun che stattan en cuntradicziun cun quel.

² En spezial èn abolidas:

la Lescha federala dals 24 da december 1874⁷³³ davart ils acts da stadi civil e la maridaglia;

la Lescha federala dals 22 da zercladur 1881⁷³⁴ davart l'abilitad d'agir persunala;

la Lescha federala dals 14 da zercladur 1881⁷³⁵ davart il Dretg d'obligaziuns.

³ En vigur restan las leschas spezialas davart il dretg da viafiers, da bastiments a vapur, da posta, da telegraf e da telefon, davart l'impegnaziun e la liquidaziun sfurzada da las viafiers, quellas davart la lavur en fabrica e la responsabladad en manaschis da fabrica ed en auras interpresas sco er tut las leschas federalas davart objects dal Dretg d'obligaziuns, ch'èn vegnidas decretadas ultra da la Lescha federala dals 14 da zercladur 1881 davart il Dretg d'obligaziuns.

⁷²⁹ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷³⁰ [BS 2 737; AS 1972 2819, 1977 237 II 1, 1986 122 II 1; AS 1988 1776 agiunta cifra I lit. a]. Vesair ussa la LDIP dals 18 da dec. 1987 (SR 291).

⁷³¹ Aboli tras la cifra I 2 da la LF dals 5 d'oct. 1984, cun effect dapi il 1. da schan. 1988 (AS 1986 122; BBI 1979 II 1191).

⁷³² Versiun tenor la cifra I da la Disposiziun transitorica dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷³³ [AS 1 506]

⁷³⁴ [AS 5 556]

⁷³⁵ [AS 5 635, 11 490; BS 2 784 art. 103 al. 1]

Art. 61⁷³⁶M. Disposiziun
finala

1 Il nov Cudesch civil entra en vigur il 1. da schaner 1912.

2 Cun il consentiment da l'Assamblea federala po il Cussegl federal metter en vigur gia pli baud singulas disposiziuns.

Text da las anteriuras disposiziuns⁷³⁷ **dal sisavel titel**
Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts
Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

Art. 178A. Urden
ordinari
dals bains

Ils consorts èn suttames a las prescripziuns davart l'uniun dals bains, nun ch'els fixeschian insatge auter cun in contract matrimonial u ch'els sajan suttames a l'urden extraordinari dals bains.

Art. 179B. Urden
dals bains
dal contract
matrimonial
I. Cuntegn
dal contract

1 Il contract matrimonial po vegnir fatg tant avant sco er suenter maridar.

2 Ils spus u ils consorts ston surpigliar per lur contract in dals urdens dals bains ch'èn previs en questa lescha.

3 In contract matrimonial ch'è vegnì fatg suenter maridar na dastga betg periclitlar la responsablada vertenta da la facultad vers terzas persunas.

Art. 180II. Abilitad da
far in contract

1 Per far, per midar e per annullar in contract matrimonial ston las parts contrahentas avair l'abilitad da giuditgar.

2 Sch'ellas èn minorennas u avugadadas, dovri il consentiment da lur represchentanza legala.

Art. 181III. Furma
dal contract

1 Per far, per midar e per annullar en moda valaivla in contract matrimonial dovri ina documentaziun publica sco er la suttascriziun da las persunas contrahentas e da lur represchentanzas legalas.

2 Contracts matrimonials che vegnan fatgs durant la lètg basegnan ultra da quai il consentiment da l'autorità tutelara.

⁷³⁶ Nova numeraziun dals ultims quatter artitgels en consequenza da l'aboliziun dals anteriurs art. 58 e 59, tenor la cifra I da las Disp. trans. dal DO, en vigur dapi il 1. da schan. 1912 (AS 27 317; BBI 1905 II 1, 1909 III 725, 1911 I 845).

⁷³⁷ BS 2 3. Questas disposiziuns èn anc applitgablas sco dretg transitoric, uschenavant ch'ìls art. 9a ss. dal titel final (revisiun dal dretg matrimonial dals 5 d'oct. 1984) prevesan quai.

³ Il contract matrimonial entra en vigur vers terzas personas tenor las prescripziuns davart il register dals bains matrimonials.

Art. 182

C. Urden
extraordinari
dals bains

I. Separaziun
legala dals bains

¹ Sch'ils crediturs han gi perditas tar il concurs d'in consort, vegn ina separaziun dals bains fatga tenor la lescha.

² Sch'i èn avant maun – il mument ch'ils spus maridan – crediturs, che possedan attests da perdita, pon ils spus constituer la separaziun dals bains cun laschar registrar quest urden dals bains en il register dals bains matrimonials avant la maridaglia.

Art. 183

II. Separaziun
giudiziala dals
bains

1. Sin dumonda
da la consorta

Il derschader sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda da la consorta, sche:

1. il consort n'ha betg quità dal mantegniment da la dunna e da l'uffant tenor sia obligaziun;
2. el na presta betg la garanzia pretendida per il bain ch'è vegni apportà da la consorta;
3. il consort u il bain cuminaivel è surdebità.

Art. 184

2. Sin dumonda
dal consort

Il derschader sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda dal consort, sche:

1. la consorta è surdebitada;
2. la consorta refusa nungjustifitgadamaïn da dar a ses consort il consentiment ch'è necessari tenor la lescha u tenor l'urden dals bains per disponer davart la facultad matrimoniala;
3. la consorta ha pretendi garantias per il bain ch'ella ha apportà.

Art. 185

3. Sin dumonda
dals crediturs

Il derschader sto ordinar la separaziun dals bains sin dumonda d'in creditor, sche quel ha gi ina perdita tras la scussiun sin sequestraziun ch'è vegnida fatga cunter in consort.

Art. 186

III. Cumen-
zament da la
separaziun
dals bains

¹ La separaziun dals bains pervia da concurs cumenza il mument ch'ils attests da perdita vegnan emess; en quei che concerna la facultad ch'ils consorts han acquistà tras ierta u en in'otra moda e maniera dapi l'avertura dal concurs ha ella dentant pir effect a partir dal mument da l'acquist.

² La separaziun giudiziala dals bains cumenza il mument che la dumonda vegn fatga.

³ En cas d'in concurs u d'ina sentenza giudiziala vegn la separaziun dals bains annunziada d'uffizi al register dals bains matrimonials per vegnir inscritta.

Art. 187

IV. Annullaziun
da la separaziun
dals bains

¹ La separaziun dals bains ch'è entrada pervia d'in concurs u ch'è vegnida ordinada pervia d'ina perdita tras scussiun sin sequestraziun na vegn betg abolida mo cun cuntentar ils crediturs.

² Sin dumonda d'in consort po il derschader ordinar che l'urden dals bains vegl vegnia restabili.

³ Il restabiliment sto vegnir annunzià d'uffizi per l'inscripziun en il register dals bains matrimonials.

Art. 188

D. Midada da
l'urden dals
bains

I. Respon-
sabilidadad

¹ Cun liquidar ils bains matrimonials tranter ils consorts u cun midar l'urden dals bains na dastgan ils crediturs d'in consort u da la cuminanza conjugala betg vegnir restrenschilds en lur dretg da vegnir indemnissads or da la facultad dal consort u da la cuminanza conjugala.

² Sch'ina tala facultad è passada en proprietad d'in consort, sto quel pajar ils debits. El po però sa deliberar da questa obligaziun, sch'el cumprova che la facultad obtegnida na basta betg per pajar quests debits.

³ La summa che la consorta survegn or dal concurs dal consort u or da la sequestraziun adesiva, resta privata dals crediturs dal consort, nun che quels sajan er crediturs da la consorta.

Art. 189

II. Liquidaziun
en cas da la
separaziun
dals bains

¹ Sche la separaziun dals bains ha lieu durant la lètg, sa divide la facultad matrimoniala – cun resalva dals dretgs dals crediturs – en il bain propri da l'um ed en il bain propri da la dunna.

² In avanzament vegn attribui als consorts tenor l'urden dals bains vegl, ina diminuziun sto il consort surpigliar, nun ch'el cumprova che la consorta haja chaschunà quella.

³ Sch'il consort salva la pussanza da disponer dal bain propri da la consorta durant la liquidaziun, sto el – sin dumonda da la consorta – prestar garanzias.

E. Bains
reservads
I. Constituziun
1. En general

Art. 190

¹ Il bain reservà vegn constitui tras in contract matrimonial, tras ina contribuziun da terzas persunas u tenor la lescha.

² La part obligatorica ch'in consort survegn da ses parents tras ierta, n'al po betg vegnir attribuida sco bain reservà.

2. Tenor
la lescha

Art. 191

Tenor la lescha èn bains reservads:

1. ils objects che servan ad in consort exclusivamain per il diever persunal;
2. las valurs da facultad dal bain da la consorta, cun las qualas la consorta pratigescha ina professiun u in mastergn;
3. il gudogn da la consorta che deriva d'ina lavur independenta.

II. Effects

Art. 192

¹ Il bain reservà suttastat per regla, ed en spezial en vista a l'obligaziun da la consorta da gidar a purtar ils custs da la lètg, a las reglas da la separaziun dals bains.

² La consorta sto duvrar ses gudogn che deriva da la lavur – sche necessari – per ils basegns da la chasada.

III. Chargia
da cumprova

Art. 193

Sch'in consort pretenda ch'ina valur da facultad appartegna al bain reservà, sto el cumprovar quai.

Segund chapitel: L'uniun dals bains

A. Relaziuns
da proprietad
I. Facultad
matrimoniala

Art. 194

¹ L'uniun dals bains reunescha tut las facultads, che appartegnan als consorts il mument da la maridaglia u che passan ad els durant la lètg, a la facultad matrimoniala.

² Exceptads da quai è il bain reservà da la consorta.

II. Proprietad
dal consort e
da la consorta

Art. 195

¹ La part da la facultad matrimoniala che tutga a la consorta il mument ch'ella marida u che passa gratuitamain ad ella durant la lètg per motiv d'ierta u en outra moda e maniera, è il bain ch'ella ha apportà en la lètg e resta en sia proprietad.

² Il consort ha la proprietad dal bain ch'el ha apportà en la lètg e da tut las facultads matrimonialas che na tutgan betg tar il bain da la consorta.

³ Il gudogn da la consorta e dals fritgs natirals dal bain da la consorta daventa proprietad dal consort il mument da sia scadenza u da la separaziun, cun resalva da las disposiziuns davart ils bains reservads.

Art. 196

III. Cumprova

¹ Sch'in consort pretenda ch'ina valor da facultad appartegna al bain da la consorta, sto el cumprovar quai.

² Sch'i vegnan fatgas acquisiziuns durant la lètg per remplazzar valurs da facultad da la consorta, vegni supponi che quellas tutgian tar il bain da la consorta.

Art. 197

IV. Inventari

1. Constituziun
e forza da
cumprova

¹ Tant il consort sco er la consorta pon pretender da tut temp ch'i vegnia fatg in inventari public dals bains propriis ch'els han apportà en la lètg.

² Sch'in tal inventari vegn fatg entaifer 6 mais sunter ch'els bains èn vegnids apportads, vegn quel supponi sco correct.

Art. 198

2. Impurtanza
da la stimaziun

¹ Sch'i vegn colliada ina stimaziun cun l'inventari e sche la stimaziun vegn fatga en in document public, vegn l'obligaziun vicendaivla dals consorts da cumpensar las valurs da facultad mancantas fixada tras questa stimaziun.

² Sche objects èn vegnids alienads da buna fai durant la lètg per in pretsch pli bass che la valor da stimaziun, remplazza il retgav la summa da stimaziun.

Art. 199

V. Proprietad
dal consort vi
dal bain da la
consorta

Tras la stimaziun po vegnir colliada – 6 mais sunter ch'il bain da la consorta è vegni apportà – la disposiziun ch'il bain da la consorta passa en la proprietad dal consort per la summa da stimaziun e ch'il bain da la consorta na duai betg vegnir midà, resguardond las prescripziuns davart il contract matrimonial.

Art. 200

B. Administra-
ziun, utilisaziun,
e cumpetenzza da
disponer

I. Administra-
ziun

¹ Il consort administrescha la facultad matrimoniala.

² El surpiglia ils custs da l'administraziun.

³ La consorta ha il dretg d'administrar la facultad matrimoniala, uschenavant ch'ella è autorisada da represchentar la cuminanza conjugala.

Art. 201

II. Utilisaziun

¹ Il consort ha il dretg d'utilisar il bain che la consorta ha apportà en la lètg ed è responsabel per quel sco in giudider.

² Questa responsabladad na vegn betg augmentada tras la stimaziun dal bain da la consorta en l'inventari.

³ Daner blut, autras chaussas ed auters titels al purtader remplazzabels ch'èn vegnids fixads mo tenor lur gener, passan a la proprietad dal consort; la consorta daventa creditura da las valurs.

Art. 202

III. Cumpetenzza
da disponer

1. Dal consort

¹ Per disponer davart las valurs da facultad dal bain che la consorta ha apportà en la lètg e che n'è betg passà en la proprietad dal consort dovra quel il consentiment da la consorta, sch'i sa tracta da dapli che da l'administraziun usitada.

² Terzas personas dastgan dentant premetter quest consentiment, sch'ellas na san betg u na duessan betg savair ch'el manca, u sch'i na sa tracta betg da valurs da facultad che mintgin po enconuscher sco valurs che appartegnan a la consorta.

Art. 203

2. Da la consorta
a. En general

La consorta po disponer da la facultad matrimoniala, sche la represchentanza da la cuminanza conjugala giustifitgescha quai.

Art. 204

b. Refusa
d'iertas

¹ Per refusar ina ierta dovra la consorta il consentiment dal consort.

² Sch'il consort refusa da dar ses consentiment, po la consorta recurrer a l'autorità tutelarà.

Art. 205

C. Garanzia
dal bain da
la consorta

¹ Sin dumonda da la consorta è il consort obligà d'infurmar ella da tut temp davart il stadi dal bain ch'ella ha apportà en la lètg.

² La consorta po pretender da tut temp ina garanzia.

³ Il plant da contestaziun tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷³⁸ davart scussiu e concurs resta resalvada.

Art. 206

D. Responsa-
bladad
I. Responsa-
bladad dal
consort

Il consort stat bun:

1. per ses debits d'avant la lètg;
2. per ils debits ch'el ha fatg durant la lètg;
3. per ils debits che resultan tras la represchentanza da la cuminanza conjugala tras la consorta.

Art. 207

II. Responsa-
bladad da
la consorta
1. Cun l'entira
facultad

¹ La consorta stat buna cun sia entira facultad, senza prender resguard dals dretgs dal consort che derivan da l'urden dals bains:

1. per ses debits d'avant la lètg;
2. per ils debits ch'ella fa cun il consentiment dal consort u a favur dal consort cun il consentiment da l'autorità tutelara;
3. per ils debits che resultan cun pratitgar regularmain sia professiu u ses mastergn;
4. per ils debits or d'iertas che pervegnan ad ella;
5. per ils debits tras acts illegals.

² Per ils debits ch'ella u che ses consort fa per la chasada cuminaivla stat ella buna, sch'il consort è insolvent.

Art. 208

2. Cun il bain
reservà

¹ Durant e suenter la lètg sto la consorta star buna mo cun la valor da ses bains reservads:

1. per ils debits ch'ella fa sco debits dal bain reservà;
2. per ils debits ch'ella fa senza il consentiment dal consort;
3. per ils debits ch'ella fa, surpassond sia cumpetenzza da represchentar la cuminanza conjugala.

² Resalvadas restan las pretensiuins che resultan tras enritgiment nun-justifitgà.

Art. 209

E. Pretensiuins
d'indemnisaziun
I. Scadenza

¹ Sch'ils debits, per ils quals il bain che la consorta ha apportà en la lètg stat bun, èn vegnids pajads cun il bain dal consort u sch'ils debits dal consort èn vegnids pajads cun il bain che la consorta ha apportà en

la lètg, exista ina pretensiun d'indemnisaziun che sto dentant vegnir pajada pir, cur che l'uniun dals bains vegn annullada, cun resalva da las excepziuns legalas.

² Sche debits che derivan dal bain reservà da la consorta vegnan pajads cun la facultad matrimoniala u sche debits, per ils quals la facultad matrimoniala stat buna, vegnan pajads cun il bain reservà, po la gulivaziun vegnir pretendida gia durant la lètg.

Art. 210

II. Concurs dal consort e sequestraziun
1. Dretg da la consorta

¹ La consorta po far valair sias pretensiuns d'indemnisaziun per il bain ch'ella ha apportà en la lètg e che n'exista betg pli tar il concurs e tar la sequestraziun da las valurs da facultad dal consort.

² Las cuntrapretensiuns dal consort vegnan deducidas.

³ Las valurs da facultad ch'èn anc avant maun po la consorta surpigliar sco proprietaria.

Art. 211

2. Privilegi

¹ Sch'il bain che la consorta ha apportà en la lètg na vegn betg cuvri per la mesadad, en cas ch'ella surpiglia sia proprietad e ch'ella survegn garantias, vegn la pretensiun d'indemnisaziun per il rest da questa mesadad privilegiada tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷³⁹ davart scussiun e concurs.

² La cessiun dal privilegi sco er la renunzia al privilegi a favur da singuls crediturs èn nunvalaivlas.

Art. 212

F. Dissoluziun da la facultad matrimoniala
I. Mort da la consorta

¹ Sche la consorta mora, croda il bain ch'ella ha apportà en la lètg a ses ertavels, cun resalva da las pretensiuns dal dretg d'ierta dal consort.

² Quai che manca sto il consort indemnisar, sch'el è responsabel, cun metter a quint sias pretensiuns a la consorta.

Art. 213

II. Mort dal consort

Sch'il consort mora, prenda la consorta enavos il bain ch'ella ha apportà en la lètg e ch'è anc avant maun; ella po far valair cunter ils ertavels la pretensiun d'indemnisaziun per las parts che mancan.

⁷³⁹ SR 281.1

Art. 214

III. Avanzament
e diminuziun

¹ Sch'i resulta in avanzament suentar la determinaziun dal bain dal consort e da la consorta, tutga el per in terz a la consorta u a ses ertavels ed il rest al consort u a ses ertavels.

² Sche la facultad matrimoniala vegn diminuida, surpiglian il consort u ses ertavels la diminuziun, nun ch'i vegnia cumprovà che la consorta haja chaschunà quella.

³ Tras in contract matrimonial poi vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament u a la diminuziun.

Terz chapitel: La cuminanza dals bains**Art. 215**

A. Cuminanza
generala dals
bains
I. Facultad
matrimoniala

¹ La cuminanza generala dals bains unescha la facultad e las entradas dal consort e da la consorta en in unic bain cuminaivel; quel appartegna nundivididamain e cumplettamain a tuts dus consorts.

² Ni il consort ni la consorta na po disponer da sia part dal bain cuminaivel.

³ Sch'in consort pretenda ch'ina valor da facultad n'appartegna betg al bain cuminaivel, sto el cumprovar quai.

Art. 216

II. Admini-
straziun e
cumpetenzza
da disponer
I. Admini-
straziun

¹ Il consort administrescha il bain cuminaivel.

² Ils custs da l'administraziun van a quint dal bain cuminaivel.

³ La consorta ha il dretg d'administrar il bain cuminaivel, uschenavant ch'ella è autorisada da represchentar la cuminanza conjugala.

Art. 217

2. Cumpetenzza
da disponer
a. Disposiziun
dal bain
cuminaivel

¹ Per disponer da las valurs da facultad dal bain cuminaivel dovri ina decleraziun dals dus consorts u il consentiment d'in consort als acts da disposiziun da l'auter, nun ch'i sa tractia da l'administraziun ordinaria.

² Terzas personas dastgan dentant premetter quest consentiment, sch'ellas na san betg u na duessan betg savair ch'el manca, u sch'i na sa tracta betg da valurs da facultad che mintgin po enonuscher sco valurs che appartegnan al bain cuminaivel.

Art. 218

b. Refusa
d'iertas

¹ Per refusar iertas dovra in consort durant la lètg il consentiment da l'auter.

² Sche ses consentiment è vegnì refusà, po el recurrer a l'autorità tutelara.

Art. 219

III. Responsa-
bladad

1. Debits
dal consort

Il consort stat bun personalmain e cun il bain cuminaivel:

1. per ils debits da tuts dus consorts d'avant la lètg;
2. per ils debits che resultan tras la represchentanza da la cuminanza conjugala tras la consorta;
3. per tut ils auters debits che vegnan fatgs durant la lètg tras el u – sin donn e cust dal bain cuminaivel – tras la consorta.

Art. 220

2. Debits da
la consorta

a. Da la consorta
e dal bain cumi-
naivel

¹ Ultra dal bain cuminaivel stat la consorta buna personalmain:

1. per ses debits d'avant la lètg;
2. per ils debits ch'ella fa cun il consentiment dal consort u a favur dal consort cun il consentiment da l'autorità tutelara;
3. per ils debits che resultan cun pratitgar regularmain sia profes-
siun u ses mastergn;
4. per ils debits or d'iertas che pervegnan ad ella;
5. per ils debits tras acts illegals.

² Per ils debits ch'ella u che ses consort fa per la chasada cuminaivla stat ella buna, sch'il bain cuminaivel na basta betg.

³ Per ils auters debits dal bain cuminaivel na stat ella betg buna persunalmain.

Art. 221

b. Dals bains
reservads da
la consorta

¹ Durant e suenter la lètg sto la consorta star buna mo cun la valor da ses bains reservads:

1. per ils debits ch'ella fa tras debits dals bains reservads;
2. per ils debits ch'ella fa senza il consentiment dal consort;
3. per ils debits ch'ella fa, surpassond sia cumpetenzza da repres-
chentar la cuminanza conjugala.

² Resalvadas restan las pretensiuns che resultan tras enritgiment nun-
giustificatgà.

Art. 222

3. Execuziun
sfurzada

Durant la cuminanza dals bains sa drizza l'execuziun sfurzada per ils debits, per ils quals il bain cuminaivel stat bun, cunter il consort.

Art. 223

IV. Pretensiuns
d'indemnisaziun
1. En general

1 Sche debits, per ils quals il bain cuminaivel stat bun, vegnan pajads or dal bain cuminaivel, na resultan naginas pretensiuns d'indemnisaziun tranter ils consorts.

2 Sche debits cuminaivels vegnan pajads or dals bains reservads u sche debits dals bains reservads vegnan pajads or dal bain cuminaivel, resulta ina pretensiun d'indemnisaziun che po vegnir fatga valair gia durant la lètg.

Art. 224

2. Bain da
la consorta

1 En il concurs dal consort ed en cas d'ina sequestraziun da valurs da facultad dal bain cuminaivel po la consorta far valair ina pretensiun per ses bain appurtà; per la mesadad da questa pretensiun giauda ella in privilegi tenor la Lescha federala dals 11 d'avrigl 1889⁷⁴⁰ davart scussiun e concurs.

2 La cessiun dal privilegi sco er la renunzia al privilegi a favur da singuls crediturs èn nunvalaivlas.

Art. 225

V. Dissoluziun
da la facultad
matrimoniala
1. Grondezza
da las parts
a. Tenor lescha

1 Sch'in consort mora, va ina mesadad dal bain cuminaivel al consort survivent.

2 L'autra mesadad va als ertavels dal defunct, cun resalva da las pretensiuns dal dretg d'ierta dal survivent.

3 Sch'il consort survivent n'è betg degn d'ertar, na po el pretender en nagin cas dapli or da la cuminanza dals bains che quai ch'el survegniss en cas da divorzi.

Art. 226

b. Tenor contract

1 Empè da la partiziun mez a mez poi vegnir fixada in'autra partiziun en in contract matrimonial.

2 Ils descendents dal consort defunct han dentant en mintga cas il dretg sin in quart da la facultad totala ch'è avant maun il mument da sia mort.

Art. 227

2. Responsa-
bladad dal
survivent

1 Il consort survivent resta persunalmain responsabel per tut ils debits dal bain cuminaivel.

² La consorta surviventa sa deliberescha – refusond sia part da l’ierta – da mintga responsabladad per ils debits dal bain cuminaivel che n’èn betg a medem temp ses debits persunals.

³ Sch’ella surpiglia sia part da l’ierta, è ella responsabla; ella po dentant sa deliberar da questa responsabladad, uschenavant ch’ella po cumprovar ch’ils bains surpigliads na bastan betg per pajar il debit.

Art. 228

3. Imputaziun
dals apports

Tar la partiziun po il consort survivent pretender che las valurs da facultad ch’el ha appurtà vegnian surlaschadas ad el, imputond quellas a sia part.

Art. 229

B. Cuntinuaziun
da la cuminanza
dals bains

I. Premissa

¹ Il consort survivent po cuntinuar la cuminanza dals bains cun ils uffants cuminaivels.

² Sch’ils uffants èn minorens, dovri il consentiment da l’autorità tutelara per quest intent.

³ Sche la cuminanza dals bains vegn cuntinuada, na pon vegnir fatgas valair naginas pretensiuns dal dretg d’ierta, fin che la cuminanza dals bains è terminada.

Art. 230

II. Dimensiun

¹ La cuminanza dals bains cuntinuada cumpiglia – ultra da la facultad matrimoniala vertenta – las entradas e l’acquist dals participads, cun excepziun dals bains reservads.

² Quai che pervegn als uffants u al consort durant questa cuminanza en consequenza da la successiun d’ierta u en in’altra moda gratuita, daventa lur bain reservà, nun che quai saja disponi autramain.

³ L’execuziun sfurzada è limitada tranter ils participads da medema maniera sco tranter ils consorts.

Art. 231

III. Admi-
nistraziun e
represchentanza

¹ Sch’ils uffants èn minorens, ha il consort survivent d’administrar e da represchentar la cuminanza dals bains cuntinuada.

² Sch’els èn maiorens, poi vegnir fixà insatge auter en ina cunvegna.

Art. 232

IV. Schliaziun
1. Tras
decleraziun

¹ Il consort survivent po abolir da tut temp la cuminanza dals bains cuntinuada.

² Ils uffants maiorens pon extrar da tut temp individualmain u cuminaivlamain da la cuminanza.

³ Per uffants minorens po l'autorità tutelara declerar l'extrada.

Art. 233

2. Tenor
la lescha

¹ La cuminanza dals bains cuntinuada vegn abolida tenor la lescha:

1. sch'il consort survivent mora u marida puspè;
2. tras il concurs dal consort survivent u dals uffants.

² Sche mo in dals uffants fa concurs, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.

³ Sch'il bab fa concurs sco er sche valurs da facultad dal bain cuminai-vel vegnan sequestradas, remplazzan ils uffants la mamma defuncta.

Art. 234

3. Tras sentenza

¹ Sch'in creditur ha subi ina perdita en la scussiun sin sequestraziun fatga cunter in dals uffants, po el pretender dal derschader che la cuminanza dals bains vegnia abolida.

² Sche questa aboliziun vegn pretendida dal creditur d'in uffant, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.

Art. 235

4. Tras maridaglia u tras mort d'in uffant

¹ Sch'in uffant marida, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quest uffant.

² Sch'in uffant mora, laschond enavos descendents, pon ils ulteriurs participads pretender l'exclusiun da quests descendents.

³ Sch'in uffant mora, senza laschar enavos descendents, resta sia part tar il bain cuminaivel, cun resalva dals dretgs d'ertavels che na fan betg part da la cuminanza.

Art. 236

5. Moda da parter

¹ Sche la cuminanza dals bains cuntinuada vegn schliada u sch'in uffant vegn exclus, ha la partiziun u l'indemnisaziun lieu tenor la situaziun da la facultad ch'è avant maun quest mument.

² Il consort mantegna las pretensiuns da dretg d'ierta sin las parts che pervegnan als singuls uffants.

³ La liquidaziun na dastga betg vegnir fatga da temp maladattà.

Art. 237

C. Cuminanza dals bains limitada
I. Cun separaziun dals bains

¹ Tras in contract matrimonial pon ils consorts fixar ina cuminanza dals bains limitada, excludend da la cuminanza singulas valurs da facultad u tschertas spezias da bains, sco en spezial las immobiglias.

² Las valurs da facultad exclusas èn suttamessas a las reglas da la separaziun dals bains.

Art. 238

II. Cun uniun dals bains

¹ Tras in contract matrimonial po il bain da la consorta ch'è exclus da la cuminanza vegnir suttamess a las reglas da l'uniun dals bains.

² Ina tala cunvegna vegn presumada, sche la consorta ha surlaschè a consort l'administraziun e l'utilisaziun da questa facultad tras il contract matrimonial.

Art. 239

III. Cuminanza d'acquist
1. Dimensiun

¹ Tras in contract matrimonial po la cuminanza dals bains vegnir limitada a l'acquist.

² Quai ch'è vegnì acquistà durant la lètg, senza quai ch'è vegnì acquistà per remplazzar valurs da facultad appurtadas, furma l'acquist ed è suttamess a las reglas da la cuminanza dals bains.

³ La facultad appurtada dals consorts al cumenzament e durant la lètg è suttamessa a las reglas da l'uniun dals bains.

Art. 240

2. Participaziun a l'avanzament u a la diminuziun

¹ In avanzament ch'è avant maun, cur che la cuminanza vegn abolida, vegn partì mez a mez tranter ils consorts u lur ertavels.

² Ina diminuziun vegn surpigliada dal consort u da ses ertavels, nun ch'i vegnia cumprovà ch'ella è vegnida chaschunada da la consorta.

³ Tras in contract matrimonial poi vegnir fixada in'otra participaziun a l'avanzament u a la diminuziun.

Quart chapitel: La separaziun dals bains

Art. 241

A. Dimensiun

¹ La separaziun dals bains che vegn constituida tenor la lescha u tras ina sentenza giudiziala sa referescha a l'entira facultad da tuts dus consorts.

² Sch'ella vegn constituida tras in contract matrimonial, sa referescha ella a l'entira facultad, nun ch'il contract cuntegna excepziuns spezialas.

Art. 242

B. Proprietad, administraziun ed utilisaziun

¹ Mintga consort mantegna la proprietad vi da sia facultad sco er l'administraziun e l'utilisaziun da tala.

² Sche la consorta ha surdà l'administraziun al consort, vegni presumà ch'el n'haja betg da dar quint ad ella durant la lètg e ch'el dastgia utilisar las entradas or da la facultad transferida sco contribuziun per las grevezzas matrimonialas.

³ La consorta na po betg renunziar valaivlamain a ses dretg da puspè surpigliar da tut temp l'administraziun.

Art. 243

C. Respon-
sabilità
I. En general

¹ Il consort stat bun personalmain per ses debits d'avant la lètg sco er per ils debits che vegnan fatgs durant la lètg dad el ubain da la consorta, represchentond ella la cuminanza conjugala.

² La consorta stat buna personalmain per ses debits d'avant la lètg sco er per ses debits che resultan durant la lètg.

³ Per ils debits che vegnan fatgs dal consort u da la consorta per la chasada cuminaivla stat la consorta buna en cas d'insolvenza dal consort.

Art. 244

II. Concurs
dal consort
e sequestraziun

¹ En il concurs dal consort ed en cas da sequestraziun da valurs da facultad dal consort n'ha la consorta nagin privilegi, er betg sch'ella ha surdà al consort l'administraziun da sia facultad.

² Resalvadas restan las disposiziuns davart la taglia matrimoniala.

Art. 245

D. Entradas
ed acquist

Las entradas e l'acquist appartegnan a quel consort che las ha procurà tras sia facultad u tras sia lavur.

Art. 246

E. Purtar
las grevezzas
matrimonialas

¹ Il consort po pretender che la consorta al prestia ina contribuziun adequata per purtar las grevezzas matrimonialas.

² Sch'ils consorts n'arivan betg da sa convegnir davart l'autezza da la contribuziun, vegn quella fixada da l'autorità cumpetenta sin giasch dad in dad els.

³ Il consort na sto betg indemnisar las prestaziuns da la consorta.

Art. 247

F. Taglia
matrimoniala

¹ Il contract matrimonial po fixar ina summa dal bain da la consorta, che la consorta attribuescha sco taglia matrimoniala al consort per purtar las grevezzas matrimonialas.

² Quai che la consorta surlascha da tala maniera al consort, è sutta-mess a las reglas da l'uniun dals bains, nun che quai saja vegni reglâ autramain.

Tschintgavel chapitel: Il register dals bains matrimonials

Art. 248

A. Vigur legala

¹ Ils contracts matrimonials e las disposiziuns giudizialas che concernan il dretg dals bains sco er ils acts giuridics tranter consorts concernent il bain appartû da la consorta u il bain cuminaivel, ston vegnir inscrits en il register dals bains matrimonials e vegnir publicgads, per ch'i entrian en vigur vers terzas persunas.

² Ils ertavels dal consort defunct na vegnan betg considerads sco terzas persunas.

Art. 249

B. Inscriziun
I. Object

¹ Inscrittass vegnan las disposiziuns che duain avair in effect vers terzas persunas.

² L'inscripziun vegn fatga sin giavisch d'in dals consorts, nun che la lescha disponia autramain u ch'il contract matrimonial n'excludia betg expressivamain l'inscripziun.

Art. 250

II. Lieu

¹ L'inscripziun vegn fatga en il register dal domicil dal consort.

² Sch'il consort transferescha ses domicil en in auter district da register, sto l'inscripziun vegnir fatga entaifer 3 mais er al nov domicil.

³ L'inscripziun en il register dal domicil anteriur perda ses effect giuridic suenter 3 mais, quintâ a partir da la midada dal domicil.

Art. 251

C. Gestium
dal register

¹ Il register dals bains matrimonials vegn manâ da l'uffizi dal register da commerzi, nun ch'ils chantuns designeschian districts spezials e manaders dal register spezials.

² Mintgin ha il dretg da prender invista dal register dals bains matrimonials u da pretender extracts.

³ La publicaziun dals contracts matrimonials sto mo inditgar, tge urden dals bains ch'ils consorts han tscherni.

Cuntegn

Cudesch civil svizzer

Introducziun

A. Applicaziun dal dretg	Art. 1
B. Cuntegn dal dretg civil	
I. Agir en buna fai	Art. 2
II. Buna fai	Art. 3
III. Apprezziar dal derschader	Art. 4
C. Dretg federal e dretg chantunal	
I. Dretg civil chantunal ed isanza locala	Art. 5
II. Dretg public dals chantuns	Art. 6
D. Disposiziuns generalas dal Dretg d'obligaziuns	Art. 7
E. Cumprova	
I. Chargia da cumprova	Art. 8
II. Cumprova cun documents publics	Art. 9
<i>Aboli</i>	Art. 10

Emprima part: Il dretg da personas

Emprim titel: Las personas natiralas

Emprim chapitel: Il dretg da la personalitad

A. Personalitad en general	
I. Giudiment dals dretgs civils	Art. 11
II. Abilitad d'agir	
1. Cuntegn	Art. 12
2. Premissas	
a. En general	Art. 13
b. Maiorenitad	Art. 14
c. ...	Art. 15
d. Abilitad da giuditgar	Art. 16
III. Inabilitad d'agir	
1. En general	Art. 17
2. Mancanza da l'abilitad da giuditgar	Art. 18
3. Personas ablas da giuditgar, ma inablas d'agir	
a. Princip	Art. 19
b. Consentiment dal represchentant legal	Art. 19a
c. Mancanza dal consentiment	Art. 19b

4. Dretgs persunals inalienabels	Art. 19c
III ^{bis} . Restricziun da l'abilitad d'agir	Art. 19d
IV. Parentella e quinanza	
1. Parentella	Art. 20
2. Quinanza	Art. 21
V. Lieu d'origin e domicil	
1. Lieu d'origin	Art. 22
2. Domicil	
a. Noziun	Art. 23
b. Midada da domicil u da dimora	Art. 24
c. Domicil da persunas minorennas	Art. 25
d. Domicil da persunas maiorennas sut curatella cumplessiva	Art. 26
B. Protecziun da la personalitad	
I. Cunter obligaziuns excessivas	Art. 27
II. Cunter violaziuns	
1. Princip	Art. 28
2. Plant	
a. En general	Art. 28a
b. Violenza, smanatschas u persecuziuns	Art. 28b
3. ...	
<i>Aboli</i>	Art. 28c–28f
4. Dretg da replica	
a. Princip	Art. 28g
b. Furma e cuntegn	Art. 28h
c. Procedura	Art. 28i
d. Publicaziun	Art. 28k
e. Appellaziun al derschader	Art. 28l
III. Dretg dal num	
1. Protecziun dal num	Art. 29
2. Midada dal num	
a. En general	Art. 30
b. En cas da mort d'in consort	Art. 30a
C. Cumenzament e fin da la personalitad	
I. Naschientscha e mort	Art. 31
II. Cumprova	
1. Chargia da cumprova	Art. 32

2. Meds da cumprova	
a. En general	Art. 33
b. Indizis da mort	Art. 34
III. Decleraziun da spariziun	
1. En general	Art. 35
2. Procedura	Art. 36
3. Scadenza da la dumonda	Art. 37
4. Effect	Art. 38

Segund chapitel: La documentaziun dal stadi civil d'ina persuna

A. Register	
I. En general	Art. 39
II. Obligaziun d'annunzia	Art. 40
III. Cumprova d'indicaziuns nundispitaivlas	Art. 41
IV. Repassada	
1. Tras il derschader	Art. 42
2. Tras las autoritads da stadi civil	Art. 43
V. Protecziun da datas e communicaziun da datas	Art. 43a
B. Organisaziun	
I. Autoritads da stadi civil	
1. Funcziunaris da stadi civil	Art. 44
2. Autoritads da surveglianza	Art. 45
Ia. Banca centrala da datas	Art. 45a
II. Responsabladad	Art. 46
III. Mesiras disciplinaras	Art. 47
C. Disposiziuns executivas	
I. Dretg federal	Art. 48
II. Dretg chantunal	Art. 49
	Art. 50 e 51

Segund titel: Las personas giuridicas

Emprim chapitel: Disposiziuns generalas

A. Persunalitad	Art. 52
B. Giudiment dals dretgs civils	Art. 53
C. Abilitad d'agir	
I. Premissa	Art. 54
II. Moda	Art. 55

D. Sedia	Art. 56
E. Dissoluziun	
I. Utilisaziun da la facultad	Art. 57
II. Liquidaziun	Art. 58
F. Resalva dal dretg public sco er dal dretg da societads e d'associaziuns	Art. 59
Segund chapitel: Las uniuns	
A. Fundaziun	
I. Organisaziun corporativa	Art. 60
II. Inscriptiun en il register da commerzi	Art. 61
III. Uniuns senza persunalitad	Art. 62
IV. Relaziun tranter statuts e lescha	Art. 63
B. Organisaziun	
I. Radunanza generala	
1. Impurtanza e convocaziun	Art. 64
2. Cumpetenzza	Art. 65
3. Conclus da l'uniun	
a. Furma	Art. 66
b. Dretg da votar e maioritad	Art. 67
c. Exclusiun dal dretg da votar	Art. 68
II. Suprastanza	
1. Dretgs ed obligaziuns en general	Art. 69
2. Contabilitad	Art. 69a
III. Post da revisiun	Art. 69b
IV. Mancanzas en l'organisaziun	Art. 69c
C. Commembranza	
I. Entrada ed extrada	Art. 70
II. Contribuziuns	Art. 71
III. Exclusiun	Art. 72
IV. Effects da l'extrada e da l'exclusiun	Art. 73
V. Protecziun da l'intent da l'uniun	Art. 74
VI. Protecziun dals dretgs dals commembers	Art. 75
C ^{bis} . Responsabladad	Art. 75a
D. Dissoluziun	
I. Modas	
1. Conclus da l'uniun	Art. 76
2. Tenor la lescha	Art. 77

3. Tras sentenza	Art. 78
II. Extincziun da l'inscripziun en il register	Art. 79
Terz chapitel: Las fundaziuns	
A. Constituziun	
I. En general	Art. 80
II. Furma	Art. 81
III. Contestaziun	Art. 82
B. Organisaziun	
I. En general	Art. 83
II. Contabilitad	Art. 83a
III. Post da revisiun	
1. Obligaziun da revisiun e dretg applitgabel	Art. 83b
2. Relaziun tar l'autoridad da surveglianza	Art. 83c
IV. Mancanzas en l'organisaziun	Art. 83d
C. Surveglianza	
C ^{bis} . Mesiras en cas da surdebitaziun e d'insolvenza	Art. 84a
	Art. 84b
D. Transfarmaziun	
I. Midada da l'organisaziun	Art. 85
II. Midada da l'intent	
1. Sin dumonda da l'autoridad da surveglianza u da l'organ suprem da la fundaziun	Art. 86
2. Sin dumonda dal fundatur u sin basa da sia disposiziun per causa da mort	Art. 86a
III. Midadas minimalas dal document da fundaziun	Art. 86b
E. Fundaziuns da famiglia e fundaziuns ecclesiasticas	
	Art. 87
F. Dissoluziun ed extincziun en il register	
I. Dissoluziun tras l'autoridad competenta	Art. 88
II. Dretg da far propostas da purtar plant, extincziun en il register	Art. 89
G. Fundaziuns per il provediment dal personal	Art. 89a
Segund titel^{bis}: Las facultads collectadas	
A. Administraziun mancanta	Art. 89b
B. Cumpetenzza	Art. 89c

Segunda part: Il dretg da famiglia

Emprima partizun: Il dretg matrimonial

Terz titel: La maridaglia

Emprim chapitel: Il spusalizi

A. Empermischun da lètg	Art. 90
B. Schliaziun dal spusalizi	
I. Regals	Art. 91
II. Contribuziuns	Art. 92
III. Surannaziun	Art. 93

Segund chapitel: Las premissas per la lètg

A. Abilitad da maridar	Art. 94
B. Impediments per la lètg	
I. Parentella	Art. 95
II. Lètg precedentata	Art. 96

Terz chapitel: Publicaziun e celebraziun da la maridaglia

A. Principis	Art. 97
A ^{bis} . Guntgida dal dretg da persunas estras	Art. 97a
B. Procedura da preparaziun	
I. Dumonda	Art. 98
II. Realisaziun e terminaziun da la procedura da preparaziun	Art. 99
III. Termis	Art. 100
C. Maridaglia	
I. Lieu	Art. 101
II. Furma	Art. 102
D. Disposiziuns executivas	Art. 103

Quart chapitel: La nunvalaivladad da la lètg

A. Princip	Art. 104
B. Nunvalaivladad illimitada	
I. Motivs	Art. 105
II. Plant	Art. 106
C. Nunvalaivladad limitada	
I. Motivs	Art. 107
II. Plant	Art. 108

D. Consequenzas da la sentenza Art. 109

Aboli Art. 110

Quart titel: Il divorzi e la separaziun da la lètg

Emprim chapitel: Las premissas per il divorzi

A. Divorzi sin dumonda cuminaivla

I. Cunvegna cumpletta Art. 111

II. Cunvegna parziala Art. 112

Aboli Art. 113

B. Divorzi sin basa d'in plant d'in consort

I. Suenter avair vivi separadamain Art. 114

II. Insupportabladad Art. 115

Aboli Art. 116

Segund chapitel: La separaziun da la lètg

A. Premissas e procedura Art. 117

B. Consequenzas da la separaziun Art. 118

Terz chapitel: Las consequenzas dal divorzi

A. Num Art. 119

B. Dretg dals bains matrimonials e dretg d'ierta Art. 120

C. Abitaziun da la famiglia Art. 121

D. Prevenziun professiunala

I. Princip Art. 122

II. Cumpensaziun en cas da prestaziuns d'extrada Art. 123

III. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad avant la vegliadetgna reglamentarica da renta Art. 124

IV. Cumpensaziun en cas da rentas d'invaliditad suenter la vegliadetgna reglamentarica da renta ed en cas da rentas da vegliadetgna Art. 124a

V. Excepziuns Art. 124b

VI. Scuntrada da pretensiuns reciprocas Art. 124c

VII. Insupportabladad Art. 124d

VIII. Nunpussaivladad Art. 124e

E. Mantegniment suenter il divorzi

I. Premissas Art. 125

II. Modalitads da la contribuziun da mantegniment Art. 126

III. Renta

1. Disposiziuns spezialas Art. 127

2. Adattaziun a la chareschia	Art. 128
3. Midada tras sentenza	Art. 129
4. Extincziun tras lescha	Art. 130
IV. Execuziun	
1. Agid d'incasso	Art. 131
2. Pajaments anticipads	Art. 131a
3. Avis als debiturs e garanzia	Art. 132
F. Uffants	
I. Dretgs ed obligaziuns dals geniturs	Art. 133
II. Midada da las relaziuns	Art. 134
<i>Aboli</i>	Art. 135–158

Tschintgavel titel: Ils effects generals da la lèt

A. Cuminanza conjugala; dretgs ed obligaziuns dals consorts	Art. 159
B. Num	Art. 160
C. Dretg da burgais	Art. 161
D. Abitaziun conjugala	Art. 162
E. Mantegniment da la famiglia	
I. En general	Art. 163
II. Import a libra disposiziun	Art. 164
III. Contribuziuns extraordinarias d'in consort	Art. 165
F. Represchentanza da la cuminanza conjugala	Art. 166
G. Professiun ed interpresa dals consorts	Art. 167
H. Acts giuridics dals consorts	
I. En general	Art. 168
II. Abitaziun da la famiglia	Art. 169
J. Obligaziun da dar infurmaziuns	Art. 170
K. Protecziun da la cuminanza conjugala	
I. Posts da cussegliaziun	Art. 171
II. Mesiras giudizialas	
1. En general	Art. 172
2. Durant la vita cuminaivla	
a. Prestaziuns en daners	Art. 173
b. Retratga da l'autorisaziun da represchentanza	Art. 174
3. Schliaziun da la chasada cuminaivla	
a. Motivs	Art. 175

b. Regulaziun da la vita separada	Art. 176
4. Execuziun	
a. Agid d'incasso e pajaments anticipads	Art. 176a
b. Avis als debiturs	Art. 177
5. Restricziuns da l'autorisaziun da disponer	Art. 178
6. Midada da las relaziuns	Art. 179
	Art. 180

Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts

Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

A. Urden ordinari dals bains	Art. 181
B. Contract matrimonial	
I. Cuntegn dal contract	Art. 182
II. Abilitad da far in contract	Art. 183
III. Furma dal contract	Art. 184
C. Urden extraordinari dals bains	
I. Sin dumonda d'in consort	
1. Ordinaziun	Art. 185
2. ...	Art. 186
3. Aboliziun	Art. 187
II. En cas da concurs e da sequestraziun	
1. Concurs	Art. 188
2. Sequestraziun	
a. Ordinaziun	Art. 189
b. Dumonda	Art. 190
3. Aboliziun	Art. 191
III. Liquidaziun dals bains matrimonials	Art. 192
D. Protecziun dals crediturs	Art. 193
E. ...	Art. 194
F. Administraziun da la facultad d'in consort tras l'auter	Art. 195
G. Inventari	Art. 195a

Segund chapitel: L'urden ordinari dals bains da la participaziun als acquists

A. Relaziuns da proprietad	
I. Cumposiziun	Art. 196

II. Acquists	Art. 197
III. Bains propriis	
1. Tenor lescha	Art. 198
2. Tenor contract matrimonial	Art. 199
IV. Cumprova	Art. 200
B. Administraziun, giudida e disposiziun	Art. 201
C. Responsabladad vers terzas personas	Art. 202
D. Debits tranter consorts	Art. 203
E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun	
I. Mument da la schliaziun	Art. 204
II. Prender enavos valurs da facultad e regulaziun dals debits	
1. En general	Art. 205
2. Part da la plivalur dal consort	Art. 206
III. Calculaziun da l'avanzament da mintga consort	
1. Liquidaziun da l'acquist e dals bains propriis	Art. 207
2. Attribuziun als acquists	Art. 208
3. Cumpensaziuns tranter acquist e bains propriis	Art. 209
4. Avanzament	Art. 210
IV. Taxaziun	
1. Valur commerziala	Art. 211
2. Valur da rendita	
a. En general	Art. 212
b. Circumstanzas spezialas	Art. 213
3. Mument decisiv	Art. 214
V. Participaziun a l'avanzament	
1. Tenor lescha	Art. 215
2. Tenor contract	
a. En general	Art. 216
b. En cas da divorzi, da separaziun, d'ina decleraziun da nunvalaivladad da la lètq u d'ina separaziun giudiziala dals bains	Art. 217
VI. Pajament da la pretensiun da participaziun e da la part da la plivalur	
1. Suspensiun dal pajament	Art. 218
2. Abitaziun e rauba da chasa	Art. 219
3. Plant cunter terzas personas	Art. 220

Terz chapitel: La cuminanza dals bains**A. Relaziuns da proprietad**

I. Cumposiziun	Art. 221
II. Bains cuminaivels	
1. Cuminanza generala	Art. 222
2. Cuminanza limitada dals bains	
a. Cuminanza d'acquist	Art. 223
b. Autras cuminanzeas dals bains	Art. 224
III. Bains propriis	Art. 225
IV. Cumprova	Art. 226

B. Administraziun e disposiziun

I. Bains cuminaivels	
1. Administraziun ordinaria	Art. 227
2. Administraziun extraordinaria	Art. 228
3. Professiun u interpresa da la cuminanza	Art. 229
4. Refusa ed acceptaziun dad iertas	Art. 230
5. Responsablada e custs administrativs	Art. 231
II. Bains propriis	Art. 232

C. Responsablada vers terzas persunas

I. Debits integrals	Art. 233
II. Agens debits	Art. 234

D. Debits tranter consorts Art. 235**E. Schliaziun da l'urden dals bains e liquidaziun**

I. Mument da la schliaziun	Art. 236
II. Attribuziun als bains propriis	Art. 237
III. Cumpensaziuns tranter bains cuminaivels e bains propriis	Art. 238
IV. Part da la plivalur	Art. 239
V. Determinaziun da la valur	Art. 240

VI. Partiziun

1. En cas da mort u en cas da cunvegna d'in auter urden dals bains	Art. 241
2. En ils auters cas	Art. 242

VII. Realisaziun da la partiziun

1. Bains propriis	Art. 243
2. Abitaziun e rauba da chasa	Art. 244
3. Autras valurs da facultad	Art. 245
4. Autras prescripziuns da partiziun	Art. 246

Quart chapitel: La separaziun dals bains

A. Administraziun, giudida e disposiziun	
I. En general	Art. 247
II. Cumprova	Art. 248
B. Responsabladad vers terzas persunas	Art. 249
C. Debits tranter consorts	Art. 250
D. Attribuziun en cas da cumproprietad	Art. 251

Segunda partiziun: La parentella**Settavel titel: Davart il stabilir la relaziun da figlialanza****Emprim chapitel: Disposiziuns generalas**

A. Cumenzament da la relaziun da figlialanza en general	Art. 252
B. ...	Art. 253
<i>Aboli</i>	Art. 254

Segund chapitel: La paternitad dal consort

A. Presumziun	Art. 255
B. Contestaziun	
I. Dretg da purtar plant	Art. 256
II. Motiv dal plant	
1. Schendrada durant la lètg	Art. 256a
2. Schendrada avant la lètg u durant la schliaziun da la chasada cuminaivla	Art. 256b
III. Termin per purtar plant	Art. 256c
C. Coincidenza da duas presumziuns	Art. 257
D. Plant dals geniturs	Art. 258
E. Maridaglia dals geniturs	Art. 259

Terz chapitel: Renconuschientscha e sentenza da paternitad

A. Renconuschientscha	
I. Cundiziuns e furma	Art. 260
II. Contestaziun	
1. Dretg da purtar plant	Art. 260a
2. Motiv dal plant	Art. 260b
3. Termin per purtar plant	Art. 260c

B. Plant da paternitad	
I. Dretg da purtar plant	Art. 261
II. Presumziun	Art. 262
III. Termin per purtar plant	Art. 263

Quart chapitel: L'adopziun

A. Adopziun da persunas minorennas	
I. Premissas generalas	Art. 264
II. Adopziun cuminaivla	Art. 264a
III. Adopziun tras ina persuna suletta	Art. 264b
IV. Adopziun dal figliaster	Art. 264c
V. Differenza da vegliadetgna	Art. 264d
VI. Consentiment da l'uffant e da l'autoritad per la proteenziun d'uffants	Art. 265
VII. Consentiment dals geniturs	
1. Furma	Art. 265a
2. Termin	Art. 265b
3. Desister dal consentiment	
a. Premissas	Art. 265c
b. Decisiun	Art. 265d
B. Adopziun da persunas maiorennas	Art. 266
C. Effect	
I. En general	Art. 267
II. Num	Art. 267a
III. Dretg da burgais	Art. 267b
D. Procedura	
I. En general	Art. 268
II. Examinaziun	Art. 268a
III. Audiziun da l'uffant	Art. 268a ^{bis}
IV. Represchantanza da l'uffant	Art. 268a ^{ter}
V. Consideraziun da l'opiniun da confamigliars	Art. 268a ^{quater}
D ^{bis} . Secret d'adopziun	Art. 268b
D ^{ter} . Infurmaziun davart l'adopziun, davart ils geniturs biologics e davart lur descendents	Art. 268c
D ^{quater} . Post d'infurmaziun chantunal e servetschs da retschertga	Art. 268d
D ^{quinquies} . Relaziuns persunalas cun ils geniturs biologics	Art. 268e

E. Contestaziun	
I. Motivs	
1. Mancanza dal consentiment	Art. 269
2. Autras mancanzas	Art. 269a
II. Termin per purtar plant	Art. 269b
F. Intermediaziun d'uffants adoptivs	Art. 269c

**Otgavel titel: Ils effects da la relaziun da
figlialanza**

**Emprim chapitel: La cuminanza dals geniturs e
dals uffants**

A. Num	
I. Uffant da geniturs maridads	Art. 270
II. Uffant da geniturs betg maridads	Art. 270a
III. Consentiment da l'uffant	Art. 270b
B. Dretg da burgais	Art. 271
C. Obligaziuns vicendaivlas	Art. 272
D. Relaziuns persunalas	
I. Geniturs ed uffants	
1. Princip	Art. 273
2. Limits	Art. 274
II. Terzas persunas	Art. 274a
III. Cumpetenzza	Art. 275
E. Infurmaziun e scleriment	Art. 275a

**Segund chapitel: L'obligaziun da mantegniment
dals geniturs**

A. En general	
I. Object e dimensiun	Art. 276
II. Precedenza da l'obligaziun da mantegniment envers in uffant minorenn	Art. 276a
B. Durada	Art. 277
C. Geniturs maridads	Art. 278
D. Plant	
I. Dretg da purtar plant	Art. 279
II. e III.	
<i>Aboli</i>	Art. 280–284

IV. Fixaziun da la contribuziun da mantegniment	
1. Contribuziun dals geniturs	Art. 285
2. Autras prestaziuns destinadas al mantegniment da l'uffant	Art. 285a
V. Midada da las relaziuns	
1. En general	Art. 286
2. Cas da mancanza	Art. 286a
E. Contracts davart l'obligaziun da mantegniment	
I. Prestaziuns periodicas	Art. 287
II. Cuntegn dal contract da mantegniment	Art. 287a
III. Indemnisaziun en daners	Art. 288
F. Adempliment	
I. Creditur	Art. 289
II. Execuziun	
1. Agid d'incasso	Art. 290
2. Avis als debiturs	Art. 291
III. Garanzia	Art. 292
G. Dretg public	Art. 293
H. Geniturs da tgira	Art. 294
J. Dretgs da la mamma betg maridada	Art. 295
Terz chapitel: La tgira geniturala	
A. Principis	Art. 296
A ^{bis} . Mort d'in genitur	Art. 297
A ^{ter} . Divorzi ed autras proceduras matrimonialas	Art. 298
A ^{quater} . Renconuschientscha e sentenza da paternitad	
I. Decleraziun cuminaivla dals geniturs	Art. 298a
II. Decisiun da l'autoritad per la protecciun d'uffants	Art. 298b
III. Plant da paternitad	Art. 298c
IV. Midada da las relaziuns	Art. 298d
A ^{quinques} . Midada da las relaziuns suenter l'adopziun da figliasters en communitads da vita facticas	Art. 298e
A ^{sexies} . Madrastra u padraster	Art. 299
A ^{septies} . Geniturs da tgira	Art. 300
B. Cuntegn	
I. En general	Art. 301
II. Determinaziun dal lieu da dimora	Art. 301a

III. Educaziun	Art. 302
IV. Educaziun religiosa	Art. 303
V. Represchentanza	
1. Vers terzas persunas	
a. En general	Art. 304
b. Posiziun giuridica da l'uffant	Art. 305
2. Entaifer la cuminanza famigliara	Art. 306
C. Protecziun dals uffants	
I. Mesiras adattadas	Art. 307
II. Curatella	Art. 308
<i>Aboli</i>	Art. 309
III. Aboliziun dal dretg da decider davart il lieu da dimora	Art. 310
IV. Retratga da la tgira genituriala	
1. D'uffizi	Art. 311
2. Cun il consentiment dals geniturs	Art. 312
V. Midada da las relaziuns	Art. 313
VI. Procedura	
1. En general	Art. 314
2. Audiziun da l'uffant	Art. 314a
3. Represchentanza da l'uffant	Art. 314a ^{bis}
4. Plazzament en in institut serrà u en ina clinica psichiatrica	Art. 314b
VII. Cumpetenzza	
1. En general	Art. 315
2. En proceduras da dretg matrimonial	
a. Cumpetenzza dal derschader	Art. 315a
b. Midadas d'ordinaziuns giudizialas	Art. 315b
VIII. Surveglianza dals uffants confidads	Art. 316
IX. Collavuraziun en la protecziun da la giuventetgna	Art. 317
Quart chapitel: La facultad da l'uffant	
A. Administraziun	Art. 318
B. Utilisaziun dals retgavs	Art. 319
C. Consumaziun parziala da la facultad da l'uffant	Art. 320
D. Facultad libra da l'uffant	
I. Donaziuns	Art. 321
II. Part obligatoria	Art. 322
III. Acquist tras la lavur, facultad commerciala	Art. 323

E. Protecziun da la facultad da l'uffant

I. Mesiras adattadas Art. 324

II. Retratga da l'administraziun Art. 325

F. Fin da l'administraziun

I. Restituziun Art. 326

II. Responsabladad Art. 327

Tschintgavel chapitel: Persunas minorennas sut avugadia

A. Princip Art. 327a

B. Posiziun giuridica

I. Da l'uffant Art. 327b

II. Da l'avugà Art. 327c

Novavel titel: Davart la famiglia**Emprim chapitel: L'obligaziun da sustegn**

A. Persunas che han in'obligaziun da sustegn Art. 328

B. Dimensiun e far valair il sustegn Art. 329

C. Mantegniment d'uffants chattads Art. 330

Segund chapitel: L'autoridad da chasa

A. Premissa Art. 331

B. Effect

I. Urden da chasa e provediment Art. 332

II. Responsabladad Art. 333

III. Pretensiun dals uffants e dals biadis

1. Premissas Art. 334

2. Far valair il dretg Art. 334bis**Terz chapitel: La facultad da famiglia**

A. Fundaziuns da famiglia Art. 335

B. Indivisiuns**I. Constituziun**

1. Cundiziuns Art. 336

2. Furma Art. 337

II. Durada Art. 338

III. Effect

1. Spezia d'indivisiun Art. 339

2. Direcziun e represchentanza	
a. En general	Art. 340
b. Cumpetenzza dal parsura	Art. 341
3. Bains cuminaivels e facultad persunala	Art. 342
IV. Dissoluziun	
1. Motivs	Art. 343
2. Desditga, insolvenza, maridaglia	Art. 344
3. Mort d'in commember	Art. 345
4. Moda da parter	Art. 346
V. Indivisiun cun participaziun al gudogn	
1. Cuntegn	Art. 347
2. Motivs spezial da dissoluziun	Art. 348
<i>Aboli</i>	Art. 349–359

Terza partiziun: La protecziun da creschids

Dieschavel titel: L'atgna prevenziun e mesiras tenor la lescha

Emprim chapitel: L'atgna prevenziun

Emprim sutchapitel: Il mandat preventiv

A. Princip	Art. 360
B. Constituziun e revocaziun	
I. Constituziun	Art. 361
II. Revocaziun	Art. 362
C. Constataziun da la valaivladad ed acceptaziun	Art. 363
D. Interpretaziun e cumplettaziun	Art. 364
E. Adempliment	Art. 365
F. Indemnisaziun e spesas	Art. 366
G. Desditga	Art. 367
H. Intervenziun da l'autoridad per la protecziun da creschids	Art. 368
I. Recuperaziun da l'abilitad da giuditgar	Art. 369

Segund sutchapitel: La disposiziun dal pazient

A. Princip	Art. 370
B. Constituziun e revocaziun	Art. 371
C. Cumenzament da l'inabilitad da giuditgar	Art. 372

D. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids	Art. 373
Segund chapitel: Mesiras tenor la lescha per persunas inablas da giuditgar	
Emprim sutchapitel: Represchentanza tras il consort u tras il partenari registrà	
A. Premissas e dimensiun dal dretg da represchentanza	Art. 374
B. Execuziun dal dretg da represchentanza	Art. 375
C. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids	Art. 376
Segund sutchapitel: Represchentanza en cas da mesiras medicalas	
A. Plan da tractament	Art. 377
B. Persuna cun dretg da represchentanza	Art. 378
C. Cas urgents	Art. 379
D. Tractament d'in disturbi psichic	Art. 380
E. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids	Art. 381
Terz sutchapitel: Segiurn en instituts da dimora u da tgira	
A. Contract d'assistenza	Art. 382
B. Restricziun da la libertad da sa mover	
I. Premissas	Art. 383
II. Protocollaziun ed infurmaziun	Art. 384
III. Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids	Art. 385
C. Protecziun da la personalitad	Art. 386
D. Survegianza dals instituts da dimora e da tgira	Art. 387
Indeschavel titel: Las mesiras uffizialas	
Emprim chapitel: Principis generals	
A. Intent	Art. 388
B. Subsidiarità e commensurabilitad	Art. 389

Segund chapitel: La curatella**Emprim sutchapitel: Disposiziuns generalas**

A. Premissas	Art. 390
B. Champs d'incumbensa	Art. 391
C. Renunzia ad ina curatella	Art. 392

Segund sutchapitel: Ils geners da curatella

A. Curatella accumpagnada	Art. 393
B. Curatella da represchentanza	
I. En general	Art. 394
II. Administraziun da facultad	Art. 395
C. Curatella participativa	Art. 396
D. Cumbinaziun da curatellas	Art. 397
E. Curatella cumplessiva	Art. 398

Terz sutchapitel: Fin da la curatella

Art. 399

Quart sutchapitel: Il procuratur

A. Nominaziun	
I. Premissas generalas	Art. 400
II. Giavischs da la persuna pertutgada u da persunas da sia confidenza	Art. 401
III. Surdada da l'uffizi a pliras persunas	Art. 402
B. Impediment e collisiun d'interess	Art. 403
C. Indemnisaziun e spesas	Art. 404

Tschintgavel sutchapitel: L'administraziun da la curatella

A. Surpigliada da l'uffizi	Art. 405
B. Relaziun cun la persuna pertutgada	Art. 406
C. Agen agir da la persuna pertutgada	Art. 407
D. Administraziun da la facultad	
I. Incumbensas	Art. 408
II. Imports a libra disposiziun	Art. 409
III. Quint	Art. 410
E. Rapport	Art. 411
F. Affars particulars	Art. 412

G. Duair da diligenza ed obligaziun da discreziun	Art. 413
H. Midada da las relaziuns	Art. 414
Sisavel sutchapitel: La cooperaziun da l'autorità per la protecziun da creschids	
A. Revisiun dal quint ed examinaziun dal rapport	Art. 415
B. Affars che dovràn in consentiment	
I. Tenor la lescha	Art. 416
II. Sin prescripziun	Art. 417
III. Mancanza dal consentiment	Art. 418
Setavel sutchapitel: Intervenziun da l'autorità per la protecziun da creschids	
	Art. 419
Otgavel sutchapitel: Disposiziuns spezialas per confamigliars	
	Art. 420
Novavel sutchapitel: La fin da l'uffizi da procuratur	
A. Tenor la lescha	Art. 421
B. Relaschada	
I. Sin dumonda dal procuratur	Art. 422
II. Ulteriurs cas	Art. 423
C. Cuntinuaziun dals affars	Art. 424
D. Rapport final e quint final	Art. 425
Terz chapitel: Il piazzament per motivs da provediment	
A. Las mesiras	
I. Piazzament per il tractament u per l'assistenza	Art. 426
II. Retenziun da personas entradas voluntarmain	Art. 427
B. Cumpetenzza per il piazzament e per la relaschada	
I. Autorità per la protecziun da creschids	Art. 428
II. Medis	
1. Cumpetenzza	Art. 429
2. Procedura	Art. 430
C. Examinaziun periodica	Art. 431
D. Persuna da confidenza	Art. 432

E. Mesiras medicalas en cas d'in disturbi psichic	
I. Plan da tractament	Art. 433
II. Tractament senza consentiment	Art. 434
III. Cas d'urgenza	Art. 435
IV. Discurs d'extrada	Art. 436
V. Dretg chantunal	Art. 437
F. Mesiras per restrenscher la libertad da sa mover	Art. 438
G. Appellaziun a la dretgira	Art. 439

Dudeschavel titel: Organisaziun

Emprim chapitel: Autoritads e cumpetenzza locala

A. Autoritad per la protecziun da creschids	Art. 440
B. Autoritad da surveglianza	Art. 441
C. Cumpetenzza locala	Art. 442

Segund chapitel: Procedura

Emprim sutchapitel: Davant l'autoritad per la protecziun da creschids

A. Dretgs ed obligaziuns d'annunzia	Art. 443
B. Examinaziun da la cumpetenzza	Art. 444
C. Mesiras preventivas	Art. 445
D. Princips da procedura	Art. 446
E. Audiziun	Art. 447
F. Obligaziun da cooperar ed agid uffizial	Art. 448
G. Expertisa en in institut	Art. 449
H. Ordinaziun d'ina represchentanza	Art. 449a
I. Invista da las actas	Art. 449b
J. Obligaziun d'annunzia	Art. 449c

Segund sutchapitel: Davant l'istanza giudiziala da recurs

A. Object dal recurs e cumpetenzza da far recurs	Art. 450
B. Motivs da recurs	Art. 450a
C. Termin da recurs	Art. 450b
D. Effect suspensiv	Art. 450c

E. Consultaziun da l'istanza precedenta e reponderaziun	Art. 450d
F. Disposiziuns spezialas en cas d'in piazzament per motivs da provediment	Art. 450e
Terz sutchapitel: Disposiziun cuminaivla	
	Art. 450f
Quart sutchapitel: Execuziun	
	Art. 450g
Terz chapitel: Relaziun cun terzas personas ed obligaziun da collavurar	
A. Obligaziun da discreziun ed infurmaziun	Art. 451
B. Effect da las mesiras envers terzas personas	Art. 452
C. Obligaziun da collavurar	Art. 453
Quart chapitel: Responsabladad	
A. Princip	Art. 454
B. Surannaziun	Art. 455
C. Responsabladad tenor il dretg da mandat	Art. 456
Terza part: Il dretg d'ierta	
Emprima partiziun: Ils ertavels	
Tredeschavel titel: Ils ertavels legals	
A. Ertavels parents	
I. Descendents	Art. 457
II. Tschep dals geniturs	Art. 458
III. Tschep dals tats	Art. 459
IV. Ultims ertavels	Art. 460
	Art. 461
B. Consort survivent e partenari registrà survivent	Art. 462
<i>Aboli</i>	Art. 463–464
C. ...	Art. 465
D. Chantun e vischnanca	Art. 466

**Quattordeschavel titel: Las disposiziuns per
causa da mort**

Emprim chapitel: L'abilitad da disponer

A. Disposiziun testamentara	Art. 467
B. Contract d'ierta	Art. 468
C. Disposiziuns manglusas	Art. 469

Segund chapitel: La libertad da disponer

A. Part disponibla	
I. Dimensiun da la cumpetenzza da disponer	Art. 470
II. Part obligatorica	Art. 471
III. ...	Art. 472
IV. Favurisasiun dal consort survivent	Art. 473
V. Calculaziun da la part disponibla	
1. Deducziun dals debits	Art. 474
2. Donaziuns tranter vivs	Art. 475
3. Pretensiuns d'assicuranzas	Art. 476
B. Dischertaziun	
I. Motivs	Art. 477
II. Effect	Art. 478
III. Chargia da cumprova	Art. 479
IV. Dischertaziun d'ina persuna insolventa	Art. 480

Terz chapitel: Las modas da disponer

A. En general	Art. 481
B. Cundiziuns e pretensiuns	Art. 482
C. Instituziun dals ertavels	Art. 483
D. Legat	
I. Cuntegn	Art. 484
II. Obligaziun dal debitor	Art. 485
III. Relaziun cun l'ierta	Art. 486
E. Disposiziun substitutiva	Art. 487
F. Instituziun d'ertavels posteriurs	
I. Designaziun da l'ertavel posteriur	Art. 488
II. Mument da la surdada	Art. 489
III. Garanzias	Art. 490
IV. Posiziun giuridica	
1. Da l'emprim ertavel	Art. 491

2. Da l'ertavel posteriur	Art. 492
V. Descendents inabels da giuditgar	Art. 492a
G. Fundaziuns	Art. 493
H. Contracts d'ierta	
I. Instituziun dals ertavels e legat	Art. 494
II. Renunzia a l'ierta	
1. Impurtanza	Art. 495
2. Crudada da la renunzia	Art. 496
3. Dretgs dals crediturs d'ierta	Art. 497
Quart chapitel: Las furmas da disponer	
A. Disposiziuns testamentaras	
I. Constituziun	
1. En general	Art. 498
2. Disposiziun publica	
a. Furma da disponer	Art. 499
b. Cooperaziun dal funcziunari	Art. 500
c. Cooperaziun da las perditgas	Art. 501
d. Disponer senza leger e suttascriver il document	Art. 502
e. Persunas che coopereschan	Art. 503
f. Tegnair en salv la disposiziun	Art. 504
3. Disposiziun scritta a maun	Art. 505
4. Disposiziun a bucca	
a. Disposiziun	Art. 506
b. Documentaziun	Art. 507
c. Perdita da la vigur	Art. 508
II. Revocaziun e destrucziun	
1. Revocaziun	Art. 509
2. Destrucziun	Art. 510
3. Disposiziun posteriura	Art. 511
B. Contract d'ierta	
I. Constituziun	Art. 512
II. Aboliziun	
1. Tranter vivs	
a. Tras contract e tras disposiziun testamentara	Art. 513
b. Tras retratga dal contract	Art. 514
2. L'ertavel mora avant il testader	Art. 515
C. Restricziun dal dretg da disponer	Art. 516

Tschintgavel chapitel: L'executur dal testament

A. Surdada da l'incumbensa Art. 517

B. Cuntegn da l'incumbensa Art. 518

**Sisavel chapitel: La nunvalaivladad e la
reducziun da las disposiziuns**

A. Plant da nunvalaivladad

I. Inabilitad da disponer, voluntad manglusa, illegalitad u
immoralitad Art. 519

II. Mancanzas formalas

1. En general Art. 520

2. En cas d'ina disposiziun testamentara scritta a maun Art. 520a

III. Surannaziun Art. 521

B. Plant da reducziun

I. Premissas

1. En general Art. 522

2. Favurisaziun da l'ertavel cun dretg sin la part
obligatorica Art. 523

3. Dretgs dals crediturs Art. 524

II. Effect

1. Reducziun en general Art. 525

2. Legat d'ina chaussa singula Art. 526

3. Disposiziuns tranter vivs

a. Cas Art. 527

b. Restituziun Art. 528

4. Pretensiuns d'assicuranzas Art. 529

5. Giudida e rentas Art. 530

6. Instituziun posteriura d'ertavels Art. 531

III. Realisaziun Art. 532

IV. Surannaziun Art. 533

Settavel chapitel: Plants or da contracts d'ierta

A. Transferiment tranter vivs Art. 534

B. Gulivaziun en cas da renunzia a l'ierta

I. Reducziun Art. 535

II. Restituziun Art. 536

Segunda partiziun: La successiun d'ierta

Quindeschavel titel: L'avertura da la successiun d'ierta

A. Premissa da vart dal testader	Art. 537
B. Lieu da l'avertura	Art. 538
C. Premissas da vart da l'ertavel	
I. Abilitad d'ertar	
1. Capacitad giuridica	Art. 539
2. Indignitad d'ertar	
a. Motivs	Art. 540
b. Effect per ils descendents	Art. 541
II. Survivor la successiun d'ierta	
1. Sco ertavel	Art. 542
2. Sco legatari	Art. 543
3. L'uffant concepì	Art. 544
4. Ertavels posteriurs	Art. 545
D. Spariziun	
I. Ertar d'ina persuna sparida	
1. Successiun d'ierta cunter garanzia	Art. 546
2. Annullaziun da la spariziun e restituziun da la facultad	Art. 547
II. Dretg d'ertar dal spari	Art. 548
III. Relaziun tranter ils dus cas	Art. 549
IV. Procedura d'uffizi	Art. 550

Sedeschavel titel: Ils effects da la successiun d'ierta

Emprim chapitel: Las mesiras da segiranza

A. En general	Art. 551
B. Sigillaziun da l'ierta	Art. 552
C. Inventari	Art. 553
D. Administraziun da l'ierta	
I. En general	Art. 554
II. En cas d'ertavels nunenconuscents	Art. 555
E. Avertura dal testament	
I. Obligaziun da consegna	Art. 556
II. Avertura	Art. 557
III. Communicaziun als participads	Art. 558

IV. Consegna da l'ierta Art. 559

Segund chapitel: L'acquist da l'ierta

A. Acquist

I. Ertavels Art. 560

II. ... Art. 561

III. Legataris

1. Acquist dal legat Art. 562

2. Object dal legat Art. 563

3. Relaziun tranter creditur e legatari Art. 564

4. Reducziun Art. 565

B. Refusa

I. Decleraziun

1. Dretg da refusar Art. 566

2. Limitaziun temporala

a. En general Art. 567

b. En cas d'ina inventarisaziun Art. 568

3. Transiziun dal dretg da refusar Art. 569

4. Furma Art. 570

II. Perdita dal dretg da refusar Art. 571

III. Refusa d'in cunertavel Art. 572

IV. Refusa tras tut ils ertavels ils pli proxims

1. En general Art. 573

2. Dretg dal consort survivent Art. 574

3. Refusa a favur d'ertavels pli allontanads Art. 575

V. Prolungaziun dal termin Art. 576

VI. Refusa d'in legat Art. 577

VII. Protecziun dals dretgs dals crediturs da l'ertavel Art. 578

VIII. Responsabladad en cas da la refusa Art. 579

Terz chapitel: L'inventari public

A. Premissa Art. 580

B. Procedura

I. Inventari Art. 581

II. Clom da quint Art. 582

III. Inscriziun d'uffizi Art. 583

IV. Resultat Art. 584

C. Relaziun dals ertavels durant l'inventarisaziun

I. Administraziun Art. 585

II. Scussiun, process, surannaziun	Art. 586
D. Effects	
I. Termin per far la decleraziun	Art. 587
II. Decleraziun	Art. 588
III. Consequenzas da l'acceptaziun cun l'inventari public	
1. Responsabladad tenor l'inventari	Art. 589
2. Responsabladad sur l'inventari ora	Art. 590
E. Responsabladad pervia da cauziuns	Art. 591
F. Acquist a favur da la communitad	Art. 592

Quart chapitel: La liquidaziun uffiziala

A. Premissa	
I. Dumonda d'in ertavel	Art. 593
II. Dumonda dals crediturs dal testader	Art. 594
B. Procedura	
I. Administraziun	Art. 595
II. Liquidaziun ordinaria	Art. 596
III. Liquidaziun tras l'uffizi da concurs	Art. 597

Tschintgavel chapitel: Il plant d'ierta

A. Premissa	Art. 598
B. Effect	Art. 599
C. Surannaziun	Art. 600
D. Plant dal legatari	Art. 601

Deschsettavel titel: La partiziun da l'ierta

Emprim chapitel: La cuminanza avant la partiziun

A. Effects da la successiun d'ierta	
I. Cuminanza dals ertavels	Art. 602
II. Responsabladad dals ertavels	Art. 603
B. Dretg da partiziun	Art. 604
C. Suspensiun da la partiziun	Art. 605
D. Dretgs dals cussedents	Art. 606

Segund chapitel: La moda da parter

A. En general	Art. 607
B. Reglas da parter	
I. Disposiziun dal testader	Art. 608

II. Cooperaziun da l'autorità	Art. 609
C. Realisaziun da la partiziun	
I. Egalità dals ertavels	Art. 610
II. Furmaziun da parts	Art. 611
III. Attribuziun e vendita da singulas chaussas	Art. 612
IV. Attribuziun da l'abitaziun e da la rauba da chasa al consort survivent	Art. 612a
D. Objects spezials	
I. Chaussas che tutgan ensemen, scrittiras da la famiglia	Art. 613
I ^{bis} Inventari agricul	Art. 613a
II. Pretensiuns dal testader vers l'ertavel	Art. 614
III. Chaussas da l'ierta impegnadas	Art. 615
<i>Aboli</i>	Art. 616
IV. Bains immobigliars	
1. Surpigliada	
a. Valur imputabla	Art. 617
b. Procedura da stimaziun	Art. 618
V. Manaschis agriculs e bains immobigliars agriculs	Art. 619
<i>Aboli</i>	Art. 620-625
Terz chapitel: La gulivaziun	
A. Obligaziun da gulivar	Art. 626
B. Gulivaziun en cas ch'ertavels crodan davent	Art. 627
C. Moda da calculaziun	
I. Bittar en u metter a quint	Art. 628
II. Donaziuns che surpassan la part d'ierta	Art. 629
III. Moda da calcular	Art. 630
D. Custs d'educaziun	Art. 631
E. Regals occasionals	Art. 632
<i>Aboli</i>	Art. 633
Quart chapitel: Finiziun ed effects da la partiziun	
A. Conclusiun dal contract	
I. Contract da partiziun	Art. 634
II. Contract davart parts d'ierta	Art. 635
III. Contracts avant la successiun d'ierta	Art. 636

- B. Responsablidad dals ertavels tranter els
 - I. Garanzia per las parts Art. 637
 - II. Contestaziun da la partiziun Art. 638
- C. Responsablidad vers terzas persunas
 - I. Responsablidad solidarica Art. 639
 - II. Regress sin ils cunertavels Art. 640

Quarta part: Ils dretgs reals

Emprima partiziun: La proprietad

Deschdotgavel titel: Disposiziuns generalas

- A. Cuntegn dal dretg da proprietad
 - I. En general Art. 641
 - II. Animals Art. 641a
- B. Extensiun da la proprietad
 - I. Parts integralas Art. 642
 - II. Fritgs natirals Art. 643
 - III. Parts accessoricas
 - 1. Circumscripziun Art. 644
 - 2. Exclusiun Art. 645
- C. Proprietad collectiva
 - I. Cumproprietad
 - 1. Relaziun tranter ils cumproprietaris Art. 646
 - 2. Urden d'utilisaziun e d'administraziun Art. 647
 - 3. Acts administrativs ordinaris Art. 647a
 - 4. Acts administrativs pli impurtants Art. 647b
 - 5. Mesiras architectonicas
 - a. Necessarias Art. 647c
 - b. Utilas Art. 647d
 - c. Che servan a l'embelliment ed a la cumadaivladad Art. 647e
 - 6. Disponer da la chaussa Art. 648
 - 7. Purtar ils custs e las grevezzas Art. 649
 - 8. Obligaziun da regulaziuns e remartga en il register funsil Art. 649a
 - 9. Exclusiun da la cuminanza
 - a. Cumproprietaris Art. 649b
 - b. Possessurs d'auters dretgs Art. 649c

10. Schliaziun	
a. Dretg da partizium	Art. 650
b. Maniera da parter	Art. 651
c. Animals da chasa	Art. 651a
II. Proprietad cuminaivla	
1. Premissa	Art. 652
2. Effect	Art. 653
3. Schliaziun	Art. 654
III. Proprietad collectiva vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs	Art. 654a

Deschnovavel titel: La proprietad funsila

Emprim chapitel: Object, acquist e perdita da la proprietad funsila

A. Object	
I. Bains immobigliars	Art. 655
II. Proprietad dependenta	Art. 655a
B. Acquist	
I. Inscriziun	Art. 656
II. Modas d'acquistar	
1. Transferiment	Art. 657
2. Appropriaziun	Art. 658
3. Furmaziun da nov terren	Art. 659
4. Spustament da terren	
a. En general	Art. 660
b. Spustaments permanents	Art. 660a
c. Nova determinaziun dals cunfins	Art. 660b
5. Acquist tras giudida	
a. Acquist tras giudida ordinari	Art. 661
b. Acquist tras giudida extraordinari	Art. 662
c. Termins	Art. 663
6. Chaussas senza patrun e chaussas publicas	Art. 664
III. Dretg sin l'inscripziun	Art. 665
C. Perdita	Art. 666
D. Mesiras giudizialas	
I. Proprietari nunchattabel	Art. 666a
II. Absenza dals organs prescrits	Art. 666b

Segund chapitel: Cuntegn e restricziun da la proprietad funsila

A. Cuntegn

I. Dimensiun	Art. 667
II. Cunfinaziun	
1. Moda da marcar ils cunfins	Art. 668
2. Obligaziun da metter terms	Art. 669
3. Cumpropietad vi da terminaziuns	Art. 670
III. Construcziuns sin il bain immobigliar	
1. Funs e material	
a. Relaziun da proprietad	Art. 671
b. Indemnisaziun	Art. 672
c. Attribuziun da la proprietad funsila	Art. 673
2. Construcziuns che tanschan sin in bain immobigliar vischin	Art. 674
3. Dretg da construcziun	Art. 675
4. Conducts	Art. 676
5. Construcziuns moviblas	Art. 677
IV. Plantaziuns sin il bain immobigliar	Art. 678
V. Responsabladad dal proprietari d'in bain immobigliar	
1. En cas ch'il dretg da proprietad vegn surduvrà	Art. 679
2. En cas d'ina cultivaziun legala dal bain immobigliar	Art. 679a
B. Restricziuns	
I. En general	Art. 680
II. Restricziuns dal dretg d'alienar; dretgs da precumpra legals	
1. Principis	Art. 681
2. Diever	Art. 681a
3. Midada, renunzia	Art. 681b
4. En cas da cumpropietad ed en cas da dretg da construcziun	Art. 682
5. Dretg da precumpra vi da manaschis agriculs e vi da bains immobigliars agriculs	Art. 682a
<i>Aboli</i>	Art. 683
III. Dretg da vischinanza	
1. Immissiuns exageradas	Art. 684
2. Chavar e construir	
a. Regla	Art. 685
b. Prescripziuns chantunalas	Art. 686

3. Plantas	
a. Regla	Art. 687
b. Prescripziuns chantunalas	Art. 688
4. Deflussiun da l'aua	Art. 689
5. Drenaschas	Art. 690
6. Conducts	
a. Obligaziun da tolerar	Art. 691
b. Protecziun dals interess dal proprietari engrevgià	Art. 692
c. Midada da las relaziuns	Art. 693
7. Dretgs da passadi	
a. Passadi necessari	Art. 694
b. Auters dretgs da passadi	Art. 695
c. Remartga en il register funsil	Art. 696
8. Far saiv	Art. 697
9. Obligaziun da mantegnimient	Art. 698
IV. Dretg d'access e da defensiun	
1. Access	Art. 699
2. Allontanament da chaussas e d'animals	Art. 700
3. Defensiun cunter privels e cunter donnns	Art. 701
V. Restricziuns da dretg public	
1. En general	Art. 702
2. Meglieraziuns dal terren	Art. 703
C. Funtaunas e bigls	
I. Proprietad e dretgs vi da funtaunas	Art. 704
II. Deviazium da funtaunas	Art. 705
III. Funtaunas tagliadas giu	
1. Indemnisaziun	Art. 706
2. Restabiliment	Art. 707
IV. Funtaunas cuminaivlas	Art. 708
V. Utilisaziun da funtaunas	Art. 709
VI. Funtaunas necessarias	Art. 710
VII. Obligaziun da ceder	
1. Aua	Art. 711
2. Terren	Art. 712
Terz chapitel: La proprietad en condomini	
A. Cuntegn ed object	
I. Cuntegn	Art. 712a
II. Object	Art. 712b

III. Disposiziun	Art. 712c
B. Constituziun e fin	
I. Act da constituziun	Art. 712d
II. Repartiziun da las localitads e quotas da valur	Art. 712e
III. Fin	Art. 712f
C. Administraziun ed utilisaziun	
I. Disposiziuns applitgables	Art. 712g
II. Expensas e grevezzas cuminaivlas	
1. Definiziun e repartiziun	Art. 712h
2. Garanzia da las contribuziuns	
a. Dretg da pegn legal	Art. 712i
b. Dretg da retenziun	Art. 712k
III. Abilitad d'agir da la cuminanza	Art. 712l
D. Organisaziun	
I. Radunanza dals proprietaris en condomini	
1. Cumpetenzza e stadi giuridic	Art. 712m
2. Convocaziun e presidi	Art. 712n
3. Execuziun dal dretg da votar	Art. 712o
4. Abilitad da decider	Art. 712p
II. L'administratur	
1. Nominaziun	Art. 712q
2. Revocaziun	Art. 712r
3. Incumbensas	
a. Execuziun da las disposiziuns e dals conclus davart l'administraziun e davart il diever	Art. 712s
b. Represchentanza vers anor	Art. 712t
Ventgavel titel: La proprietad mobigliara	
A. Object	Art. 713
B. Modas d'acquistar	
I. Transferiment	
1. Transiziun da la proprietad	Art. 714
2. Resalva da la proprietad	
a. En general	Art. 715
b. En cas da pajaments en ratas	Art. 716
3. Acquisiziun senza possess	Art. 717
II. Appropriaziun	
1. Chaussas senza patrun	Art. 718

2. Animals senza patrun	Art. 719
III. Chat	
1. Publicaziun, retschertga dal proprietari	
a. En general	Art. 720
b. En cas d'animals	Art. 720a
2. Conservaziun ed ingiant public	Art. 721
3. Acquisiziun da proprietad, restituziun	Art. 722
4. Stgazi	Art. 723
5. Objects da valur scientifica	Art. 724
IV. Chaussas manadas natiers	Art. 725
V. Elavuraziun	Art. 726
VI. Uniun e maschaida	Art. 727
VII. Acquist tras giudida	Art. 728
C. Perdita	Art. 729

Segunda partiziun: Ils dretgs reals limitads

Ventginavel titel: Las servituts e las grevezzas funsilas

Emprim chapitel: Las servituts funsilas

A. Object	Art. 730
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 731
2. Act giuridic	Art. 732
3. Servitut sin l'agen bain immobigliar	Art. 733
II. Extincziun	
1. En general	Art. 734
2. Reuniun dals bains immobigliars	Art. 735
3. Tras il derschader	Art. 736
C. Cuntegn	
I. Dimensiun	
1. En general	Art. 737
2. Tenor l'inscripziun	Art. 738
3. En cas da novs basegns	Art. 739
4. Tenor il dretg chantunal e tenor l'isanza locala	Art. 740
5. En cas da plirs autorisads	Art. 740a
II. Grevezza da mantegniment	Art. 741
III. Dischlocaziun da la servitut	Art. 742

IV. Partiziun d'in bain immobigliar	Art. 743
<i>Aboli</i>	Art. 744
Segund chapitel: La giudida ed autras servituts	
A. Giudida	
I. Object	Art. 745
II. Constituziun	
1. En general	Art. 746
2. ...	Art. 747
III. Extincziun	
1. Motivs	Art. 748
2. Durada	Art. 749
3. Remplazzament en cas d'extincziun	Art. 750
4. Restituziun	
a. Obligaziun	Art. 751
b. Responsabladad	Art. 752
c. Spesas	Art. 753
5. Surannaziun dals dretgs d'indemnisaziun	Art. 754
IV. Cuntegn	
1. Dretgs dal giudider	
a. En general	Art. 755
b. Fritgs natirals	Art. 756
c. Tschains	Art. 757
d. Transferibilitad	Art. 758
2. Dretgs dal proprietari	
a. Surveglianza	Art. 759
b. Garanzia	Art. 760
c. Garanzia en cas da donaziuns e da giudida legala	Art. 761
d. Consequenza da la mancanza da la garanzia	Art. 762
3. Obligaziun d'inventarisar	Art. 763
4. Obligaziuns dal giudider	
a. Mantegniment da la chaussa	Art. 764
b. Spesas dal mantegniment e dal diever	Art. 765
c. Tschains en cas da giudida d'ina facultad	Art. 766
d. Assicuranza	Art. 767
V. Cas spezials	
1. Bains immobigliars	
a. Fritgs	Art. 768
b. Destinaziun economica	Art. 769

c. Guaud	Art. 770
d. Minieras	Art. 771
2. Chaussas consumablas e stimadas	Art. 772
3. Pretensiuns	
a. Cuntegn	Art. 773
b. Restituziun e reinvestiziun	Art. 774
c. Dretg sin cessiun	Art. 775
B. Dretg d'abitar	
I. En general	Art. 776
II. Cuntegn dal dretg d'abitar	Art. 777
III. Grevezzas	Art. 778
C. Dretg da construcziun	
I. Object ed inscripziun en il register funsil	Art. 779
II. Act giuridic	Art. 779a
III. Cuntegn, dimensiun e prenotaziun	Art. 779b
IV. Consequenzas da la scadenza	
1. Return al proprietari	Art. 779c
2. Indemnisaziun	Art. 779d
<i>Aboli</i>	Art. 779e
V. Return anticipà al proprietari	
1. Premissas	Art. 779f
2. Execuziun dal dretg da return al proprietari	Art. 779g
3. Auters cas d'applicaziun	Art. 779h
VI. Garanzia per il tchains dal dretg da construcziun	
1. Dretg da constituir in dretg da pegn	Art. 779i
2. Inscriziun	Art. 779k
VII. Durada maximala	Art. 779l
D. Dretg da funtauna	Art. 780
E. Autras servituts	Art. 781
F. Mesiras giudizialas	Art. 781a
Terz chapitel: Las grevezzas funsilas	
A. Object	Art. 782
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun e moda d'acquist	Art. 783
2. Grevezzas funsilas da dretg public	Art. 784
<i>Aboli</i>	Art. 785

II. Extincziun	
1. En general	Art. 786
2. Deliberaziun	
a. Tras il creditor	Art. 787
b. Tras il debitor	Art. 788
c. Pretscha da deliberaziun	Art. 789
3. Surannaziun	Art. 790
C. Cuntegn	
I. Dretg dal creditor	Art. 791
II. Obligaziun dal debitor	Art. 792
Ventg adusavel titel: Il pegn immobigliar	
Emprim chapitel: Disposiziuns generalas	
A. Premissas	
I. Spezias	Art. 793
II. Furma da la pretensiun	
1. Import	Art. 794
2. Tschains	Art. 795
III. Bain immobigliar	
1. Bains impegnabels	Art. 796
2. Designaziun	
a. En cas d'in sulet bain immobigliar	Art. 797
b. En cas da plirs bains immobigliars	Art. 798
3. Bains immobigliars agriculs	Art. 798a
B. Constituziun ed extincziun	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 799
2. En cas da proprietad cuminaivla	Art. 800
II. Extincziun	Art. 801
III. En cas d'ina arrundaziun dal terren	
1. Transferiment dals dretgs da pegn	Art. 802
2. Desditga tras il debitor	Art. 803
3. Indemnisaziun en daners	Art. 804
C. Effect	
I. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 805
II. Tschains da locaziun e da fittanza	Art. 806
III. Surannaziun	Art. 807

IV. Mesiras da precauziun	
1. En cas da reducziuns da la valor	
a. Scumond ed agid a sazez	Art. 808
b. Garanzia, restabiliment, pajament en ratas	Art. 809
2. Reducziun da la valor senza culpa dal proprietari	Art. 810
3. Alienaziun da pitschnas parcellass	Art. 811
V. Ulteriuras grevezzas	Art. 812
VI. Post da pegn	
1. Effects	Art. 813
2. Relaziun tranter ils posts da pegn	Art. 814
3. Posts da pegn libers	Art. 815
VII. Realisaziun dal pegn	
1. Moda da la realisaziun	Art. 816
2. Repartiziun dal retgav	Art. 817
3. Dimensiun da la garanzia	Art. 818
4. Garanzia per expensas necessarias	Art. 819
VIII. Dretg da pegn per meglieraziuns dal terren	
1. Prioritad	Art. 820
2. Amortisaziun dal debit e fin dal dretg da pegn	Art. 821
IX. Dretg sin la summa d'assicuranza	Art. 822
X. Creditur nunchattabel	Art. 823
Segund chapitel: L'ipoteca	
A. Intent e natira	Art. 824
B. Constituziun e fin	
I. Constituziun	Art. 825
II. Fin	
1. Dretg sin extincziun	Art. 826
2. Posiziun dal proprietari	Art. 827
3. Substituziun unilateral	
a. Premissa e procedura	Art. 828
b. Ingiant public	Art. 829
c. Stimaziun uffiziala	Art. 830
4. Desditga	Art. 831
C. Effect	
I. Proprietad ed obligaziun per il debit	
1. Alienaziun	Art. 832
2. Parcelraziun	Art. 833
3. Communicaziun al creditur	Art. 834

II. Transferiment da la pretensiun	Art. 835
D. Ipotecas legalas	
I. Dal dretg chantunal	Art. 836
II. Dal dretg privat federal	
1. Cas	Art. 837
2. Vendider, cunertavels e commembers d'ina indivisiun	Art. 838
3. Mastergnants ed impressaris	
a. Inscriziun	Art. 839
b. Rang	Art. 840
c. Privilegi	Art. 841
Terz chapitel: La brev ipotecara	
A. Prescripziuns generalas	
I. Intent; relaziun cun la pretensiun che deriva da la relaziun immobigliara	Art. 842
II. Geners	Art. 843
III. Posiziun dal proprietari	Art. 844
IV. Alienaziun. Divisiun	Art. 845
V. Pretensiun da la brev ipotecara e convenziuns accessoricas	
1. En general	Art. 846
2. Desditga	Art. 847
VI. Protecziun da la buna fai	Art. 848
VII. Objecziuns dal debitur	Art. 849
VIII. Mandatari	Art. 850
IX. Lieu da pajament	Art. 851
X. Modificaziuns en la relaziun giuridica	Art. 852
XI. Pajament	Art. 853
XII. Fin	
1. Mancanza da creditur	Art. 854
2. Extincziun	Art. 855
XIII. Invitaziun al creditur da s'annunziar	Art. 856
B. Brev ipotecara registrada	
I. Constituziun	Art. 857
II. Transferiment	Art. 858
III. Impegnaziun, sequestraziun e giudida	Art. 859
C. Brev ipotecara sin palpiri	
I. Constituziun	
1. Inscriziun	Art. 860

2. Titel ipotecar	Art. 861
II. Protecziun da la buna fai	Art. 862
III. Dretgs dal creditur	
1. Far valair	Art. 863
2. Transferiment	Art. 864
IV. Annullaziun	Art. 865
<i>Aboli</i>	Art. 866–874

**Quart chapitel: L’emissiun da titels d’emprest
cun dretg da pegn immobigliar**

A. Obligaziuns per emprests cun dretg da pegn immobigliar	Art. 875
B. ...	Art. 876-883

Ventgatraisavel titel: Il pegn movibel

**Emprim chapitel: Pegn manual e dretg da
retenziun**

A. Pegn manual	
I. Constituziun	
1. Possess dal creditur	Art. 884
2. Impegnaziun da muvel	Art. 885
3. Impegnaziun posteriura	Art. 886
4. Impegnaziun tras il creditur	Art. 887
II. Fin	
1. Perdita dal possess	Art. 888
2. Obligaziun da restituir	Art. 889
3. Responsabladad dal creditur	Art. 890
III. Effects	
1. Dretgs dal creditur	Art. 891
2. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 892
3. Rang dals dretgs da pegn	Art. 893
4. Contract da scadenza	Art. 894
B. Dretg da retenziun	
I. Premissas	Art. 895
II. Excepziuns	Art. 896
III. En cas d’insolvenza	Art. 897
IV. Effects	Art. 898

Segund chapitel: Il dretg da pegn vi da pretensiuns e vi d'auters dretgs

A. En general	Art. 899
B. Constituziun	
I. En cas da pretensiuns cun u senza certificat da debit	Art. 900
II. En cas da vaglias	Art. 901
III. En cas da titels che represchentan rauba	Art. 902
IV. Impegnaziun posteriura	Art. 903
C. Effects	
I. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 904
II. Represchentanza dad aczias impegnadas e da quotas da basa da societads cun responsabladad limitada	Art. 905
III. Administraziun e remboursament	Art. 906

Terz chapitel: L'emprest cunter pegn

A. Institut d'emprest cunter pegn	
I. Cumpetenzza	Art. 907
II. Durada	Art. 908
B. Dretg d'emprest cunter pegn	
I. Constituziun	Art. 909
II. Effects	
1. Vendita dal pegn	Art. 910
2. Dretg sin il surpli	Art. 911
III. Retratga dal pegn	
1. Dretg da retrair	Art. 912
2. Dretgs da l'institut	Art. 913
C. Cumpra cun il patg da recumpra	Art. 914
D. Reglamentaziun chantunala	Art. 915

Quart chapitel: ... Art. 916–918

Terza partiziun: Possess e register funsil

Ventgaquatteravel titel: Il possess

A. Noziun e geners	
I. Noziun	Art. 919
II. Possess independent e dependent	Art. 920
III. Interrupziun transitorica	Art. 921
B. Transferiment	
I. Tranter personas preschentas	Art. 922

II. Tranter personas absentas	Art. 923
III. Senza surdada	Art. 924
IV. Titels che represchentan rauba	Art. 925
C. Effects	
I. Protecziun dal possess	
1. Dretg da defensiu	Art. 926
2. Plant pervia da privaziun dal possess	Art. 927
3. Plant pervia da disturbi dal possess	Art. 928
4. Admissibladad e surannaziun dal plant	Art. 929
II. Protecziun giuridica	
1. Presumziun da la proprietad	Art. 930
2. Presumziun en cas da possess dependent	Art. 931
3. Plant cunter il possessur	Art. 932
4. Dretg da disposiziun e da restituziun	
a. Chaussas confidadas	Art. 933
b. Chaussas persas	Art. 934
c. Daners e titels al purtader	Art. 935
d. Mala fai	Art. 936
5. Presumziun en cas da bains immobigliars	Art. 937
III. Responsabladad	
1. Possessur da buna fai	
a. Giudida	Art. 938
b. Pretensiuns d'indemnisaziun	Art. 939
2. Possessur da mala fai	Art. 940
IV. Acquist tras giudida	Art. 941

Ventgatschintgavel titel: Il register funsil

A. Instituziun	
I. Register funsil	
1. En general	Art. 942
2. Inscriziun	
a. Object	Art. 943
b. Excepziuns	Art. 944
3. Registers	
a. Register principal	Art. 945
b. Fegl dal register funsil	Art. 946
c. Fegls collectivs	Art. 947
d. Diari, mussaments	Art. 948

4. Ordinaziuns	
a. En general	Art. 949
b. Gestium dal register funsil cun agid da l'informatica	Art. 949a
5. Mesiraziun uffiziala	Art. 950
II. Gestium dal register funsil	
1. Circuls	
a. Appartegnientscha	Art. 951
b. Bains immobigliars en plirs circuls	Art. 952
2. Uffizis dal register funsil	Art. 953
3. Taxas	Art. 954
III. Responsabladad	Art. 955
IV. Surveglianza administrativa	Art. 956
V. Protecziun giuridica	
1. Dretg da far recurs	Art. 956a
2. Procedura da recurs	Art. 956b
<i>Aboli</i>	Art. 957
B. Inscrizziun	
I. Inscrizziuns en il register funsil	
1. Proprietad e dretgs reals	Art. 958
2. Prenotaziuns:	
a. Dretgs persunals	Art. 959
b. Restricziuns dal dretg da disponer	Art. 960
c. Inscrizziun provisorica	Art. 961
d. Inscrizziun da dretgs posteriors	Art. 961a
II. Menziuns	
1. Da restricziuns da dretg public	Art. 962
2. Da represchentanzas	Art. 962a
III. Premissa da l'inscripziun	
1. Annunzias	
a. En cas d'inscripziuns	Art. 963
b. En cas d'extincziuns	Art. 964
2. Documents da legitimaziun	
a. Document valaivel	Art. 965
b. Cumplettaziun dal document da legitimaziun	Art. 966
IV. Moda d'inscriver	
1. En general	Art. 967
2. En cas da servituts	Art. 968
V. Obligaziun d'annunzia	Art. 969

C. Publicitad dal register funsil	
I. Infurmaziuns ed invista	Art. 970
II. Publicaziuns	Art. 970a
D. Effects	
I. En cas da mancanza d'ina inscripziun	Art. 971
II. En cas d'ina inscripziun	
1. En general	Art. 972
2. Vers terzas persunas da buna fai	Art. 973
3. Vers terzas persunas da mala fai	Art. 974
E. Extincziun e modificaziun da las inscripziuns	
I. Rectificaziun	
1. En cas da divisiun d'in bain immobigliar	Art. 974a
2. En cas da reuniun da bains immobigliars	Art. 974b
II. Inscriptiuns nungiustificadas	Art. 975
III. Extincziun facilitada	
1. Inscriptiuns senza dubi irrelevantas	Art. 976
2. Autras inscripziuns	
a. En general	Art. 976a
b. En cas da protesta	Art. 976b
3. Procedura da rectificaziun publica	Art. 976c
IV. Correcturas	Art. 977

Titel final: Disposiziuns davart l'applicaziun e davart l'introducziun dal Cudesch civil

Emprim chapitel: L'applicaziun dal dretg vegl e dal dretg nov

A. Disposiziuns generalas	
I. Princip da la nunretroactivitad da la lescha	Art. 1
II. Retroactivitad	
1. Urden public e morala publica	Art. 2
2. Cuntegn da las relaziuns giuridicas stabilidas da la lescha	Art. 3
3. Dretgs betg acquistads	Art. 4
B. Dretg da persunas	
I. Abilitad d'agir	Art. 5
II. Spariziun	Art. 6
IIa. Banca da datas centrala dal stadi civil	Art. 6a

III. Persunas giuridicas	
1. En general	Art. 6b
2. Contabilitad e post da revisiun	Art. 6c
C. Dretg da famiglia	
I. Maridaglia	Art. 7
I ^{bis} . Divorzi	
1. Princip	Art. 7a
2. Process da divorzi pendants	Art. 7b
3. Termin da separaziun tar process da divorzi pendants	Art. 7c
4. Prevenziun professiunala	Art. 7d
5. Conversiun da rentas existentas	Art. 7e
I ^{ter} . Effects generals da la lètg	
1. Princip	Art. 8
2. Num	Art. 8a
3. Dretg da burgais	Art. 8b
II. Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas avant il 1. da schaner 1912	Art. 9
II ^{bis} . Dretg dals bains matrimonials da las lètgs ch'èn vegnidas serradas suenter il 1. da schaner 1912	
1. En general	Art. 9a
2. Midada da l'uniun dals bains ad ina participaziun als acquists	
a. Midada da las massas da facultad	Art. 9b
b. Privilegi	Art. 9c
c. Liquidaziun dals bains matrimonials tenor il dretg nov	Art. 9d
3. Mantegniment da l'uniun dals bains	Art. 9e
4. Mantegniment da la separaziun legala u giudiziala dals bains	Art. 9f
5. Contract matrimonial	
a. En general	Art. 10
b. Vigur legala vers terzas persunas	Art. 10a
c. Submissiun al dretg nov	Art. 10b
d. Separaziun contractuala dals bains tenor il dretg vegl	Art. 10c
e. Contracts matrimonials fatgs en vista a l'entrada en vigur dal dretg nov	Art. 10d
f. Register dals bains matrimonials	Art. 10e
6. Pajament dals debits en cas d'ina liquidaziun dals bains matrimonials	Art. 11
7. Protecziun dals crediturs	Art. 11a

III. La relaziun da figlialanza en general	Art. 12
III ^{bis} . Adopziun	
1. Cuntinuaziun dal dretg vegl	Art. 12a
2. Proceduras pendentas	Art. 12b
3. Submissiun al dretg nov	Art. 12c
<i>Aboli</i>	Art. 12c ^{bis}
III ^{ter} . Contestaziun da la legitimaziun	Art. 12d
IV. Plant da paternitad	
1. Plants pendents	Art. 13
2. Plants novs	Art. 13a
IV ^{bis} . Termin per constatar e per contestar la relaziun da figlialanza	Art. 13b
IV ^{ter} . Contribuziuns da mantegniment	
1. Titels da mantegniment existents	Art. 13c
2. Proceduras pendentas	Art. 13c ^{bis}
IV ^{ter} . Contribuziuns da mantegniment	Art. 13c
IV ^{quater} . Num da l'uffant	Art. 13d
V. Protecziun da creschids	
1. Mesiras existentas	Art. 14
2. Proceduras pendentas	Art. 14a
D. Dretg d'ierta	
I. Ierta e successiun d'ierta	Art. 15
II. Disposiziuns per causa da mort	Art. 16
E. Dretgs reals	
I. En general	Art. 17
II. Dretg sin inscripziun en il register funsil	Art. 18
III. Acquist tras giudida	Art. 19
IV. Dretgs da proprietad spezials	
1. Bostga sin terren ester	Art. 20
2. Proprietad en condomini	
a. Fatgs originars	Art. 20 ^{bis}
b. Transfarmaziuns	Art. 20 ^{ter}
c. Rectificaziun dals registers funsils	Art. 20 ^{quater}
V. Servituts funsilas	Art. 21
VI. Dretgs da pegn funsil	
1. Renconuschientscha dals titels da pegn existents	Art. 22
2. Constituziun da dretgs da pegn	Art. 23
3. Extincziun da titels	Art. 24

4. Dimensiun da la garanzia ipotecara	Art. 25
5. Dretgs ed obligaziuns che resultan dal pegn immobigliar	
a. En general	Art. 26
b. Mesiras da garanzia	Art. 27
c. Desditga, transferiment	Art. 28
6. Rang	Art. 29
7. Post da pegn	Art. 30
8. ...	Art. 31 e 32
9. Tractament equal da spezias da pegn veglias cun talas dal dretg nov	Art. 33
10. Cuntinuaziun dal dretg vegl per spezias da pegn veglas	Art. 33a
11. Transfurmaziun da la spezia da la brev ipotecara	Art. 33b
VII. Pegns movibels	
1. Furma	Art. 34
2. Effects	Art. 35
VIII. Dretg da retenziun	Art. 36
IX. Possess	Art. 37
X. Register funsil	
1. Introducziun dal register funsil	Art. 38
2. Mesiraziun uffiziala	
a. ...	Art. 39
b. Relaziun cun il register funsil	Art. 40
c. Temp da la realisaziun	Art. 41
<i>Aboli</i>	Art. 42
3. Inscriziun dals dretgs reals	
a. Procedura	Art. 43
b. Consequenzas, sche l'inscripziun vegn tralascjada	Art. 44
4. Dretgs reals abolids	Art. 45
5. Spustament da l'introducziun dal register funsil	Art. 46
6. Entrada en vigur dal dretg real avant il register funsil	Art. 47
7. Effects da furmas chantunalas	Art. 48
F. Surannaziun	Art. 49
G. Furmas da contract	Art. 50
Segund chapitel: Disposiziuns introductivas e transitoricas	
A. Aboliziun dal dretg civil chantunal	Art. 51

B. Disposiziuns chantunalas complementaras	
I. Dretgs ed obligaziuns dals chantuns	Art. 52
II. Ordinaziuns substitutivas da la Confederaziun	Art. 53
C. Designaziun da las autoritads cumpetentas	Art. 54
D. Documentaziun publica	
I. En general	Art. 55
II. Copias e legalisaziuns electronicas	Art. 55a
E. Concessiuns da dretgs d'aua	Art. 56
F.–H.	Art. 57
J. Scussiun e concurs	Art. 58
K. Applicaziun da dretg svizzer ed ester	Art. 59
L. Aboliziun dal dretg civil federal	Art. 60
M. Disposiziun finala	Art. 61

Text da las anteriuras disposiziuns dal sisavel titel

Sisavel titel: Il dretg dals bains matrimonials dals consorts

Emprim chapitel: Prescripziuns generalas

A. Urden ordinari dals bains	Art. 178
B. Urden dals bains dal contract matrimonial	
I. Cuntegn dal contract	Art. 179
II. Abilitad da far in contract	Art. 180
III. Furma dal contract	Art. 181
C. Urden extraordinari dals bains	
I. Separaziun legala dals bains	Art. 182
II. Separaziun giudiziala dals bains	
1. Sin dumonda da la consorta	Art. 183
2. Sin dumonda dal consort	Art. 184
3. Sin dumonda dals crediturs	Art. 185
III. Cumenzament da la separaziun dals bains	Art. 186
IV. Annullaziun da la separaziun dals bains	Art. 187
D. Midada da l'urden dals bains	
I. Responsabladad	Art. 188
II. Liquidaziun en cas da la separaziun dals bains	Art. 189

E. Bains reservads	
I. Constituziun	
1. En general	Art. 190
2. Tenor la lescha	Art. 191
II. Effects	Art. 192
III. Chargia da cumprova	Art. 193
Segund chapitel: L'uniun dals bains	
A. Relaziuns da proprietad	
I. Facultad matrimoniala	Art. 194
II. Proprietad dal consort e da la consorta	Art. 195
III. Cumprova	Art. 196
IV. Inventari	
1. Constituziun e forza da cumprova	Art. 197
2. Impurtanza da la stimaziun	Art. 198
V. Proprietad dal consort vi dal bain da la consorta	Art. 199
B. Administraziun, utilisaziun, e cumpetenzza da disponer	
I. Administraziun	Art. 200
II. Utilisaziun	Art. 201
III. Cumpetenzza da disponer	
1. Dal consort	Art. 202
2. Da la consorta	
a. En general	Art. 203
b. Refusa d'iertas	Art. 204
C. Garanzia dal bain da la consorta	Art. 205
D. Responsabladad	
I. Responsabladad dal consort	Art. 206
II. Responsabladad da la consorta	
1. Cun l'entira facultad	Art. 207
2. Cun il bain reservà	Art. 208
E. Pretensiuns d'indemnisaziun	
I. Scadenza	Art. 209
II. Concurr dal consort e sequestraziun	
1. Dretg da la consorta	Art. 210
2. Privilegi	Art. 211
F. Dissoluziun da la facultad matrimoniala	
I. Mort da la consorta	Art. 212

II. Mort dal consort	Art. 213
III. Avanzament e diminuziun	Art. 214
Terz chapitel: La cuminanza dals bains	
A. Cuminanza generala dals bains	
I. Facultad matrimoniala	Art. 215
II. Administraziun e cumpetenzza da disponer	
1. Administraziun	Art. 216
2. Cumpetenzza da disponer	
a. Disposiziun dal bain cuminaivel	Art. 217
b. Refusa d'iertas	Art. 218
III. Responsabladad	
1. Debits dal consort	Art. 219
2. Debits da la consorta	
a. Da la consorta e dal bain cuminaivel	Art. 220
b. Dals bains reservads da la consorta	Art. 221
3. Execuziun sfurzada	Art. 222
IV. Pretensiuns d'indemnisaziun	
1. En general	Art. 223
2. Bain da la consorta	Art. 224
V. Dissoluziun da la facultad matrimoniala	
1. Grondezza da las parts	
a. Tenor lescha	Art. 225
b. Tenor contract	Art. 226
2. Responsabladad dal survivent	Art. 227
3. Imputaziun dals apports	Art. 228
B. Cuntinuaziun da la cuminanza dals bains	
I. Premissa	Art. 229
II. Dimensiun	Art. 230
III. Administraziun e represchentanza	Art. 231
IV. Schliaziun	
1. Tras decleraziun	Art. 232
2. Tenor la lescha	Art. 233
3. Tras sentenza	Art. 234
4. Tras maridaglia u tras mort d'in uffant	Art. 235
5. Moda da parter	Art. 236
C. Cuminanza dals bains limitada	
I. Cun separaziun dals bains	Art. 237
II. Cun uniun dals bains	Art. 238

III. Cuminanza d'acquist	
1. Dimensiun	Art. 239
2. Participaziun a l'avanzament u a la diminuiziun	Art. 240
Quart chapitel: La separaziun dals bains	
A. Dimensiun	Art. 241
B. Proprietad, administraziun ed utilisaziun	Art. 242
C. Responsabladad	
I. En general	Art. 243
II. Concurs dal consort e sequestraziun	Art. 244
D. Entradas ed acquist	Art. 245
E. Purtar las grevazzas matrimonialas	Art. 246
F. Taglia matrimoniala	Art. 247
Tschintgavel chapitel: Il register dals bains matrimonials	
A. Vigur legala	Art. 248
B. Inscriziun	
I. Object	Art. 249
II. Lieu	Art. 250
C. Gestium dal register	Art. 251

